

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE I

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU og AXEL JUEL

Hovedforeningens Formand Hr. Kommandør *Maegaard*, har ved Nytaarskuren paa Amalienborg forebragt HANS MAJESTÆT KONGEN Marineforeningens allerunderdanigste Lykønskning i Anledning af Aarsskiftet.

Hans Majestæt takkede for Lykønskningen og bad Kommandøren bringe Foreningen Ønsket om et glædeligt Nytaar og udtalte Haabet om fortsat Fremgang og Held for Foreningen, der havde Hans Majestæts Interesse.

FORENINGSMØDE

Mandag den 14de Februar 1916 Kl. 8 Møde i Studenterforeningens Lokaler, Vester Boulevard.

Foredrag med Lysbilleder af Forfatteren Hr. *Carl Muusmann*: „Frankrig i vor Tid“.

KJØBENHAVNS AFDELINGEN

Sammenkomsten Onsdag den 12. Januar. Det viste sig, at Sammenkomstens Udsættelse fra den 3. til den 12. Januar — for at kunne faa Studenterforeningens lille Sal — var en glædelig Nødvendighed. Da Formanden Kl. 8¹/₄ slog til Lyd og bød Velkommen til denne Vintersæsonens 2den Mødeaften, mønstredes en Forsamling paa ca. 200 Medlemmer, unge og gamle, og de fik Fornøjelse af Aftenens Program. Hr. Sekretær *Axel Jacobsen* besteg Talerstolen og indledede sit interessante og for største Delen af os ret ukendte Emne med nogle orienterende og historiske Data om vore fjerne tropiske Besiddelser og det Liv, som i det første halvandet Hundredeaar efter Øernes Erhvervelse i 1671 havde udfoldet sig derovre, hvorefter Foredragsholderen paa instruktiv og fængslende Maade og støttet af et ypperligt Billedmateriale oprullede Nutidens Sceneri for os paa de tre Øer, hvis Ve og Vel alle Danske efter de store Ofre og den store Indsats, dansk Kapital har sat ind derude i Forventningen om vor Del af de rige Muligheder, som Panamakanalens Aabning byder, følger med varm Interesse. Hr. *Jacobsen* sluttede med at vise en hel Del morsomme Billeder af Livet om Bord, hvis forskellige Motiver vakte forstaaende og genkendende Munterhed hos Forsamlingen, og knyttede dertil i smukke Ord, som vandt Genklang hos alle, Haabet om, at en lys Fremtid efter en lang Række trange Aar nu maatte være beskaaret de dansk-vestindiske

Øer, og at vort Flag altid maatte vaje over det lille Stykke Danmark i Antillernes Perlerad. Det udmærket holdte Foredrag lønnes med det kraftigste Bifald, og Formandens Tak til Foredragsholderen vandt stærk og fortjent Tilslutning. Vi glæder os til ad Aare igen at se Hr. *Jacobsen* paa Talerstolen.

I de tilstødende Lokaler var arrangeret en Kunstudstilling, bestaaende i Karrikaturmalerier af Bestyrelsens Medlemmer, udførte med vanlig humoristisk Sans af Hr. *Axel Thiess*, hvem vi atter er Tak skyldige for en god Idé og et betydeligt Arbejde til fælles Glæde. Udstillingen toges i Øjesyn, medens Bordene dækkedes, og da vi samledes igen ved disse, indledede Formanden med en Tale for Hr. *Thiess* og Foredragsholderen, for hvem han udtalte vor Tak og udbragte et Leve. Hr. *Jacobsen* takkede senere med en Skaal for Foreningen. Ved Kaffen bortauktioneredes Kunstudstillingens Numre under almindelig Munterhed, ligesom ogsaa Flag og Helgolandspalter, Prospektkort og Samlermærker, som falbødes, bidrog en antagelig Sum til Foreningens Kasse.

Hermed var Aftenens Program udtomt, og denne den første Mødeaften i Aaret 1916 varslede godt for de kommende.

M

MARINEFORENINGENS KOLDING-KREDS DANNET

Marineforeningens Medlemmer i Kolding og Omegn har længe tænkt paa at danne en Lokalfdeling af Foreningen, og paa et privat arrangeret Møde blev der nedsat et Udvalg til at søge Tanken realiseret. Dette Udvalg satte sig i Forbindelse med Hovedbestyrelsen i København og mødte stor Velvilje og Forstaaelse.

Efter at der var gjort en Del Forarbejder, anmodede Hovedbestyrelsen Premierløjtnant *T. Rothe* om at holde Foredrag i Kolding.

Foredraget holdtes ved et offentligt Møde i Hotel »Kronborg«s Festsal Tirsdag den 28. December. Premierløjtnanten modtoges ved Ankomsten af det nedsatte Udvalg in pleno, spiste til Middag med dette og holdt om Aftenen for et talrigt Publikum et overmaade klart og interessant Foredrag om

Krigsbegivenhederne til Søs.

Foredraget blev ledsaget af udmærkede Lysbilleder. Den dygtige Foredragsholder gav klart og instruktivt en udførlig Skildring af alle de Begivenheder, der under den nuværende store Krig er sket mellem de fjendtlige Flaader.

Havnefoged *Klaaborg*, der paa Udvalgets Vegne havde aabnet Mødet, takkede bagefter Hr. Rothe for det dygtige Foredrag, og den talrige Forsamling gav sin begejstrede Tilslutning til denne Tak.

Efter Foredraget samledes Marineforeningens Medlemmer, og der var Enstemmighed for at danne en Lokalforening. Hotelejer *Nielsen*, »Kronborg«, gav forskellige Oplysninger om Foreningens Maal, og hvad man opnaaede ved at have en Lokalforening, og der indmeldtes samme Aften 15 nye Medlemmer, ligesom flere gamle Medlemmer, der var udtraadte, lovede at indmelde sig paany.

Der nedsattes et Udvalg, som skal forberede Lokalforeningens Start, udarbejde Love og ordne alt øvrigt til Generalforsamlingen, som agtes afholdt i første Halvdel af Februar Maaned.

Dette Udvalg kom til at bestaa af: Herredsfoged *Will. Nielsen*, Havnefoged *Klaaborg*, Hotelejer *H. Nielsen*, Tandler *Strange-Friis*, Fabrikant *H. Hansen*, Seest, og Tomrermester *Carl Møller*, Kolding.

Efter Mødet tilbragte Udvalget nogle Timer i fornøjeligt Samvær med Foredragsholderen, som man atter takkede for Foredraget og bad om at bringe Hovedbestyrelsen Udvalgets særlige Tak for den Velvilje, den hidtil havde vist, idet man haabede paa et godt og fornøjeligt Samarbejde i Fremtiden.

—N

LOKALKREDS OPRETTET I KORSØR

Fra den 14. Januar er Korsør indtraadt i Rækken af de Byer, hvor der er oprettet Lokalkredse af Marineforeningen. Foreningen har lige fra sin Stiftelse talt adskillige Medlemmer her i Byen, og ved disses Virksomhed i Forbindelse med de hyppige Besøg, Byen i de sidste 1½ Aar har haft af 2den Eskadres forskellige Skibe, og ikke mindst ved de smukke Toner af »Olfert Fischer«s Orkester, der jævnlig opliver de ellers saa stille Gader, var Jordbunden godt forberedt for Oprettelsen af en Lokalkreds. Den afgørende Impuls udgik imidlertid fra Kaptajn *Ewald*, der med vanlig Energi fik arrangeret et Marinemøde paa Hotel »Korsør« den 14. Januar, hvortil han havde faaet samlet en større Kreds af Borgere som Indbydere. Paa Mødet holdt Premierløjtnant *T. Rothe* et interessant Foredrag om »Søbegivenhederne under Verdenskrigen«, hvorefter Grosserer *V. Schou*, København, gjorde Rede for Marineforeningens Formaal og Virksomhed og opfordrede til Dannelsen af en Lokalkreds. Tanken vandt god Tilslutning — Kredsen tæller allerede 97 Medlemmer — og ved en hyggelig Sammenkomst efter Foredraget af de indtegnede Medlemmer og tilstedeværende Gæster fra Marinen erklærede Kommandør *Maegaard*, der viste Kredsen den Ære at overvære dens Start, Marineforeningens Lokalkreds for Korsør og Omegn for oprettet og udtalte Moderforeningens bedste Ønsker for den nyfødte Datters Fremtid. — Til foreløbig Bestyrelse valgtes: Konsul *Th. Rasmusen*, Formand. Overlærer *Woldike*, Færgefartsleder, Kaptajn *R. Andersen*, Styrmand *Krenchel*, Fisker *Axel Larsen*, Togfører *Bendixen* og Toldrørsbetjent *J. G. Jensen*. Endnu et Par Timer tilbragtes i muntert og fornøjeligt Samvær, — hvilket ikke vil forundre ældre Medlemmer, naar de husker paa, at Grosserer *Schou* var til Stede, — inden Formanden erklærede Marineforeningens første Møde i Korsør for hævet.

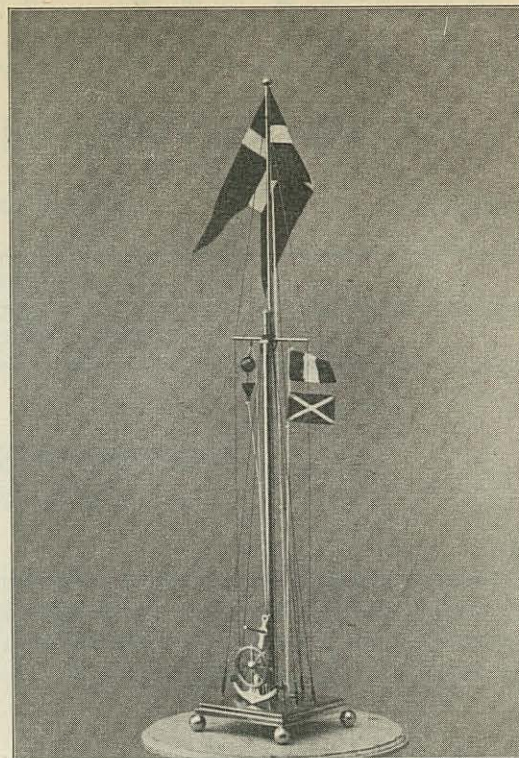
W.

GAVE

Københavnskredsen har haft den Glæde fra Hr. Fuldmægtig *Riise* at modtage ikke mindre end 6 forskellige Vagtskilte af Metal med Halskæder af den i Marinen benyttede, kønne Model, og i glimrende vedligeholdet Stand. Skiltene med de forskellige Betegnelser: »Skibssergent«, »Brandvagt«, »Faldreb« etc., vil sikkert, naar de ved Møder anbringes paa de rette Bærere, vække forstaaende Munterhed og Respekt. Vi skylder Hr. *Riise* en hjertelig Tak for den smukke og værdifulde Gave, som vil blive indlemmet i vor Samling af Lavgenstande.

M.

FRA RUDKØBING-KREDSEN

sendes os ovenstaaende Fotografi af Kredsen nye Flagspil og Flag. Masten, der er ca. 1 Meter høj og af Metal, er forarbejdet og skænket af Maskinmester *Madsen*, S/S Langeland. Rattet ved Mastens Fod staar i Forbindelse med en Dirigentsklokke. Den stilfulde Gave blev ved en Fest i December overgivet Foreningen.

MAAL OG MIDLER

I snart 3 Aar har vor Forening eksisteret, og et af de Maal, som Foreningens Stiftere havde sat sig — »at søge at styrke Nationens Interesse for Søværn og Søfart ved at samle danske Mænd til fælles Arbejde for denne Sag samt ved at vedligeholde Forbindelsen og Kammeratskabsfølelsen mellem Mænd, der har aftjent Værnepligten i Marinen« —, har vist sig at være ét, hvorom hidtil mere end 3000 Mænd af alle Samfundsklasser og af alle Anskuelser har kunnet samles i Endrægtighed og Forstaaelse. For den, som fra første Stund har fulgt Livet indenfor Marineforeningen, vil det være paa-faldende, hvor udmærket kammeratligt vort Samvær har formet sig, og hvorledes vor Virken udadtil lidt efter lidt har henleget Opmærksomheden paa os og vore Formaal og forhaabentlig vil bevirke forøget Tilgang af Medlemmer. Vore Rammer er jo rummelige og vort Program almengavnligt, og er den faste Stok end tidligere Marinere og en stor Del af Marinens Mænd i og udenfor Tjeneste, er dog mere end Halvdelen af Medlemmerne uden anden Tilknnytning til Søen end den, som er bevirket af umiddelbar Interesse for Søværn og Søfart og maaske tillige en ubevidst Følelse af, at ogsaa for os ligger der, om alt gaar vel, en Fremtid paa Havet.

Næppe mange har fortrudt deres Samvær med os, men vor Forening har selvfølgelig lige saa lidt som andre kunnet undgaa Afgang i Medlemsantallet, hvilken imidlertid har været fulgt af en endnu større Tilgang, saaledes at Foreningen er vokset støt og sikkert, og i Betragtning af, at snart 17 Maanedes af vor kun treaarige Levetid er henlevet under Verdenskrigen, maa man vist nærmest forbauses over, at Landsforeningen nu mønstrer mere end 3000 Medlemmer. At Foreningens Stiftere har afhjulpet et Savn i vort iøvrigt paa Foreninger saa rige Land, turde dermed være godt-gjort, og at den forløbne Tid har tilvejebragt en Samvirken mellem en Mængde af Søens Mænd, som i Modsætning til de fleste andre danske Erhvervs i en lang Aarrække har røgtet deres Dont ret ubemærket, turde ogsaa være dokumenteret, og for saa vidt er vore Formaalets Punkt 1 begyndt at ske Fyldest, — vel er der langt igen, men under de herskende Forhold vil vi ikke med Billighed kunne forlange at være naaet længere frem, end vi er.

Af det samlede Medlemsantal tæller den københavnske Lokalkreds ca. 1300, Provinsen Resten, og kun den af Krigens medførte Situation har beevirket, at Antallet af Lokalforeninger i Provinsen kun er 2 større nu end i August 1914. Adskillige Byer har endnu ingen Afdeling, men det kommer forhaabentlig, og Hovedbestyrelsen venter kun paa Lejligheden.

KØBENHAVNS LOKALKREDS

De i Provinsen værende Afdelinger lever for saa vidt under gunstigere Vilkaar end den københavnske, idet det større Medlemsantal herinde gør hele vor Administration dyrere, end Tilfældet vilde være, hvis Lokalkredsen var mindre. Det lyder paradoksalt, men er dog sandt. Forholdet er i Virkeligheden for vort Vedkommende dette, at vor Lokalkreds næppe stod den Dag i Dag, som den gør, hvis den ikke fra den første Dag havde modtaget endog meget betydelig pekuniær Støtte fra privat Side. Dette er et Faktum, som maaske ikke er almindelig bekendt, men som fortjener at være det, uagtet utvivlsomt de, som har ofret Tid og Penge i Sagens Interesse, vil protestere energisk mod nogen som helst Publikation. Disse Kilder kan imidlertid ogsaa tømmes. Selv den, som af rent ideelle Grunde melder sig ind i en eller anden Forening — og dette maa antages at være Tilfældet hos os for saa godt som alle Medlemmers Vedkommende — spørger, ganske naturligt forøvrigt, selv om Kontingentet er saa lille som vort: »Hvad faar jeg egentlig for mine Penge?« Man har et berettiget Krav paa at faa at vide, hvilken Ækvivalent man erholder for sine — desværre ikke altid lige præcist — erlagte Penge, men man glemmer som oftest efter Indmeldelsen at tænke paa, hvad man selv kan yde sin Forening og overlader ganske Initiativet til sin Bestyrelse, som er sat der for det samme. Billigvis kan der af det enkelte Medlem i det Store og Hele ikke ventes positive Ydelser i Foreningens Interesse udover Agitation for denne, hvilket i og for sig er betydningsfuldt nok, men der maa alligevel mere til, hvis vi skal naa til paa værdig Maade at kunne opfylde, hvad vore Formaal siger os, vi bør opfylde. Om det rent selskabelige, kammeratlige Samvær, hvortil hver især kan yde sit, maa det ikke glemmes, at dette kun er Vejen, ad hvilken vi gaar, for at Maalet kan naas. Jævnside med den fornøjelige Del af Foreningslivet bør gaa Bevidstheden om, at vi har et Ansvar. Der er Opgaver nok at tage op, og blandt disse naturligvis først og fremmest de i Lokalkredsens Love §§ 2, 3, 4 og 5 angivne. Paragraf 1 er for saa vidt allerede sket Fyldst, som man ved at indmelde sig i Marineforeningen viser, at man har Interesse for Søværn og Søfart og gerne vil være med til at støtte Nationens Interesse for disse.

Hvad § 2 angaar siges det i denne, »at Foreningen lader afholde Foredrag om maritime Emner og desuden foranstalter underholdende og selskabelige Sammenkomster«. Denne Paragraf har det ikke voldt nogen af os større Besvær at efterleve — vi møder gerne og som oftest talrigt, og ofrer gerne det beskudne Beløb til Spisning, ligesom der heller ikke henad Aftenen synes at næres nogen Betæneligheder med Hensyn til de obligate Drikkevarer, som hjælper til at opriske gamle Minder eller stifte nye Bekendtskaber. Vi har mange gode Minder fra de faa Aar, vi har eksisteret; — først Helgolandsfestlighederne 8.—10. Maj 1914, og saa Stifelsesfestlighederne i Fjor og i Aar, alle af en for os ejendommeligt Stemning, — vi har modtaget Valuta for Pengene.

Ifølge § 3 udgiver Foreningen et Blad som Bindeled mellem Medlemmerne, og som tilstilles disse gratis. Der har ved en enkelt Lejlighed været talt om Størrelsen af de Honorarer, som tilflød »Under Dannebrog's Medarbejdere. Det vilde i den Forbindelse være rigtigere at tale om Honorarernes mikroskopiske Lidenhed i Forhold til, hvad andre Tidsskrifter af samme Størrelse og Udstyr maa betale for Bidrag; Forholdet er i Virkeligheden dette, at mange af Bidragyderne intet oppebærer, Redaktøren arbejder gratis, og at denne kun under de nuværende unormale Forhold for et ringe Vederlag har maattet engagere en Redaktionssekretær. Om Bladets Kvalitet er det ikke her Stedet at tale, men den Omstændighed, at det vinder fremad i det løse Salg ude i Landet, kunde tyde paa, at det udfylder sin Mission ogsaa udenfor vor egen snævrere Kreds. Men den Sparsommelighed paa saa mange Omraader, som Krigen medførte, har ogsaa kunnet mærkes paa Annoncerne, som bar og stadig bærer en meget væsentlig Del af de faste Udgifter. Med andre Ord: Budgettet er strammet, og kun den haarde Nød har nødvendiggjort den i 1915 foretagne Indskrænkning i Antallet af Numre. Men alligevel tør man vel paastaa, at Medlemmerne i Bladet alene har Dækning for Kontingentet.

Paragraf 4 siger, at »Foreningen, saa snart dens Midler tillader det, vil udøve filantropisk Virksomhed blandt hjemsendte og tidligere Værnepligtige og opmuntre tjenstgørende Værnepligtige og andre Sømand ved Premierer for særlig god Tjeneste«. Hittil har vore Midler ikke strakt til disse Formaal. Da vi i Efteraaret 1914 paatænkte at yde Støtte til Hustruer og Børn af Indkaldte af Søværnet, var det nødvendigt, for overhovedet at kunne iværksætte noget, at appellere til Medlemmernes gode Hjerter, og det lykkedes derved at yde god Støtte paa nogle Steder. Glædeligvis viste Trangen til Hjælp sig ikke nødvendig paa flere Steder, end vi kunde overkomme ved de private Bidrag, men var disse udeblevne havde vi praktisk talt staaet med tomme Hænder.

Endelig skal det for Fuldstændighedens Skyld blot anføres, at det i § 5 nævnte Fond (jfr. § 8), hvis urørlige Grundkapital skal være 2000 Kroner, og til hvilket ifølge § 7 A III skal henlægges 10 % af Medlemsbidragene (naar Hovedforeningen har faaet de den ifølge samme Paragrafs Punkt 1 tilkommende 50 % af det samlede Kontingent), heller ikke har lukreret ved de ovennævnte Forhold. Kort sagt, Forholdet mellem Lokalforeningens Medlemsantal og det Beløb, som af det aarlige Kontingent er til Bestyrelsens Raadighed til Formaalenes Fremme, staar i for stort Misforhold til hinanden.

Foreningen tæller nu ca. 1300 Medlemmer i København, hvilket naar Restancer fradrages og ansættes til ca. 200 Kr., giver et samlet Kontingent af ca. 3700 Kr., hvoraf 50 % = 1850 Kr. indbetales til Hovedforening; Lokalforeningens Kontingent ca. 1850 Kr. reduceres først med ca. 370 Kr. (10 % af 3700 til Inkassation) til ca. 1480 Kr., hvoraf 40 % = ca. 590 Kr. ifølge Lovene anvendes til selskabelige Formaal, Foredrag, Leje af Lokaler hertil, 40 % = 590 Kr. til Administration, Tilskud til Bladet, Repræsentation etc., medens endelig 10 % = ca. 148 Kr. henlægges til Fondet. Dette viser med tilnærmelsesvis Nøjagtighed blandt andet, at en Forening med ca. 1300 Medlemmer formaar aarlig at henlægge til sit Fond et Beløb af ca. 11 Øre pr. Medlem. medens det til Bestyrelsens Raadighed staaende Beløb er ca. 49 Kr. pr. Maaned. Selv med beskudne Foreningsvaner turde dette dog kaldes lovligt lidt, og det er min bestemte Tro, at der blandt Medlemmerne maa kunne opnaas Enighed om at faa en Forandring heri, saaledes at vi uden for store Anstrengelser kunde opnaa at blive bedre konsoliderede. Den eneste Form, hvorunder dette kan ske, er ved Vedtagelse af et Ekstrakontingent. Denne Form for en Indtægtsforøgelse vil kunne vedtages uden at forpligte Lokalforeningen yderligere overfor Hovedforeningen, idet førstnævnte vil kunne disponere over hele Ekstrakontingentet uden Afkortning, hvilket ikke vilde være Tilfældet med en vedtagen Kontingentforhøjelse, af hvilken 50 % ifølge Lovene skulde afgives. Regner man, at det eventuelle Ekstrakontingent 2600 Kr. indgaar med 2400 Kr., som yderligere med Fradrag af 10 % til Inkasso nedgaar til ca. 2000 Kr., vil vi derved faa et højt fornodent Rygstød, og være i Stand til at yde et klækkeligt Tilskud til de forskellige Formaal og komme over en kritisk Tid. Hvorledes Fordelingen skal ske kan altid overvejes og diskuteres, Hovedsagen er at skaffe Pengene til Veje, og dette er paa-trængende nødvendigt.

Forøgede Udgifter plejer sjældent at begejstre nogen, men der er dog Grund til at tro, at Sagen vil vinde Forstaaelse hos alle dem, som virkelig har noget tilovers for deres Forening, dens Trivsel og dens Opgaver. Der er Tanker fremme om fællesgavnige Foretagender, hvis Udtræden i Livet kan ske, hvis Ekstrakontingentet vedtages, men som maa stilles i Bero, hvis det ikke sker; det er kun forholdsvis beskudne Ofre af hver især, som kan bringe os et meget langt Stykke frem. Et gammelt Ord siger, at »hvor der er Stilstand, der er Død« — og selv om man ikke med nogen Ret kan paastaa, at vi ligger helt stille hvad angaar det indre Foreningsliv, Møder, Sammenkomster etc., burde dog Livsyttringerne udadtil, særlig med Henblik paa vore Formaal, være langt kraftigere, end de er. Det er ved sin Færd udadtil, at en Forening, som overhovedet har Formaal udover det rent selskabelige, saa vel som den enkelte Person i Samfundet dokumenterer sine Evner i dette og sin Eksistensberettigelse. Og naar Krigen engang — forhaabentlig uden at have banket paa vor halvaabne Dør — er forbi, vil det sikkert vise sig, at der netop for os og vore Formaal vil blive noget at tage fat paa. Det synes mig, at vi skylder os selv at skaffe Midler til efter Evne. Baade denne og Viljen findes vist hos de fleste af os.

450 — 1898

KAMMERATSKAB OG SKAALTALER

I Anledning af Hr. Axel Thiess' Artikel i forrige Hefte har Redaktionen modtaget efterfølgende Indlæg:
Den ærede Redaktion bedes optage følgende:

OM KAMMERATSKAB OG SKAALTALER

Med stor Interesse har jeg læst Artiklen i sidste Nummer af »Under Dannebrog« med ovenstaaende Overskrift, dels naturligvis, fordi Alt, hvad der staar i Forbindelse med Marineforeningens interesserer mig, men ogsaa fordi de Ord kommer fra en Kant, fra hvilken jeg mindst havde ventet dem.

Herr Axel Thiess er, som bekendt, Mester for den snart klassiske Folkekomedie »Gutter ombord«, som ikke alene har gaaet Hundreder af Gange paa Kasino og Sønderbros Theater, men som ogsaa har været spillet mangfoldige Gange i samtlige Landets Provinshyer.

Det undrer mig, ja, jeg kan næsten sige, det bedrøver mig at høre ham klassificere Kammeratskabet og sætte Skel og Grænse, hvor der ingen Skel og Grænse burde være.

Hvor er det muligt, at han, som i »Gutter om Bord« fra første Akt og lige indtil Tæppet falder for sidste, taler i det gode Kammeratskabs Aand, hvor kan han sige saadan noget som, at man ikke bliver Kammerater fordi man melder sig ind i en Forening.

Jeg har nu den Opfattelse, at naar vi alle har været i samme Tjeneste, saa maa vi være Kammerater, og derfor har Artiklen i sidste Nummer virket paa mig paa en saadan Maade, at jeg har følt mig foranlediget til at protestere.

Ærbødigst

Nr. 338.

Fregatten Sjælland. 1883.

I Anledning af omstaaende har Redaktionen fra Hr. Axel Thiess modtaget følgende:

KÆRE »338«.

Det glæder mig selvfølgelig at De synes godt om »Gutter ombord«, og jeg kan forsikre Dem om, at jeg stadig er besjælet af akkurat den samme gode Kammeratskabsaand.

De siger, at jeg vil sætte Skel og Grænse for Kammeratskabet. Aldeles ikke! Intet kunde ligge min Tanke mere fjærnt. Men de faktiske Forhold kan ikke undlade at sætte Skel og Grænse.

For det første har ikke alle Medlemmer af Marineforeningen af-tjent deres Værnepligt til Søs, for det andet repræsenterer Foreningen Aldersklasser fra et Par og tyve til 83 (Particulier Clausen). De maa da indrømme mig, at der nødvendigvis maa være en Forskel i Kammeratskabets Art.

At jeg som Regel ikke føler mig som Kammerat (Undtagelser selvfølgelig fra regnet) med mine tidligere Befalingsmænd, er en Følelsessag, hvorom man, saavel som om Smagen, ikke kan disputere. Jeg, for mit personlige Vedkommende, hævder vedblivende min Opfattelse.

Jeg tror, kære 338, at vi i Grunden er ganske enige. De har blot maaske ikke tænkt saa dybt over Begrebet: Kammerat.

For mig har det smukke Ord: Kammerat en overordentlig Værdi, det rummer for mig de lyseste og glædeste Fællesminder fra min herligste og mest sorgløse Ungdomstid.

Med kammeratlig Hilsen og Haandslag
Deres
AXEL THIESS.

Endvidere er følgende Brev modtaget om dette Spørgsmaal:

Maa jeg som Medlem af Handelsmarinen have Lov til at gøre Hr. Axel Thiess et Spørgsmaal?

Jeg har faret til Søs fra mine Drengaar, de sidste 15 Aar »paa Broen«, jeg er ingen Aarsunge, og jeg er Medlem af Marineforeningen, som jeg glæder mig ved, saa vidt mulig, hver Gang vi ligger i Havn her. Jeg anser mig derfor for kompetent til at blande mig i Spørgsmaalet.

Hr. Axel Thiess fortæller, at han er Formand for en rask lille Marineforening; det er muligt, det kender jeg ikke noget til, men saa siger han, at der i det lange Tidsrum af 10 Aar ikke er forekommet en eneste Kæfert.

Mon det er saa »rask« en Marineforening, som han selv synes at mene, og skal det være en lille Skose til os i den store Marineforening? Mener han, at vi skal være en Afholdsforening, eller hvad er Meningen?

I en Ting vil jeg give Hr. Axel Thiess Ret, og det er, at det sommetider kan være drøjt at høre paa lange vrøvlede Taler om ingenting, men skal vi have dem til Livs, maa vi vel have Lov til at skylle dem ned med et Bæger.

Med Tak for Optagelsen

Deres ærbødige
H. P. M.

Til dette knytter Hr. Thiess følgende Bemærkninger:

KÆRE KAPTJAJN.

Da De, som De selv siger, har tilbragt de sidste 15 Aar »paa Broen«, gaar jeg ud fra, at De nu er Kaptajn.

De spørger, om Bemærkningen om, at der ikke har været nogen Kæfert at notere i min lille Marineforening i Løbet af 10 Aar, skal være en Skose til den store Forening.

Aldeles ikke, det var blot et Øjeblik Udslag af en vis Stolthed over, at vi ved mange Lejligheder har været saa gæve Bægersvingere, at, selv om vi har sejlet noget haardt, og selv om vi af og til har maattet tage et Reb ind, saa har vi dog al Tid kunnet holde Kurs.

De betvivler lidt spydigt, at det vist ikke er saa »rask« en Forening, som vi synes at mene.

De er hjertelig velkommen, kære Kaptajn, ved en af vore Sammenkomster, men hvis De tror, at vi sutter paa Bismarckklumper og drikker Citronvand til, saa tager De fejl, jeg vil endda anbefale Dem at holde Ørene godt stive.

Med al Respekt for Afholdsfolkene, saa synes jeg nok, vi andre maa have Lov til at svinge et glad Bæger, men derfra og til ligefrem »Kæfert« er der unægtelig et stort Spring.

Som gammel Sømand vil De kunne samstemme med mig, naar jeg siger, at i begge Foreninger kan det være et godt Princip al Tid at have et Par Fod Vand under Kølen.

Deres hengivne
AXEL THIESS.

Redaktionen har yderligere modtaget nedenstaaende Indlæg:

Hr. Redaktør:

Det har glædet mig — og mange med mig — at læse Hr. Axel Thiess' Artikel i sidste Nummer, særlig den Del, der handler om Skaaltaler; det har øjensynlig længe ærgret ham — ligesom mange andre — at skulle være tavs Tilhører til alle de os uvedkommende Taler, der summer En om Ørerne i vor Forening, og nu har »det unge Menneske« fra Torskegildet faaet Bægeret til at flyde over, og ihukommende det gamle Ord: »Den som elsker o. s. v.« er Hr. Thiess draget i Leding for i Tide at tugte, og jeg tror, at hans Kritik er fremkommen i rette Tid og paa rette Sted; thi der er intet saa ødelæggende for Stemningen ved et kammeratligt Samvær som en malplaceret Skaaltale og efterfølgende Hurraraaben med Tilbehør; jeg glæder mig over, at Hr. Thiess ligesom den gode Pædagog efter at have revset fremfører sin Formaning: »Tænk Jer om, inden I taler!« — Selvfølgelig kan en oratorisk Begavelse tillade sig det utrolige i Retning af Talens Indhold — eller rettere Mangel paa Indhold; — thi er han en Mester i Formen, saa vil Resultatet blive en Tale, hvortil vi lytter med Interesse, en Tale, som er be-rettiget og altid paa sin Plads i vor Forening, ligesaavel som den Tale, der har et virkeligt Indhold, selv om Formen ikke er stadse-ligere, end man tør vente af en Befarens eller søvant E. K. 1ers Mund.

Jeg vilde gerne have Lov at fremføre en Udtalelse af en gammel Practicus paa Skaaltalers Omraade: »Tal aldrig, inden Du er sikker paa, at Du kan faa dit Auditorium til enten at græde eller le;« jeg synes nu næsten bedre om Hr. T.s Slutningsreplik: »Tal kun, naar I virkelig har noget paa Hjerte, og gør det kort!« Lad os lægge os disse Ord paa Sinde.

221 — 1886

Til ovenstaaende, ved Hr. Axel Thiess Artikel foranledigede, Indlæg, skal Redaktionen knytte følgende Bemærkninger:

Redaktionen har i Artiklen »Kammeratskab og Skaaltaler« ikke set noget Forsøg, af hvad Art nævnes kan, paa at sætte Skel mellem Medlemmerne, men kun et Advis om Nødvendigheden af en vis Sømmelighed i det indbyrdes Samvær, blandt andet ved at gøre opmærksom paa, at der, — hvad der foreligger talrige Bekræftelser paa, — hos de ikke talende af et Mødes Deltagere kan opstaa en vis Træthed overfor og Uvilje mod at skulle paahøre Taler af betydelig Længde og om Emner der ikke i nogen Forstand har Tilslutning til Foreningen eller dennes Forhold, — selv om vedkommende Taler utvivlsomt er besjælet af de bedste og mest kammeratlige Følelser. Denne faktisk eksisterende Uvilje mod at skulle paahøre unødigt og umotiveret Talen giver sig Udslag i en Uro og et Virvar, som ikke tjener til Højnelse af de ellers fornøjelige og tvangfri Møders Forløb. For denne Paastands Rigtighed turde der være overvældende Majoritet.

Det forekommer os, at det virkelige Kammeratskab blandt os maa forstaaes saaledes, at vi uden Skranker af nogen Art kan mødes i fælles Minder, i Forstaaelse af og Interesse for vore Formaal og i gensidig Hjælpsomhed, om dette paakræves — men derfor bør det ikke være nødvendigt at tilsidesætte det gensidige Hensyn, vi skylder hinanden, og som nu engang er vedtaget i indbyrdes Samvær. Redaktionen kan ikke undlade at være lydhør overfor en mod ingen bestemt Person rettet og med Navns Underskrift vedstaaet Paatale af et Forhold, som er til Gavn og Glæde for ingen, og som kun kan virke, til at de, som virkelig har noget paa Hjerte angaaende Emner af almen Interesse, holder sig tilbage.

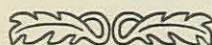
Uden at opfordre til fortsat Diskussion over dette Emne, vil Redaktionen dog indenfor rimelige Grænser være villig til at modtage mulige senere Indlæg herom.

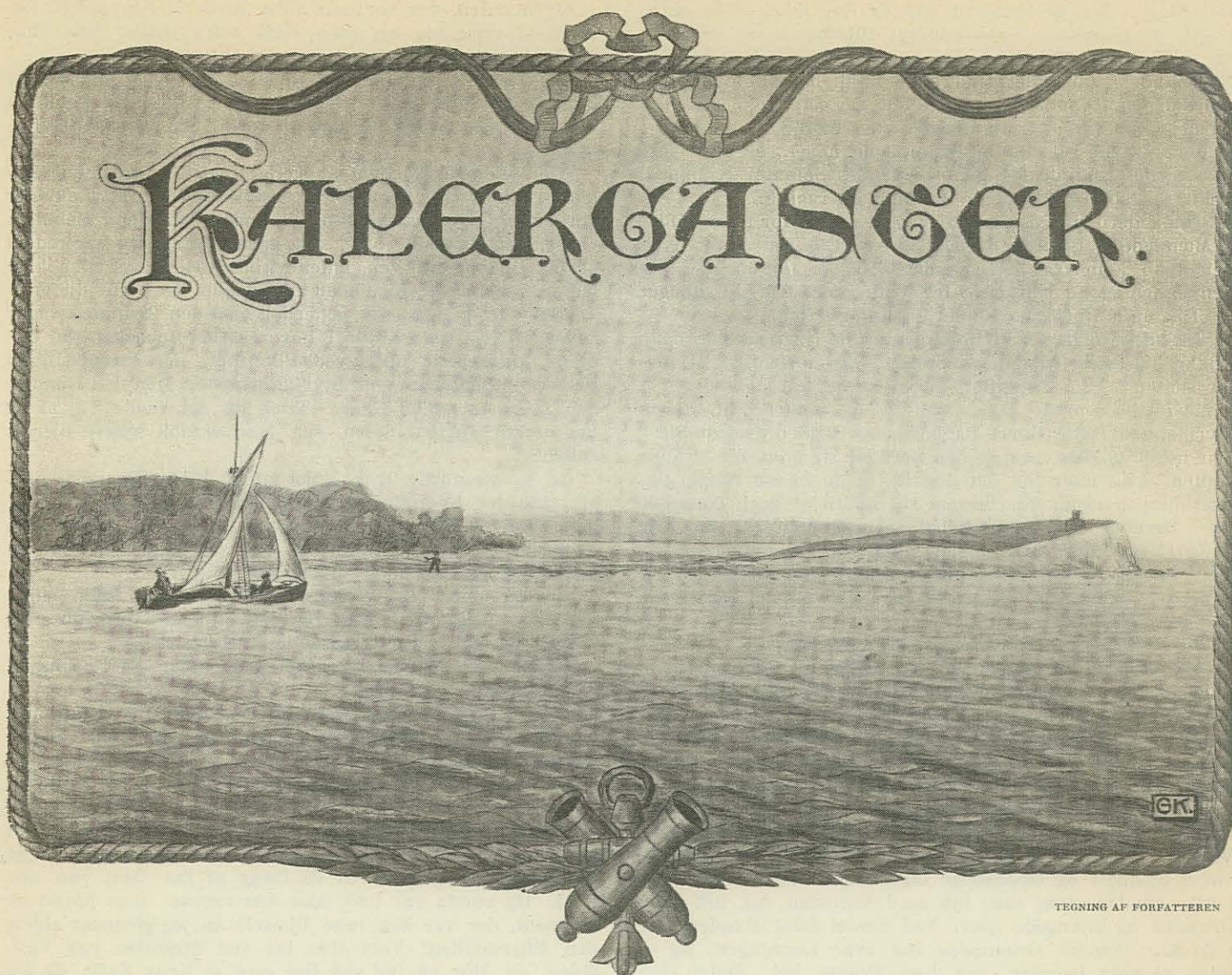
RED.

AGITÉR FOR TILGANG

TIL

MARINEFORENINGEN

TEGNING AF FORFATTEREN

Det var trange Tider for Danmarks Søhandel og Sømandsstand. Efter at Englænderne i 1807 havde taget den danske Orlogsflaade og Aaret efter ødelagt det sidste Linieskib — »Prins Christian Frederik» — i Kampen ved Sjællands Odde, var Farvandene herhjemme usikre at besjle. Engelske Orlogsmænd krydsede om overalt i Sunde og Belter; mange af Smaaøerne blev erobrede, og Kystbeboerne rundt om led meget ved Fjendernes Strandhugst. Danmark havde i Februar 1808 erklæret Sverige Krig, og som Følge heraf gjorde ligeledes en Del svenske Skibe hvad de kunde, for at ødelægge det, der undgik Englænderne.

Men de danske Rhedere og Købmænd kæmpede imod Ødelæggelsen med baade Penge og Vaaben. Med kongelig Tilladelse udrustede de Kapere — som Regel mindre, hurtigsejlende Skibe —, der skulde opsøge, jage og erobre fjendtlige Koffardifartøjer. Det viste sig snart, at et Kaperskib ikke var nogen daarlig Forretning at sætte Penge i; Kaperne gjorde ofte gode Priser og bragte store Værdier hjem. Rhederne tjente godt og høstede baade Ære og Anseelse; deres Fartøjer blev beskyttede af Kanonbaadene og Kanonjollerne, som Kaperne altid arbejdede i god Forstaaelse med. Desuden fandt Rhedere, Købmænd og Kapergaster Afløb for Vreden og Hævnfølelsen overfor Fjenden, der vilde ødelægge deres Eksistens; Fædrelandskærlighed og Eventyrlyst spillede ogsaa en Rolle, og Følgerne heraf var, at de raske og dristige danske Kapere blev en Magt, som gavnede Staten og tilføjede de fjendtlige Lande stor Skade. — — —

Midtvejs paa den flade Strand mellem Knudshoved og Slipshavn laa en Dag i Slutningen af Juni 1808 en ung

Mand paa Ryggen i det høje Græs og lod sig gennembage af den brændende Sommersol. Han havde samlet Hænderne over Øjnene og morede sig med at se, hvorledes det skarpe Lys med et dejligt, højrødt Skær trængte igennem de solbrunede, haardhudede Hænder. Af og til lukkede han Munden tæt sammen, udvidede Næseborene og indaandede med Velbehag den ramme Duft af Saltvand og Tang, som gennemsyrede den varmebevende Luft. Himlen var skyfri og havde laant Storebelt sin friske, dybblaa Farve, hvori den lette Søndenvind forsøgte at lægge mørkere Toner ved Hjælp af smaa, muntre Søer, der af og til smykkede sig med glitrende, hvide Kroner.

Den unge Mand, *Jonas Jansen*, tog Hænderne bort fra Ansigtet og laa lidt med halvt lukkede Øjne, rettede sig saa op og kiggede ud over Beltet. Han var ganske ung, ikke meget andet end en stor Dreng, men høj og kraftig og tidligt udviklet i Forhold til sin Alder. Køn var han ikke, — hvidgult Haar, der stod ejendommeligt til hans brune, solbrændte Ansigt; lyse, blaa Øjne, næsten uden Bryn, og en bred, opadstræbende Næse; men der var et saa ærligt og solidt Præg over hele hans Person, at enhver vilde føle sig tiltalt ved Synet af ham.

Beltet, der tidligere havde været saa fornøjeligt at se med de mange forbisejlende Skibe og Baade, laa nu næsten øde. Nede østen for Vresen krydsede en engelsk Orlogsbrig frem og tilbage, og ovre i Horisonten ad Korsørkanten til kunde lige skimtes Toppene af to andre Orlogsskibe, Fra Nyborg Fjord kom en lille Sejlbaad krydsende ud, rundede Slipshavn og stod rumskøds op Nord paa imod Knudshoved. Der var to Mand i den; den ene styrede, medens den anden laa henslængt paa en Tofte og sang af

fuld Hals. Rigtige Sømænd var de dog ikke, trods deres noget orlogsmæssige Paaklædning; thi Jonas saa snart, at de ikke havde Forstand paa at sejle Fartøjet ordentligt. Styrmanden lod Sejlet staa godt fuldt, men holdt derved saa langt ind under Land, at det saa ud, som om han havde tænkt sig at sætte Baaden paa Grund.

Jonas rejste sig op og brummede noget, der ikke just var særligt rosende for de to sejlendes Sømandsdygtighed, holdt saa sine Hænder for Munden og raabte:

»Ohoj, derude! Pas paa Stenene, — I gaar for nær Land!«

Mændene i Baaden drejede Hovederne for at se, hvor det Raab kom fra; Styrmanden vinkede forstaaende, og den anden Mand rejste sig fra Toften og svarede tilbage:

»Tak, min Gut! Saa holder vi lidt udefter!«

»I skulde hellere helt holde jer fra de Narrestreger, naar I ikke kan sejle saadan en Smule Baad ordentligt! Hvorfor sætter I ikke Topsejlet, Vejret er da fint nok?«

Mændene svarede ikke, men lo og vinkede til Jonas. Styrmanden lagde Roret Bagbord, og Baaden drejede Stevnen noget udefter, saa at den fjernede sig mere fra Strandkanten. Lidt efter lod det dog til, at de havde fundet Bemærkningen rigtig, for de gav sig nu til at gøre Topsejlet los. Derefter tog Styrmanden igen Rorpinden, og den anden Mand hev op i Faldet; men dette maatte paa en eller anden Maade være blevet uklart, for Jonas saa, at han, der før højste, begyndte at krybe op ad Vantet for at klare Grejerne.

»Hov! Lad være med det, — det gaar aldrig!«

Mere naaede Jonas ikke at faa brølet ud til Baaden, for i det samme sprang det tynde Vant og Manden faldt over Bord. Styrmanden slap øjeblikkelig Rorpinden og hev Tampen af Topsejlsfaldet ud til sin Kammerat; men da Baaden stadig gled fra ham, var Enden for kort og naaede ikke den overbordfaldne. Saa prøvede Styrmanden at vende, men det var ikke stort bevendt med hans Færdighed, og det lykkedes ham ikke at faa Baaden igennem Vinden. Uvis med, hvad han saa skulde gøre, og helt forvirret af Angst og Ophidselse lagde han hurtigt Roret Styrbord. Baaden strøg rask ind mod Stranden, tog lidt efter Grunden og krængede over. Ved Stødet faldt Manden ned i læ Side, Vandet strømmede ind over Lønningen, og — uden at vide hvorfor, rev han Skødet los. Sejlet slog nogle haarde Slag frem og tilbage, Blokken i Skødsbarmen ramte ham i Hovedet og bevidstløs sank han ned over den agterste Tofte.

Imedens dette skete, havde Jonas smidt sin Trøje og var løbet et Stykke langs Stranden, til han omtrent var ud for den druknende. Saa sprang han i Havet og svømmede med raske Tag hen for at bjerge Manden. Det gik nemt for ham at arbejde sig udefter; den stærke Strøm inde under Land drev Manden nærmere, og den Smule Sø, der stod, standsede ikke Jonas. Han gled frem gennem Vandet saa let og hurtigt, at det syntes, som om dette Element var hans rette Tumbleplads; traf han en Sø, der var større end de andre, dukkede han Hovedet og skar sig som en Pil igennem den: I Løbet af et Par Minutter naaede han Manden, slog sin venstre Arm om ham og bjergede ham paa den Maade ind til Strandbredden.

»Lig nu der og faa fat i Vejret igen, saa gaar jeg ud og henter jeres Kammerat, for han kan sagtens heller ikke klare sig selv!«

Manden, der var et Par Aar ældre end Jonas, laa i Græsset og pustede. Da han var kommet lidt til Kræfter og saa sig omkring, var Jonas allerede ude ved den kæntrede Baad, hvor der ikke var mere Vand, end at han med Lethed kunde bjerge den bevidstløse Mand i Land. Sammen med den først reddede prøvede Jonas at faa Liv i Styrmanden; de rullede ham i det høje Græs, baksede og arbejdede med ham, og efter nogle Minutters Forløb havde de den Glæde at se ham slaa Øjnene op og stirre forvildet paa dem.

»Naa, det var da bravt,« sagde Jonas. »Jeg var ellers lige ved at tro, at I havde faaet mere end I havde godt af!«

Styrmanden, der var paa Alder med sin Kammerat, forsøgte at rejse sig op, men vilde være faldet, hvis ikke Jonas havde grebet til og støttet ham.

»Jeg er lidt svimmel endnu efter det Slag,« undskyldte han sig og satte sig i Græsset. »Synes du ikke, Peter, at vi er sluppen bedre fra den Historie, end vi egentlig fortjente?«

»Om vi havde fortjent at sætte Livet til paa denne Sejlad, ved jeg ikke saa lige; men sikkert er det, at vi skylder vor gæve Redningsmand, at vi endnu har det i Behold!«

»Ja, den drukner jo ej, som hænges skal! Du har reddet os fra Døden, min Ven, enten vi har fortjent det eller ikke; lad os nu faa at vide, hvad du hedder og hvem du er.«

»Det var da ikke saa gefærligt med den Redning,« sagde Jonas. »Nej, saa skulde I have set her forleden, da Tolderen kuldsejlede oppe ved Pilebenet, dér lavede Johan Fiskers to Sønner et godt Stykke Arbejde. Men den Historie kan I faa en anden Gang. Træk nu det vaade Tøj af og læg det til Tørre i Solen, saa faar vi nok senere bjerget Jollen!«

De to strandede trak Tøjet af og hjalp hinanden med at vride det, hvorefter de bredte det ud i Græsset for at lade Vind og Sol tørre det. Jonas fulgte deres Eksempel og fortalte imedens, hvad han hed, og sagde, at Lodsens paa Slipshavn var hans Morbroder.

»Jeg er ellers fra Nexelø,« fortsatte han, »men siden Svenskerne plyndrede Øen og slog min Mor ihjel her sidst i Maj, har jeg været i Huset hos Morbror.«

»Hvad var det for Svenskere, du taler om?« spurgte Styrmanden.

»Har I ikke hørt om det? Det var dem, der i Foraaret havde ligget og krydset i Kattegat og gjort saa mange Ulykker rundt om paa Kysterne.«

»Aa, saa var det Kaptajn Ole Norrin med Kutteren »Lycklig!«

»Ja, lige netop! Jeg tænkte nok, at I havde hørt lidt om ham. Jeg beder hver Dag Vorherre være saa naadig at give mig Lejlighed til en Gang at faa Ram paa den Karl. Og endda var han ikke den værste. Han havde en Løjtnant, der var den rene Djævel! Aa, jeg glemmer aldrig den Eftermiddag! Vort Hus laa ved Stranden paa Vest-siden, og Mor og jeg sad lige med et Krus Kaffe, da jeg gennem Vinduet faar Øje paa Svenskeren. Han kom oppe Nord fra og ankrede udfor Øen. Da Klokkeren var henad fem, satte han sin Baad i Vandet og lod den, stuvende fuld af bevæbnede Folk, gaa ind til Land. Løjtnanten, jeg talte om før, var Fører for den Flok Røvere. Der var vel en Snes Mand ialt. Først gik de op til en Gaard i Nærheden af vort Hus, hvor de tvang Folkene til at udlevere, hvad de ejede. Der var ikke den Ting, uden at de havde Brug for den; foruden Penge og Sølvtøj tog de baade Proviant, Klæder, Dyner og al Slags Husgeraad. Og saa tvang de med Prygl og Hug Folkene til selv at slæbe det ned til Baaden, hvor de samlede det i en stor Bunke. Da de saa havde plyndret den Gaard, delte de sig i to Hold, og det ene af disse, ført af Løjtnanten selv, kom hen til vort Hus og raabte, at vi skulde komme frem med vore Penge. Nu ejede vi ikke ret meget, saa de var misfornøjede med at faa et saa lille Udbytte. Om de nu troede, at vi havde gemt noget, ved jeg ikke, og det kan ogsaa være lige meget; men de greb fat i Mor, truede hende med knyttede Næver og lovede hende baade Død og tusinde Djævel, hvis ikke hun kom frem med Sølvtøjet. Det kunde jeg ikke holde ud at se paa, — jeg tog en Stol og smak hen i Hovedet paa ham, der var mest nærgaaende. Naa, saa var naturligvis hele Banden over mig, og jeg blev væltet om paa Gulvet, slaaet, sparket og til sidst bundet om Arme og Fødder, og varpet hen paa Slagbænken. Saa greb en af dem Mor, og Løjtnanten slog med knyttet Næve den gamle Kone i Hovedet. Og da Mor jo ikke kunde fremskaffe, hvad vi ikke ejede, saa tog han sin Pistol og brændte et Skud løst Krudt af i hendes højre Øje! — — Ja, saa lod de Mor ligge der blødende og forslaaet, sparkede til mig

og forlod Huset med det, de gad have. Men heldigvis var der en ung Fisker, som straks da Svenskerne gjorde Landgang sejlede over til Havnsø paa Sjællandskysten og al-larmerede Militæret. Det var raske Folk, som hurtigt kom i Baadene og naaede over til Øen, mens Svenskerne havde mest travlt med at plyndre. Jeg saa ikke selv Begyndelsen; men Soldaterne fik afskaaret Kaperne fra deres Baade, saa de maatte flygte ind paa Øen og gemme sig. Nexeløboerne hjalp naturligvis til af et godt Hjerter og fik snart det meste af deres Ejendele hjerget sammen igen. Jeg laa imens og raabte højt om Hjælp, og fik da ogsaa kaldt et Par af Soldaterne til, som saa hjalp mig paa Benene igen og surrede mig los. Da jeg derefter havde hjulpet min Moder, badet hendes stakkels Øje og faaet hende bragt i Seng, løb jeg ud for at hente en gammel Kone, der boede et Stykke borte, og som var klog paa alle Slags Sygdomme. Og hvem tror I saa, at jeg render paa?»

»Jeg kan næsten tænke mig, at det var den svenske Løjtnant!«

»Netop, lige just ham. Han kom krybende langs en Hæk for at slippe uset ned til Stranden, hvor han vilde springe i Vandet og svømme ud til Kutteren!«

»Og saa — —?»

»Jeg tog en Sten og slog efter ham, — og nok en, — og den ramte! Saa raabte jeg til nogle Soldater et Stykke derfra, og da de fik Øje paa Fyren løb de til for at spørre Vejen for ham. Jeg belavede mig paa at slaas med ham, for jeg troede, han vilde løbe tilbage; men da han opdagede Soldaternes Hensigt, styrtede han frem for at naa Stranden før de. Jeg prøvede paa at ramme ham med Sten, men kunde ikke række saa langt. Naa, hvor han kunde rende, — og han kom da ogsaa først, fik fat i en Planke, der laa i Strandkanten, og sprang med den ned i Vandet. Men Soldaterne var tæt efter ham, de fyrede løs, — og ramte, for han slap Planken, rakte Hænderne i Vejret og sank.«

»Saa er der ikke stort mere at fortælle. Mor døde nogle Dage efter, — den Medfart hun havde faaet, var for slem. Da hun var bleven begravet, tog jeg her over til Morbror!«

»Og hvad bestiller du saa nu?»

»Jeg sejler med hans Baad og fisker lidt — der er jo ikke ret meget at gøre, saalænge Engelskmændene holder gaende her i Beltet!«

»Naa, saa skal du høre! Du har nu reddet os fra at drukne her, og vi vil derfor altid være Venner. Jeg hedder *Jens Duus*, og min Kammerat dér *Peter Lindquist*. Vi hører begge til Besætningen paa Kaperchaluppen »*Sophus*«, hvis Rheder er min Far, og som min Halvbror, *Hans Duus*, er Kaptajn for. »*Sophus*« ligger oppe i Kerteminde og venter paa Vind til at slippe Nord paa med; og vi to har været i et Ærinde i Nyborg. Vi kom kørende ned; men da Vinden nu var nogenlunde, saa syntes vi, at vi som gode Kapergaster mere passende kunde sejle tilbage, og laante derfor en Baad, — men vi er jo ikke rigtig vant til at behandle et Fartøj — — —«

»Vi forstaar os bedre paa at slaas og fyre Kanoner af!« afbrød Lindquist.

»— og saa gik det, som du saa!«

Jonas stirrede forbavset paa de to unge Mænd.

»Men saa er I jo rigtige Kapergaster!«

»Ja, det kau du stole paa, Kammerat! Vil du være med os, saa slaa til. Jeg lover dig, at du nok skal faa Lov til at banke væk paa Svenskeren, hvis vi nogensinde træffer ham!«

»Om jeg er med!« Jonas sprang op, greb sit Tøj og slyngede det i Kaadhed højt op i Luften. »Ja, vel er jeg med — Død og Pestilents! Jeg er med, og I skal faa at se, at Jonas Jansen nok skal fortjene det Sul, han æder. Op med Jer, Kapergaster, og tag Tøjet paa. Nu stikker jeg ned til Slipshavn og faar fat i nogle Fiskere, saa skal

vi snart faa Jollen i Orden. Og saa sejler jeg Jer til Kerteminde!«

Jonas trak hurtigt sine Bukser paa, og med det øvrige Tøj i Hænderne satte han i raskt Løb afsted langs Stranden ned imod Slipshavn.

Ombord i Kaperchaluppen »*Sophus*« blev Jonas snart meget afholdt. Historien om hans raske og kække Daad ved Knudshoved, som Jens Duus og Peter Lindquist straks fortalte, var naturligvis først og fremmest Aarsag til, at de øvrige af Kaperens Besætning kom til at synes om ham, men hans glade, friske Humør og tjenstvillige Hjælpsomhed gjorde ham hurtigt til Alles Ven. Kaptajn Duus saa snart, at Jonas var i Besiddelse af de Egenskaber, der var nødvendige for at blive en god Kapergast. Forholdene gjorde, at det var ret vanskeligt for Kaperen at faa hvervet Søfolk, der foruden at være duelige i deres Fag ogsaa forstod at kæmpe og bruge Vaaben. Orlogsflaaden havde selv Brug for alt sit Mandskab, saa det var kun de Sø-mænd, der havde sejlet paa Langfart med de store Kina- og Ostindiefarerer, der egentlig var noget værd. Disse Folk dannede derfor en Slags fast Stamme, som efterhaanden oplærte og uddannede den øvrige Besætning. Denne bestod mest af Fiskere, Haandværkere og unge Mennesker, som af Eventyrlyst eller i Haab om hurtigt at tjene Penge, lod sig hyre. At Jonas lod sig optage blandt Besætningen var saaledes ret kærkomment, og Kaptajnen bestemte derfor, at skønt Jonas egentlig kun kunde regnes for Jungmand, saa skulde han dog have en hel Mandspart af Udbyttet, ligesom de andre Matroser.

»*Sophus*« laa nogle Dage i Kerteminde, hvor Tiden blev benyttet til at indøve og indeksercere Besætningen. Peter Lindquist, der gjorde Tjeneste om Bord som Kanonér, havde sat Jonas til at være Kanonkommandør ved en af Kaperens ti Kanoner, og under hans Vejledning lærte Jonas snart at sigte og at betjene Kanoner.

En Dag henimod Midten af Juli lod Kaptajn Duus kaste los, og stod Nord paa. Vinden var god, og efter en fin Sejlads, hvor han hverken saa noget til fremmede Krigsskibe eller Koffardimænd, naaede han Frederikshavn og lagde Chaluppen ind i Havnen. Samme Aften gik Jonas med sine to Venner iland for at møre sig lidt. Ved Havnepladsen laa et Gæstgiveri, hvor Kapergasterne altid søgte ind, da Værten var en hæderlig Mand, der ikke som saa mange andre Kroholdere og Gæstgivere søgte at lokke de flest mulige Penge fra sine Gæster. Inde i den store, lavtloftede Skænkestue var der meget livligt, da de tre unge Mænd ankom. En Del Haandværkere holdt Gilde, og Humøret var højt oppe. Værten havde ladet nogle Borde rykke sammen, og paa Bænke langs disse sad de glade Deltagere, der drak, røg og sang af Hjertenslyst. For Bordenden præsiderede en lille, trivelig Mand, hvis runde, røde Ansigt skinnede af Velvære og Livsglæde. Det var Oldermænden for det Lav, der havde Fest, og da han saa Kapergasterne træde ind, bød han dem venligt at tage Plads ved Bordet.

»Tak som hyder,« svarede Jens Duus!»

Haandværkerne rykkede lidt sammen, og snart var Sangen og den muntre Passiar atter i fuld Gang. Jonas morede sig udmærket; han var ikke vant til den Slags Sammenkomster, og fulgte derfor Samtalen og de glade Viser med stor Interesse. Jens Duus og Peter Lindquist, der ofte havde været i Land og tilbragt Aftenen paa lignende Maade, saa derimod lidt mere overlegent paa de oprømte Svende, og tænkte paa, hvor hyppigt det var sket, at saadanne fornøjeligt begyndte Gilder var endt med Kiv og Slagsmaal. Kapergasterne havde altid Lyst til at være overmodige og kaade, naar de var i Land; de tillod sig mange Slags Friheder, og opførte sig, som om de havde Eneret paa at gøre, hvad de vilde. De drak tæt, de holdt af at fjase med de unge Piger og Koner, og det var dem en særlig stor Fornøjelse i den Anledning at arrangere Slagsmaal med de fornærmede Karle og Ægte-

mænd. Saavel Jens Duus som Lindquist var ret fredelige og rolige Mænd; men alligevel havde de adskillige Gange sammen med deres mere raa og tøylesløse Kammerater været i Strid med Haandværkere eller Fiskere, naar Punchen og Øllet havde gjort sin Virkning. I Øjeblikket syntes det imidlertid, som om de gode Frederikshavnere var meget fornøjede over at være sammen med de unge Kapergaster, og medens Øllet blev drukket, fulgte den ene Fædrelands-sang eller Drikkevisen efter den anden.

»Kan ikke en af jer raske Gutter synge os en Vise?« spurgte den gamle Oldermænd. — »I synger vel sagtens ogsaa engang imellem et Bæger om Bord?«

»Aa jo, — det hænder af og til!« svarede Jens Duus — »syng op, Peter, — lad os høre Kapervisen!«

Peter Lindquist rejste sig.

»Stemme har jeg ikke meget af, men hver Fugl synger jo med sit Næb, og gider I høre til, saa kan jeg vel nok synge!«

Oldermænden dunkede nogle Gange sit Krus imod Bordet.

»Stille derhenne! Fyld Øl i Krusene, og hør efter, saa faar vi en rask Kapersang, Børn!«

Disse Ord vakte stor Jubel blandt Gæsterne, og under kraftige Bifaldsraab blev Lerkrusene fyldt op, hvorefter Alle satte sig tilrette for at høre Visen. Da der var blevet stille, sprang Lindquist op paa Bænken og sang:

*Op nu til Dyst!
Fjenden blokerer og hænger vor Kyst!
Kaperens Blodflag i Havet sig spejler,
muntert vi jager den lastede Sejler!
Livet vi vover, og kæmper med Lyst —
Op nu til Dyst!*

*Lunterne klar!
Vinden er føjelig, rummet den har.
Før kun paa Skøderne, Farten vi øger,
at slippe fra os vort Bylde forsøger, —
nu om et Øjeblik Prisen vi ta'r —
Lunterne klar!*

*Kaperen kæk
springer ombord paa det fjendtlige Dæk!
Kuglerne hviner og Økserne blinker,
Døden os truer, men Sejren os vinker!
Blegnende Fjenderne ser deres Skræk —
Kaperen kæk!*

(Forts.)

GUSTAV KRAGH,
Løjtnant

EN NYTAARSAFTEN I NORDSØEN

MED TEGNING AF FORFATTEREN

Marineforeningens Medlemmer har næsten alle plojet Søen i kortere eller længere Tid; men Størsteparten af dem har efter endt Værnepligt atter optaget deres borgerlige Erhverv paa Landjorden. De har derefter ikke beskæftiget sig med Søvæsen paa anden Maade end som Sejlsportsmænd eller som Motorbaadsejere. Men Interessen for alt, hvad der foregaar paa Søen beholder de, og de vil ogsaa gerne læse om, hvad der hænder i Handelsflaaden. Vor Forening har allerede en Del Medlemmer, hvis hele Liv og Beskæftigelse er foregaaet paa Søen, og som sikkert kunde give interessante Bidrag til Bladet om Livet om Bord og i fremmede Lande, og deres Sammentræf med fremmede Krigsskibe og andre Begivenheder, som jeg er sikker paa, at Redaktionen gerne vilde modtage, og som det vilde være os andre en Fornøjelse at læse. Jeg giver selv, efter fattig Evne, her et lille Bidrag.

Da Dampskibet *Thorvald-sen* i Efteraaret blev torpederet af en tysk Undervandsbaad og sendt til Bunds i Nordøen med en Propsladning, bestemt til England, blev jeg mindet om, at omtrent paa samme Sted, hvor det endte sine Dage, befandt det sig midt i Halvfjerserne i forrige Aarhundrede, da vi laa underdrejet med det for en NV. Storm, paa Vejen fra Antwerpen til Østersøen i Ballast.

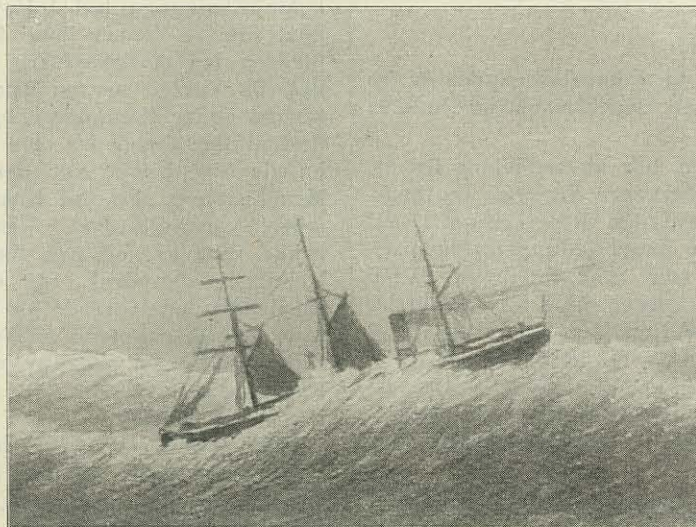
Skibet var næsten nyt (bygget 1871), rigget med baade Raasejl og Gaffelsejl og laa tæt til Vinden NØ. over for rebede Gaffelsejl, med mindsket Fart i Maskinen. Der var høj Sø, Skibet arbejdede, slingrede og satte haardt og slog af og til Skruen ud af Vandet, saa hele Skibet rystede.

Jeg var Førstestyrmand og havde om Eftermiddagen Frivagt. Henad Aften blev jeg purret ud med Raabet: »der er Ild i Kahytten!« Alle Mand kom hurtigt paa Dækket Vandslangen blev skruet paa, og da Kahytten, der var agterude og under Dækket, var fuld af en kvælende Røg, der ikke fortog sig, skønt en Skylightsrude blev slaaet ind, saa kunde man ikke naa ind til det Bagbords Passagerkammer, hvor Ilden var opdaget, men maatte lade Tømmermanden hugge Hul i Dækket og derigennem sprøjte Vand ned.

Da man efter en Tids Forløb mente at alt var slukket, forsøgte jeg, sammen med Hovmesteren, der havde et Lys i Haanden, at krybe paa alle fire ind gennem Vandet i Kahytten og hen til det Bagbords Kammer. Her fandt vi ogsaa Aarsagen til Branden. Raket- og Blaalysskasserne, der var af Kobber, havde staaet paa Gulvet under en Køje; men de var nu tomme: Lodningen var smeltet og der laa kun nogle

Plader, der havde været Bund og Sider, tilbage. Krudtdaasen, der ogsaa var af Kobber, men opretstaaende, var heldigvis hel. Det var fordi man kunde vente, at den vilde eksplodere, at vi krøb saa forsigtig ind; vi fik den imidlertid snart bragt i Sikkerhed, for var der gaet Ild i den, var hele Agterskibet blevet sprængt.

Krudt og Fyrværkerisager blev altid ved Indgangen til Dokkerne i Antwerpen afhentede af Havnepolitiet og atter bragt om Bord ved Afsejlingen og afgivet til Hovmesteren til Opbevaring i Kahytten. Han havde altsaa glemt at stuve Kasserne forsvarligt af, og da Blaalyssene var af den Slags, der antændes ved Stød, saa var de ved Skibets Bevæ-

gelsler rousset frem og tilbage og tilsidst, ved et Stød, var der gaaet Ild i det Hele, baade Blaalys og Raketter.

Alle disse Fyrværkerisager afgav en ulidelig Stank nede i det indelukkede Rum; der var næsten ikke til at aande; men da Vandet, der var nedpumpet, stod højt over Gulvet og ved Skibets voldsomme Bevægelser slyngedes op ad Kahytstvæggene, over Sofaerne, ind i Køjerne og ind i Kaptajns Kammer, maatte alle Mand i Gang med at øse Vand og faa lidt Orden i Tingene igen. Kaptajnen var selv paa Broen, mens jeg ledede Arbejdet nede.

Da vi endelig var saa vidt færdige, at jeg kunde lade Folkene gaa, for at faa den Mad, de var kaldt bort fra, og da jeg kom op i den friske Luft, havde jeg et stærkt

Ildebefindende efter at have været saalænge i den stramme Lugt i Kahytten; min Appetit var borte. Ved Bestikhuset modtog Kaptajnen mig med Indbydelse til at spise af hans Gaasesteg, som han havde i Behold deroppe; men da jeg ikke var oplagt til at spise lige straks, saa holdt vi hver i sin Ende af den kolde Gaas, mens han skar et Laar af til mig. Med dette, og et Par Stykker Brød i Lommen paa min Regnfrakke, overtog jeg saa min Vagt paa Kommandobroen. Heroppe fik man frisk Luft i Lungerne, saa jeg efter en Times Forløb kunde fortære min kolde Gaasesteg.

H. S. A. OLSEN,
flv. Skibsfører.

SVENDBORG NAVIGATIONSSKOLE OG »CENTRALUNDERVISNINGSSKOLEN I RADIOTELEGRAFI«

Navigationsskolen

Den 1ste Januar fejrede Forstanderen for Svendborg Navigationsskole, Hr. Aage V. Tuxen sit 25 Aars Jubilæum i Navigationsvæsenets Tjeneste.

Forstander Tuxen har indlagt sig Fortjeneste af den danske Sømandsstand ikke blot ved at føre sin Navigationsskole frem til en ledende Plads blandt Landets Skoler af denne Art, men ogsaa ved at tage Initiativet til Oprettelsen af »Centralundervisningsanstalten i Radiotelegrafi«, som traadte i Virksomhed jævnsides Navigationsskolen i Svendborg den 1. December 1912, og som viste sig at være af stor Betydning for vore Mariner.

Det er ikke fra fremmede, Hr. Aage V. Tuxen har sin levende Interesse for alt, hvad der tilhører Søen og Søfarten — og det vil sikkert interessere mange, om vi ved denne Lejlighed lidt nærmere omtaler den Tuxenske Slægt og dens Virksomhed til Søfartens Gavn.

Forstander Tuxens Oldefader var Søofficer, og hans Bedstefader, Kommandør Peder Maadrup Tuxen var Direktør ved Orlogsværftet, eller som det den Gang hed: »Dokken paa Christianshavn«.

Af Peder Maadrup Tuxens Sønner var de 4 Søofficerer, nemlig Kommandør N. E. Tuxen (Direktør ved Orlogsværftet), Kommandør G. E. Tuxen (Navigationsdirektør) og Kommandør J. C. Tuxen samt Jubilarens Fader A. O. Tuxen, der oprettede Svendborg Navigationsskole i 1852. Endvidere var en Søn af P. M. Tuxen i en lang Aarrække Departementschef i Marineministeriet.

Disse Mænd har alle gjort sig fortjente af den danske Marine ved deres Virksomhed i betydningsfulde Stillinger, og det er ret interessant at se, hvorledes Embedet som Direktør ved Orlogsværftet i hele 3 Generationer er blevet besat med et Medlem af Slægten Tuxen, idet Stillingens

nuværende Indehaver, Direktør *J. C. Tuxen*, er en Søn af ovennævnte Kommandør af samme Navn.

Men ikke blot Krigsmarinen har nydt godt af denne kraftige Slægts Dygtighed og Energi: Kommandør *S. L. Tuxen*, en Brøder til *Peder Maadrup Tuxen*, udgav i Begyndelsen af forrige Aarhundrede den første egentlige danske Lærebog i Navigation med tilhørende Tabelværk, og i Midten af forrige Aarhundrede udgav Kommandørerne *G. E. Tuxen* og *J. C. Tuxen* den bekendte: »Tuxens Lærebog og Tabeller«, der endnu anvendes af mangan ældre Navigatorer, og som regnes for det klassiske Værk paa de danske Navigationslærebøgers Omraade. Endvidere er det *G. E. Tuxen*, der udgav de første Azimuttabeller, der overhovedet har eksisteret (til Brug ved Solskiven, »Normalkompasset«).

A. O. Tuxens heldbringende Arbejde for de danske Skibsførere og Styrmand gennem samfulde 50 Aars Virksomhed som Leder af Svendborg Navigationsskole er endnu i friskt Minde. Han nød den mest ubegrænsede Tillid og Agtelse fra sine Elevers Side, og han var som en Fader for dem alle.

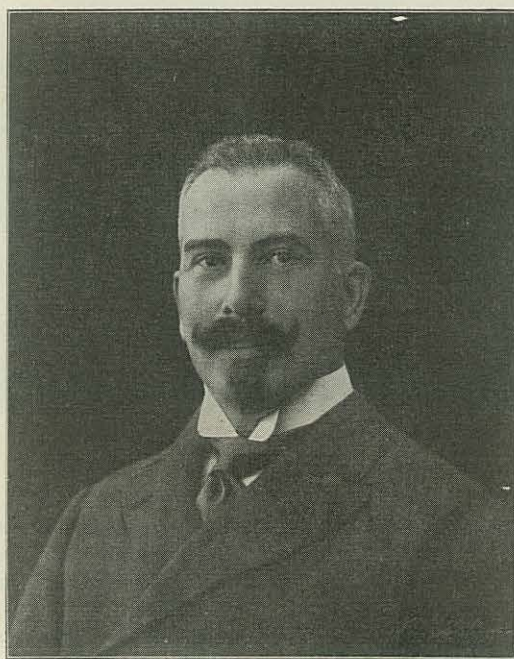
Foruden en Del Lærebøger m. m. foreligger der fra hans Haand det første Tabelværk til »Rettelse af Maanehøjder«, hvilken Tabel han udarbejdede i Fællesskab med sin Søn, den nuværende Forstander *Aage V. Tuxen*.

Denne er født i 1871 og er saaledes en meget ung 25-Jubilar. Men det var da ogsaa i en meget ung Alder, at han afbrød sin — ifølge Slægtens Traditioner — paa-begyndte Uddannelse til Søofficer, foretog nogle længere Sørejser og tog Styrmands-eksamen og en særlig anordnet Eksamen i højere Matematik og Fysik for at indtræde i sin Faders Virksomhed. I 1902 overtog han Ledelsen af Navigationsskolen efter Faderen.

Der har været Energi og

Indgangen til Radioskolen

Forstander Aage V. Tuxen

Initiativ i denne Slægt, intet Under derfor, at den nuværende Forstander ikke kunde blive staaende ved den nedarvede Skole alene, men tillige maatte virke for noget nyt, som fuldtud var hans eget Værk, og det maa erkendes, at Tanken om Oprettelsen af »Undervisningsanstalten i Radiotelegrafi« undfangede han i et aktuel Øjeblik, netop da baade Krigs- og Handelsmarinen havde Brug for en saadan Uddannelsesanstalt. Denne Skole, der er oprettet efter *Tuxens* eget lykkelige Initiativ, og formet af ham selv uden Forbillede, da saadanne Skoler endnu ikke eksisterede i Norden, er endnu, skønt den har Forgreninger Landet over, og tæller 150 Elever og 25 Lærere, kun i sin Vorden. Vi spaar den en glimrende Udvikling, naar Radiotelegrafiens Anvendelse først i fuldt Maal slaar igennem her hjemme og det er en Hæder for Jubilaren, at han var den Mand, der skabte Betingelserne for Radioundervisningen her i Danmark — for Uddannelsen i traadløs Telegrafering, der i Tidens Løb vil faa den største Betydning for Søfarten som det sikreste af alle Meddelelsesmidler. *Tuxen* har paa dette Omraade været Foregangsmanden, og selv om Navigationsskolen endnu er hans Kælebarn, saa vil den Tid ikke være fjærn, da Radiotelegrafskolen vil kunne blive en meget betydningsfuld Faktor ved Uddannelsen af de unge Søfarende.

Aage V. Tuxen, der i Tidens Løb har modtaget adskillige Tillidshverv indenfor sin Virksomheds Omraader, er Formand for Marineforeningens Svendborgkreds.

Alle, der har Interesse for vort maritime Liv, ønsker Forstander *Tuxen* Lykke og Fremfærd i hans betydningsfulde Virksomheder.

**AGITÉR FOR TILGANG TIL
MARINEFORENINGEN**

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE II

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU og AXEL JUEL

LOKALKREDSSEN FOR KØBENHAVN

GENERALFORSAMLING

afholdes **Torsdag den 16de Marts 1916 Kl. 8** i »City«s Selskabslokaler.

Under Hensyn til Generalforsamlingen udsættes den i Marts Maaned paatænkte almindelige Mødeaften indtil videre.

25-Aars Jubilæum for Aargang 1891

FOR AT FORBEREDE EN FESTLIGHED i Anledning af 25-Aaret for Aargangen 1891's Møde ved Søværnet opfordrer vi undertegnede Kammeraterne af nævnte Aargang, som kunde ønske at deltage i en saadan Fest, til at opgive Navn og Adresse til medundertegnede Fuldmægtig **G. Riise, Strandgade 8, C.**

Der vil senere blive taget Bestemmelse om Tid og Sted for Afholdelsen af Festen og herom vil da snarest tilgaa hver enkelt Meddelelse, men af Hensyn til Valg af Lokale m. m. bedes Kammeraterne om hurtigt at melde sig.

Det tilføjes, at Sammenkomsten vil blive holdt under ganske jævne Former, for at enhver kan deltage.

Andreas J. Enna 5115.

Holger T. Lyneborg Falck 5215.

Valdemar Th. Jepsen 5834.

Emmanuel L. Larsen 5127.

Nicolaj L. Lichtenberg 5464.

Carl V. Nygreen 5426.

Frederik C. C. Offenberg 5348.

Hans H. J. Rheinländer 5140.

Elof H. Steenberg 5361.

Gustav Riise 8183.

FORENINGSMØDET DEN 14. FEBRUAR 1916

Det aktuelle Program: Forfatteren *Carl Muusmanns* Foredrag om »Frankrig i vor Tid« og Postmester *Holbølls* Sange havde samlet ca. 130 Medlemmer i Studenterforeningens lille Sal.

Efter at Formanden havde budt Velkommen, holdt Hr. *Muusmann* under Forsamlingens spændte Opmærksomhed sin elegant formede Konference, der omfattede Tidsrummet af Frankrigs politiske Historie fra 1870 og op til vor Tid, og som blev meddelt spirituelt og med den Sikkerhed, som lange Ophold paa Frankrigs Grund og personligt Bekendtskab med talrige af den nævnte Perodes fremragende Personligheder giver. Et interessant Lysbilledmateriale, som

forevistes efter Foredraget og forklaredes af Foredragsholderen, genkaldte i Erindringen mange af de Begivenheder, som dengang — for 1900 — henledte Verdens Opmærksomhed paa Frankrig, og som nu synes ubetydelige i Forhold til de sidste 2 Aars Rystelser.

Stærkt Bifald fulgte Hr. *Muusmanns* afsluttende Ord, hvorpaa Formanden takkede ham paa Foreningens Vegne.

Efter Aftensbordet glædede Postmester *Holbøll* Medlemmerne med Søndssange til eget Guitar-Akkompagnement og modtog kraftigt Bifald som Tak for sin Velvilje. Først hen paa Smaatimerne rejste man sig fra Bordene i Bevidstheden om at have tilbragt en indholdsrig Aften.

FRA FAABORG-KREDSEN

Æresmedlem af Marineforeningen, fhv. Skipper *Lars Poulsen*, er afgaaet ved Døden den 10. Januar og blev begravet den 14. Han var Veteran fra Helgoland, hvor han paa Fregatten *Jylland* var Flaggast. I Marts Maaned i Fjor indviede han vort Flag, og nu blev han den første, som vi med samme Flag bragte den sidste Ære. I Kirken stod Bestyrelsen Flagvagt ved Kisten, og Flaget blev baaret foran Ligvognen til Kirkegaarden. Efter Præstens Tale blev det sænket tre Gange over Graven, medens Medlemmerne blottede Hovedet; — en højtidelig Afslutning paa den gamle Veterans Liv.

C. C. J.

70 AAR

Den 18de Januar fyldte et skattet Medlem af vor Forening, forhenværende Skibsfører *H. S. A. Olsen* 70 Aar. Den gamle Kaptajns trofaste Virksomhed paa Søen begyndte i Krydstoldfarten og fortsattes i Langfart med Sejlskibe, hvorfra han gik over i det nystiftede Dampskibsselskab »Danmark«, hvor han med »Thorvaldsen«, der nu ligger paa Nordsøens Bund, torpederet af Tyskerne, deltog i den første Rejse med dansk Dampskib Syd om Amerika gennem Magellanstrædet til Vestkysten og tilbage igen. Som Fører har Kaptajn *Olsen* sejlet med »Danmark«, »Thorvaldsen«, »Madvig« og »Helge« og først for faa Aar siden sluttede han sin Gerning paa Søen.

Han er nu Medlem af Sø- og Handelsretten samt af Bestyrelsen for Skibsførerforeningen og Revisor i Skipperforeningen.

Sin Fritid benytter Kaptajn *Olsen* til at skrive Artikler til saavel uden- som indenlandske Sefartstidende — hvilket ofte er kommet »Under Dannebrog« til Gode.

Redaktionen har modtaget følgende med Anmodning om Optagelse:

Der er en Ting jeg ønsker at paatale gennem Bladet, saa det kommer til alle Medlemmernes Kundskab, nemlig: Tobaksrøgningen mens der holdes Foredrag og vises Lysbilleder. Vi behøver vist ikke Opslag i Lokalet om, at Tobaksrøgning først tillades efter Paysen, som i Paladsteatret; men det vilde være ønskeligt, om man lod være med at roge, saalænge der holdes Foredrag. Jeg har set, hvor det har generet Taleren, men desuden er vi mange ældre Medlemmer, hvis Øjne og Indaandingsorganer lider derved.

Jeg henstiller derfor til alle Medlemmerne, at vi lader Tobaksrøgningen fare, saalænge der holdes Foredrag.

Det hænder, at en og anden glemmer at tage Emblemets paa til Møderne. Foreningen trænger til Indkomster. Vilde det være ubilligt at sætte en lille Mulkt for dette og lade Vedkommende afgive den til Formanden? Jeg er selv en af dem, der har forglemt Emblemets hjemme.

O.

KAMMERATSKAB OG SKAALTALER

Redaktionen har modtaget følgende:

I Anledning af Artiklen i Julenumret af Hr. *Axel Thiess* og i Anledning af den derpaa følgende Diskussion i sidste Nummer af Bladet beder jeg Dem optage Følgende:

Efter at have læst Hr. *Thiess's* Artikel undrede jeg mig over, at en saa lille Ting som Skaaltaler af den omtalte Art kunde friste en Mand som Hr. *Thiess* til at spille Blæk og Papir paa den, af to Grunde. For det første: Er man ikke altid, og saa godt som i ethvert større Selskab, det være sig Foreningssammenkomst, privat Middag eller anden Art af Sammenkomst, hvor Humøret kommer lidt i Vejret, udsat for den Slags umotiverede Skaaltaler? Det er en Oplevelse, som gentager sig atter og atter, og som man bør tage imod med et Skuldertræk, og som en Nødvendighed, man aldrig slipper, heller ikke indenfor Marineforeningen, selv om der skrives nok saa meget derom og derimod. Man huske paa, at ikke alle er fødte Talere, men mange vil gerne ud med, hvad der ligger nærmest paa Hjærte; er Manden saa ikke rutineret, og Humøret er lidt oppe, hænder det jævnligt, at Talen og Skaalen bliver til noget helt andet, end just hvad Vedkommende havde tænkt sig. Dog en Ting er jeg temmelig sikker paa, uagtet jeg ikke kender den, hvorom Tilfældet drejer sig: At naar den unge Mand har følt Trang til at udbringe en Skaal for Kammeratskabet, saa har det været, fordi han har følt sig hjemme og glad ved det kammeratlige Samvær. At Talen maaske er falden uheldig ud, bør man aldeles ikke hænge sig i, da han formodentlig ikke har været Politiker og tænkt sig, at hans egne Ord kunde skade ham en anden Gang. Jeg synes ikke, at saa ringe en Ting bør gøres til Genstand for Diskussion i et Foreningsblad.

For det andet: Er vor Forening tjent med, at en saadan Ting fremdrages? Jeg er bange for, at saadant skal sætte ondt Blod, især naar man begynder at diskutere, hvad der forstaas ved Kammeratskab, da netop dette er Grundlaget for vor Forening. Lad os al-

drig begynde paa at klassificere, men altid føle os knyttede sammen som Kammerater ved vore Sammenkomster. Der maa ikke være nogen Rang eller Standsforskjel; en saadan hører hjemme udenfor Foreningen og ikke indenfor denne. Vi har allesammen (ordinære Medlemmer) haft Grad af Menig i Marinen, og det er Minderne om disse Tider, vi fejrer, naar vi samles i kammeratligt Samvær. Hvad hver enkelt er naaet frem til siden den Tid, kommer ikke Foreningen ved, enten han saa er naaet til at blive Minister eller Rullemand; naar han er optagen som Medlem, er han vor Kammerat, thi ellers vilde han ikke være blevet optaget. Naar der i en senere Artikel henvises til de Medlemmer, som aldrig har været i Marinens Tjeneste (ekstraordinære), da maa man gaa ud fra: At disse nærer den samme Følelse overfor vort Kammeratskab, som vi selv; er dette ikke Tilfældet, saa forstaar vistnok ingen, hvorfor de har ladet sig indmelde i vor Forening. I min Kreds er flere ekstraordinære Medlemmer, og jeg tør forsikre, at de føler sig som Kammerater iblandt os.

Ærbødigt

Nr. 223

Iver Hvitfeldt 1890

C. B.

Kære 223.

De siger at man ved ethvert større Selskab, enhver Middag eller Foreningssammenkomst er udsat for umotiverede Taler

Ja, det har De saamænd Ret i, og det var netop derfor jeg »ofrede« Blæk og Papir (jeg haaber ikke at det er »spildt«) for at blive disse umotiverede Taler kvit.

Hvis De selv havde været til Stede ved den paagældende Lejlighed, og hørt hvorledes en enkelt Taler lagde Beslag paa en meget stor Del af Aftenen, saa vilde De ikke have spildt Blæk og Papir paa at være Defensor.

Talens *Form* havde jeg slet ikke kritiseret, tværtimod havde jeg kaldt den »overordentlig nydelig og i den allerbedste Mening«. Pænere synes jeg ikke, man kan udtrykke sig.

Det hele var fra min Side kun en *Henstilling* til mine Kammerater om at anvende »en lille Smule Eftertanke«, for de lægger Beslag paa 200 Medlemmers Opmærksomhed.

Det er vel ikke for stærke Ord, og mine Kammerater er vel heller ikke saa omfintlige Pigeborn, at de ikke en Gang kan taale en *Henstilling*.

Om hvad jeg forstaar ved Kammeratskab vil der forhaabentlig blive Lejlighed til at samtale naar vi atter mødes i Foreningen.

De hører til en anden Kreds, kære 223, men jeg haaber, at vi snart maa faa Lejlighed til at tale sammen. Saa tror jeg, at De vil erfare, at jeg sætter Kammeratskabsfølelsen lige saa højt, som De.

Med kammeratlig Hilsen

Deres

AXEL THIESS

Til de nu fremkomne Indlæg i ovenstaaende Sag skål Redaktionen bemærke, at naar »U. D.« har aabnet sine Spalter for Diskussion indenfor visse Grænser om ovenstaaende Emne, er det, fordi den anser det for rigtigt, at Foreningens Medlemmer faar Lejlighed til at udtale sig om Ting, der ligger dem paa Hjærte, og fordi en Udelukkelse af dette Emne fra yderligere Diskussion netop vilde synes os »ukammeratlig«. Der er ingen af os, som vil føle sig stødt ved, at en Tale fremsættes ved en af vore Sammenkomster paa en ubehjælpsom Maade — kun faa er jo fødte Talere; — tværtimod har vi mere end én Gang erfaret, at de jævne Ord, fremsatte paa den jævne Maade netop ved deres formelle Ubehjælpsomhed har rørt os, — fordi der var Mening i det talte, og fordi det angik os. Som nævnt i den Redaktionsbemærkning, der ledsagede Indlægene i »U. D.« Nr. 1, 1916, har Redaktionen i Hr. *Thiess's* Artikel ikke kunnet finde andet og mere end et Forsøg paa at dæmme op for den Strøm af Taler om os ganske uvédkomne Emner, som truer med at beherske vore Møder og, — hvad der er vigtigere, — tillige truer med at bortjage langt den talrigste Del af Medlemmerne, hvem denne Talen er imod.

Idet Redaktionen hermed maa anse Diskussionen for afsluttet i Bladets Spalter, henstilles det, at dette interessante Emne behandles i et kommende Foreningsmøde.

RED.

Redaktionen har henvendt sig til Hr. *Achton Friis* og anmodet ham om at skrive nogle Erindringer fra Grønland. Hr. *Friis* har velvilligst lovet at glæde »Under Dannebrog«s Læsere med nogle Rejseskildringer, som den udmærkede Kunstner og Forfatter, som det er alle bekendt, har Betingelser som faa for at meddele.

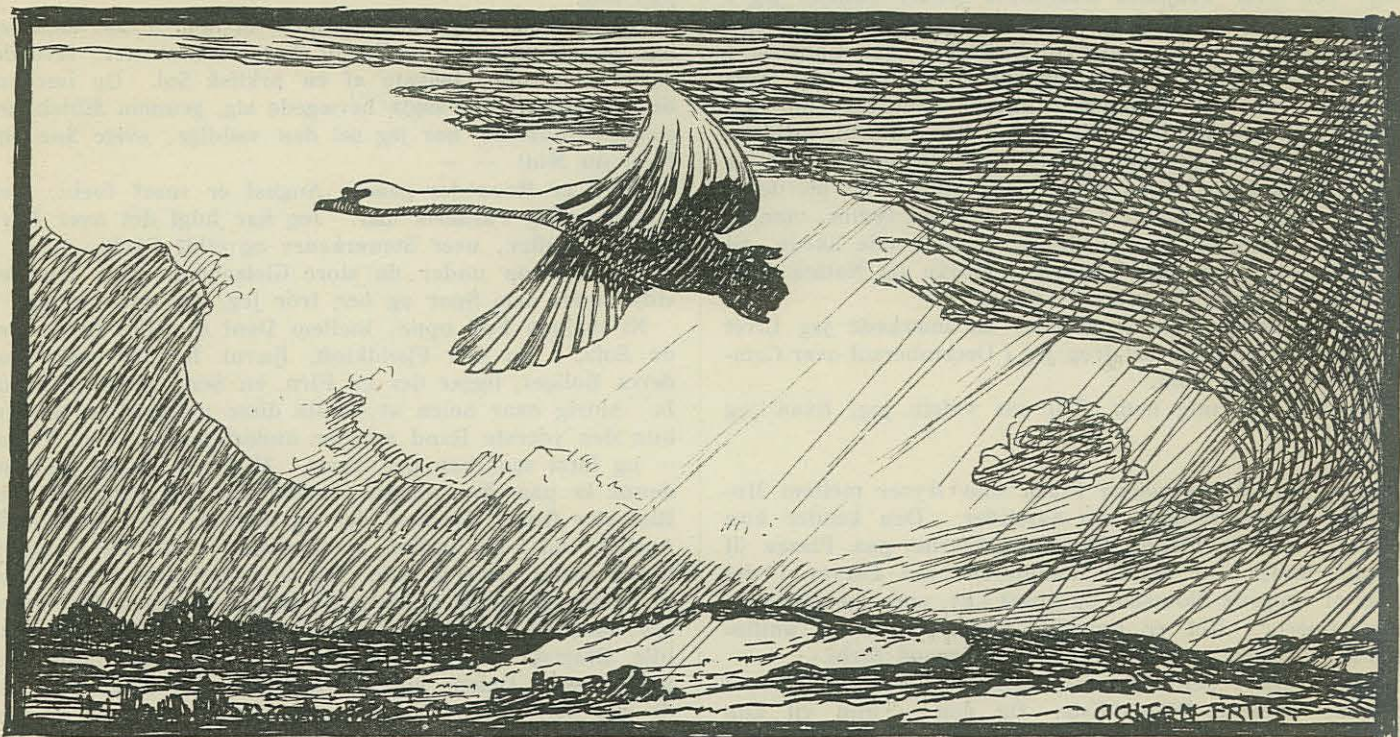
Medlemmer, der ikke i rette Tid erholder Bladet tilsendt, anmodes om snarest at underrette Foreningens Kontor herom.

REJSER

PAA FORAARETS SPOR

EN INTRODUCTION

TEGNING AF FORFATTEREN

O Wandern, Wandern, meine Lust!
Herr Meister und Frau Meisterin,
lasst mich in Frieden weiter ziehn
und wandern, und wandern . . .

Hvortil al denne Jagen — hvorfor ikke endelig en Gang slaa sig til Ro? Hvorfor søge og søge bestandig, naar jeg dog ved, at Lykken for mig findes i Længslen og ikke i Besiddelsen — ikke i dette at gribe Tingene og holde den fast.

Lykken? Ja — *min* til den, der gider ha' den! Jeg har faaet Eventyrerens Gift i Kroppen; jeg jager for Jagtens Skyld, ikke for Gevinsten. Og jeg kan aldrig jage forbi min Længsel . . .

Da jeg var en ganske lille Dreng fik jeg Giften i Kroppen. Den Gang saa jeg saa ofte tydeligt alt det, som jeg siden har maattet længes efter og aldrig har kunnet finde; for den Gang gik jeg med *Eventyret* i Haanden.

Det er længe siden, — og nu er Eventyret død. Ovre paa en fattig Kirkegaard, mellem Heden og Havet, er der en lille, forblæst Grav, uden Kors eller Sten, med Græs og Markblomster over. Dér ligger Eventyret begravet. Men jeg har kendt det og gaaet med det i Haanden, mens det levede. Og da det døde, arvede jeg det

Det var en gammel, gammel Kone, fattig og ussel. Jeg husker af hendes Ydre nu kun hendes Næse, som da vel har været det seværdigste, hos hende. Den var brun af Snus og stod stor og mægtig som et Taarn imod Himlen. For mig var den Indbegrebet af Alverdens Hemmelighedsfuldhed og Mystik. Alle Eventyrene, som hun fortalte mig, tænkte jeg mig maatte blive til i den og derfra drage ud i Verden. Den syntes at vokse med Alderen, mens Resten af hende blev mindre; til sidst var der saa at sige kun Næse tilbage. Og ud igennem den listede sig

saa en skønne Dag hendes smukke, udødelige Sjæl og fløj væk, strøg ganske stille ud gennem det ene Næsebor og blev borte — med alle de ufortalte Eventyr.

Hun var ikke smuk, og dog elskede jeg hende; for hun forstod den sjældne Kunst *at tale*. Og hun gav mig Længselens Gave, da hun døde.

Og nu har jeg ikke Rist eller Ro, men strejfer rundt fra Sted til Sted. Til jeg bliver gammel og træt maa jeg søge efter de ufortalte Eventyr.

Fra den sidste Trækfugl paa sin Vej mod Syd drager hen over Danmarks Land og til den første vender tilbage — det er en ond Tid. Der gives Lande, hvor Vinteren er hvid. Hos os er den sort, undtagen paa Julekortene. Sort i Graat — og omvendt.

Jeg vil ikke lægge mig ud med Vintervejret i Danmark, ikke være uretfærdig imod det. Dette siger jeg ogsaa kun for at bedømme mig selv. Den, som finder sig tilrette i det danske Vinterklima, har det forud for mig, at han allerede er bleven Standfugl. Det er jeg altsaa ikke. Jeg kender ingen »Mørketid« saa rædselsfuld som den danske.

Som Ugerne og Maanederne gaar, lægger den taagede, graa Farve sig i Lag paa Lag over Sindet og gør det mørkt og øde. Men da kan der i Nordboen vaagne en Længsel, i hans Sjæl kan komme en fin Drøm om fjærne og lyse Lande, hvorom noget som et Minde ligger dybt gemt i ham: om Lande, som hans Forfædre har kendt, de Mænd, der ligesom han higede mod fjærne Himmelstrøg med Trækfuglens evige Trang til Flugt i sig. Og Længslen kan overmande ham, saa han river Kappen fra

Knagen og farer ud, væk — for at jage paa *Foraarets Spor*.

Denne Uro, denne Kalden — den kender jeg. Og jeg følger den, naar jeg kan.

— — —

En Gang midt i den mørkeste Vinter kom det over mig. Da brød jeg op og drog sydover, uden Maal.

Over Østersøens graa Øde pløjede jeg i regntung Tykning; ned over Prøjsens trøstesløse Sletter rullede jeg i Nat og Taage — men Dagen efter så jeg Solen stige stor og glødende over den bayerske Højslette, der tindrede i Sne. Forbi München. Den laa endnu og drømte i Morgentaagen; en rød Købbersol anedes lavt gennem den rimede Luft, og alt blaanede bort i Sne. Forbi, forbi — op over Alperne gennem Tyrol, hvor Granerne stod og tænkte langs Vejen, mens hvide Fnug stille faldt fra deres Grene — Sne, der dalede i Sne — gennem lydøs, aandeløs Vinter, mellem døde Klipper, gennem øde Skove, til jeg druknede i Gotthard-Tunnelens Mørke og Natten atter tog mig nede paa den vide Po-Slette.

Men da Morgenen atter gryede, da mærkede jeg Livet vaagne omkring mig; da drog jeg i Decembersol over Campagnen ind mod Rom.

Her slog jeg mig ned. Thi nu vidste jeg, hvad jeg søgte.

Spørg ikke den surøjede Flok, som fryser mellem Musesæernes Marmorkroppe, om Aarstider. Den kender kun Sæsoner! — Og blandt Blomstersælgerne paa Piazza di Spagna finder Du endnu Sommerens raa Farver i det Væld af brogede Blomster og grønt Løv, som dækker Marmortrapperne. Det er kunstige Farver og Gøgl, anilinsminkede Roser! — Sommeren er forlængst forbi.

Spørg hellere den Pige, som sanker de modne Oliven i Skovene omkring Villa d'Este. Og dog — hun vil kun sige, det er *Høst* og synge sin vemodige Sang, den samme Dagen igennem, mens hun længselsfuld stirrer ind mod Roms solrødmende Ruder. Kys Længslen af hendes Øjne, og gaa saa Din Vej. Før hun keder Dig. —

Jeg ved mere end de: *Foraaret* er over Campagnen. Hun gaar dér og drømmer og venter paa sin Tid ...

Jeg saa det, Nordboen fra det graa Land, hvor vi gaar og tørster efter Eventyr.

Jeg anede hende i Luftens vaarlette Farve, i Vindens sagte Susen i Campagnens Græs og om de ældgamle Ruiner. De alvidende Firben, som i to tusinde Aar har boet i Aquaductens Revner, hvor de sidder som levende Smykker, — de har set hende; de har hendes Billede i Øjet.

Og mens hun gaar her og drømmer, falder der Blomster fra hendes Haar, et Drys af Guld over den grøngraa Campagne. Og inde i Rom! Jeg vaagner en Morgen og ser Solen fænge i en straalende Farve paa Muren udenfor mit Vindue. Da har *hun* vandret dér om Natten og, som i Søvn, stroget hen over den haarde Sten med sin varme Haand, — og en lysende Blomsterklase vokser i Sporet.

Ingen véd det uden jeg og Firbenene ude under den gamle Aquaduct, at *her* bor hun, mens der er Vinter overalt i Evropa. — —

Hele Vinteren blev jeg her, under Foraarets Tegn — og følte mig Eventyret nær.

Men en tidlig Aprildag blev alt forvandlet. En tung Scirocco blæste sydfra over Landet, og dets Farver daanede hen under en blaatung Himmel. *Foraaret* var draget bort, nordover!

Da brød jeg op og fulgte det, *forfulgte* *Foraaret* op gennem Italien, med Scirocco'en i Ryggen. Op forbi Florenz og Milano, over de store Søer, op imod Alperne. Men Afrikas Blæst var med og skjulte hende for mig.

For anden Gang naaede jeg Alperne. Og se! — Da jeg kom op paa Simplonpasset var Luften ren og skarp. Og da jeg så ned over Rhonedalen, da vidste jeg, at jeg

havde taget rigtig Vej. For dér stod, dybt nede i Dalen, et lidet Kirsebærtræ, og det var én lysende Lue af Blomster. Det var *Foraarets Spor*; her havde hendes Fod traadt.

Her blev jeg. For jeg saa, hvor Landet laa og skjalt af Forventning og tænkte paa alt det store, som nu skulde komme. Og det kom.

En Dag stod hele Rhonedalen, saa langt jeg kunde øjne, i et straalende Hav af Blomster, Træ ved Træ. Jeg har vandret under dem, Dag efter Dag, og ladet Solen skinne paa mig.

Hokusai så Fuji-Yama gennem et Sejl. — Ja! Men *jeg* har gaaet under et milevidt Tag af Blomster, levende, varme Blomster, belyste af en arktisk Sol. Og imellem de fine Grene, der sagte bevægede sig, gennem Æbleblomsternes Rødmen, har jeg set den vældige, evige Sne paa Dent du Midi. — —

Siden er Maaneder gaaet. August er snart forbi; men endnu er jeg *Foraaret* nær. Jeg har fulgt det over Lavinier og Kløfter, over Stenørkener og vildt Fjæld, opad — opad, helt op under de store Gletschere. Her har jeg sidst mødt dets Spor og *her*, tror jeg, var det mig nær.

Ni tusinde Fod oppe, mellem Dent du Midi og Glacier de Soix, i en øde Fjældkløft, fjærnt fra Mennesker og deres Boliger, ligger der en Firn, en Seng af evig Sne og Is. Aldrig naar Solen at smelte disse umaadelige Masser; kun den yderste Rand svinder undertiden for dens Varme — og først sent hen paa Aaret. Men her, rundt omkring denne Is paa den magre, rustne Bund, sprang nu nye Blomster frem. De stod der og stirrede med forbavsede Ansigter ud i en Verden, fra hvilken de maaske i Aarevis havde været spærret inde. Og de havde haft Hast. Uden at tænke paa først at sætte Blade jog de smaa Planter en tyk, laadden Stængel op, der endte i en straalende, glad lille Blomst. Det var *Foraarets* allertidligste Blomster, fødte nede i Dalene allerede for Maaneder siden. Nu var de alle her, Crocus, Violer og Ranuncler og hvad de alle sammen hedder. Den aarelange Drøm under Is og Sne var bleven Virkelighed — de spærrede Øjnene op og så og så. Endelig!

Men nu kommer snart September, og om en Uge eller to jager allerede den første Snestorm sit Svøb hen over deres Hoveder og begraver dem igen — maaske i aarevis.

— Jeg gik tæt hen til Firnens Rand, og jeg så, at helt langt inde under dens yderste, tynde Skorpe, hvorhen Solen maaske slet ikke vilde naa ind og hjælpe dem — *der spirede smaa, blege Stængler frem* og stod og rakte Hals. Jeg sparkede med mine Fødder og brød med mine Arme, jeg løsnede med Hænderne af det haarde Dække saa meget jeg kunde, til jeg blev træt.

For det er ikke godt at staa inde i Skyggen og se andre komme frem

Da jeg Dagen efter kom igen, havde de allerede faaet Knopper. Da kom der noget som en Varme op i mig. Nu har du rakt *Foraaret* Haanden, tænkte jeg. — —

Men nu vil Vinteren snart komme, og da løfter *Foraaret* sig over Alpetoppene og drager sydover for igen at drømme en Vinter bort. Jeg vil følge det og være det nær, saa længe jeg kan, baade naar det drømmer og naar dets Hjærte banker vaagent i Feberhast. Følge det, søge det overalt, til jeg bliver træt.

Men en Gang kommer vel den Dag, da jeg vender hjem for at gaa og pusle om en gammel, forblæst Grav, et Steds ovre mellem Heden og Havet. Saa vil jeg en Aftenstund sidde ved den lille Dam paa Marken tæt ved mit Barndomshjem. Der skal jeg skære mig en Fløjte af Poplerne ved dens Bred og i Skumringen spille de gamle, vemodige Melodier. Véd jeg da, at intet i Verden var saa stort som min Barndoms Drømme? Maaske. —

Men endnu vil jeg jage!

Valais, i September

ACHTON FRIIS

KAPERGASTER

(SLUTTET)

Kaperchaluppen staar ud fra Frederikshavn

TEGNING AF PREMIERLØJTNANT E. RIIS-CARSTENSEN

Lindquist satte sig ned, og Bifaldsraabene klang højlydt imod ham.

»Tak for Visen,« sagde Oldermænden og løftede sit Krus. »Jeg kan forstaa, at jert frie, lystige Liv lokker saa mange unge Mænd fra Hus og Hjem. Og vi maa jo da være glade for de Varer og Penge, I skaffer til Landet. Som I maaske ved, har jeg ogsaa selv en Baad med et Par Svingbasser og en halv Snes Mand, der for nylig er løbet ud!«

»Saa har den vel næppe gjort nogen Prise endnu?«

»Nej, ganske vist, men min Kaptajn er en rigtig Søgut, og jeg venter mig meget af ham. Han var ellers lige ved at blive nappet af en svensk Kaperskonnerter . . .«

»Hvad hed den?« afbrød Jonas ivrigt.

»Det var denne »Lycklig«, I ved — den havde ligget ovre under — — —«

»Hører I, Peter og Jens, — nu faar vi Nyt om Ole Norrin! Fortæl videre, Oldermænd, — den Fyr har vi Lyst at snakke med!«

»Ja, hvis I kan lade være med at afaryde mig, unge Mand, saa skal jeg fortælle, hvad jeg ved. Min Baad laa nede i Svitringen, omtrent udfor Hals, og der fik den Kig paa et Par Sejl oppe Nord i. Da der var lidt Vind, saa holdt Baaden op efter Sejlene for at se, om der skulde være noget at gøre. Naa, efterhaanden som de to Skibe kom hinanden nærmere, opdagede min Kaptajn jo snart,

at det var en for stor Mundfuld at gabe over, og da den anden Baad — som altsaa var denne »Lycklig« — oven i Købet syntes at have Lyst til at bides med min, vendte han Agterenden til og forsøgte at naa ind under Land. Men Svenskeren sejlede langt bedre, og det havde set galt ud, hvis ikke Vinden var begyndt at løje, saa det snart blev blikstille. Det gik saa i en Fart at faa Sejlene hjærgede og Aarerne ud, og da min Baad var meget lettere at ro end Skonnerten, slap den velbeholden ind under Skanserne ved Limfjorden, endskønt svenske Ole skød med Kardætsker efter den!«

»Ved I noget om, hvorvidt »Lycklig« holder til deroppe endnu?« spurgte Jonas.

»Det tror jeg næsten, for jeg hørte just i Eftermiddag, at han lige for nylig skulde have taget en dansk Jagt oppe udfor Vorsaa.«

Jonas rejste sig hurtigt.

»Hvis ikke det er et syndigt Held, saa ved jeg ikke, hvad man skal kalde det! Naa, I to, — skal vi saa ikke gaa om Bord med det samme, og fortælle Kaptajnen, hvad vi har hørt?«

»Jo,« svarede Jens Duus, — »det er klart! Og Vinden er endda sydlig, selv om der ikke er meget af den, saa vi kan jo faa fin Lejlighed op gennem Beltet. Tak for Skænken, Oldermænd, — nu maa vi afsted!«

»Selv Tak, unge Mand, — og god Lykke naar I kommer ud!«

De tre Kapergaster tog nu Afsked med det glade Selskab, og gik, fulgte af Haandværksvendenes Hurraraab og gode Ønsker, hurtigt om Bord i Chaluppen.

Da Kaptajn Duus, som Jonas straks purrede ud, fik Nyhederne om Kaperen »Lycklig« at høre, sendte han nogle Folk ind for at opsøge de af Besætningen, der havde Landlov, og gav sin Næstkommanderende, Overstyrmand Anker, Ordre til at gøre klar til at gaa til Søs. Der blev almindelig Glæde blandt Folkene, da de fik at vide, hvad det drejede sig om, thi alle var begærlige efter at komme i Kast med den berygtede svenske Kaper, og de ventede, at der maatte findes baade Penge og andet værdifuldt Bytte om Bord. Ved Daggry var »Sophus« klar til at gaa, og under Hurraraab fra den store Mængde Fiskere og andre Nysgerrige, der ved Rygterne om Kaperens Afgang var strømmet til, stod Kaptajn Duus til Søs.

Der var ikke et Sejl at se hele Horizonen rundt, og da Vinden, som var vestlig, begyndte at løje, besluttede Kaptajnen at gaa over til Læsø, hvor Kaperen derfor ankrede ved Middagstid i Jegens Bugt paa Øens Nordside.

»Jeg har Brug for et Par raske Gutter til en lille Tur i Land,« sagde Overstyrmanden, da Folkene havde skaffet, — »hvad mener Du, Jonas, om sammen med Jens at tage den Tjans?«

»Jeg er klar, naar det skal være. Forresten tror jeg nok, at jeg ved, hvad det drejer sig om!«

»Det regnede jeg ogsaa med, da jeg foreslog Dig det, Jonas. Ser Du, det vilde være rart at faa at vide, om nogen af Beboerne derinde har hørt eller set noget til Svenskeren. Nu kan I gaa ind, og imens at Jens ser, om han kan faa nogen Underretning, maa Du gaa over til Vesterø, hvorfra Du kan se ned over Renden, og holde Udkig med Farvandet. Naar Jens har udrettet sit Ærinde, kommer han om Bord og giver Besked, og har Du ikke inden Solnedgang opdaget noget, kommer ogsaa Du om Bord!«

»Den Besked er tydelig nok,« — svarede Jonas, — »nu faar jeg fat i Jens, og saa gaar vi ind!«

Lidt efter roede Jollen i Land med de to Kapergaster, og da de var komne op til den nærmeste Gaard, gik Jens ind for at tale med Folkene der, imedens Jonas hurtigt travede afsted imod Vesterø. Det var en varm og anstrengende Tur; Solen stod højt paa Himlen og udbredte en tryk-kende Hede; Støvet paa Vejen, der var knastørt og fint som Mel, stod i Smaaskyer omkring ham og pudrede hans glødende Kinder og nøgne Bryst, hvor Sveden trængte sig frem og dannede rislende Smaabække. Jonas pustede og følte, hvorledes hans Tunge og Gane efterhaanden blev smertende tørre; men Lysten til om muligt at faa Øje paa det Skib, han hadede saa inderligt, gjorde, at han ufortrødent fortsatte sin Vandring. Først, da han stod ved den lille Kirke i Vesterø, gav han sig Tid til at puste; tørrede Ansigtet med Trøjeærmet og gik hen imod en gammel Mand, der laa ved Kirkegaardsdiget og strikkede paa en Strømpe.

»Hvor faar man Lov til at gaa op i Kirkens Taarn?« spurgte Jonas, efter at han havde hilst paa den gamle.

»Der kan I frit gaa op,« svarede Manden og kiggede forundret paa Jonas, — »men der er ellers ikke noget at se deroppe!«

»Men maaske meget at se deroppe fra! Har I forresten hørt noget til den svenske Kaperkaptajn Ole Norrin, der efter Sigende skal have krydset omkring her?«

»Det ved jeg ikke noget om, — men det kan Præsten sige Jer!«

»Naa ja, ham kan jeg senere snakke med, nu har jeg først Lyst til at kigge lidt ud fra Kirketaarnet. Kan jeg faa noget at drikke her i Nærheden?«

Manden viste Jonas ind til et lille Hus ved Foden af Kirkebakken, hvor en venlig Bondekone bød ham et Krus Øl. Dermed slukkede han sin Tørst, og gik saa op i Taarnet, hvor han satte sig til at holde Udkig. Det var en trættende

og anstrengende Post; Varmen oppe under Taarntaget var ualmindelig søvndyssende. Havet var efterhaanden blevet ganske spejlblankt, og intet var at se paa dets Flade, undtagen et Par Smaabaade, der laa og fiskede ude ved Nordvestrevet. Den ene Time forløb efter den anden, og Jonas kæmpede haardt imod den sløvende Døsighed, der tilslut var ved at overvælde ham. Da fik han pludselig Øje paa et lille, mørkt Punkt, der tonede frem helt ude i Horizonen, og straks var han lysvaagen. Han stirrede og stirrede, men det mørke derude voksede kun langsomt. Minutterne syntes ham som Timer, og først henad Aften var han sikker paa, at det var en Sejler, der med Sejlene opgivne blev roet ind imod Øen. Efterhaanden som den nærmede sig og fremtonede tydeligere, kunde hans skarpe Øjne gennem Skumringen skelne, hvad han saa længselsfuldt ventede at faa Vished for — en høj Mast, et slankt Skrog og mange Aarer, der taktfast blev bevægede gennem Vandet. Fiskerne ved Revet havde nu ogsaa opdaget Fartøjet; de skyndte sig at faa bjerget deres Grejer, og roede hastigt ind til Stranden. Jonas mærkede, hvorledes Blodet steg ham til Hovedet og Hjertet bankede hurtigere, da han genkendte Kutteren, der havde ført de ondsindede Strandhugstmænd til hans fredelige Fødeø; og han knyttede uvilkaarligt Næverne, da han saa, at den styrede ind imod Vesterøbugten, øjensynlig for at ankre for Natten.

Der var lang Vej tilbage til Kaperchaluppens Ankerplads paa Nordsiden, saa det var Midnat, inden Jonas naaede Stranden og fik prajet en Jolle. Kaptajn Duus var meget glad for de vigtige Efterretninger, han fik om »Lycklig«, og da der efterhaanden var kommen en svag sydlig Brise, gav han Ordre til at purre ud overalt for at lette og ro ned imod Fjenden. Det blev et drøjt Stykke Arbejde at drive den svære Chalup frem, men den kække Besætning var ivrig efter at komme i Kamp og sled haardt i det med de tunge Aarer. Det gik derfor alligevel raskt fremad, og da de ved Solopgang var ved at runde Nordre Rønner, kunde de se den svenske Kaper, som havde lettet og stod Nord i. Lidt efter lidt blæste det mere op, og Kaptajn Duus lod Folkene lægge Aarerne ind, sætte Sejl, og forsøge at krydse ned Syd efter. Men Svenskeren havde ogsaa set den danske Kaperchalup, og da Ole Norrin ikke havde Lyst til at indlade sig med et saa stort, armeret Skib, satte han saa mange Sejl som muligt, og fortsatte sin Kurs for at slippe bort.

»Se den fejge Karl!« raabte Jonas, der opfyldt af Kampiver stod ved sin Kanon, — »gaa i Land og plyndre fredelige Folk tør han, — overhale smaa forsvarsløse Koffardimænd er han ogsaa modig nok til; men vove en Dyst med en jevnbyrdig Fjende, det kan han ikke indlade sig paa!«

»Maa vi prøve at række ham med Kanonerne?« spurgte Lindquist, der havde været rundt og set efter, om alt var klart til Kamp.

»Nej, Afstanden er for stor endnu, og vi vil ikke spille vort Krudt til ingen Nytte. Hvis han ikke slipper fra os, faar vi Brug nok for det!« sagde Kaptajn Duus, der sammen med Overstyrmanden stod agter ved Rattet. »Men Vinden lader til at løje igen, — lad os faa Aarerne ud paa læ Side, at vi kan holde den oppe!«

Den svenske Kaper var den danske underlegen i Fart, og Afstanden mellem de to Skibe blev hurtigt mindre. Da »Sophus« fik sine Aarer ud, gjorde »Lycklig« det samme; men skønt de svenske Kapergaster roede væk af yderste Evne, vedblev det danske Skib at hale ind paa den. Folkene sled i de tunge Aarer, saa Sveden sprang frem, og opmuntrede hinanden med raske Tilraab; — Kaptajnen passede selv Manøvreringen, og var deri sin Modstander betydeligt overlegen.

»Klar ved Bovkanonerne, Lindquist, — om lidt har vi den saa nær, at vi kan bruge vort Krudt uden at spille det!«

»Klart overalt!« svarede Peter tilbage, og tog selv Kommandoen over den ene af Kanonerne, medens Jonas betjente

Afstanden mellem de to Skibe blev hurtigt mindre.

TEGNING AF FORFATTEREN

den anden. Jonas næsten rystede af Spænding og Iver efter at komme til at fyre løs paa den forhadte Kutter. Han følte det, som om det var ham forbeholdt at hævne sin Moders Død ved at udføre et eller andet, der vilde bringe Uheld over Ole Norrin og hans Folk. Han kunde næsten ikke vente til Kaptajn Duus gav Ordre til at fyre, og var ligefrem angst for, at Peter Lindquist eller en anden af Kammeraterne skulde være saa heldig at tilføje »Lycklig« mere Skade, end han selv.

Den svenske Kaper førte svensk Orlogsflag; men da den mærkede, at den ikke kunde undslippe, strøg den dette, og hejste i Stedet for dansk Flag og Vimpel, i Haab om at det danske Skib skulde antage den for en dansk Orlogskutter. Men Kaptajn Duus lod sig ikke narre, og da han mente at Afstanden var tilpas, gav han Ordre til at begynde Skydningen med de to Bovkanoner.

»Sigt efter Rejsningen, Jonas!« raabte Lindquist, og som for at foregaa sin Ven med et godt Eksempel, lykkedes det ham ved det første Skud at knække Kutterens Gaffel. »Sophus« Besætning jublede højt over dette Held, og halede væk paa Aarerne for at gøre Afstanden saa lille som muligt. Jonas tog omhyggeligt Sigte og fyrede; men han havde holdt lidt for højt, for hans Kugle fløj over Kutteren uden at gøre nogen Skade. Svenskerne svarede tilbage med Kardætsker og Skraasække, men de skød daarligt, og ramte ikke den danske Kaper.

»Paa en frisk igen Jonas, — Du naar ham nok!« præjede Lindquist, idet han trak i Aftrækkerlinen og sendte sit Skud gennem Storsejlet. Jonas bed Tænderne sammen og rettede atter omhyggeligt Kanonen, men holdt nu betydeligt lavere, og denne Gang havde han Held med sig. Hans Kugle skød Kutterens Topsejlsfald over, og ramte derefter noget Opstaaende, saa Træsplinterne røg om Ørerne paa de svenske Matroser. Flere af disse slap Aarerne og søgte Beskyttelse om Læ, og som Følge heraf naaede »Sophus« tæt op paa Siden af »Lycklig«. Lindquist og Jonas ramte nu med hvert Skud, og efterhaanden kom de øvrige Kanoner ogsaa til at bære, saa de danske Kugler faldt tæt ned over Kutteren. Om Bord i denne opstod vild Forvirring, Ilden fra dens Kanoner ophørte, og Besætningen syntes helt at have tabt Modet. Da Kaptajn Norrin saa dette, og frygtede, at de

danske Kapergaster skulde forsøge en Entring, gav han Ordre til at stryge Flaget.

»Hold inde, Gutter, nu er den vor!« raabte Kaptajn Duus, — »bjerg Aarerne og lad os faa Jollerne ud!«

Ingen af »Sophus« Besætning var bleven ramt af de fjendtlige Kugler, og sejersberuste over den hurtigt og heldigt overstaaede Kamp begyndte de at sætte de to Baade i Vandet.

Da, imedens de var i Færd med dette Arbejde, fik de pludselig et Lag Skraakugler tværs ind over Dækket, og samtidig med at den lumske Svensker sendte dem den Hilsen, røg hans Flag atter op under Gassen, og for Aarer og Sejl søgte Norrin igen at slippe bort. Forbitret over denne uventede Optræden befalede Kaptajn Duus at begynde Skydningen igen, og det varede kun faa Minutter, før det lykkedes Jonas at sende en velrettet Ladning Skraa ind mellem de svenske Roere. Dette var dem for hedt; og skønt Ole Norrin, der nu saa, at »Lycklig« var prisgivet Fjenden, vilde forsøge at sætte Ild paa sit Skib for at sprænge det i Luften, tvang hans Folk ham til at opgive sin Plan. De firede nu Sejlene ned, strøg Flaget og raabte, at de overgav sig. Denne Gang var det Alvor, og da de danske Baade var sat i Vandet, roede Overstyrmanden over for at tage Prisen i Besiddelse. Jonas havde været den første til at springe i Baaden, og med en Følelse af vild Jubel og tilfredsstillet Hævntørst var han ogsaa første Mand om Bord i den svenske Kaper.

Dennes Besætning havde samlet sig agter og stod tavs, afventende den Skæbne, den ikke kunde undgaa. Imellem sig holdt de Ole Norrin, der rasende over at være bleven forhindret i sit Forsæt: at ødelægge Kutteren, skulede ond til de danske Kapergaster. En for en blev Svenskerne trukket frem og bundet, og der blev ikke taget blidt paa dem; deres brutale Optræden overfor de fredelige Øboere var i friskt Minde, og Tovværket om deres Hænder blev derfor surret godt til.

Da Jonas fik Øje paa Kaperkaptajnen, greb han sammen med Peter Lindquist fat i ham; men Ole Norrin rev sig fri med et kraftigt Ryk, og idet han slog om sig med knyttede Næver, forsøgte han at bane sig Vej ud til Lønningen for at springe over Bord.

»Holdt, din Røver!« skreg Jonas og sprang ind paa ham, — »det var for let en Død for Dig at slippe fra Livet paa den Maade!« Og samtidig med at Lindquist kastede sig over ham bagfra, slog Jonas ham sin knyttede Næve i Ansigtet.

»Tag det, Din Hund! Det er ikke noget imod den Medfart, I lod min Moder faa!«

Jonas havde ladet sit rasende Had faa Overhaand, og ved hans ubeherskede Angreb tumlede Ole Norrin bagover. Men straks efter rettede han sig, og inden Lindquist kunde forhindre det, rev han en Pistol frem fra Brystet og sendte paa klos Hold Jonas en Kugle i Hovedet. Jonas udstødte

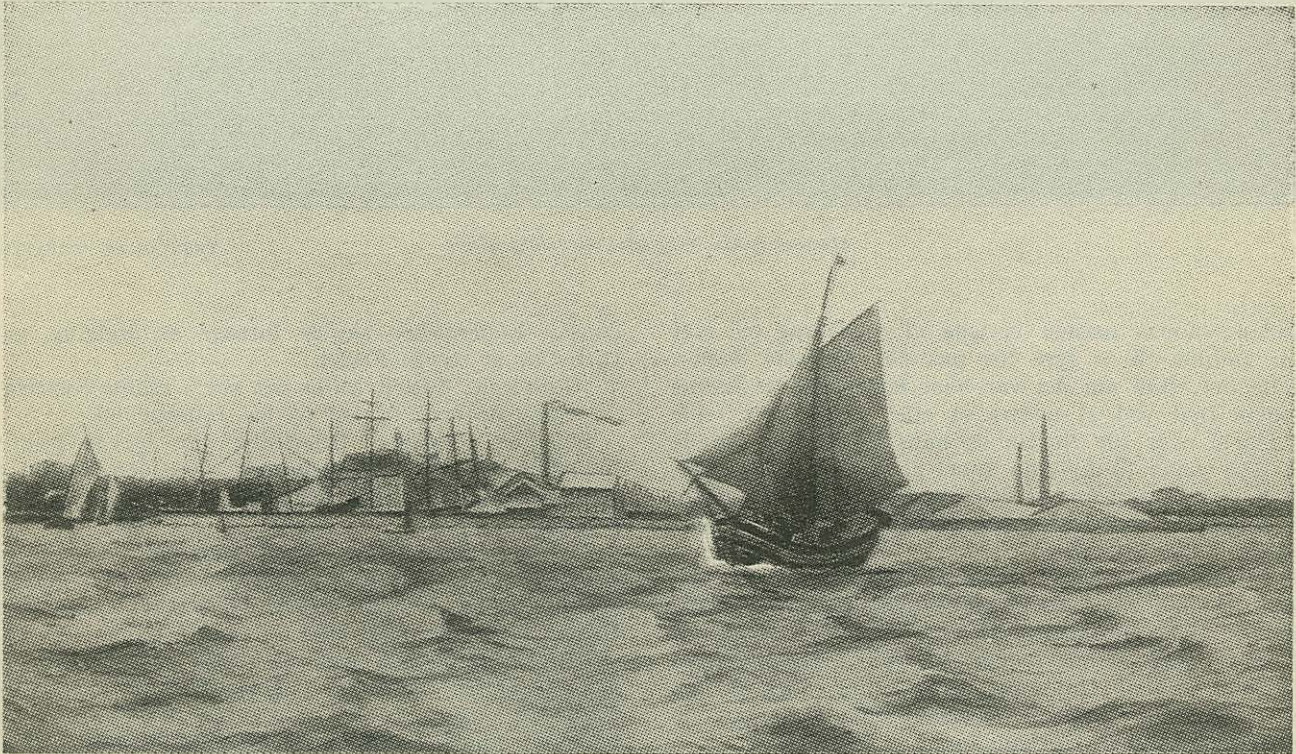
et Skrig, og med Blodet strømmende ned over Ansigtet sank han om for Føderne af Lindquist. — — —

Ugedagen efter løb »Sophus« med den svenske Kaper efter sig, ind til Aalborg. Fra begge Skibes Gafler vajede »Dannebrog«, — men agter i Chaluppen dækkede et tredje Flag en simpel Trækiste. Og medens Aalborgs Borgere glade modtog de hjemvendte Kapergaster, og nysgerrigt betragtede deres berygtede Fanger, holdt Jens Duus og Peter Lindquist deres sidste Vagt over den saa hurtigt vundne og hurtigt mistede Ven.

GUSTAV KRAGH,
Løjtnant

DE FORENEDE BRYGGERIERS 25 AARS JUBILÆUM

Tuborgs Fabrikker set fra Søen

Denne for dansk Industri og Næringsliv saa betydningsfulde Institutions Jubilæum har »D. F. B.« fejret paa den smukkeste Maade ved Udgivelsen af et Pragtværk, redigeret af Professor *Carl Meyer* og indeholdende interessante Dokumenter til Belysning af Bryggerivirksomhedens Historie i København saa langt tilbage som fra 1454. Begyndende med »Kongens Bryghus« meddeler Skriftet historiske Oplysninger op til vore Dage om de 13 forskellige større og mindre Bryggerier, som ved Gehejmekonferensraad *Tietgens* Initiativ i 1891 traadte frem som en Sammenslutning med Etatsraad *Philip Heymann* som Direktør. Den 9. Februar 1891 afholdtes konstituerende Generalforsamling i Aktieselskabet »De forenede Bryggerier«, som herefter med en Aktiekapital paa 6 Mill. Kroner traadte ud i Livet.

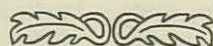
Fra 1891 til 1905 var Grosserer, Etatsraad *Fritsche* Formand for Bestyrelsen, medens en Mængde kendte Mænd var Medlemmer af denne.

Paa yderst interessant Maade skildres de Trængsler, som denne efter vore Forhold mægtige Industrisammenslutning maatte udstaa

i sine første Aar, og den Mistro, hvormed Publikum til en Begyndelse mødte dette nye »trust«-lignende Fænomen. De forløbne 25 Aar, af hvilke de 18 er forløbne under Direktør *Benny Dessaus* dygtige Ledelse, har vist en Fremgang og Vækst og en Indsats af Dygtighed og Fremsyn til Gavn for dansk Industri og Handel, som forhaabentlig vil fortsættes til Gavn for Land og Folk i en lang Aarrække.

Jubilæumsskriftet fremtræder i overordentlig smuk Udstyrelse, trykt paa krideret Papir med Vignetter af *Kr. Kongstad* og *Poul Sæbye*; Trykningen er udført hos *L. Levison*. Gennem en Mængde Fotografier, delvis Reproduktioner af gamle Dokumenter og ældre Malerier af de enkelte Bryggerier i disses yngste Aar lige fra 1600, gives der lige op til Nutiden en retrospektiv Oversigt, som det, som Professor *Carl Meyer* siger i sit Forord til Festskriftet, ingenlunde har været nogen let Sag at samle, og som netop afgiver Bevis for, hvor betydningsfuldt det er, at slige Dokumenter samles og opbevares til Gavn og Glæde for Eftertidens Industri-Historikere og disses Læsere.

M.

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE III

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN

EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX'S GADE 5¹

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU OG AXEL JUEL

Det har behaget Hans kongelige Højhed Prins VALDEMAR efter Anmodning fra Marineforeningen at modtage Hvervet som dennes Æresformand.

SENDEMANDSMØDET

afholdes den 29. April i Nationals Selskabslokaler.

DEN AARLIGE STIFTELSESFEST

afholdes den 30. April i Studenterforeningens Lokaler.

Nærmere Meddelelse om disse Møder vil fremkomme i næste Nummer, som vil udkomme den 22. April.

25-AARS JUBILÆUM FOR AARGANG 1891

Se Meddelelsen i forrige Nummer

LOKALKREDSSEN FOR KØBENHAVN OG OMEGN

Aarsberetning for 1915

(Udsendt forinden Generalforsamlingen 16. Marts)

Idet Bestyrelsen for anden Gang udsender Beretning om Foreningens Virksomhed, er det den en Glæde først og fremmest at kunne bringe en Tak til flere Medlemmer for Gaver, der er tilstillet Foreningen.

Kontant modtog denne fra:

Grosserer <i>R. Seifert</i>	Kr. 100. 00
Restauratør <i>Mouritzen</i>	- 25. 00
Restauratør <i>Bendix</i>	- 25. 00
Ialt	Kr. 150. 00

hvilke Beløb ekstraordinært er tilskrevne Foreningens Fond.

Fra en Kreds af Medlemmer har Foreningen modtaget en Dirigentklokke og et Flag med tilhørende Stang. Begge disse Gaver blev overrakt Foreningen ved en Fest, der afholdtes sammen med Landsforeningen den 30. April 1915.

Fuldmægtig *Riise* har skænket Foreningen nogle smukke Vagtskilte, som vil vække Minder hos vore Medlemmer, naar vi finder Lejlighed til at anvende dem.

Endelig har 2 af Foreningens Medlemmer bekostet Udgivelse af en Medlemsfortegnelse, og fra Restauratør *Vilh. Nielsen* har Foreningen modtaget et Bordflag med Flagstang af Malm.

Vi bringer endnu en Gang Giverne Foreningens Tak.

Foruden den i det foregaaende omtalte Fest den 30. April 1915,

foretog Foreningen en Udflugt pr. Skib Torsdagen den 8. Juli 1915 til Skodsborg. Vi mindes med Vemod Marineflyveren, Premierløjtnant *Hoeck*, der uforfærdet tumlede sig i Luften rundt om »Holger Danske« og bragte os en Hilsen fra den danske Luftflaade.

Fredagen den 5. November foretoges efter Indbydelse et Besøg paa Carlsberg Bryggerierne. Dagen afsluttedes med et Torskegilde i Studenterforeningen.

Bestyrelsen har i Vinter søgt at realisere Tanken om en maa-nedlig Mødeaften.

Den første af disse fandt Sted den 6. December. Grosserer *Schou* foreviste Lysbilleder og fortalte om sin Rejse til Indien. Tilstromningen var saa stærk, at vi næste Gang maatte tage et større Lokale. Samme Aften fejrede vi vor gamle Kammerat, Veteranen *Chr. Andersen*, som var bleven udnævnt til Dannebrogsmænd.

Medens de selskabelige Formaal saaledes vel i det hele maa siges at være varetagne i Overensstemmelse med Foreningens Plan, har det kun i ringe Grad været muligt at løse noget af de øvrige Programpunkter, idet Foreningens Aarsoverskud, som medfølgende Regnskab udviser, kun udgjorde Netto Kr. 906.17, hvoraf ifølge Lovene skal afskrives til Fordel for Fondet 10 % af Kontingenterne eller ca. 175 Kr.. Af ovennævnte 906 Kr. 17 Øre haves ca. 600 Kr. i Kontanter. Resten er endnu ikke indgaaede Kontingenter for 1915. Det vil saaledes ses, at Foreningens Virkemidler er begrænsede, hvorfor Bestyrelsen har ment, at den først og fremmest burde henlede Opmærksomheden paa at konsolidere Foreningens Finanser, fremfor at anvende Penge til Løsning af Sager, som ligger over Foreningens Kræfter.

Bestyrelsen har dernæst først og fremmest overvejet, om der var Mulighed for at bringe Udgifterne ned, men dette er saa langt fra

at være Tilfældet, at man tværtimod maa regne med, at Opretholdelsen af Foreningens Kontor med fornøden Medhjælp vil kræve større Beløb i Fremtiden end hidtil. Man er derfor enedes om, at det maatte forsøges at skaffe Foreningen forøgede Indtægter, og dette tænkes opnaaet paa følgende Maade, som herved fremsættes til Overvejelse for vore Medlemmer:

Udover det i Lovene fastsatte Kontingent af 3 Kr. betales til Lokalforeningen et Ekstrakontingent af 2 Kr., saaledes at den samlede aarlige Ydelse bliver 5 Kr. Af dette Ekstrakontingent betales til Hovedforeningen 50 Øre aarlig pr. betalende Medlem samt, saalænge Bladet ikke betaler sig, ekstra 10 Øre pr. Medlem. Af Rest-

beløbet anvendes 40 Øre pr. Medlem til Understøttelse til Medlemmer, der rammes af Sygdom eller Dødsfald, naar Anmodning derom fremsættes. Det Beløb, som ikke finder Anvendelse hertil, henlægges til Fondet. Restbeløbet anvendes til almindelige Foreningsformaal.

Bestyrelsen er ikke blind for, at Tidspunktet ikke er det bedste for en Kontingentforhøjelse, men der gives ingen anden Udvej, saafremt Foreningen skal kunne hævde Stillingen som mere end en rent selskabelig Forening, og vi anbefaler derfor Forslaget til vore Medlemmers velvillige Overvejelse.

DRIFTSREGNSKAB

FOR AARET 1915

	Kr.	Øre		Kr.	Øre
Administration, Kontorleje og Kontorhold.....	596	13	Kontingent med Fradrag af Hovedforeningens Andel ..	1750	50
Foreningens Formaal	120	00	Bidrag til selskabelige Sammenkomster	100	00
Inkassator	243	20	do. til Foreningens Formaal	115	00
Selskabelige Sammenkomster	97	80			
do. Saldo at overføre	2	20			
Overskud at overføre	906	17			
	1965	50		1965	50

BALANCE

PR. 31. DECEMBER 1915

	Kr.	Øre		Kr.	Øre
Indestaar i Bikuben	2137	22	Fondet: Saldo 1/1 1915	Kr. 129.	38
Kassebeholdning	3	57	Gaver i 1915	- 150	00
Kontingentrestancer	616	50	Renter og forsk. Indtægter	- 80.	74
				360	12
			Sangbog: Gaver i 1915	275	00
			Selskabelige Sammenkomster — Saldo	2	20
			I Mellemsgning med Hovedforeningen	1210	80
			At overføre i ny Regning	906	17
	2754	29		2754	29

Revideret. Kassebeholdningen eftersat og fundet rigtig.

G. Riise.

K. Hastrup.

Kassereren.

GENERALFORSAMLINGEN DEN 6. MARTS 1916.

Lokalkredsens Generalforsamling i Citys Lokaler havde samlet ca. 125 Medlemmer. Formanden, Overretssagfører *Schoustrup*, indledede med at foreslaa Assistent *Sørensen* til Dirigent, hvilket Hver denne modtog, hvorefter Dirigenten oplyste, at Generalforsamlingen var lovligt indvarslet.

Efter at have oplæst Dagsordenen, som vil være Medlemmerne bekendt, gaves Ordet til Formanden, som gjorde Rede for Aarets Begivenheder og blandt andet meddelte, at Fondet — væsentlig ved Gaver — er naaet til en Størrelse af ca. 500 Kroner. Endvidere omtalte Formanden Bestyrelsens Virksomhed indenfor de givne Rammer og det økonomiske Tryk, hvorunder den arbejdede, hvilket gjorde Oplydelsen af de i Lovene fastsatte Formaal ret vanskelig eller umulig. Medlemsantallet for Københavnskredsen var nu steget til 1285.

Kassereren, fhv. Skolebestyrer *Teisen*, aflagde dernæst det reviderede Regnskab og knyttede dertil en Del Bemærkninger om Status i det Hele. Hans Udtalelser modtoges med Paaskønnelse af hans energiske Arbejde.

Endelig naaede man til det Punkt paa Dagsordenen, som kunde ventes at medføre livlig Diskussion, nemlig Bestyrelsens Forslag til et Ekstrakontingent af 2 Kr. pro anno. Formanden fremsatte Forslaget og gjorde Rede for de tvingende Grunde, som, efter mange og lange Overvejelser, havde foranlediget dette Skridt, og de Betæneligheder, Bestyrelsen, navnlig af Hensyn til de mindre velstillede af Medlemmerne, havde næret, forinden man af Hensyn til Foreningens hele Trivsel og ikke mindst af Hensyn til Formaalenes Oplydelse havde fremsat Forslaget for Generalforsamlingen. Han gjorde utrykkelig opmærksom paa at det var enhver Ret at benytte sig af Forslagets sidste Punkt, som tillader Fritagelse for Ekstrakontingentet, og at dette selvfølgelig blev en Sag mellem Vedkommende og Bestyrelsen og vilde blive behandlet med største Diskretion; ingen falsk Stolthed burde afholde den, som har mindre godt Raad, fra at meddele Bestyrelsen sit Ønske om Fritagelse for Ekstrakontingentet. I Diskussionen deltog bl. a. Havneassistent *Hansen*, Fuldmægtig *Riise*, Assistent *Sørensen*, Smedemester *Nielsen*, d'Hrr. *Kohl*, *Lindner* og *Soderlund-Nielsen*. Hr. *Axel Nielsen* talte, efter at have anbefalet Forslagets Vedtagelse, smukt for Kassereren, hvis Arbejde han ydede megen Anerkendelse. Efter yderligere Diskussion skred

man dernæst til Afstemning. Ved denne vedtoges Forslaget med 92 Stemmer.

Ved det paafølgende Bestyrelsesvalg genvalgte den samlede Bestyrelse enstemmigt og under et, idet Dirigenten erholdt Generalforsamlingens Samtykke til at foretage Valget paa denne Maade.

Til Revisorer genvalgte Fuldmægtig *Riise* og nyvalgte Assistent *Sørensen*, medens Planteskoleejer *Hastrup* afgik efter Tur.

Derpaa talte Kammerjunker *Lindholm* smukt for Bestyrelsen og dennes Bestræbelser for at vedligeholde det hyggelige og tvangfri Samvær mellem Medlemmerne. Talen modtoges med stærkt Bifald, hvorefter Formanden bragte Dirigenten en Tak for hans fortræffelige Ledelse af Forhandlingerne og udbragte et Leve for ham, hvorpaa denne erklærede Mødet for hævet.

Til Slut foretoges Valg af 51 Sendemænd (og 20 Suppleanter) til Landsgeneralforsamlingen i April.

Ved det paafølgende Smørrebordsbord og Kaffen herskede en fornøjelig Stemning. Forhaabentlig vil det nye Foreningsaar, som nu er indledet, forløbe smukt, til Gavn for Marineforeningen, og under fortsat Vækst ikke blot for Kredsen her i Byen, men Kredsen over hele Landet.

MARINEFORENINGENS KØBENHAVNS KREDS

En smuk Gave

De ca. 300 Medlemmer, der deltog i Stiftelsesfesten den 30. April 1915 i Studenterforeningen, ved hvilken Lejlighed Lokalforeningen modtog sine første synlige Samlingsmærker, Flaget som Gave fra Grosserer *Valdemar Schou*, og Klokkeren som Gave fra en Kreds af Medlemmer med Hr. Tømmermester *P. Topp* i Spidsen, vil maaske erindre, at det ved samme Lejlighed tilbød Foreningen en ejendommeligt og sikkert til Brug ved lignende Sammenkomster for Formand eller Dirigent højt velkommen Gave, nemlig en Raaber, som særlig vil komme til Anvendelse hvor en Meddelelse mundtlig skal bringes til en større Forsamlings Kundskab.

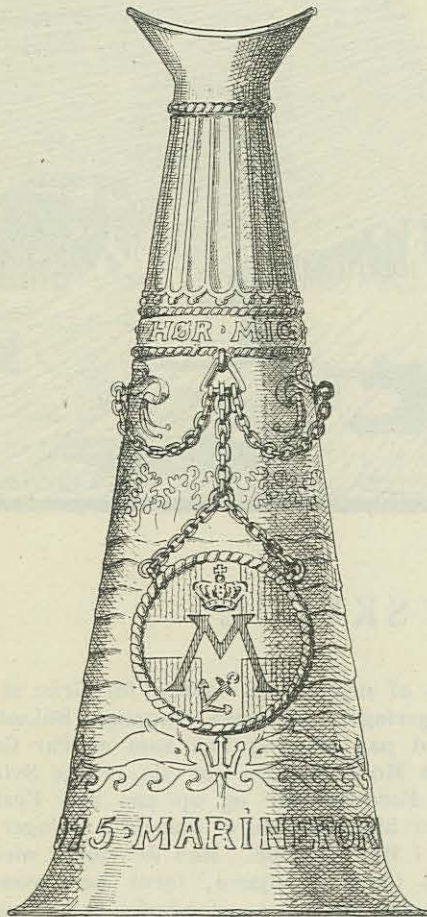
Som bekendt er det ikke let i en Forsamling af 2-300 Mennesker, som taler sammen og tillige rasler med Knive og Gaffer, at trænge igennem Støjen; dette har vi Erfaring for fra tidligere Møder, hvor Formandens energiske Brug af Klokkeren ikke altid

følges af lydhør Opmærksomhed, hvilket dog ikke altid turde være Klokkens Skyld. Raaberen vil næppe nogen sidde overhørig.

Denne nye Gave til Foreningen bliver i hvert Tilfælde uden Mage i sin Art og et Stykke Kunstindustri med direkte Tilknytning til vor Forening; Raaberen bærer Foreningens Mærke, og det er Tanken at fastgøre Sølvmedailler, hvori indgraveres Navnene paa Mænd, som har indlagt sig særlig Fortjeneste af Marineforeningens Lokalkreds, i de Sølvkæder, som omgiver Raaberen og forbinder Skjoldene paa dens Sider.

Ved Udførelsen af Raaberen var det naturligt at søge tilvejebragt et Materiale med historisk Tilknytning til Flaadens store Minder, ligesom det i sin Tid lykkedes til Klokkens Stol at fremskaffe Eg fra Blokskibet »Indfødsretten«, som fandt sin Grav i Kongedybet den 2. April 1801. Men det lykkedes ikke Giverne, hvis Tanke det var eventuelt at benytte Kobber fra et af de gamle Linjeskibe eller Fregatter at faa fat i saadant, og man maatte derfor nøjes med almindelig Kobberplade, som forøvrigt ved selve den Tid, hvori Raaberen kommer til Verden, og den Mangel paa dette Materiale, som er forhaanden i disse Krigens Aar, kan blive historisk nok for kommende Slægter.

Som det vil ses af Tegningen, er Raaberens Sider smykket med maritime Symboler, udførte i Relief. Paa den ene Sider bærer

Raaberen Foreningens Emblem, i hvilket det hvide Kors dannes af en indlagt Sølvplade, som er drevet ned i Kobberet, medens Krone, Bogstav og Anker er lagt paa i Relief derover. Skjoldet paa Raaberens modsatte Side viser ligeledes det hvide Kors paa den kobberrode Bund, herover lægges et kronet Anker. Sølvkæderne, der symbolsk sammenholder Skjoldene er, som foran nævnt, beregnede til ogsaa at give Plads for Sølvmedailler paa hvilke betydningsfulde Navne eller Data i Foreningens Historie vil blive graverede til Ære for Manden eller Begivenheden og til Underretning for vore Efterkommere.

Udførelsen er lagt i Hænderne paa Ciselør Frk. *Thyra Vieth*, Leder af Ciselørværkstedet paa »Hjemmet for Vanføre«, hvis sjældent smukke drevne og udskaarne Arbejder vil være kendt fra Udstillinger. Den unge Ciselør *Axel Schou* udfører Drivningen og Udformningen under Frk. Vieths kyndige Ledelse.

Indlægningen af Sølvkorset i Emblemet og Udførelsen af Sølvkæder og øvrigt Udstyr udføres af Sølvmedene *Grann* og *Lagly*, som ogsaa har smedet Raaberens Form, inden Drivningen paabegyndtes.

Giverne er Ingeniør *Poul Thonning*, Arkitekt *C. Thonning*, Kontorchef *Burchardt*, Tømmermester *P. Topp*, Tømmermester *N. Holleufer*, Kartograf *Lillie*, Ingeniør *L. Saltoft* og Tømmermester *Ferd. Høyer*.

Naar denne værdifulde Gave ved Stiftelsesfesten den 30. April første Gang tages i Brug, vil Foreningen sikkert vide at yde d'Hrr. Givere den varmeste Tak for deres Offervillighed.

Tegningen er udført af Arkitekt *Marston*.

ODENSE KREDSEN

afholdt ordinær Generalforsamling den 27. Februar i Fyns Forsamlingshus. Der var mødt ca. 100 Medlemmer. Overværkfører *Grundmann* valgtes enstemmigt til Dirigent, og gav Ordet til Formanden, Telefonmester *Buchgreitz*, der aflagde Aarsberetning. Af denne fremgik det at Kredsen nu tæller 171 Medlemmer, imod 142 i Fjor, uagtet der har været en Afgang paa 16 Medlemmer, hvoraf 5 er afgaaet ved Døden, 4 fraflyttet Kredsen, 7 udmeldte eller slettede. Ved hver af Begravelserne har Flaget paraderet med Flagvagt og en stor Del af Medlemmerne. Af Sammenkomster nævntes følgende: den 10. Maj afholdtes Marinestævne i Odense for alle de fynske Kredse, Stævnet sluttede med en prægtig Helgolandsfest, hvortil Damer var indbudte. Den 8. August var arrangeret Fisketur til Gabet for Medlemmerne, og den 28. November afholdtes Aftenunderholdning og Bal. Aarsberetningen godkendtes enstemmigt, hvorefter Kassereren, Grosserer *Kirchoff*, oplæste det reviderede Regnskab, der viste et Overskud af godt 32 Kroner, til stor Jubel for Generalforsamlingen. 4. Punkt paa Dagsordenen var Optagelse af et Æresmedlem, nemlig den 85-aarige Skibsfører *Carl Møller*, der er Veteran fra Krigen 1848, idet han den Gang som 17-aarig meldte sig frivillig til Tjeneste i den danske Flaade. Hr. *Møller* valgtes ved Akklamation, idet alle Medlemmerne rejste sig, og blev staaende imedens Formanden spurgte den gamle Kaptajn, om han vilde gøre Kredsen den Ære at modtage Valget, hvilket Hr. *Møller* lovede og takkede rørt derfor. Højtideligheden afsluttedes med et dundrende, trefoldigt Hurra for Kredsens Æresmedlem. 5. Punkt paa Dagsordenen var Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. De afgaaende var Grosserer *Kirchoff*, Maskinmester *Nimb* og Købmand *Charles Kramer*. De to forstnævnte genvalgtes, og som nyt Bestyrelsesmedlem valgtes Overpostbud *Plovstrup*, som Suppleanter valgtes Maskinmester *Rohde* og Bogholder *S. Nielsen*. Som Revisorer valgtes Overværkfører *Grundmann* og Fjerkræavler *Fasling*, samt som Revisorsuppleant Blikkenslager *Michelsen*. Som Flagbærer valgtes Værkmester *R. Andersen* og som Reserveflagbærer Skomagermester *M. Hansen*. Derefter valgtes 6 Sendemænd, foruden Formanden. Valgte blev: Partikulier *Andkær*, Fjerkræavler *Fasling*, Overværkfører *Grundmann*, Grosserer *Kirchoff*, Kontorchef *Kyed* og Bagermester *C. Pedersen*, som Suppleanter valgtes Købmand *Breum*, Savværksejer *Larsen* og Blikkenslager *Michelsen*.

Under Eventuelt henstilledes til Bestyrelsen: At fremlægge en Liste ved næste Generalforsamling over de Sammenkomster, som agtes afholdt i det paafølgende Aar, for at Medlemmerne iforvejen ved Besked med, hvornaar de skal samles med Kammeraterne. Formanden lovede at tage dette under Overvejelse. Generalforsamlingen sluttede med Leve for Marineforeningen og for Dirigenten.

Bestyrelsen konstituerede sig straks efter Generalforsamlingen med Telefonmester *Buchgreitz* som Formand, Maskinmester *Nimb* som Næstformand, Grosserer *Kirchoff* som Kasserer og Købmand *J. C. Breum* som Sekretær.

Imens Bestyrelsen konstituerede sig, var der i Spisesalen arrangeret fælles Smørrebrødshord, og her bænkedes sig op imod 70 gamle Marinere; at der her herskede en udmærket Stemning er en Selvfølge, og da Punchebollerne kom paa Bordet efter Kaffen, var Humøret paa Kogepunktet. Taler og Sange afløste hinanden uafbrudt, selvfølgelig var Æresmedlemmet Aftenens Midtpunkt, og den gamle Sogut holdt ud til ind i Hundevagten. Odense Kredens Medlemmer plejer altid at have Humør, men den sidste Aften overgik alle de andre. Enhver som først har været med i den kammeratlige Munterhed kommer altid igen, og sørger for at faa nye Medlemmer med, paa den Maade vokser Kredsen sig stor og stærk.

C. B.

LOKALKREDSEN FOR GREAA OG OMEGN

afholdt den 27. Februar paa Badehotellet sin aarlige Middag med paafølgende Bal. Et lille Hundrede Mennesker, Medlemmer med Damer, deltog. Festen er i Aar blevet afholdt noget tidligere under Hensyn til, at en stor Del af Foreningens Medlemmer om kort Tid skal paa Fiskeri ved Esbjerg. Ved Bordet herskede en fornøjelig Stemning. Taler og Sange vekslede. Foruden Taler for Foreningen og Damerne taltes for vore sønderjyske Brødre. To til Lejligheden forfattede Sange bidrog til at tilvejebringe den rette Feststemning.

Salen ryddedes, mens Kaffen indtoges, hvorpaa et muntert Bal tog sin Begyndelse.

LOKALKREDSEN FOR ASSENS OG OMEGN

afholdt den 5. Marts Generalforsamling paa Marcussens Hotel i Assens. Foreningen tæller mange Medlemmer, og Generalforsamlingen var godt besøgt. Det vedtoges at anskaffe et Flag til Kredsen. Indvielsen af dette Flag skal foregaa den 9. Maj (Dagen for Kampen ved Helgoland), og det paatænkes i Forbindelse med denne Flag-indvielse at afholde en større Fest til Minde om Kampen.

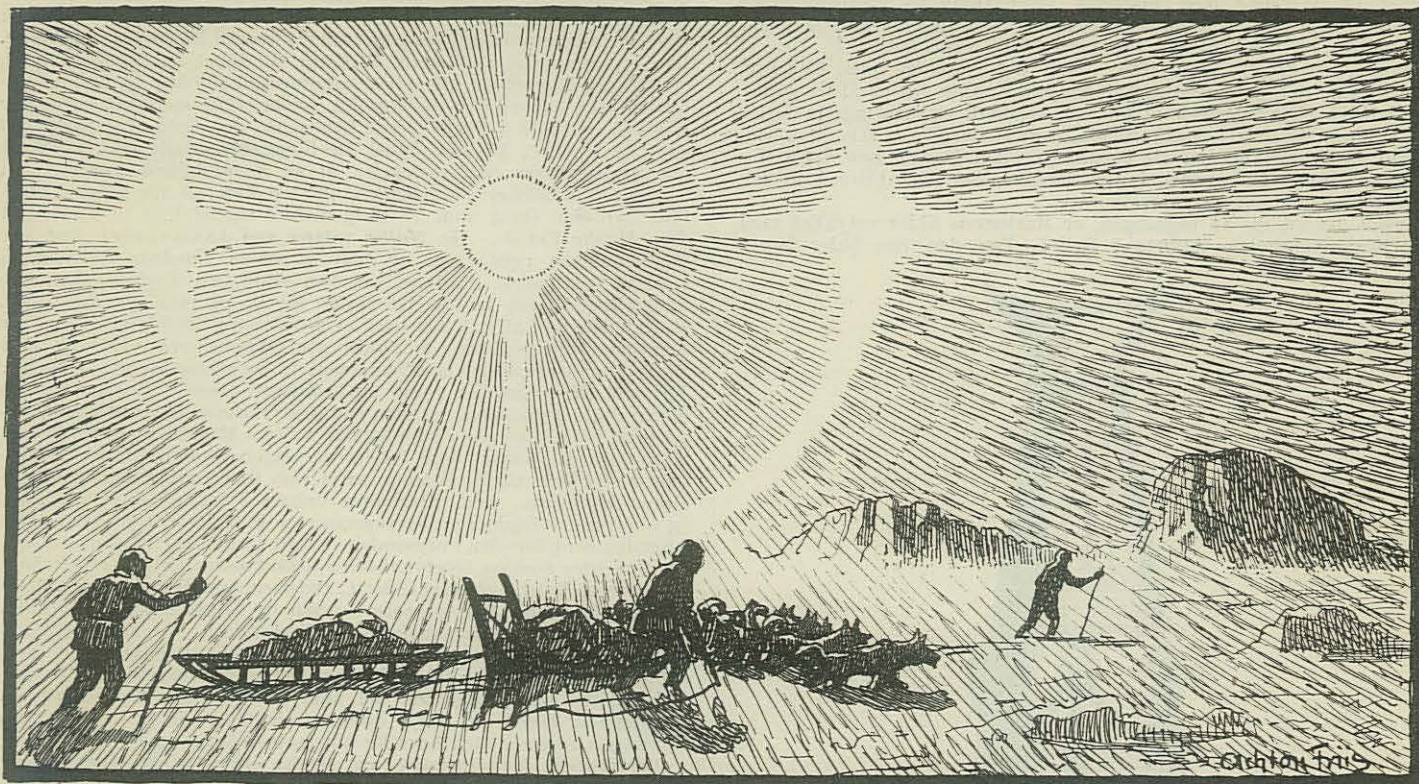
Til Bestyrelse genvalgtes Vandmester *Olesen*, Assens, og Gdr. *Storm*, Sønderby Bjerger, Toldassistent *Larsen*, Lærer *Albrechtsen* og Fisker *Th. Jensen* ønskede ikke Genvalg. I Stedet for valgtes Købmand *Jens Nielsen*, Mægler *Krag* og Lods *Petersen*, alle fra Assens. Generalforsamlingen sluttede med et Leveraab for Foreningen.

25 AARS JUBILÆUM

Den 9. Marts havde Maskinmester *Carl Laurits J. Hansen* været ansat i D. F. D. S. som Maskinmester i 25 Aar. Han er almindelig afholdt af Maskinmestre og Navigatorer, som han har sejlet sammen med i den forløbne Tid. Mester *Hansen* gør for Tiden Tjeneste i

D. F. D. S.'s »Storebelt«. — Det kan bemærkes, at han er den første Lærling, der har lært sit Haandværk ved Hærens Laboratoriums Maskinværksted; han aflagde sin Svendep prøve paa Raad- og Domhuset i København den 23. Maj 1883.

UNDER TEUFELKAPS SKYGGE

Hvide, splittede Rimtaager slæbes af Vestenvinden hen over Havisen, rulles sammen i store Driver og glider østover. De tørner med et Ryk mod Koldewey-Øens bratte Stensider, føres saa hvirvlende en halv Kilometer tilvejs, folder sig ud som store Slør, stiger højere — bliver til Regnbue og forsvinder. Og nye Masser kommer væltende efter dem.

Men vesterude tyndes Luften mere og mere. Hist og her hænger vel endnu en Flig af Dampen fast ved en Stump Isfjæld, som en Uldtot i en Karte; men snart rives ogsaa den løs af den lette Vind, trevles op og dunster bort. Og derude ligger den milevide, snedækte Havisflade tindrende i den arktiske Sol, i et eneste hvidglødende, sviende Lys.

Der gaar tre Bjørne paa Sneen, tre tykke, gule Klumper med hver sin blaa Skygge. De har Retning mod Nord, paa tværs af Vinden.

Forrest gaar den største. Den gaar med lange, glidende Skridt, aldeles lydløst, fremad i lige Linje. Under dens tætte Pels spiller Bovenes vældige Muskler som Staalbundter. Af og til løfter den under Gangen Hovedet paa den lange, bevægelige Hals højt op, og mens Øjnene misser mod Lyset drejer den den følsomme Snude fimrende om til Vindsiden, saa Overløben griner og en Hjørnetand kommer til Syne. Saa synker Hovedet atter ned, Øjnene aabner paa Hæl og en lang Tunge kommer farende ud som en Slynge og klasker et Par Gange om Snudespidsen.

De to andre Bjørne er meget mindre end den første. Det er Unger fra i Aar; og det er i Maj Maaned, saa de er bare to Maaneder gamle endnu. De naar ikke Moderen højere end til Bughaarene. De ser ud som ganske smaa

Karikaturer af den gamle, lavede for Grin af en Mester i Bundtmagerfaget, to smaa kunstige Buksetrolde, der triller afsted paa Maa og Faa som et Par Garnnøgler i Hælene paa Moderen. De gør sig mange Svinkeærinder, ned i alle Fordybninger og op paa alle Forhøjninger i Sneen, giver hinanden store, voksne Lussinger og napper den Gamle i Buksebenene. Men de vinder med trods alt.

Moderens Gang er ujævn, fordi den øverste haarde Skorpe paa den dybe Sne ustandselig brister under hendes Vægt, og Labberne jager da igennem med et Bums. Buksetroldene gaar hele Tiden ovenpaa.

Pludselig standser Moderen, og der farer som et Lyn igennem hende, saa hun stivner med Bagkroppen lavt mod Sneen. Saa drejes Hovedet — ganske langsomt — om mod Vinden. Hun vejrer et Sekund. I næste Nu faar den ene Unge, som er kommen op paa Siden af hende, et Slag af den brede Forlab, saa den ruller et Par Alen om bag hende. Og i samme Øjeblik er begge de to Pøder aarvaagne, alle Narrestreger er som blæst af dem. De er Isbjørne fra den ene Ende til den anden.

Saa gaar Moderen på. Hun er sunken sammen i hele Kroppen og bleven lavbenet, hun skyder sig hen over Sneen, glider som en Snog frem i én bestemt Retning, stik imod Vinden. Ungerne følger tæt i Rumpen paa hende, den ene bag den anden, gørende alle hendes Bevægelser efter.

Saadan gaar det fremad omtrent en Kilometer. Den gamle Hunbjørns Gang bliver mere og mere forsigtig. Hendes Ører drejer helt om i Nakken for at passe paa Ungerne, Øjnene blinker næsten ikke, og kun ét ad Gan-

gen; Næsen vejrer ustandseligt. Af og til stopper hun brat og drejer Hovedet halvt om mod de smaa. Er de veget en Smule ud til Siden kan en ganske svag, klynkende Lyd fra hendes Strube faa dem ind paa Geled. De er fuldstændig under Hypnose.

Men da den Gamle naar til en lille Forhøjning paa Isen, en lav, skarp Snevold paa tværs af hendes Vej, synker hun pludselig helt sammen og bliver liggende paa Maven som død. Et Øjeblik. Saa begynder hun langsomt og forsigtigt at trække Bagbenene op under sig; hun bliver ved, til de føler god, solid Modstand bag sig. Saa falder hele Legemet til Ro. Forlabberne stikker fremefter og noget ud til Siden; imellem dem hviler Hovedet, fladt trykket ned mod Sneen. Næsen er, uden Bevægelse, de fine Muskler omkring den er slappede.

I denne Dyrekrop er der nu kun én Tanke, én eneste Vilje. Kraften til dens Udførelse ligger samlet som et Sprængstof i Bagkroppens vældige Muskler, der er rede til et Rovdyrspring. Men alt i den synes at være i Hvile. Alt — undtagen Øjnene. Disse Øjne lever; og de er som to skarpe, onde Stiletter rettede mod et lidet, mørkt Punkt, kun tre Meter foran hende.

Dér er en Sæls aabne Aandehul!

Det sorte, blanke Vand gurgler ganske stille, af og til. Vinden blæser fra det henimod Bjørnen. Tæt bag hende og paa Rad, nøjagtigt i Vindretningen, ligger de to Unger i ganske samme Stilling som hun.

Der gaar en Time. — De sidste Taager er forsvundne, slugte af den almægtige Sol, som stiger højere og højere paa Himlen. En Ravn kommer skraalende sønderfra. Dens Skygge jager hen over Stedet, dens Vingefjer bruser. Den kredser et Par Gange rundt og slaar sig ned paa et lille Isfjæld tæt ved, hvor den sidder musestille og venter. Da skér det!

Et graat, skinnende Legeme med et Hoved som en blank Kugle jager hurtigt og lydløst op af det mørke Vand, skyder med et Snøft en halv Alen op over Vandfladen — og et Par blanke, rædselslagne Øjne *har set alt*. Men for sent! Som et Herrens Vejr raser Bjørnen i et Kæmpespring imod den og hen over den. Fire Hjørnetænder mødes i dens Nakke, der smadres som en Æggeskal, og Bjørn og Sæl og det hele rovser som en Lavine et langt Stykke hen over Isen, der stribes af Blod og af tyve spændte Klør.

Ungerne, der endnu ligger som lammede, hører en sagte Knurren. Saa Lyden af Blod, der fræser i Sneen med en stille, bristende Lyd.

Da styrter de frem, de ogsaa, og farer med Tænder og Klør dybt ind i det bævrende Kød. De slider i de blodige Muskler, hver til sin Side, de raser og griner mod hinanden med tilsølede Fjæs, eksploderer i smaa, sataniske Brøl og slaar Labben i med et Smæld for Næsen af den anden, naar den æder sig for nær. Og deres Øjne spruder, mens underlige, mjavende Lyde koger i deres Hals.

Men lidt efter lidt falder der Ro over dem. Der kommer Plan i Maaltidet. Enhver ligger med sin løsrevne Luns og tygger med halvt lukkede Øjne og Kinden mod Marken. Snart høres kun Ræb og Tænders Gnidsel.

Sælen er næsten forsvunden, da Moderbjørnen pludselig springer op med et Sæt. Hun har paa én Gang faaet et spændt og vagtsomt Udtryk i Ansigtet og stirrer vedholdende i én og samme Retning. Hun drager Pusten dybt og slipper Vejret igen i et Brøl, ganske stille, grødet og langtrukket, som en Klage. Saa rejser hun sig paa Bagbenene i hele sin Højde og staar dér og glor, tilbage ad den Vej, hvor de er kommen vandrende. Kroppen svajer tungt frem og tilbage, de lange, nedhængende Forlabber kavter i Luften. Den kulsorte Næse fumler efter Fært; men Vinden er ikke gunstig, den melder intet.

Men fra den Kant, hvorhen hun ser, skærer i næste Øjeblik et infernalsk, skingrende Hyl gennem Stilheden — og ét til. Det er en uhyggelig og forfærdelig Lyd, fordi den er fremmed. I det samme *ser* hun noget — og da

farer Rædslen i hende, som et Skud! Hun styrter løs paa Ungerne, tærsker dem med Forlabberne, river dem ud af deres mætte Sløvhed og styrter saa af med lange Spring nordover, fulgt i Hælene af de to. Kun en Gang imellem standser hun et kort Nu for at lade dem vinde med, slaar dem af og til naar de sagtner Farten, og brøler ilde. Og snart er de forsvundne langt ude bag den vide Snemarks Hundreder af Ujævnheder og skærmende Isfjælde.

Da hopper Ravnene op fra sit Stade og kommer paa strittende Vinger hen over Stedet, hvor den slaar ned med et Vræl. Og frem fra en Isskodse kommer en Blaaræv hoppende og nærmer sig i sære Spring. De to kaster sig i Fællesskab over Resterne.

— — —

Men sønderude krydses i dette Øjeblik Bjørnenes Spor af andre levende Væsener. Det er tre Mennesker. De drager vestpaa, fulgte af en halv Snes Hunde, som slæber et Par Slæder efter sig. Forrest gaar en Mand og træder et Spor, som Hundene følger. Slæderne er sammenbundne, den ene bag den anden. Ved Siden af den forreste gaar en Mand med en Hundepisk, hvis Seksmeters-Snært slæber efter ham i Sneen. En tredje Mand slutter Toget bag den sidste Slæde.

Møjsommeligt og langsomt slider de sig frem over den dybe, solskørnede Sne. Den øverste, haardblæste Skorpe er lige svær nok til at Mændene faar Fodfæste paa den med det Ben, som sættes frem. Men saa snart det bageste løftes op, bumser det forreste igennem og synker dybt ned i Æltet. Kamikkerne hænger som vaade Karklude om Fødderne. Ogsaa Hundene aser svært i det, skønt Sneen for det meste bærer dem. Men Mederne paa de tungtlastede Slæder skærer saa dybt ned, at Tværtræerne tager imod og bremses. Undertiden gaar Køretøjet helt istaa. Saa samles Mændene om den forreste Slæde, og lægger Skuldrene til: Hiv — op! — Piskens tunge Kobberemsnært jager som en ond Slange henover Hundene, der gør Svømmetag i Sneen og kratter for at faa Fodfæste. Lange, væmmelige Jammerhyl toner fjærnt ud over Isen — saa gaar det igen fremad en lille Tid.

Mændenes Blik hænger under Gangen fast ved Sneen tæt foran Fødderne, Hovedet er sænket og Skuldrene lude. Farer der undertiden noget, der ligner en Tanke, gennem disse Mænds Hoved, drejer den sig om alt muligt andet end det foreliggende. Marschen foregaar af sig selv, mekanisk og sløvt, saaledes som de har vænnet sig til paa de lange Rejser, hvor man hver Dag skal æde saa og saa mange Kilometer.

Der kommer et Øjeblik Liv i Hundene, da Karavanen pludselig krydser et ganske friskt Bjørnespor. Al Træthed er for en kort Stund borte, de halser og slider i Skaglerne. De røde Tunger drypper af Savl og Halerne svinger, Aandedrættet bliver til hivende Hyl. Men Mændene vejer i et Nu Chancen — saa tærsker de løs paa Hundene og strammer sig op til at raabe et Par svovlede Ting ud over dem. Og Slæderne trækker atter deres jævne Skure løs paa Maalet.

Solen, der før stod som en luende Brand over Landet, er igen ved at bleges. Vinden har drejet og driver atter Rimtaagen ind fra Havets aabne Vaager. De høje Forbjærge paa Fastlandet, som før stod vaklende forude i de dirrende Lysbølger, forsvinder mere og mere i Disen. Men en mægtig, spekterfarvet Ring med Bisole danner sig om den mathvide Solskive og staar som et uhyre Jærtegn paa Sydhimlen. Saa udviskes ogsaa dette, og alt indhyles og forsvinder i graa Klamhed.

Da faar Mændene omkring Slæderne Kompasset halet frem. Resten af Dagen søger de ved Hjælp af dette at holde Kursen, der mens Dagen var klar pegede ret imod det største, pragtfuldeste Fjæld inde paa Fastlandskysten, det, som af Koldewey-Ekspeditionen i 1871 fik Navnet *Teufelkap*.

(Fortsættes.)

SØKRIGEN I NORDSØEN

EFTERAARET 1915

Fra Blokadekrigen i Nordsøen: Engelsk Destroyer overhaler neutralt Skib for at visitere

I Begyndelsen af det andet Krigsjaar laa den tyske Flaade stadig i sine Havne, medens den engelske Hovedflaade holdt til i *Scapa Flow*, rede til at løbe ud, hvis dens Forpostskibe meldte Fjendens Ankomst. Det var paa denne Maade kun Undervandsbaade, som var i Virksomhed fra tysk Side, men man kan ikke sige, at de just havde store Resultater at opvise. Fra engelsk Side holdt lette Krydsere og Torpedofartøjer Søen, og med Hovedflaaden i *Scapa Flow* som Støtte var det disse Fartøjer, som opretholdt Englands ubestridte Herredømme til Søs, det Herredømme, som muligvis engang vil afgøre Krigen. Som Resultat af den engelske Flaades Virksomhed kan nævnes, at der til Udgangen af det første Krigsjaar var taget, sænket og tilbageholdt i engelske eller allieredes Havne ialt 521 tyske Skibe paa tilsammen 1 113 258 Tons.

Efter hvad Berliner Tageblätt meddeler, er der til December 1915 sænket 743 Handelsskibe paa 1 450 000 Tons, tilhørende de allierede Magter. Af de sænkede Skibe var 624 engelske paa tilsammen 1 230 000 Tons. Den langt overvejende Del er sænket af Undervandsbaade, og kun 93 Skibe er gaaet tabt paa Grund af Minesprængning. I denne Forbindelse skal bemærkes, at Englænderne i Krigens første Dage burde have gjort alt for at forhindre, at *Zeebrügge* i Belgien faldt i Tyskernes Hænder, thi *Zeebrügge* blev en Submarin Basis, og dette kostede den engelske Krigsmarine og Handelsflaade mange gode Skibe.

Da den tyske Hovedflaade laa inde, var det givet, at ingen større Tab kunde finde Sted paa denne Marines Side.

Den ⁸/₈ blev en engelsk Hjælpekrydser *India* torpederet i Nærheden af Bodø, men samtidig mistedes den 9de en tysk Hjælpekrydser *Meteor* ved Horns Rev. Den 10de løb en engelsk Jager *Lynx* paa en Mine i Nordsøen og sank,

hvorved 74 Mand druknede. Den 16de bombarderede tyske U-baade nogle Byer i Cumberland, og den 17de blev en lille engelsk Krydser og en Jager torpederet ved Horns Rev af 5 tyske Jagere, der var ude paa Rekognoscering. Den 27de blev en tysk U-baad angrebet af Flyvere ved Ostende; men Tyskerne paastod, at den kom uskadt tilbage.

August Maaned var altsaa i Forhold til mange andre Maaneder ret rig paa Begivenheder. I samme Maaned var der ogsaa nogle Forhandlinger i Gang mellem Amerika og Tyskland med det foreløbige Resultat, at den tyske Gesandt i Amerika, Grev *Bernstorff*, notificerede, at Tyskland var villig til at antage det amerikanske Princip, at Passagerdampere burde advares, inden de blev Angrebet af U-baade. Da Damperen *Arabic* samtidig var blevet torpederet, undskyldte Tyskland det med, at U-baadens Chef havde troet, at *Arabic* vilde vædre hans Baad, og angaaende Tilfældet med den engelske Passagerdamper *Hesperian*, der blev torpederet den 4de September og havde 20 Døde, benægtede Tyskerne, at de overhovedet havde torpederet denne Damper.

Hvad Vægt man end kan tillægge de tysk-amerikanske Forhandlinger om denne Sag, faar staa hen; men een Ting kan slaas fast, at fra September Maaned og Efteraaret igennem synes den tyske U-baads Krig at være sagtnet. Amerikanerne sagde, at mange tyske U-baade var blevne sænkede, og Englænderne paastod det samme uden dog at ville udtale sig nærmere om Midlerne for ikke at give Fjenden Oplysninger. I Bladet »Scientific American« meddeles, at der er anbragt Næt over Kanalen fra *Dover* til den lige over for liggende franske Kyst, og et Næt fra *Portland Hill* i Nærheden af *Weymouth* til *Cape de la Hague* i Frankrig. Fra det første Næt til det sidste er der ca. 260 Kilm., altsaa et tilstrækkelig bredt Bælte til alle Trans-

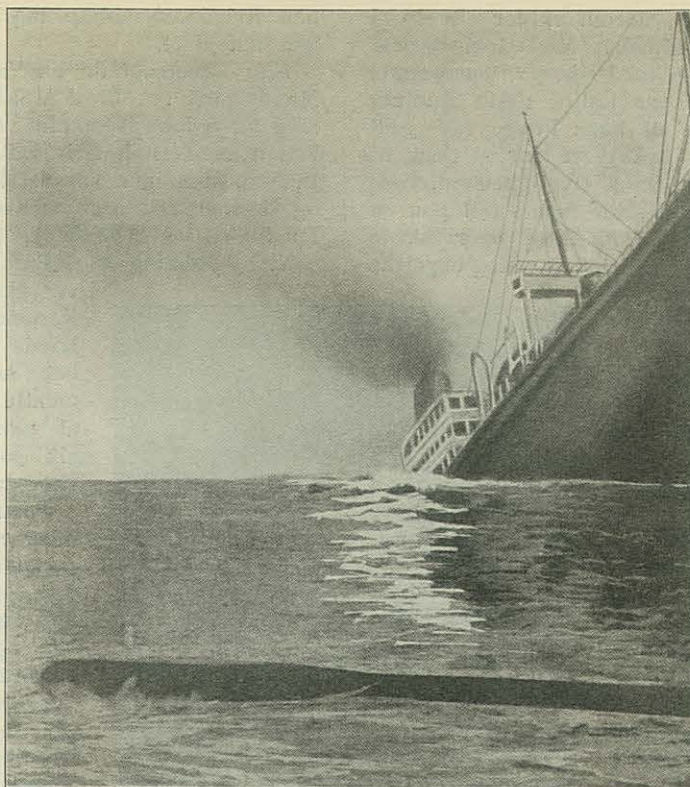
porter. Endvidere er der til Beskyttelse af det irske Hav trukket et Næt fra *the mull of Kintyre* i Skotland over til Irland, og et Næt fra *Carnsore Point* i Irland til *St. Davids Head* i Wales.

For at Krigs- og Handels-skibe skal kunne passere, findes i Nættet et Slags Porte, der kan aabnes og lukkes paa lignende Maade, som naar man svinger Broer ud, som hviler paa Pontoner. Disse Portes eller Aabningers Beliggenhed, som kun kendes af det engelske Admiralitet, forandres hyppigt.

Da Kanalen ikke er dybere end 80 Meter, strækker disse Næt sig ogsaa helt ned til Bunden.

Nættets øverste Kant holdes oppe med Bøjer og baade øverste og nederste Kant er forankret fra begge Sider, for at Storm eller Tidevand ikke skal forandre Nættets Beliggenhed eller beskadige det. Forankringskæderne kan gøres lidt kortere, saa at Bøjerne trækkes lidt ned under Vandet, og U-baaden kan da ikke se Nættet, hverken naar de sejler paa eller under Vandet.

Støder en U-baad mod Nættet, vil den rimeligvis indvikles i det eller blive saa meget beskadiget, at den bliver et let Bytte for Fjenden.

White Star Liniens »Arabic« sænkes, 19. August 1915

I Løbet af Efteraaret strandede den engelske Krydser *Argyll* den 28de Oktober paa Østkysten af Skotland, men hele Besætningen reddedes. Den 30te December sank Panzerkrydseren *Natal*, som laa i Havn, som Følge af en indre Eksplosion; 400 Mand af den ca. 700 Mand store Besætning blev reddede. *Natal* var paa 13 750 Tons og løb af Stabelen i 1905.

Et større Tab led den engelske Marine da Kampskibet *King Edward VII* den 8de Januar løb paa en Mine og maatte forlades. Skibet sank kort efter, at hele den 800 Mand store Besætning var gaaet fra Borde. *King Edward* var bygget 1903, var paa 17 800 Tons og hørte altsaa til de mellemstore engelske Slagskibe, men Tabet var alvorligt nok.

I de endeløse Forhandlinger mellem Amerika og Tyskland kom man det Skridt videre, at Tyskland den 7de Januar tilbød Amerika, at det ikke vilde angribe Skibe i Mid-

delhavet og Passagerskibe i Nordsoen uden Varsel og samtidig beklagede Tyskland Torpederingen af *Lusitania*. Imidlertid var Amerika ikke helt tilfreds med det tyske Tilbud, og Forhandlingerne blev atter svævende.

C. I. SPEERSCHNEIDER.
Kaptajn u. T. i Flaaden.

HENRIK GERNER

Sikkert kender alle Marinens Folk den Gade, som hedder Gernersegade, men det er mindre sikkert, om de ved, hvem den Mand var, som den er opkaldt efter. I Tanken om, at dette kunde have nogen Interesse, er disse Linjer skrevet.

Henrik Gerner var født i København den 4. Juli 1742. Hans Familie var indvandret fra Skotland, og hans Oldefader, Henrik Thomsen Gerner, gjorde sig bekendt i Krigen med Sverrig i Aaret 1689, idet han, sammen med nogle andre fædrelandskærlige Mænd, planlagte en Tilbageerobring af Kronborg, der havde overgivet sig til Carl Gustav.

Planen blev røbet, og Gerner blev fængslet og lagt paa Pinebænken, men han udholdt alle Pinsler og vilde ikke angive sine Medskyldige. Faa Timer før han skulde henrettes, blev han dog benaadet, men sad i lang Tid derefter i Fængsel.

Til Belønning for sin Troskab blev han, der oprindeligt var Lærer ved Herlufsholm, udnævnt til Biskop og blev som saadan igen nævnt i Historien blandt sin Tids store Lærde.

Henrik Gerner's Fader var Kommandørkaptajn i Flaaden Andreas Gerner.

Han lagde sig efter Skibbygning og fik Lov til at gøre Tegning til et Skib paa 50 Kanoner, men da det var færdigt, blev det erklæret for ubrugeligt og skulde have været af-

staaet til østasiatisk Kompagni. Dette fik han dog forpurret, og Skibet »Fyen« viste sig ogsaa, da det kom paa »Besejlings«, at være godt, og flere blev bygget efter samme Type.

Da han døde, var Sønnen Henrik kun 7 Aar gammel. Moderen havde 100 Rdl. at leve af om Aaret, og hun flyttede af den Grund til Aalborg, hvor Sønnen gik i Skole, indtil han, 13 Aar gammel, kom ind paa Søkadetskolen.

Her blev han som Nr. 1 af 18 udnævnt til Sekondløjtnant i en Alder af 21 Aar, gjorde et Par Søture, kom hjem med gode anbefalinger og forfremmedes til Premierløjtnant. Da han var særlig anlagt for det tekniske, blev han ansat ved Søetatens Konstruktions Afdeling endog med et aarligt Tillæg paa 300 Rdl.

Paa den Tid var Skibbyggeriet ganske uden Teori; man støttede sig til gamle overleverede Regler for Skibenes Former, Materiale og Dimensioner og lempede disse, efter eget og Søfarendes Skøn. Man var i Frankrig, Spanien, England og Sverrig begyndt at bevise Teorier for Skibbygning, og enkelte Værker var blevet udgivet. Ved Hjælp af disse, og paa Grundlag af dem, begyndte Gerner sin Virksomhed som Skibbygger; efter hans Mening var Matematikken det Lys, der burde vejlede; alt skulde bevises og ikke antages paa god Tro, og han vilde kun anse sig for en god Skibbygger, hvis han ejede fuld Overbevisning om sine Bevisers Styrke.

At hans Principper bar Frugt, derom vidner alt, hvad han har været for den danske Flaade. Med stort Besvær studerede han Kildeskrifter, nogle med Hjælp af en gammel Student, fordi de var affattede paa Latin; dette Studium tog mere af hans Tid og flere af hans Penge end godt var, og han maatte yderligere informere for at tjene til Livets Ophold. Imidlertid var hans Dygtighed allerede bleven anerkendt, og i Aaret 1768 blev han sendt paa en Udenlandsrejse. Overalt hvor han kom frem, overraskede han ved sin Dygtighed og Indsigt, saaledes at endog engelske Matematikere lykønskede Danmark til i Gerner at faa en af Verdens største Skibbyggere.

Som en ung Mand paa kun 28 Aar udnævnedes han til Kaptajn, og to Aar senere i 1772 udnævnedes han til Flaadens Fabrikmester.

Hvor megen Alvor, men tillige hvor megen Stolthed, maa den trediveaarige Mand ikke have følt ved at modtage en af Marinens mest betroede Poster. Ingen vidste bedre end han, i hvor høj Grad det at være Herre i de danske Farvande afgang af Skibenes Sødygtighed, og ingen vidste bedre end han, hvor meget de manglede.

Han tog fat paa den store Opgave til sin egen Ære og sit Fædrelands Gavn, først ved at udbedre Beddinger og bygge Spanteloffer, men dernæst begyndte han paa Hovedopgaven: at bygge de Skibe, Flaaden trængte til.

I de femten Aar han var Fabrikmester, byggede han 14 Linjeskibe, 10 Fregatter, 4 Snauer, 1 Skonnert, 1 Kutter, 4 Defensionspramme, 6 Galejer og en kongelig Lystjagt — tilsammen 41 Orlogsskibe; desuden havde han inden sin Død givet Tegning til Linjeskibene Neptun og Trekroner, som blev byggede af hans Efterfølger.

Desværre er Tegninger og Modeller til disse Skibe, der skaffede Henrik Gerner saa stort et Navn, taget af Engländerne sammen med Skibene i 1807, og man ved kun, at de var konstruerede og ikke bygget efter Praksis eller efter Skøn. De var bedre Luvholdere end andre Staters paa den Tid, og dette var en vigtig Betingelse for sejlørende Krigsskibe.

Til hans betydningsfuldeste Arbejder hørte Forbedringen af Kristianshavns Dok.

Den var bygget for hans Tid, og naar et Skib skulde i Dokken brugtes 500 Mand daglig til Pumperne; Arbejdsdagen var 15 Timer, og for at slaa Dokken læns brugtes 3 Dage, hvilket betød en Sum af 375 Rdl. Gerners Forbedring bestod i at arbejde med Heste i Stedet for med Mennesker; han delte Pumperummet i to Afdelinger, indrettede Hestegang i det ene, og i det andet anbragtes Pumperne, der førte Vandet bort. Det oppumpede Vand ansloges til ca. 50 Td. i Minuttet, og Arbejdet tilendebragtes med 3 Skifter Heste à 8 Heste i Skiftet i 18 Timer, hvilket i Penge beløb sig til 82 Rdl., altsaa en Besparelse paa 293 Rdl., hvilket paa de 7 Skibe, der aarlig kom i Dok androg ca. 2000 Rdl. — en meget stor Sum i de Tider.

Misundere og Bagvaskere paastod, at han paa sin Rejse havde kopieret Pumpeværket i Portsmouths Dok, men en Kaptajn Stibolt, der 5 Aar efter kom til Portsmouth, indberettede til Admiralitetet, at denne Bagvaskelse var ganske grebet ud af Luften.

Gerners Interesser gik ogsaa udenfor Skibbyggeriet, og der var næppe noget paa Industriens Omraade, der ikke fangede ham. Da Lynaflederen blev kendt i Europa, skrev han til Admiralitetet, og bad om Tilladelse til at forsyne samtlige Skibe og Krudttaarne, men man skænkede ikke hans Andragende nogen Opmærksomhed, før Krudttaarnt

paa Kristianshavn sprang i Luften i 1774; da blev Tilladelsen givet.

Han konstruerede en Vandrensningsmaskine, som kom Mandskabet om Bord i Skibene til Gode og hindrede den megen Sygdom, fremkaldt ved daarligt Drikkevand; desuden konstruerede han Drivkrafter, der løftede Byrder med en Lethed, som ikke var set her i Norden før, Kongepumper og Mudderpramme, hvorved han sparede en Masse Penge for Staten og Arbejde for Mandskabet.

Ved Afløbning af Skibe forsøgte han noget, som aldrig var gjort før; han lod et Skib paa 80 Kanoner løbe af paa løse Puder. Disse havde tidligere været spigret til Skibet, saa at dette efter Afløbningen maatte krænges over og kølhales, for at man kunde faa Puderne af. Det gik godt og var en langt billigere Fremgangsmaade.

Foruden alt dette var der saa at sige ikke en Kommission, Søværnet vedrørende, uden han var den Ledende. Saa kundskabsrig han selv var, ønskede han ogsaa, at andre skulde lære noget, og i Overensstemmelse hermed ansøgte han om Tilladelse til at holde Foredrag for de Officerer og Teknikere, som interesserede sig for Skibbygning og Konstruktion. Han erholdt Tilladelsen og et Tillæg paa 300 Rdl., noget han aldrig havde vovet at bede om.

Til Værftet indrettede han den Skole, som i gamle Dage kaldtes »Kamret«, hvor de dygtigste af Værftets vordende Haandværkere den halve Tid af Aaret fik teknisk Uddannelse, medens de den

anden Tid deitog i praktisk Arbejde. Denne Skole kaldtes senere Konstruktionsskolen, ved en senere Ordning: Skolen for Skibbygning og Maskinvæsen, nu Ingeniørelevskolen, en Skole der er de fleste Læsere bekendt.

Af Gerners Arbejder udenfor Søetaten maa nævnes, hvad han udrettede i Landhusholdningsselskabet, hvis Præsident han var i 9 Aar og hvor han af de 365 Betænkninger, som fremkom, selv havde affattet de 300. Han skrev en Afhandling i Selskabets Indbydelsesskrift om Korntørring, som indbragte ham dets første Guldmedaille, udsat paa Kongens udtrykkelige Befaling. Onde Tunger erklærede, at Belønningen var ufortjent, og han fik da udvirket, at Medaillen, som han leverede tilbage, igen blev udsat og tildelt en anden, men hans Korntørringsmetode vandt Udbredelse overalt i Ind- og Udland.

For Havnevæsenet og Pramlauget i København byggede han Bolværker, Lossepladser, Kraner og sine bekendte Muddermaskiner; for Generaltoldkammeret udbedrede han Toldboden i København og Toldkammerbygninger i Danmark og Norge; for Postvæsenet byggede han Postjagter, der berømmes som særdeles gode Fartøjer.

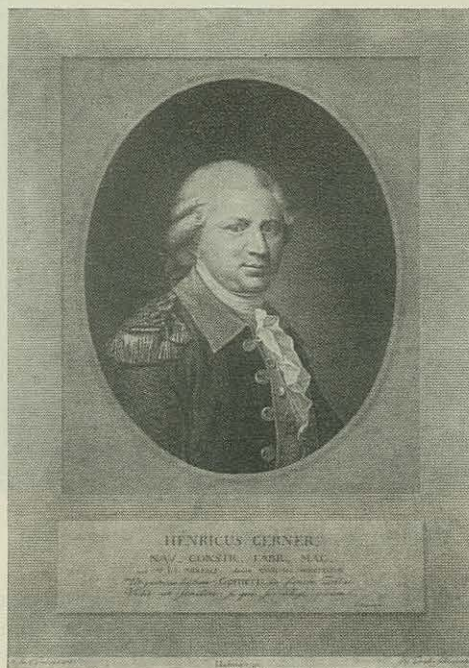
Paa den Tid blomstrede Danmarks Handel paa oversøiske Havne som ingensinde tidligere. Ostindisk og Vestindisk Kompagnis Skibe, Guineafarere og Grønlandske Handelskibe bragte store Formuer hjem, og for disse Selskaber byggede Gerner ca. 100 Skibe, hvoraf de fleste var saaledes indrettede, at de i Krigstilfælde kunde armeres.

Til Mønten i København konstruerede han en Sølvvalsemaskine, og til den kgl. Lærredsfabrik i Lyngby 3 Tvindemaskiner, hvorved der ved hver Maskine sparede 48 Menneskers Arbejde.

Han udarbejdede Planen til et privat Skibsværft med Dok ved Helsingør, men denne Plan var for stor og kostbar for den Tid, og han saa den ikke realiseret.

Hans private Liv var mønsterværdigt.

Han var gift med Frøken Chartotte Sofie Rasch, med hvem han havde en Søn, der dog døde tidligt.

Hans Levemaade var jævn, og hvad han kunde undvære af Penge, anvendte han til Indkøb af Bøger og Instrumenter. Hans Bogsamling var paa den Tid den første i Landet, og den udgjorde ved hans Død 10,000 Bind.

Ikke uden Undseelse hørte han sig rost af nogen, og ofte frabad han sig offentlig Anerkendelse, naar han havde bragt i Erfaring, at en saadan var paatænkt, men han var derfor ikke fremmed for den tilladelige Tilfredshed, som en skarp-tænkende og virksom Mand kan føle, eller den Tillid han, i Bevidstheden om sine Kundskaber og Arbejder, kunde have til sig selv. Aldrig kunde han tilsmigre sig Bifald, og paa Værftet var han forgudet for den jævne Maade, paa hvilken han behandlede den simple Mand.

For Skibbyggerne fik han indrettet en Klasse, hvori de ikke blev pensioneret, men beholdt deres gode Gage paa et lidet Afdrag nær. Mange Arbejdere hjalp han til Smaahandeler, hvorved de kunde tjene lidt ekstra; andre anbefalede han til formaaende Mænd, og atter andre kom til ham og fik deres maanedlige Pengegaver.

Hans Død indtraf i hans 46. Aar Natten mellem den 26.—27. Decbr. 1787. Stærk af Helbred havde han aldrig været, bestandig anstrængt af Studier og Granskninger, men ogsaa pint af Krænkelser, som misundelige Mennesker tilføjede ham, følte han sit Helbred undergraved. I sit sidste Leveaar var han ofte mismodig, ikke som den, der har noget at bebrejde sig, men som den, der i sin Stilling ofte bliver krænket. Han gik sjældent ud af sit Arbejdsværelse, der tillige var hans Bibliotek, men den 26. Decbr., da han fandt sig ilde, besluttede han at opsøge sin tidligere Kadetchef, som han ærede og holdt meget af.

Medens han klædte sig paa, blev han ramt af en Lamelse, men hans Hjerne forblev klar; til de Tilstedeværendes Forbavselse talte han om det nærværende Liv og Livet efter Døden. Sine kæreste Elever, Løjtnanterne Hohlenberg og Jessen, formanede han til i Enighed at stræbe fremad til Fædrelandets Ære samt overgav dem sine Tegninger og Udkast. Ved Løjtnant Schnedorff sendte han sin Hilsen til Søløjtnantsselskabet, som han i høj Grad havde støttet og anbefalede fremfor alt Enighed som en bærende Kraft. Landhusholdningsselskabet sendte han sin Afskedshilsen ved Løjtnant Jessen, og saaledes endte han sin Bane med Opmærksomhed paa det nærværende, Fremsyn

paa det kommende og et roligt Tilbageblik paa det forbigangne. Vennernes Taarer ved hans Leje rørte ham, men han ønskede sig ikke tilbage til det pulserende Liv, og han døde Klokkeren 4 om Morgenen den 27. Decbr.

Han blev begravet fra sit Hjem paa Hjørnet af Bredgade og Fredericiagade, den hvide Ejendom, som senere blev Gamels og som ligger ligeoverfor Rigsdagsbygningen. Om trent Tusind Mand af alle Samfundsklasser fulgte ham til Jorden og han blev baaret til sin Grav som Datidens Historieskriver sagde, paa Danmarks Skuldre, og den bekendte Præst, Ove Malling, som senere nedskrev hans Liv og Levned, talte over ham for den talrige Forsamling, blandt hvilke fandtes Danmarks Kronprinsregent, den senere Kong Frederik VI. Et Monument blev opstillet i Kirken og Kronprinsen lod et hugge i graat Marmor og opstille i Jægerspris ved Siden af hans Oldefaders.

Søetatens Officerer lod slaa en Sølvmedaille til hans Ære. Paa den ene Side saas hans Brystbillede med Fødsels- og Dødsaar og paa den anden Side en Figur forestillende Archimedes, der peger paa Forstavnen af et antikt Skib, hvorover der staaer: »Vor Archimedes til Ære«, og under Figuren: »af de kgl. danske Søofficerer«.

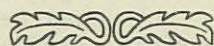
Denne Medaille eksisterer endnu som Dygtighedspræmie paa Kadetskolen og gives sammen med en Sum Penge.

I Søløjtnantsselskabet findes et Maleri af Henrik Gerner, udført af Portrætmaleren Jens Juel.

I Landhusholdningsselskabet og i Efterslægtens Selskab findes ogsaa Billeder af Gerner og ligeledes paa Orlogsværftet, men det smukkeste Minde om ham fandtes hos Sønesønnen af omtalte Løjtnant Hohlenberg, den senere kendte Fabrikmester. Det var et Stik af den udmærkede Kobberstikker Preisler; paa hver Side af Billedet er Avers og Revers af Medaillen stukket, og de faa Ord, som den taknemmelige Elev har skrevet om sin hedengangne Mester, Lærer og Ven, fortæller maaske mere end alt, hvad der tidligere har været talt og skrevet om ham: »Han elskede Mennesker som Howard — han tænkte dybt og klart som Newton — han var mig mere end en Fader.«

I en muret Hvælving i Holmens Kirke staar Henrik Gerners og hans Hustrus Kister.

CLARA KOEFOED.

ET MINDE FRA MIN FØRSTE TUR TIL ORLOGS

Fra det Togt, jeg som frivillig Lærling deltog i med Orlogsbriggen »Ørnen« i Sommeren 1893, bevarer jeg mange Minder, baade lyse og mørke; men et enkelt af dem staar mig dog særligt klart, dels fordi en Begivenhed, hvortil det knytter sig, den Gang gjorde saa dybt et Indtryk i mit ungdommelige 15-aarige Sind, og dels fordi jeg gennem Aarene, der siden er gaaet, ofte i Tanken er vendt tilbage dertil og har bekræftet, for mig selv og andre, at det ikke er »tom Snak«, naar Digteren *K. Lyne Rahbek* synger, at »vort Fødeland var altid rigt paa raske Orlogshelte«, at det ejede Mænd, der, ogsaa i Fredens Dage, var rede til, trods al Fare for egen Person, at gøre deres Pligt fuldt ud, til at gøre Dannebrog, hvorunder de sejlede, Ære.

Briggen »Ørnen«s Sommertogt i 1893 var i mange Henseender et begivenhedsrigt Togt.

Sommeren gik med de reglementerede Sejlture og de reglementerede Ophold i vore smukke danske Fjorde; men som den danske Sommer skifter hurtigt fra smilende Sol til Blæst med mørke, drivende Skyer og med skummende

Sø, saaledes skiftede ogsaa om Bord glade Timer med alvorlige Stunder.

Togtet sang paa sit sidste Vers; en klar Dag i Begyndelsen af September stod Briggen for fulde Sejl nordpaa gennem Store Belt. Vi havde lige forladt Farvandene omkring det dejlige Svendborgsund, hvor de varme Sensommerdage var gaaet med alskens Øvelser og med Landlov paa de smilende, frugtbare Øer. Vejret var højt, en frisk Brise fyldte de hvide Sejl, og med god Fart løb den smukke Sejler mod Rejsens Maal.

Som Dagen gik, kom der mere og mere »Luft«; Bram- og Bovenbramsejl blev bjergede, og de mørke Skyer, der fra først af havde varskoet for uroligt Vejr, viste sig efterhaanden at bringe med sig en Storm saa rygende, at Briggens Chef fandt det rigtigst at gaa til Ankers for Natten i Læ af Landet; og med Merssejl og Stangsejl rebede, naaede vi i Mørkningen den udvalgte Ankerplads oppe under Æbelø.

Der tilbragtes Natten. Den næste Morgen paa Dagvagten skulde der lattes. Stormen var endnu ikke stilnet af og Søen var meget urolig. Fra Kattegat kom Søerne væltende

ind, og Regnen piskede ned fra den mørke Himmel, men der var ingen »Kære Mo'er« som hjælp; Briggen skulde sammen med Sommereskadren og den fra Island hjemvendte Orlogsskonnert »Diana« møde i Aarhusbugten til bestemt Tid, saa endnu før det var helt lyst, blev Ankeret hevet hjem og Rejsen begyndt.

Vi havde næppe været under Sejl en Time, da Næstkommanderende, der havde Vagten, faar Øje paa noget forude om Styrbord, som det ikke var muligt at skælne i den disede, regnfyldte Luft. Briggens Chef kom til, og skønt Genstanden derude paa det oprørte Hav blev nøje betragtet i Kikkerter, var det ikke muligt at afgøre, om det var en Fiskerbaad, der maaske vilde prøve at bjerge sine Garn, eller hvad det nu kunde være.

Vi nærmede os det mystiske Fartøj, og faa Øjeblikke senere vidste hver Mand paa Dækket, hvad det var vi havde for os. —

Et kuldsejlet Fartøj, kastet hid og did af Søerne, der hvert Øjeblik væltede hen over Vraget, som laa med næsten hele Bunden i Vejret.

Og Skibets Besætning, ialt 5 Mand, saas klamrende sig i Angst til den vaade, glatte Skibsbund.

Om Bord i Orlogsskibet blev straks gjort klar til at bringe de Skibbrudne Hjælp.

Meddelelsen af dette gjorde i det givne Øjeblik Tjeneste som Ordonnans og havde derfor særlig Lejlighed til at se og beundre den Fart og den Beslutsomhed som alle lagde for Dagen ikke mindst de 10 unge Mænd, der i Briggens Styrbords-Slup skulde bringe de Skibbrudne Frelsen; den Officer, der skulde føre Redningsbaaden, havde haft Hundevagten og var endnu til Køjs.

Paa Chefens Ordre sprang jeg ned i Officersmessen, hvorfra en lille Dør førte til Premierløjtnantens Lukaf.

En Banken. Et Svar. Den unge Officer, der laa i sin dybeste Søvn i sin varme Køje, er med faa Ord bekendt med Chefens Ordre; hurtig som Lynet er han ude, trækker i et Par Benklæder og en Jakke, og endnu inden Ordonnansen, der har vækket ham, er kommet op paa Dækket, springer Officeren forbi ham og er et Sekund senere i Fartøjet, hvor han, mens der fires af, spænder Redningsvesten omkring sig.

Under alt dette har der været travlt paa Dækket. Der hales op i Undersejls Giytøve, og de klodsrebede Merssejl brases op, saa Briggen efterhaanden ligger nogenlunde stille, mens Redningsbaaden sættes i Vandet.

Afstanden mellem Briggen og Havaristen holdes temmelig stor for at undgaa Kollision med Vraggods, og vi ser, hvorledes den hvide Baad for kraftige Aaretag nærmede sig Vraget, mens den gynges voldsomt op og ned paa det oprørte Hav.

Der gaar nogle Minutter, saa er de derude; vi ser, hvor-

ledes de 4 første Skibbrudne kommer om Bord i Baaden — den 5te rører sig ikke, han *kan* eller *vil* ikke forlade det kæntrade Skib.

I Spænding ser vi en af vore, en ung rask Underofficer, i et Spring sætte fra Fartøjet og over paa Vraget; med Magt tvinger han den Skibbrudne til at slippe sit krampagtige Tag, og hjælper ham derpaa over i den frelsende Baad.

Nogle Øjeblikke efter er Baaden tilbage. Stive og krum-bøjede af Kulde og Væde hejses de Skibbrudne op fra Baaden. Fartøjet hejses, Farten sættes igen op, og vi sætter Kursen mod nærmeste Havn, en lille fynsk Købstad, for at landsætte den reddede Skibsbesætning.

Den var tysk. Skonnerten, der var Kaptajnens Ejendom, var kæntræt ved 9-Tiden den foregaaende Aften. Ved 6-Tiden om Morgenen blev de taget om Bord i »Ørnen« efter saaledes at have tilbragt ca. 9 Timer paa Bunden af det kæntrade Skib.

Varme uldne Klæder, som de blev iklædt, et godt Maaltid og varm The bragte forholdsvis hurtigt de 5 Sømænd paa ret Køl igen.

Inden vi naaede Havn, var de alle oppe paa Dækket og havde faaet Piberne tændt, og da vor Chef havde faaet overgivet Søfolkene til den stedlige Konsuls Omsorg, var Begivenheden forbi for »Ørnen«s Vedkommende, saa den nu hurtigst mulig igen kunde sætte Kursen efter Aarhus.

Dagene i Aarhusbugten gik med Øvelser, Inspektion og Fester (vi fejrede den gamle Dronning Louises Fødselsdag), og en skønne Dag i Midten af September gik Turen hjemad til København.

Vejret var det finest mulige; en frisk Vind næsten lige agter ind; Himmel og Hav saa prægtigt blaa, som de netop kan være en Høstdag her i Danmark. Og hen over Havet fløj Briggen som en brusende Svane, alle Sejl sat til, ogsaa Læsejlene; og da vi naaede Aften laa »Ørnen« til Ankers i Øresund.

En Middagsstund; der var netop pebet til Skafning; paa Banjerne støjede Besætningen og raslede med Skaffebakker og andre Grejer.

Da ser vi Skibssergenten træde frem, bred og mægtig, med et Nummer af en Avis i Haanden. Han beordrer Stilhed; og alle lytter, mens han oplæser en Tak fra den reddede tyske Skibsbesætning, en hjertelig Tak til Officerer og Mandskab i Orlogsbriggen »Ørnen« for det udviste Mod ved Redningsarbejdet, for den gode og venskabelige Behandling, der var ydet de Skibbrudne fra enhver om Bord i »Ørnen«, en Tak for de gode Timer de havde tilbragt, mens de fik Lov til at være med *under Dannebrog*.

K. BRANDT KLIXBÜLL.

AGITÉR

for

Tilgang til Marineforeningen.

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE IV

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU og AXEL JUEL

DEN AARLIGE STIFTELSESFEST

afholdes Søndag den 30. April Kl. 7¹/₂ i Studenterforeningens Lokaler, Vester Boulevard.

Efter Indledning, Honnør for Flaget, vil Kaptajn **H. Ewald** holde Foredrag om »Søkrigsbegivenheder i Verdenskrigen«. Kammer-sanger **Emil Holm** vil synge, og **Julian Olsens** Orkester musicerer i Aftenens Løb.

Fællesspisning à 2¹/₂ Kr., til hvilken Medlemmerne kan afhente Billetter paa Foreningens Kontor, Christian IX.s Gade 5, indtil den 26. April (Kl. 10—3).

FAABORG KREDSEN

afholdt den 20. Marts Generalforsamling paa »Rasmussens Hotel«. Der var mødt 30—40 Medlemmer.

Formanden, Fabrikant *C. C. Jensen*, bød Velkommen og mindedes den afdøde Helgolands-Veteran, fhv. Skibsfører *Lars Poulsen*. *Lars Poulsen* var Foreningens Æresmedlem og foretog Indvielsen af Foreningens Flag ved Sammenkomsten i Fjor Foraar. Ære være hans Minde! (Forsamlingen rejste sig.)

Formanden aflagde derefter en kort Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar. Foreningen var inviteret til Helgolandsfest i Odense i Fjor. Iøvrigt er det Meningen, at denne Fest skal gentages hvert Aar her paa Fyn. I Aar bliver den antagelig i Assens. Der havde været foretaget en Sommerudflugt til Søby i Fjor, og det var Meningen atter i Aar at gøre en Sommertur. Medlemsantallet var gaaet frem med en halv Snes og var nu 65.

Formanden oplæste dernæst Regnskabet, som godkendtes, hvorefter der foretoges Valg. Hele Bestyrelsen, Fabrikant *Jensen*, Installatør *Jensen*, Bogholder *Jørgensen*, Smedemester *Lyndorff* (Brahetrolleborg) og Købmand *H. Larsen* (Fjellebroen), genvælgtes. Ligeledes Revisorerne, Cyklefabrikant *H. P. Knudsen* og Lods *Jørgensen*, samt Flagbæreren, Skomager *Chr. Nielsen*.

Til Sendemænd til Hovedgeneralforsamlingen valgtet d'Hrr. *I. C. O. Jensen*, og *Jørgensen*, Faaborg, og *Kr. Andersen Hansen*, Lyø. Desuden deltager Formanden som Medlem af Hovedbestyrelsen.

Under »Eventuelt« oplæste Formanden en Skrivelse fra Hovedforeningen angaaende en Kontingentforhøjelse og Oprettelse af en Begravelseskasse.

Til sammen med de indenbys Bestyrelsesmedlemmer at danne Fanevagt ved Begravelse af Medlemmer af Foreningen valgtes d'Hrr. *H. P. Knudsen* og *Hasselmann*.

Efter Generalforsamlingen afholdtes en meget animeret Torske-spisning, ved hvilken der holdtes en Mængde Taler, bl. a. af Odense Marineforenings veltalende og energiske Formand, Telefonmester *Buchgreitz*, der var kommen tilstede.

Til Foredraget Kl. 8 var foruden Marineforeningens Medlemmer mødt en Del Militære og Ikke-Medlemmer.

Formanden bød Velkommen, hvorefter Grosserer, Prmlt. *Tyge Rohte* af København holdt et interessant Foredrag om Krigen tilsøs i den hidtil forløbne Del af Verdenskrigen. Foredraget ledsagedes af gode Lysbilleder.

Efter Foredraget tilbragte Marineforeningens Medlemmer endnu et Par Timer sammen.

JULEGAVERNE

Marineforeningens Bestyrelse har modtaget efterfølgende Skrivelser med Tak for de Mandskaberne i Flaadens Skiibe tilstillede Julegaver. Disse Breve vil vise de beredvillige Givere, hvor megen Gavn deres Gaver har gjort, og med hvilken Glæde og Paaskønnelse de er blevet modtagne:

Til
Marineforeningen.

Eskadrechefen har paalagt mig at bringe Marineforeningen en Tak for de 1ste Eskadre tilstillede Julegaver, ligesom Marineforeningen takkes for venlig Julehilsen samt ønskes et heldbringende Nytaar.

E. O.
Svend Vinge
Adjutant ved 1. Eskadre

Til
Marineforeningen.

Herved har jeg den Ære at takke Marineforeningen for de Eskadren tilsendte Julegaver, der Juleaften vil blive fordelt mellem Skibenes Besætninger.

Ærbødigt
Rolf Bauditz
Chef for 2. Eskadre

Til
Marineforeningens Bestyrelse.

Herved bringer jeg Dem en hjertelig Tak for Deres Opmærksomhed mod Kystforsvarsskibet Olfert Fischers Besætning, til hvis Glæde ved Julefesten om Bord Deres smukke Gaver ydede væsentlig Bidrag.

Deres ærbødige
Scheel
Chef for Kystforsvarsskibet
Olfert Fischer

Til
Marineforeningen.

Herved har jeg den Ære at overbringe Foreningen en Tak for de tilsendte Julehefter, Cigaretter m. m., som paa Grund af den med saa kort Varsel stedfundne Afrejse var os saa meget desto mere kærkomne, som det fra Skibets Side var umuligt at træffe nogen som helst Forberedelse med Hensyn til Julefesten.

Med Højagtelse
Henri Konow
Chef for Krydseren Valkyrien

Til
Marineforeningen.

Juleaften bragte én af de med Inspectionsskibet udcommanderede Værnepligtige mig paa samtlige Kammeraters Vegne en Tak for den gode Juleaften og for de mange smukke Gaver.

Det er mig en kjær Pligt at lade denne Tak gaa videre til den højtærede Marineforening, som ved Tilsendelsen af saa mange gode og nyttige Julegaver har haft en væsentlig Andel i, at Stationens Værnepligtige tilbragte en virkelig god, fornøjelig og smuk Juleaften.

Jeg tillader mig til denne de Værnepligtiges Tak at føje min egen allerhøjest, og, idet jeg sender den højtærede Marineforening min Hilsen udtaler jeg i Anledning af det forestaaende Aarskifte mine bedste Ønsker om fortsat Fremgang for den i dens store og smukke Virksomhed.

I Ærbødighed
Bojesen
Stationschef i Lille Bælt
Inspectionsskibet Kong Christian

Til
Hovedbestyrelsen for Marineforeningen.

Marineforeningen takkes for den venlige Tanke at sende Besætningen i Opmaalingskibet de smukke Julegaver, der hidrog til at gøre Juleaften festlig og skabe en udmærket Julestemning.

C. Rasmussen
Fører af Opmaalingskibet Marstrand

UNDER TEUFELKAPS SKYGGE

(FORTSAT)

De tre Mænd og de ti Hunde var et lille Rejsehold fra Danmark-Ekspeditionen, som i Aarene 1906—08 berejste den næsten helt ukendte Strækning paa Grønlands Nordostkyst fra Ardencaple-Inlet til Nordspidsen af Peary-Land. Denne Strækning, som berejst langs den yderste Kyst i lige Linje fra Næs til Næs udgør en Vejlængde paa omtrent 150 danske Mil, havde i de to nu forløbne Aar set omtrent halvandet Hundrede større og mindre Ekspeditioner udgaa fra Hovedkvarteret bag Kap Bismarck, hvor det gode Skib »Danmark«, i al denne Tid laa støt fortojet bag det fyrretyve Mil brede Drivisbælte i sin rolige Vinterhavn.

Dette udstrakte Land, som runder sig over 8 Breddegrader, var nu berejst kystlangs omkring alle sine Hundreder af Øer og Skær og ind til Bunden af sine miledybe Fjorde og Bugter. Nu laa dette hemmelighedsfulde Land som en aaben Bog, fra Nord til Syd, fra Drivisens Grænse i Øst til Indlandsisens store Nunataklande i Vest, kortlagt og undersøgt.

Danmark-Ekspeditionen var en lykkelig Færd — fra først til sidst.

Vist havde ogsaa vi prøvet det Onde, som Mandfolk maa igennem, naar de skal brændes sammen deroppe i den store Ensomhed. Men vi kendte mindre til Kiv og Hadskhed end til den pludselige Strid. Den kan komme brat og haard her, hvor alle Mellemværender maa afgøres paa Stedet, hvor tungt og let maa regulere sig selv, til alt falder i rette Leje og Balancen opstaar ved at de stærkeste faar Magten. Men Blikket, som altfor ofte og altfor længe er indadvendt — saa længe, til det af Mødighed og Lede næsten er slukket — det kan faa sin Friskhed og sin Trods tilbage, naar det i en saadan Strid rettes udad og møder

et andet, der skærer imod det, lynsnart og hvast, fulgt af Ord, der hugger som Klinger forbi éns Øre.

Dette er ingen haard Lod. Og den maa blive alle deres, som lader sig favne af det store Polarmørke. Og til Gengæld — ja langt mere end Gengæld: aldrig fandt man bedre Fæller end her, hvor man til den yderste Grænse maatte stole paa baade sig selv og nærmeste Nabo, naar det gjaldt. Intetsteds blev »Kammeratskab« mindre en Frase end her; sjældent har det vel sat sig smukkere Frugter.

Lykken — den store Oplevelse — den fandt vi gennem vor gradvise Tilbagevenden til Naturen. Vi kom derop som Folk, hvis Øjne var fulde af undrende Raadvildhed. Men vi blev til Mænd, der saa at sige raadede over Landet og lagde det under os.

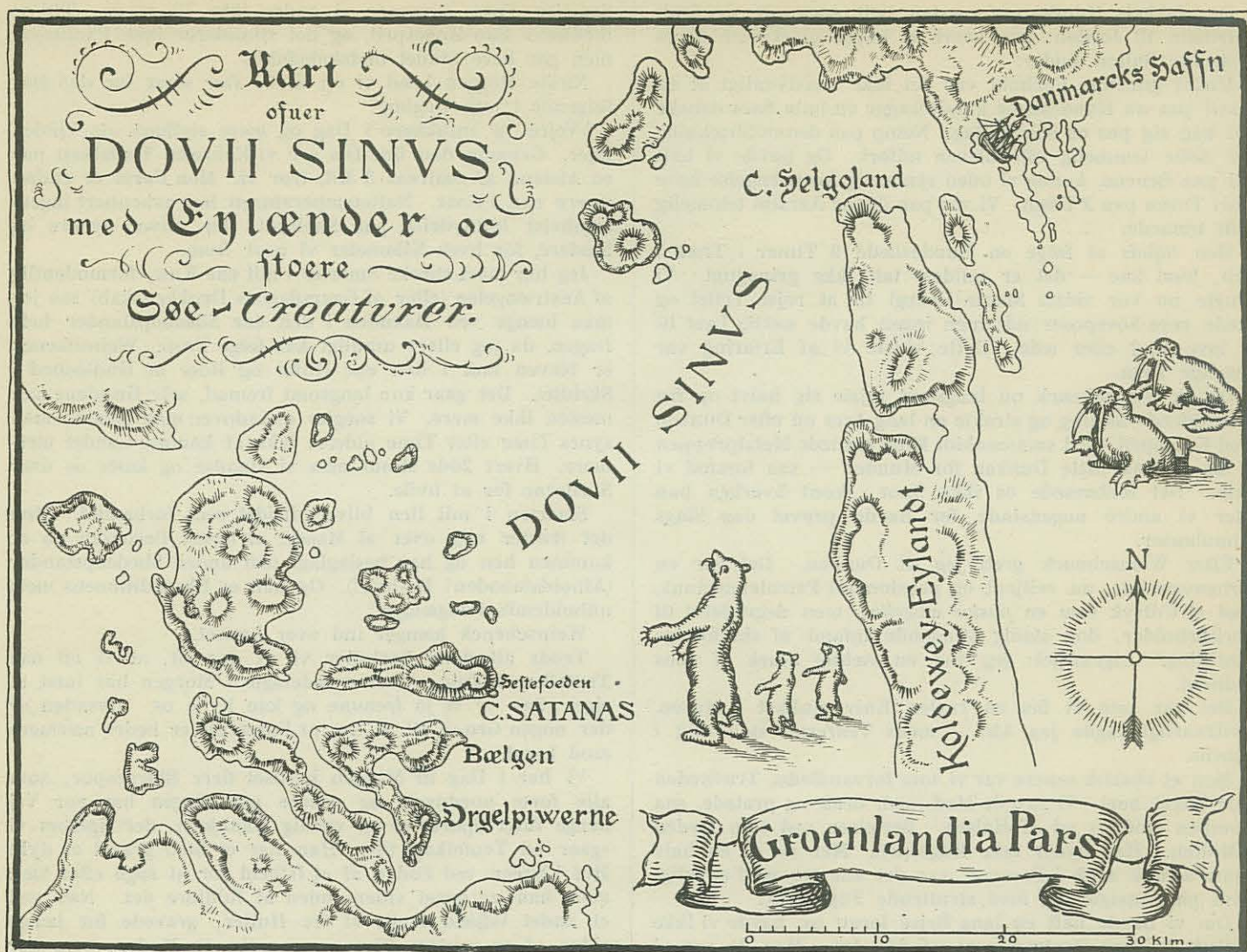
Vejr og Vind, som altid mødte os fjendske, dem tog vi i Agt, saa vi lærte at bestemme deres Skiften. Vi besejrede dem ved at rette os efter dem; naar de rasede gjorde vi os smaa og meget føjelige, til de trættes og glemte os. Og naar de sov, tog vi listigt og lynsnart Chancen.

Vi kendte de store Dyrs Sædvaner; vi kunde forfølge dem, naar vi fandt deres Spor og dræbe dem efter vort Behov, naar vi vilde — eller lade dem løbe, naar vi ynkedes og ikke behøvede dem.

De store Vidder gjorde vort Sind ydmygt, og hen over vore Hoveder drog alle Aarstider og spejlede deres skiftende Pragt dybt i os.

Vi lærte at kende Mæthed fra Sult. Vi gjorde stor Forskel paa Slid og Hvile. — Og Livet blev for os en eneste lang Række af Glæder.

Og vi havde kun én stor Sorg. — —

Det var henimod denne Ekspeditions Afslutning, at det lille Rejsehold havde begivet sig paa Vej fra »Danmarks-Havn« med Teufelkap som Maal. Det bestod af Maskinmester Weinschenck, Maleren Aage Bertelsen og Forfatteren til denne Beretning. Navnene paa de ti Hunde har jeg nedskrevet i min Dagbog, som ligger her foran mig. Men de skal til evig Tid forties. De vil kun egne sig til hos uindviede at vække Vrangforestillinger om deres Ophavsmænds Sindstilstand.

Den lille Rejse havde længe været planlagt. Naar jeg fór med som Deltager i en eller anden af vore mange Slæde- eller Baadture langs Dovebugtens Nordkyst eller langs Koldwey-Øerne havde mit Blik altid længselsfuldt søgt ind imod de pragtfulde, stormægtige Fjældformationer derinde nær Fastlandskysten. Jeg tænkte altid paa denne Egn som det forjættede Land, jeg en Gang skulde naa, naar jeg havde ligget her ved Yderkysten tilstrækkelig længe for mine Synders Skyld. — Men først nu, et Par Maaneder før Ekspeditionen planmæssigt skulde være afsluttet, kom vi afsted.

Weinschenck ledsagede os for at køre Hundespandet tilbage til Skibet, hvor man havde haardt Brug for det. Flere mindre Ekspeditioner var nemlig i Øjeblikket ude i forskellige Retninger, og alle Hundene paa disse nær var borte.

Slædeføret havde i de sidste Dage af April været aldeles glimrende i Danmarks-Havn og nærmeste Omegn; et tyndt Lag haardføgen Sne laa overalt paa Isen, saa Slæderne dansede let og villigt afsted efter Hundene. I det forfængelige Haab, at disse Tilstande skulde vare ved tværs

over Bugten til vort Bestemmelsessted — det var en elendig Tur paa en halv Snes Mil — havde vi forsømt at medtage Ski.

Det varede ikke længe, før vi inderligt bandede denne Letsindighed.

Til at begynde med gik det glimrende. Vi brød op om Formiddagen Kl. 9 i et herligt Vejr. Vi løb alle tre ved Siden af Slæderne og Sneen var saa haard, at vore Kamikker smuttede hen over den uden at sætte noget Spor. Solen skinnede og det var stille, stegende Varme. Paa 2 Timer naaede vi Kap Helgoland, hvor vi holdt en glimrende Frokost: Skonrogger, Leverpostej, Limejuice og Isklumper. Det hele formede sig som vi havde forestillet os det — som en Slags Skovtur.

Men allerede om Eftermiddagen saa vi, at vi havde regnet galt. Føret blev slet, vi fik blød, temmelig dyb Sne, som bandt stærkt paa Mederne; og skønt Hundene sled troligt i det, naaede vi kun et Par Mil Sydvest for Kap Helgoland, hvor vi teltede efter 8 Timers March.

Ud paa Aftenen blæste det op til en lille Storm, og da vi formodede, at Blæsten i Forbindelse med de 20° Nattefrost skulde hærde Snelaget, startede vi allerede Kl. 4 om Morgenen for at hugge et Stykke Vej, inden Solen atter ødelagde det hele.

Men vi forregnede os. Trods Blæst og Kulde blev Føret værre og værre. Vi sank 8 Tommer i for hvert Skridt, og snart kom tætte, klamme Taager og lagde sig over Landet. Vi asede os frem i støt, men tungt Søvnngængertempo, men kunde ikke længere da Klokken var 1 om Eftermiddagen. Vi var ødelagte af Træthed. Højest regnet var vi paa de 9 Timer naaet 3 Mil frem.

De stakkels Hunde var næsten helt sprængte og faldt halvdøde til Jorden, saa snart vi havde givet dem deres beskedne Ration Foder.

Under gunstige Forhold var det ikke usædvanligt at en Mand paa en Hundeslæde kunde lægge en halv Snes danske Mil bag sig paa en enkelt Dag. Netop paa denne Strækning var dette temmelig ofte bleven udført. Og havde vi haft Ski paa Benene, kunde vi uden synderlig Anstrængelse have gjort Turen paa 2 Døgn. Vi var paa denne Aarstid temmelig godt trænede.

Men *tilfods* at følge en Hundeslæde 9 Timer i Træk i dyb, blød Sne — det er mildest talt ikke grinagtigt. Vi brugte nu vor sidste Smule Energi til at rejse Teltet og brede vore Soveposer ud; men ingen havde særlig Lyst til at lave Mad eller æde. Dette vidste vi af Erfaring var daarlige Tegn.

Og da Weinschenck nu langsomt rejste sig halvt op fra sin siddende Stilling og strakte en lang Arm ud efter Dunken med Kogesprit, med sammenbidt Mine skruede Metalproppen af og derpaa satte Dunken for Munden — saa forstod vi ham. Det forbavsede os ikke Spor, skønt hverken han eller vi andre nogensinde før havde prøvet den Slags Stimulanser.

Efter Weinschenck greb jeg til Dunken. Det var en forhenværende, nu veltjent og pensioneret Petroleumsdunk, med et Udtryk som en *pastor emeritus*, men degraderet til Spritbeholder, dog stadig stinkende infamt af sin forrige Bestilling. Ligemeget: jeg tog en vældig Slurk af dens Indhold.

Det var som at faa en rusten Kniv stukket i Maven. Uvilkaarligt sagde jeg Ah! — mens Taarerne stod mig i Øjnene.

Men et Øjeblik senere var vi som forvandlede, Trætheden som blæst bort. Vi lavede Mad, aad, drak og pratete, saa Dampen stod os ud af Halsen. Bertelsen sad som Dyden i Midten. Han nyder ikke Kogesprit. Men da vi en halv Time senere krøb i Poserne, var det alle tre med et saligt Smil paa Ansigtet og med struttende Topmayer.

Om vi havde haft en lang Rejse foran os, havde vi ikke indladt os paa Opstrammere af den Art. Men da var vi heller ikke faret saa halstarrigt frem under saa ugunstige Forhold. Begge Dele vilde meget hurtigt have hævnnet sig.

Det faldt mig ind, som jeg laa her mæt og veltilpas i Soveposen, at omtrent paa dette Sted krydsede vor Vej netop den, ad hvilken gamle Fader Koldeway vandrede i Foraaret 1871, da han som den første Mand paa Stedet — og som den eneste før Danmark-Ekspeditionen — efter uhyre Anstrængelser naaede med sit Slædehold til et Punkt paa Germanialand tæt herved og her blev tvungen til at vende om.

Paavirkede af den uædle Kogesprit antog mine Tanker om denne hæderværdige Ekspedition i Øjeblikket de uærbødige Former. Jeg mediterede — sikkert af pure Misundelse — over dette Faktum, at det omtalte Slædehold efter Datidens Skik medbragte et Par Snes Flasker Cognac, som ved alle mulige Lejligheder halede frem og anvendtes til Opstramning.

Og mange Ting blandt deres Oplevelser, som tidligere forekom mig usandsynlige og gaadefulde, stod nu for mig i et nyt Lys, som ganske havde Tilforladelighedens Skær over sig: Her har man maaske Forklaringen paa nogle af de mange rædsomme Strabadser, Ekspeditionen gik igennem, for ikke at tale om de formidable Luftspejlinger, der viste sig for dens Medlemmer tidlig og silde. Eller de allestedsnærværende Moskusokser, som man dog aldrig kunde faa Ram paa. Eller de forfærdelige Brandstorme, som ustandselig trak hen over dem. Lad gaa med det daarlige Føre; men de usædvanlig mange og store Bjørne, som optraadte i Flok(!) Og endelig de ved Hjemkomsten »af Vej» og Vind stærkt medtagne Næser

Alt dette havde jeg aldrig før i mit stille Sind dristet mig til at tænke bespotteligt om. Men nu var jeg paa Højde med Situationen. — Alt dette, med Undtagelse af det

daarlige Føre, kommer vi andre ikke til at se. Thi vi medfører kun Kogesprit, og det stimulerer ikke Fantasiens, men gør bare Sindet onskabsfuldt.

Næste Morgen brød vi op Kl. 5. Der staar for den Dag følgende i min Dagbog:

»Vejret er smukkere i Dag og mere sigtbart, og Vinden løjer. Gennem den fine Dis ser vi Kolossen Teufelkap paa en Afstand af omtrent 3 Mil, tror vi. Men Føret er endnu værre end i Gaar. Nattetemperaturen har aabenbart ingen-somhelst Indflydelse paa Snelaget, der bliver dybere og blødere, for hver Kilometer vi naar frem.

Jeg har faaet stærke Smarter i mit ene Knæ, formodentlig af Anstrængelse (eller af Gaarsdagens Drukkenskab) saa jeg maa hænge ved Haanden i den ene Slædeopstander hele Dagen, da jeg ellers umuligt kan følge Trop. Weinschenck er bleven lam i den ene Hofte og lider af Hudløshed i Skridtet. Det gaar kun langsomt fremad, selv Hundene kan næsten ikke mere. Vi snegler os indover mod Maalet, men synes Time efter Time aldeles ikke at komme Landet nærmere. Hvert 20de Minut maa vi standse og kaste os over Slæderne for at hvile.

Smerten i mit Ben bliver tilsidst rent forbandet. Men det trøster mig over al Maade, at ogsaa Bertelsen nu er kommen hen og har beslagnat den anden Slædeopstander (Afholdsmanden! Ha-hah!). Og han er Ekspeditionens mest udholdende Fodgænger.

Weinschenck hænger ind over Læsset.

Trods alt dette beslutter vi os dog til, at vi *vil* naa Teufelkap i Dag. At vi er ødelagte i Morgen har intet at sige. Saa er vi jo fremme og kan hvile os. Desuden er der nogen Grund til at tro, at Føret bliver bedre nærmere mod Land.

Vi har i Dag til Morgen krydset flere Bjørnespor, som alle førte nordover, og senere paa Dagen har vor Vej længe fulgt Sporet af en vældig Hanbjørn, der ligesom vi »gaar ad Teufelkap til«. Han har et Sted gravet et dybt Hul i Sneen ved Foden af et Isfjæld for at søge efter Sæl; men han er gaaet videre uden at fuldføre det. Nær ved et andet Isfjæld fandt vi tre Huller, gravede for længe siden af en mindre Bjørn — maaske en Moder, som har villet føde her. Ingen af Hullerne har dog været benyttet til Barselseng, thi vi fandt ingen Spor af Unger i Nærheden¹.

Her maa være et vældigt Bjørnetræk mellem Aar og Dag langs denne Kyst.

En Snespurv har passeret vore Slæder for Nordgaaende; vi hørte dens Fløjten over vore Hoveder. Og sent paa Dagen fløj først én, saa to Ravne over os, stærkt skrigende.»

Nu nærmer vi os Landet. Da vi er det paa $\frac{1}{2}$ Mils Afstand, bliver Isen næsten snefri. Hundene sætter Farten op, og vi glider hurtigt fremad, nærmere og nærmere ind mod Teufelkap, der nu staar mægtigt og truende, ligesom ludende ud over os. Vi er som Splinter, der farer ind mod en vældig Magnet.

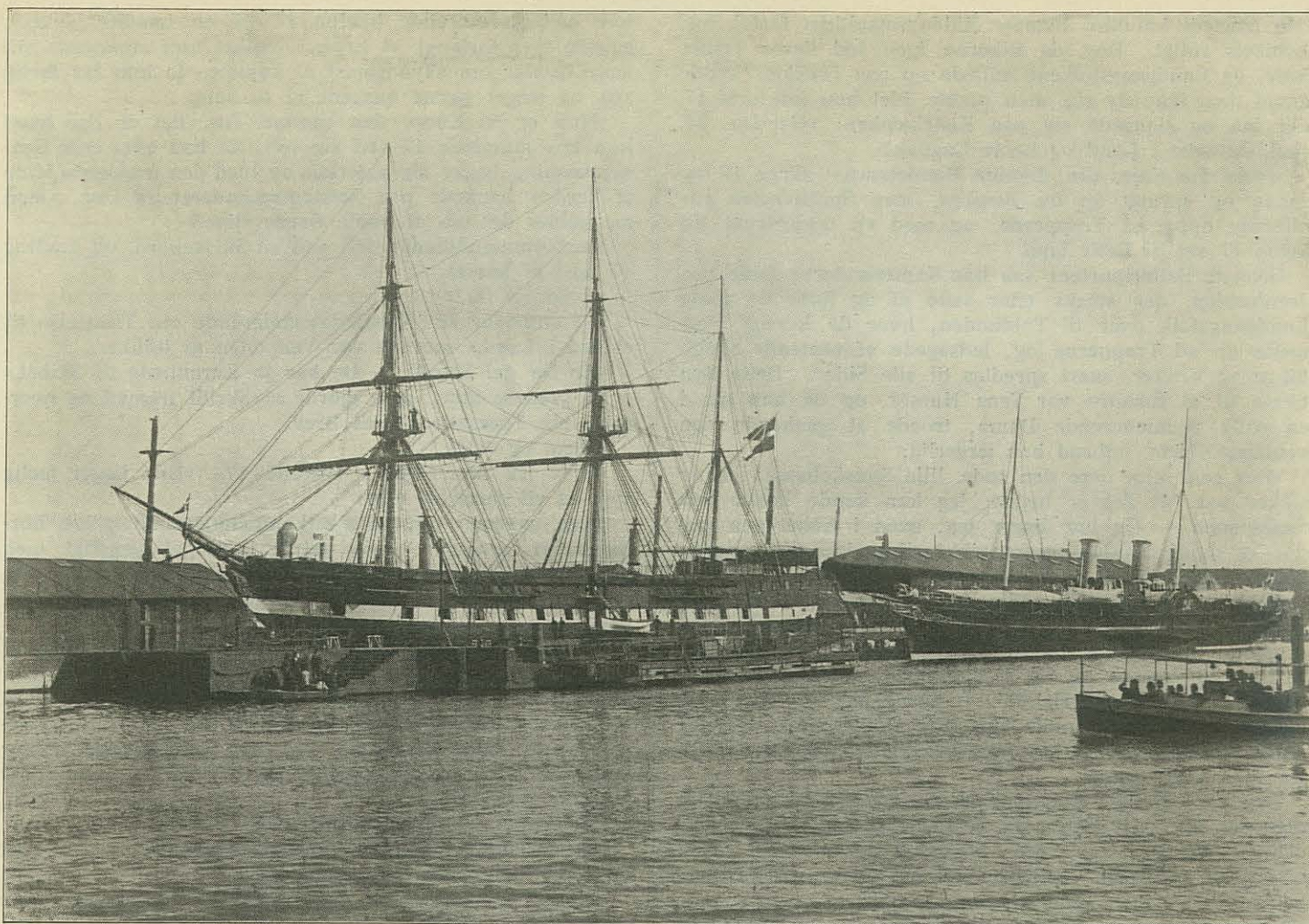
Med sin 3000 Fod høje, næsten lodrette Mur løfter Kæmpen sig brat op af Havet. Dens store Ansigt er vendt imod os, stirrende højt over os ud mod Østhimlen. I dens Øje lurer Isregionernes Millioner Aars Gaade. Den ligner en umaadelig Sphinx.

Dér ligger den foran os. Dens Fod er begravet i Havets Dyb, dens Isse løfter sig mod Himlen, højere end dér, hvor Ravn og Falk lander. I dens Tindings Furer lejrer sig Himlens Skyer, lægger sig blødt til Hvile, drømmer en Stund bort paa Bjærgets Pande, før de jager videre paa deres evige Vandring over Land og Hav.

Og ud fra den kommer store, underlige Toner, der lyder som Evighedens fjærne Brusen (Fortsættes.)

ACHTON FRIIS

¹ Moderen opholder sig altid i nogen Tid med Ungen (eller de to Unger) ved Hulen, hvor den har født. Vi har ofte paa Ungernes Spor tydeligt kunnet konstatere, at de er voksede under Opholdet her. Dette Ophold varer vel højest 1— $\frac{1}{2}$ Maaned.

EN ERINDRING FRA VAGTSKIBET »SJÆLLAND«

„1247“

Om Bord i Vagtskibet »Sjælland«, i hvilket saa mange af Landets Sønner har faaet deres første Indblik i Orlogslivets Mysterier, herskede der en Søndag Formiddag et livligt Røre. Den sædvanlige Parade, ved hvilken Chefen, ledsaget af Næstkommanderende, havde inspiceret saa vel Skib som Mandskab, og herefter forkyndt Ugens Syndere deres Straf, var forbi, og spredte i smaa Klynger rundt om paa Dækket afventede Folkene nu utaalmodigt deres Middag og den derpaa følgende Landlov for Dronningens Kvarter.

Helt forude, ved Foden af Trappen, der førte op til Bakken, lidt afsides fra de leende og snakkende Kammerater, stod en ung Sømand med Ryggen mod Trappens Jernrækværk. Armene havde han foldet overkors paa Brystet, og han stirrede gnævnt frem for sig. Han var en ganske net og pæn ung Mand, stærk og kraftig bygget, men over hele hans Person var der noget vist forsorent, der yderligere fremhævedes ved de opsmøgede Ærmer og Huen, som han havde skubbet helt tilbage i Nakken. Manden, der i det civile Liv var Sømand, men nu Halvbefaren Nr. 1247, henhørende til Skibets Besætning, var ellers til daglig af en fredsommelig, om end til Tider vel livlig Natur, men i Øjeblikket lyste hans Øjne af Trods og indædt Arrigskab.

Sagen var nemlig den, at da han for nogle Dage siden var kommen lidt paa tværs af Reglementerne ved at gøre Forsøg paa at smugle Spiritus om Bord, havde Chefen, ved den nylig stedfundne Parade, ordentlig læst ham Teksten, og idømt ham en Maanedes Arrest til Skibet. Chefen

havde sagt, at det var naadigt sluppet, men 47 var i Øjeblikket ikke af den Mening. At tænke sig at skulle forblive om Bord, medens Kammeraterne nød Landlovens Glæder. Det var jo ikke til at holde ud. — Det var da ogsaa et knusende Uheld med den Flaske Slavecognak, at han skulde tabe den lige for Fødderne af den vagthavende Underofficer, netop som han gik ned ad Trapperne til Batteriet. — Og den lille, lyslokkede Frida, som han for en Maanedstid siden dristig var løbet paa Siden af i Tivoli, hun gik nu sikkert derovre paa Toldboden og ventede forgæves paa ham. — Hvad vilde hun sige, naar Kammeraterne grinende fortalte hende, at 47 sad om Bord og holdt paa Jern? — Han stampede heftigt med Foden i Dækket.

»Pokker ha' det fordømte Spiritus,« mumlede han arrigt for sig selv, »man har da heller ikke andet end Ulykker af det. — I en hel Maaned kan jeg ikke komme ind paa Jorden. — Det er til at blive gal over. — Der maa kunne laves et eller andet,« føjede han til og gav Huen et ekstra Skub bagover i Nakken, »dette hersens holder jeg ikke ud. — Lad det saa gaa saa galt som det vil.«

Han fik ikke Tid til at anstille yderligere Betragtninger, thi nu skingrede Baadsmanspiberne over hele Skibet, efterfulgt af det velkomne Raab: »Øl, skaffe overalt«. Folkene myldrede ned om Læ, og inden længe sad alle bænkede ved deres respektive Bakker, og nød den sædvanlige Søndagsmiddag: Suppe og fersk Kød. 47 hørte til 30te Bakke, helt forude paa Batteriet, og hans Kammerater var godmodige nok til ikke at drille ham altfor meget med

den nægtede Landlov, hvorfor Middagsmaaltidet forløb forholdsvis roligt. Dog, da Piberne igen lod deres Triller høre, og Landgangsfolkene stillede op paa Dækket, kunde en af dem ikke dy sig, men raabte, idet han løb forbi 47, der laa og slangede sig paa Kistebænken: »Hej Du, 47, skal Du ikke i Land og hente Cognak?»

»Hold din Kaje, din dumme Bondetamp,« skreg 47 ra sende og sprang op fra Bænken, men Spottefuglen var allerede oppe ad Trapperne, og med en undertrykt Ed lagde 47 sig til Rette igen.

Gennem Batteriportene saa han Kammeraterne falde paa Jernbaaden, der straks efter satte af og førte de glade Landgangsfolk over til Toldboden, hvor de hurtigt stormede op ad Trapperne og, ledsagede af ventende Slægtninge og Venner, snart spredtes til alle Sider. Dette Syn tjente til at forbitre vor Vens Humør, og da han nu, i en enlig promenerende Dame, troede at genkende den ventende Frida, udbrød han ærgerlig:

»Der gaar hunovre den søde, lille Snuskebase; jeg er sikker paa, at det er hende, jeg kan kende hende paa Skabelonen. — Og her ligger jeg, oven i Købet paa saadan en dejlig Søndag, og kan ikke slippe i Land fra denne gamle Smadrekasse. — Pokker staa i det hele.«

Han vendte sig mismodig fra det lokkende Syn, og forsøgte at sove, men nu begyndte en af Kongens Kvarter at spille Harmonika ovre i 27de Bakke, og medens han uvilkaarlig lyttede til de i Øjeblikket nærmest ironiske Toner af den kendte Melodi: »O havde jeg blot Vinger og var en liden Fugl«, kunde han ikke falde i Søvn, hvorfor han omsider begav sig op paa Dækket, efter at have tændt sin Pibe ved Luntten.

Der var allerede kommen en Del Besøgende om Bord, men der var intet Haab om, at Frida skulde vove sig herover, dertil var hun altfor beskeden og undselig. Fuld af indædt Arrigskab vandrede han nu op og ned ad Dækket, indtil en, efter hans Mening, lys Ide slog ned i ham, og uden at tænke nærmere over de Følger, den ufejlbarlig vilde drage efter sig, skyndte han sig ned paa Batteriet. Her halede han Skrivematerialer frem af Kistebænken, og gav sig ivrig til at skrive. Brevet lød saaledes:

Min egen søde Snut!

Den er grulig gal; jeg har lavet Ballade og kan ikke komme i Land til Dig, min evig Elskede. — En hel Maaned skal jeg sidde her og glo medens de andre har frit Slag. — Det er ikke til at holde ud, saadan som jeg længes efter Dig. — Jeg har derfor fattet en Plan, og lykkes den, ser Du mig i Løbet af Ugen. — Du maa dandere den som min Søster og skrive et pænt Brev til mig om, at Du ligger farlig syg og gjerne vil se mig. Naar jeg saa viser »Næste« Brevet, lader han mig nok slippe i Land. — Han er en god Mand, men Du maa skrive pænt, saa at det rører hans Hjærte. — Hører Du Frida? — Vær nu en snild Pige, at vi, inden længe, kan nyde Gensynets Glæder. — Tusinde Kys fra din, til Døden

trofaste

Peter Hansen.

Efter at have lagt Brevet i Postkassen, begyndte 47 at se lidt lysere paa sine Omgivelser. Han fik sig en »Fedmule« med nogle Søminører, og i glad Forventning om snart at høre fra den elskede Genstand, krøb han ved Ottetiden i Køjen, hvis sagte, gyngende Bevægelser snart lod ham hensynke i en behagelig Drøm, i hvilken Frida spillede Hovedrollen, selv om ogsaa Næstkommanderendes og Skibssergeentens Skikkelser undertiden kom truende til Syne i Baggrunden.

Brevet var ikke længe om at naa Frida, og Pigebarnet, der ikke kendte noget til de militære Reglementer, og hel-

lere end gjerne vilde hjælpe 47 til en Landlov, skrev, ganske som forlangt, et Brev, i hvilket hun anmodede sin kære Broder om skyndsomst at komme, da hun laa farlig syg, og meget gjerne ønskede at se ham.

»Hun er en Knop, den samme Tøs, det er lige hvad hun er,« mumlede 47 ved sig selv, da han efter endt Genemlæsning begav sig agterud, og med den frækste Mine af Verden bankede paa Næstkommanderendes Dør, »men nu gælder det om at holde Ørene stive.«

Næstkommanderende sad ved sit Skrivebord, og modtog 47 med et barskt:

»Hvad vil De?»

»47 anmoder Hr. Næstkommanderende om Tilladelse til at gaa i Land,« svarede vor Ven uden at blinke.

»Er De gal Mand? — De har jo Karantæne til Skibet.«

47 svarede ikke, men gjorde et Skridt fremad og overrakte sin Foresatte Fridas Brev.

»Hvad er det?»

»Brev fra min Søster,« svarede 47. »Hun ligger farlig syg, og vil gerne se mig.«

»Naa, saadan,« udbrød Næstkommanderende og løb hurtigt Brevet igennem. — »Ja, det er jo meget sørgeligt, men jeg ved ikke, om det kan lade sig gøre. — Gaa kun,« vedblev han og gav 47 Brevet tilbage, »De skal faa Besked, naar jeg har talt med Chefen.«

47 traadte af og forsvandt med et indvendigt Grin, og fuldstændig sikker paa, at Listen vilde lykkes, glædede han sig allerede ved Tanken om Gensynet med Frida. Han blev derfor heller ikke forbavset, da der en Timestid senere blev kaldt paa ham, og den vagthavende Officer meddelte ham, at han maatte gaa i Land i to Timer for at se til Søsteren.

»To Timer,« gentog 47 nedslaaet.

»Ja, to Timer,« svarede Officeren smilende, »og saa faar De oven i Købet en Barnepige med.«

47 saa maabende paa sin Foresatte som om han ikke rigtig forstod denne.

»En Barnepige,« udbrød han.

»Ja vist. — De faar en Overmatros med. — Vi vil jo gjerne se, om det forholder sig rigtigt med den Søster,« føjede Officeren leende til, »men rap Dem nu og klæd om. Overmatrosen venter.«

Den Barnepige havde 47 ikke regnet med, og medens han i Hast klædte sig om, var Benene ikke fri for at ryste lidt under ham. Men hvad skulde han gøre? Komedien var i Gang og maatte spilles til Ende. Maaske kom Tilfældet ham til Hjælp, og skulde den blive altfor lummer, kunde han da stikke af fra Overmatrosen, naar først de var vel i Land.

Efterfulgt af Kammeraternes misundelige Blikke spankede 47 henad Broen ved Overmatrosens Side, men havde nogen anet, i hvilken Klemme 47 befandt sig, er det næppe sandsynligt, at han havde ønsket sig i hans Sted.

Forgæves brød han sin Hjerne med, hvorledes den foreliggende Situation bedst kunde klares, men Tankerne løb Sur i Hovedet paa ham, og han formaede næppe at svare fornuftig paa de Spørgsmaal hans Ledsager rettede til ham.

»Naa, 47,« udbrød denne, da de naaede Bredgade, »det er jo paa Frederiksberg, hun boer, Søsteren, ikke sandt?»

»Jo, ja, javel,« svarede den Adspurgte stammende.

»Det er en lang Vej. — Hvad mener De om en Spørgvogn?»

»Nej, nej, lad os gaa; Vejret er jo godt,« indvendte 47, der kun ønskede at vinde Tid, for at det Kaos af Planer, der krydsede hans Hjerne, kunde faa fast Form, inden det blev for sent.

(Forts.)

1893 / 1888—89

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE V

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITIONER:
THIESENSVEJ 10 KORSØR. — ISLANDS-BRYGGE 1¹ KBHVN.

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU OG AXEL JUEL

BESØG PAA TUBORG

Iflg. Indbydelse fra Tuborg Bryggerier vil Marineforeningens Medlemmer have Adgang til at bese Virksomheden

Onsdagen den 21. Juni 1916 Kl. 3¹/₂

Nærmere Meddelelse vil blive udsendt.

LANDSFORENINGENS GENERALFORSMLING SENDEMANDSMØDET DEN 29. APRIL 1916

I Nationals Lokaler samledes ca. 75 Repræsentanter fra Kredsen Landet over med ca. 40 her fra Byen. Formanden, Kommandør *Maegaard*, bød Velkommen og foreslog Ingeniør *Konow* til Dirigent. Formanden aflagde dernæst Aarsberetningen med særlig Omtale af de Forhold, hvorunder der var arbejdet, og at Foreningen befandt sig i stadig og støt Fremgang; H. k. H. Prins *Valdemar* havde bevist Foreningen den Ære at overtage Hvervet som Æresformand.

Medlemsantallet var nu 2815 hvilket viser en Fremgang af 270 i det forløbne Aar. Foreningsmærket er blevet indregistreret, hvorved Misbrug er forhindret, og det er fastslaaet, at Foreningsflaget kun maa anvendes ved officielle Lejligheder. Endvidere er det vedtaget, at Forretningsudvalget kan supplere sig med særlig valgte Medlemmer.

Til en Del Skibe af Koffardimarinen er gennem Rhederierne udsendt Numre af »Under Dannebrog«, ligesom der til Marinens Skibe i hjemlige Farvande til Stadighed udsendes Aviser m. m., som Medlemmerne velvilligst tilstiller vort Kontor til Fordeling. Dette i Forbindelse med de Julegaver, som en Del Medlemmer betænkte Foreningen med, har, som det vil ses af »U. D.« IV 1916, vakt megen Glæde blandt de Indkaldte og Paaskønnelse hos Skibscheferne. Formanden omtalte derpaa, at Grenaakredsen først havde vedtaget et Ekstrakontingent af 1 Krone, dernæst Maribo- og Faaborgkredsene. To nye Lokalforeninger var dannede i Kolding og Korsør.

I Henhold til Lovens § 2 var optaget følgende udenlandske, korresponderende Medlemmer: Kommandørkaptajn *Erik Hägg*, og Kaptajn, Kammerherre *Göran af Klercker* fra Sverige, Kommandør *G. Kielland* fra Norge og Mr. *H. F. Martin*, Japan.

Kaptajn *Ewald* gjorde derpaa Rede for Bladets Virksomhed i det forløbne Aar, og den Plan, hvorefter man gik frem med saavel Ind-

hold som Annoncer, hvilke sidste paa Grund af Krigen ikke havde bragt det ventede Udbytte til Bladets Konsolidering. Man havde imidlertid haft den Glæde fra en anonym Velgører at modtage et meget betydeligt Beløb hvorefter Redaktionen med Fortrøstning kunde se Fremtiden imøde, ligesom der til Fremme af Annonceudbyttet var truffet en ny og forventelig mere fordelagtig Ordning. Kaptajnen rettede indtrængende Opfordring til Landsrepræsentanterne om at indsende Nyt fra Kredsen til »Foreningsmeddelelser«, da dette havde almen Interesse.

Om Bladef og dets Forhold udspandt der sig nogen Diskussion, hvori bl. a. deltog Assistent *Sørensen* og Portør *Christensen*, Roskilde. Fra Forsamlingen rettedes der en Tak til Kaptajn *Ewald* for hans, trods langvarig Fraværelse, stadige og energiske Arbejde for »Under Dannebrog«.

Undersekretær, Kaptajn *Froda*, gennemgik Aarsregnskabet, for hvilket der gaves Descharge.

Formanden fremsatte Forslag om en Forhøjelse af Indskudet fra 1 Kr. 50 Øre til 2 Kr. og motiverede dette med, at hver Indmeldelse hidtil havde kostet Foreningen Penge, idet vort Emblem, som tilsendes nye Medlemmer, alene koster Foreningen 1 Kr. 50 Øre pr. Stk., hvortil kommer Tryksager, Porto m. m. Forslaget vedtoges.

De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer, d'Hr. *Axel Thiess*, *Georg Lohse*, *Stoumann*, *Christensen* og *A. O. Andersen*, genvalgtes enstemmig.

Malermester *Møller* genvalgtes som Revisor, hvorefter Dirigenten erklærede Generalforsamlingen for hævet.

Telefonmester *Buchgreitz*, Formanden for Odensekredsen, forelagde dernæst forskellige interessante Spørgsmaal, bl. a. om Kredsenes Stilling i visse Tilfælde af Udmeldelse af Medlemmer, og i den om disse Spørgsmaal rejste Diskussion deltog Overretssagfører *Schoustrup* m. fl. Der var almindelig Enighed om Interessen af de af Hr. *Buchgreitz* fremsatte Tanker, hvilke Hovedbestyrelsen lovede at overveje.

Efter at den alvorligere Del af Mødet herved var afsluttet gik man tilbords, og det for den fælles Virken saa gavnlige Samvær mellem Sendemændene fortsattes under kammeratlige og hyggelige Former. Fra flere Sider udtaltes Haabet om Held og Fremgang for Foreningen, og at den kommende Tid maatte bringe vort Land alt godt, og dermed ogsaa Trivsel for Marineforeningen og dens Formaal.

STIFTELSESFESTEN DEN 30. APRIL 1916

Med vanlig stor Tilslutning og paa den hævdvundne smukke Maade indledes Foreningens Stiftelsesfest Søndagen den 30. April 1916 i Studenterforeningens Festsal, den tredje Fødselsdag, paa hvilken Gratulanterne var mødt frem fra fjærn og nær, og ved deres Tilslutning gav tilkænde, at Baandene mellem Kredene Landet over knyttes stadig fastere gennem det ved Sendemandsmødet Dagen forud og Samværet paa Fødselsdagen etablerede gensidige, stadig nøjere, Kendskab til hinanden.

Vi tror, at netop Følelsen af, at Kredsrepræsentanterne i betydeligt Antal kommer tilstede giver Foreningens københavnske Arrangører stadig Evne og Lyst til at forny deres Anstrengelser til denne Dag, for at den kan forløbe paa den værdigste og smukkeste Maade, saaledes, at netop denne Aarets eneste fælles Festsdag kan blive et godt og smukt Minde for alle.

Grossererne *Georg* og *Max Lohse*, *Valdemar Petersen* og Hr. Assistent *Heidner* havde, som de plejer, lagt et stort Arbejde i Salens Udsmykning med Flag og Standere og i den øvrige Tilretteleggelse af Aftenens Program, og Foreningen skylder dem megen Tak for deres utrættelige Virksomhed, ligesom vi steds i høj Grad maa paaskønne den Venlighed og Imødekommen, som vises Foreningen af Orlogsværftet, hvis Udlaan af Flag og maritim Assistance i Form af unge Sømand er os en meget væsentlig Støtte til Opnaelse af et saa smukt Resultat.

Efter at Deltagerne i et Antal af c. 180 havde samlet sig i den store Sal, hvor unge Marinere gjorde Honor, medens Flagspillet ved Siden af Talerstolen havde en Æresvagt af 6 Marinere, blev Flaget hejst med Honor, hvorefter Kommandør *Mægaard* som Hovedforeningens Formand bød Velkommen, og udbragte et Leve for Hans Majestæt Kongen, som besvaredes med nifoldigt Hurra og Kongesangen. Hr. Kammersanger *Emil Holm*, accompagneret af Hr. Assistent *Lembcke*, sang danske Sange, »Tycho Brahes Færelse« og »Flagsang«. Uagtet Salens Udsmykning med de store nedhængende Flag paa begge Sider gjorde Akustiken mindre god, lod dog Kammersangerens mægtige Bas glimrende og fuldtone i det vældige Rum og det kraftige, spontane Bifald, hvormed Forsamlingen straks efter det første Nummer lønnede den europakendte Sanger, et Bifald som steg for hver Sang senere hen, har sikkert vist Kammersangeren, der som gammel Mariner efter sit lange Ophold i Udlandet har meldt sig ind i vor Forening ved sin Hjemkomst, at man ikke blot var glad ved hans Nærværelse i Egenskab af Medlem, men ogsaa takkede ham for hans Vilje til at glæde os med sin myndige Sangkunst.

Kaptajn *Ewald* besteg dernæst Talerstolen og gav i den følgende halve Time en kort, men yderst interessant og instruktiv Oversigt over Søkrigsbegivenhederne fra August 1914 indtil nu. Foredraget gjorde meget Indtryk, ogsaa ved den Maade, hvorpaa Kaptajnen sluttede det med Henvisning til det stille, men betydningsfulde Arbejde vore egne Marinere og deres Mænd af alle Grader udførte, og den Vished man havde for, at dette Arbejde til Sikring af vore Kyster og Opretholdelse af vore oversøiske Forbindelser, havde Forstaelse og moralsk Støtte hos Marineforeningens Medlemmer, og, ved dennes Vækst, efterhaanden hos større og større Kredse i vort Land. Han mindedes særligt Koffardimarinen, dens Mænd og dens Virksomhed under disse farefulde Forhold. At Kaptajns Ord modtoges med stærkt Bifald siges kun for Fuldstændigheds Skyld, idet vi dog mente i dets Styrke ogsaa at kunne spore et Velkommen til ham fra mange af de Tilstedeværende, som siden 1914 kun sjældent har haft Lejlighed til at se ham.

Efter Foredraget sang Kammersanger *Holm* to Sange, »Humle-bien« og »Hvad Sjøguttene synger«, under stærkt Bifald, hvorefter *Julian Olsens* Orkester intonerede »Holmens faste Stok«. Man var nu naaet til Aftenens særlige Højtidelighed, Overrækkelsen af den af en Kreds af Medlemmer skænkede Raaber til Brug ved Foreningens Møder. En af Giverne, Kontorchef *Burchardt* havde skrevet en fortræffelig Sang som paa sin Forside bar Raaberens Billede. Man afsang de 3 første Vers, hvorefter Givernes Nestor, Arkitekt, Bygningsinspektør *Carl Thonning* besteg Talerstolen og i smukke og veltalende Ord gjorde Rede for Gaven og dens Historie, og dernæst anmodede Overretssagfører *Schoustrup* om at modtage den. Ingeniør *Poul Thonning*, som er Ideens egentlige Fader og som har helliget Udførelsen sin varmeste Interesse, bar nu Raaberen, som stod i sit pragtfulde røde Læderetui, hen til Lokalforeningens Formand, der fra Talerstolen bragte Giverne Foreningens varme Tak for deres Interesse og gode Kammeratskab, og lovede at holde Gaven i Ære. Han nævnte dernæst Givernes Navne og anmodede Kommandør *Mægaard*, som Hovedforeningens Formand, om at indvie Raaberen til Brug ved at tale de første

Ord i den. Kommandøren gjorde dette paa den smukkeste Maade, idet de første Ord, som kom til at runge gennem Salen var et »Danmark leve«, som fulgtes af ni stormende Hurraer og Kongesangen. Raaberen var indviet, og det nye Samlingsmærke indlemmet blandt vore Relikvier. Sidste Del af Sangen blev derpaa afsunget og den stemningsfulde Indledning var afsluttet.

Der pebes dernæst »Ned paa Batteri og Banjer« hvorefter Salen tømt medens Borddækningen foregik.

Paa Signalet »Øl—skaffe« og til Orkestrets Toner samledes man kort efter atter ved de lange, flagpyntede Borde, — som altid et festligt Syn naar vi flokkes, Unge og Gamle. Vi noterer med Glæde at 3 af Helgolandsveteranerne var tilstede. Da Kommandør *Mægaard* af private Grunde var forhindret i at deltage i Maaltidet, bød Næstformanden i Hovedforeningen, Papirhandler *K. L. E. Jensen* Velkommen tilbords og erindrede samtidig om, at Hans kgl. Højhed Prins *Valdemar* havde modtaget Hvervet som Æresformand for Landsforeningen, hvilken Meddelelse herved første Gang kom til de forsamlede Repræsentanters Kundskab og modtoges med Hurra.

Han foreslog Arkitekt *Marston* til Dirigent, for hvilken Ære denne takkede. Næstformanden udbad sig dernæst Samtykke til Afsendelse af Hilsener til Hans Majestæt Kongen og Æresformanden, hvilket Forslag modtoges med Akklamation. Fra Hans Majestæt indløb senere følgende Svar: »Bringer Marineforeningen min hjærtelige Tak og Genhilsen. Christian R.«

Mellem de mange kendte Ansigter langs Festbordene saas adskillige nye, som vistnok for første Gang overværede vor Stiftelsesfest; — men som altid hvor vi samles, har man Indtrykket af, at enhver har kendt sine Sidemænd, som han maaske her ser for første Gang, i lange Tider, og Stemningen er den bedst mulige. Hertil bidrager ikke mindst de udmærkede Sange vi som Regel kan glæde os ved, ved Indledningen først Kontorchef *Burchardts* stemningsfulde Vers, ved Bordet en af Grosserer *Max Lohse* forfattet, humoristisk Sang, hvis første Vers viste sig at være bragt under Tallerkenerne, det andet under Dugene, medens det tredje under almindelig Jubel fandtes under Stolesædet; dernæst en af Grosserer *Valdemar Petersen* forfattet, udmærket Sang til »40«.

Fra H. K. H. Prins *Valdemar* modtog Hovedforeningens Formand følgende Svar: Med hjærtelig Tak sender jeg Marineforeningen min bedste Hilsen. Prins *Valdemar*.

Kaffen serveredes ved Bordene, hvor man blev siddende, og Talernes Tal var stort. Der indløb Telegram fra Medlem af Hovedbestyrelsen, Portør *Christensen* i Roskilde, hvis kendte Skikkelse savnedes, og som i sin telegrafiske Hilsen beklagede ikke at kunne være tilstede.

Ved Punchen, som senere kom paa Bordet, glædede Kammer-sanger *Holm* og Assistent *Lembcke* Forsamlingen endnu engang, udenfor Programmet, med flere Sange. Vi skylder begge Kunstnerne vor bedste Tak for den Glæde de beredte os, ligeledes Firmaet *Hornung & Møller*, som velvilligt havde stillet et Koncertflygel til Foreningens Raadighed.

Grosserer *Georg Lohse* bragte en Tak til de unge Marinere for deres Hjælp, og Herr Maskinmester *Salmenius* mindedes de Mænd ombord, af hvem man som oftest kun »saa Røgen« — Maskinernes Mænd, som færdes i Fartøjets Dyb, men hvis Virksomhed derfor ikke er mindre betydningsfuld.

En af de sidste Talere var Helgolandsveteranen, Hr. *Frørup*, som paa egne og de øvrige tilstedeværende Veteraners Vegne udtrykte sin Glæde ved at være tilstede blandt os. Næstformanden Hr. *K. L. E. Jensen* tog dernæst Ordet og udtalte Foreningens Tak til de gamle Mænd, hvem det netop var os en Glæde at tælle i vore Rækker og som vi forhaabentlig endnu længe maatte kunne være sammen med. Først sent skiltes man. Foreningens 3-aarige Fødselsdag var tilendebragt — og godt tilendebragt!

M.

Vi gengiver Kontorchef *Burchardts* Sang ved Indvielsen af Raaberen:

Længe var Nordens

I.

SVÆRDTID er inde,
Ulvtime raser,
ret som var Verden
»gangen af Led« —
næppe tør Tanken
tro eller haabe — —
naar gryer af Hav den
Dag, der har Fred?

Sangen lad klinge,
Latteren tone,
og skal der kaldes,
Manne, til Ro,
da vil vort nye
Samlingens-Mærke
være vor Hejmdal,
vaagen og tro!

II.

End dog herhjemme
bænke vi kan os
Venner med Ven, hvor
Glæden er Gæst —
Ihi er i Aften
sammen vi støvned',
fejrer med Sang vor
Stiftelsesfest.

Staar den da for os,
fager at skue,
fejreste Gave,
Øjet en Fryd —
snart skal det kendes:
ren er dens Tale,
vide kan naa dens:
»Hør mig og lyd!«

Længe dens Stemme
lydt gennem Sale
mane til Ro for
malmfyldte Ord! — —
Vaartid er inde,
vaarfødte Raaber,
varsle Du Dag, der
haaber og tror!

Vaartid er inde —
vaarfagert lyser
Krone og Kors paa
kobberklædt Bund! ...
Slægt efter Slægt det
lyste at skue
solberne Baand om
Raaberens Rund!

— Danmark, vor Moder,
vugget paa Vove!
Solen nu kysser
Sund Dig og Bæll,
over de stille,
sagtunge Skove
Vaaren har spændt sit
lysgrønne Tell.

Vaarmilde Moder,
Dig vi til Ære
øve vor Gerning
Aar efter Aar!
Blidt paa din Vej Dig
Seklerne bære — —
Sol over Vejen!
Fred i din Gaard!

»Sixtus« lave Vold hen til »Fyen«, paa hvis Batteri Skafningen skulde foregaa. Her følte Jubilarerne sig øjensynligt strax fuldkomment hjemme i vante Omgivelser: Her var tilpas Højde til Dørken, og Bordene og Kistebænkene »som sig godt Søfolk høver«, ovenikøbet dækkede med Tintallerkener og fyldte Ølmukker, Brød og veritabelt Smør, og med Salt og Peber i et Bliklaag. Unge Værnepligtige kom med Biksemaden, det hele et yderst vellykket Arrangement for hvis Muliggørelse man maa være Værftschefen megen Tak skyldig. Efter at Huebaand, med Navnet paa det Skib, hvormed hver Jubilar havde sejlet, var bundet om Armen og Cigaren roget, begav man sig op til Fotografering, og derefter ud til ny Ekscursion paa Værftet, hvis mange nye og moderne Foreteelser forevistes og forklaredes af Løjtnant *Jacobsen*, hvorefter Besøget afsluttedes paa Modelsamlingen og Arsenalet.

Jubilæumsdagens første Del var forløbet paa den smukkeste Maade, og da man Kl. 6½ samledes til Fest paa »Gimle« og begav sig til Festsalen, gav det første Blik paa Salens Udsmykning og Bordarrangementet Vidnesbyrd om, at Dagens sidste Del vilde

FOTOGRAF C. OFFENBERG, FREDERIKSBERG ALLE 12

25 AARS JUBILÆET FOR AARGANGEN 1891

Begunstiget af Aarets første varme og straalende Dag med blaa Himmel mødtes Jubilarerne af Søværnets Aargang 1891 paa Værftsbroens gamle Planker ved den Vagt, hvor for 25 Aar siden Lommerne maatte tommes for Tændstikker og anden Kontrebande. De ca. 100 gamle Mænd, hvem Aarene forøvrigt ikke syntes at have haft synderlig Indvirkning paa — idet Humør og Kammeratskab syntes uforandret — modtoges af Komiteen og dennes utrættelige *primus motor*, Fuldmægtig *Riise*. Da Jærnportene aabnedes, overtog Værftets Repræsentant, Løjtnant *Jacobsen* Føringen, og saa gik det indad igen ad den Vej, som for alle Jubilarerne var saa velbekendt, men som for de fleste af dem ikke var betraadt siden 1891. Programmet lød først paa Besøg paa den nye Kaserne, og ad Værftets maleriske Veje forbi de mange gamle og nye Bygninger gik Turen ud til »Sixtus«, hvor Kasernebygningen nu er rejst paa den Plads, hvor mange Generationer af Mænd blev indviede i Vaabeneksersits og Landkrabbe-Anstand, medens Skildvagten oppe i »Kronen« overbærende saa ned paa de jordbundne E. K. lere.

Med Interesse besaas den store og smukke Kaserne som dog Jubilarerne mente, efter mange Ytringer at domme, ikke nær kom op paa Siden af gamle »Dannebrog« med dets lave Batteri og Banjer og hele gammeldags Skibsduft, — ubestemmelig, — men uforglemmelig. — Her i den nye Bygning sad jo Lys, Luft og Hygieine til Højbords paa en Maade som »de Gamle« nikkede anerkendende til, — men som de dog vilde have byttet bort for de gamle Planker, de selv havde traadt, og Duften af Tjære og lidt Bundvand som i gamle Dage. Risenvællingen og Blodbuddingen inspiceredes i de komfortable Omgivelser, Foredragssal og Samlingsstue, Sovestue og Toiletrum, alt nyt og ukendt og ikke saa lidt forskelligt fra »de gode gamle Dage«. Saa gik Turen over

blive ikke mindre vellykket, og at Komiteen, som bestod af d'Hr. Grosserer *Enna*, *Lyneburg-Falck*, Grev *Lerche*, Toldassistent *Jepsen*, Direktør *Lichtenberg*, Fotograf *Offenberg*, Slagtermester *Reinlander*, Fuldmægtig *Riise* og Blikkenslagermester *Steenberg*, havde skabt en Ramme om Festen, som var i højeste Grad smagfuld og sikkert har givet Jubilarerne Vished for, at intet var sparet for at gøre Dagen til et Minde for dem, som de længe kunde bevare.

Foran hver af de 101 Kuverter var foruden et praktisk Hefte med Sange henstillet et signeret Fotografi af H. K. H. Prins *Valdemar* som Kaptajn i 1891, flankeret af en nydelig lille Lanterne i hvis Top en Paaskelilje knejsede. Ved Hovedbordets Midte stod et graamaalet Kystforsvarsskib *en miniature*, med Taarne og Kanoner, traadløs Telegraf og alt Tilbehør, nydeligt udført af Hr. *Steenberg*. Flagpynt paa Bordene og under Salens Gallerier fuldkomment gjorde det smukke Indtryk. Ved Hovedbordet saas Komiteens Medlemmer med Gæsterne, Officerer og Underofficerer af Flaaden i Uniform. Efter at alle havde taget Plads bød Grev *Lerche* Velkommen og indledede kort efter Talernes Række med Hans Majestet Kongens Skaal, som besvaredes med nifoldige Hurraer og Kongesangen. Senere talte Direktør *Lichtenberg* smukt for Kongehuset, specielt for nuværende Admiral, i 1891 Kaptajn, *Prins Valdemar*, en Skaal som vandt den stærkeste Tilslutning. Skuespiller, Magister *Emanuel Larsen* talte dernæst aandfuldt og smukt for de fælles Minder, og hans Tale modtoges med et Bifald saa stærkt, at det mærkedes, hvorledes hans Ord havde fundet Vej til de gamle Mænds Hjerter netop ved deres Blanding af Alvor og Skemt. Senere talte Adjunkt *Black* for Marinen, medens Fotograf *Offenberg* mindedes de tilstedeværende Gæster, for hvilken Skaal Kommandør *Bloch* takkede paa Marinens Vegne, medens Redaktør *Dahlstrøm* takkede som Pressens og Arkitekt *Marston* som Marineforeningens Repræsentant.

Til H. M. Kongen og Prins Valdemar var afsendt Telegrammer. Det fra Hans Majestæt indløbne Svar: »Bringer de Værnepligtige fra 1891 min hjærteligste Tak og Genhilsen. Chr. R., modtoges med Hurraraab.

Ikke mindre end 5 Sange bidrog til yderligere at højne Feststemningen, og da Fuldmægtig Riise hævdede Bordet begav man sig til Kaffebordene, hvor mange af de i 25 Aar adskilte atter fojede sig sammen i hyggeligt Samvær. De fleste havde da prydet deres Bryst foruden med Festemblemet, en variabel rød-hvid Kokarde med Ankerknop, tillige med den nydelige lille Lanterne, ogsaa Hr. Steenbergs Værk, som havde smykket Kuverterne, og som kunde heftes paa Frakken.

Det paafølgende Panchesold udgjorde Aftenens Clou, Ordet blev givet frit, og i mange fortræffelige Taler mindedes man Begivenhederne i 1891. fornøjelige og alvorlige mellem hverandre.

Først hen paa de smaa Timer afsluttedes Jubilæumsfesten, som sikkert for Jubilæarerne vil være et værdifuldt Minde og for Arrangørerne er smuk Belønning for deres store og ualmindelige vellykkede Arbejde, ved den Tilfredshed og Glæde hvormed deres fortrinlige Ordning af alle Enkeltheder modtoges og paaskønnedes.

Festens Overskud, 60 Kr. 50 Øre, er af Komiteen tilstillet Bestyrelsen for »Bombøbessen«, som sikkert vil finde en god Anvendelse for Beløbet til Gavn og Glæde for de gamle, velteinte Sømænd.

M.

KORSØR

Den nyoprettede Lokalkreds i Korsør har afholdt sin første Generalforsamling.

Den fungerende Formand, Konsul Th. Rasmusen gjorde Rede for Foreningens Stiftelse og meddelte, at Antallet af Medlemmer nu var steget til 120; deraf var de 20 overført fra Hovedforeningen.

Paa Forslag af Redaktør Adam Jensen genvalgtes med Akklamation den foreløbige Bestyrelse: Konsul Th. Rasmusen, Overlærer Wøldike, Kaptajn R. Andersen, Rørsbetjent Jensen, Fisker Axel Larsen, Styrmand Krenchel og Togfører Bendixen; i Stedet for Maskinassistent Ilkjær, der er rejst fra Byen, valgtes Maskinassistent Hasdal. Til Revisorer valgtes Oldemand Buch og Købmand Halfdan Fischer.

Som Delegerede til Sendemandsmødet i København valgtes Konsul Th. Rasmusen og Togfører Bendixen.

Dermed var man naaet til Dagsordenens sidste Punkt: Eventuelt. Herunder spurgte Kaptajn Petersen, om der ikke skulde udarbejdes Love for Lokalforeningen.

Overlærer Wøldike mente, at man af Sparsommelighedshensyn burde bruge Hovedforeningens Love foreløbig; der kunde saa paa næste Generalforsamling stilles Forslag om Forandringer, hvis saadanne var nødvendige.

Det vedtoges derefter foreløbig at benytte Hovedforeningens Love. Redaktør Adam Jensen udtalte sin Glæde over, at der nu var dannet en Marineforening i Byen. Forsvarsbrødrene hilser den nye Forening med Glæde og ønsker den alt godt. Taleren haabede, at Bestyrelsen vilde tage Lovenes § 1, der udtrykker Foreningens Formaal: at styrke Nationens Interesse for Søværnet, til Indtægt, saa Interessen for vort Søværn kan blive større end den nu er. Vi kan trænge til at blive mere fædrelandskærlige, end vi er, og vi vil arbejde for et solidt Værn for vort Land. Et Leve for Marineforeningen. (Hurra.)

Paa »Falderebet« fremsatte Smedemester Poulsen Forslag om, at Foreningen anskaffede et Flag. Forslaget vandt udelte Tilslutning. Derefter sluttede Generalforsamlingen.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSLISTE

En for Marineforeningen betydningsfuld Begivenhed, hvis Oprindelse skyldes privat Initiativ og stor Offervillighed hos de Medlemmer, hvis Navne vi desværre ved udtrykkeligt Forbud er afskaarne fra at nævne her, har, netop i den Maaned, da Hovedforeningen i fuld Blomstring fejrede sin 3-aarige Fødselsdag, fundet Sted, idet Medlemsfortegnelsen er udsendt til alle Lokalkredsene Landet over, og et betydeligt og bekosteligt Arbejde dermed har fundet sin foreløbige Afslutning, — forhaabentlig til Gavn og Glæde for saavel Modtagerne som Giverne.

At Haandbogen, — hvilken Betegnelse vi med Rette mener at kunne anvende, — er en ganske fortræffelig lille Bog, som utvivlsomt vil give en forstærket Følelse af Samhørighed mellem Marineforeningens over saamange Landsdele spredte Medlemmer, en Samhørighed, som »Under Dannebrog« betragter det som en af sine fornemste Opgaver at styrke og fremme, tror vi at kunne fastslaa, idet dens Indhold ved den praktiske Maade, hvorpaa Stoffet er ordnet, hurtigt og nemt tillader at finde Navne paa mange af Vennerne fra Tjenestetiden, hvis senere Færden i Livet det har været vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at følge. Haandbogen gavner ogsaa en mere personlig Kommunikation mellem Lokalforeningerne, hvis saadant ønskes, — kort sagt, — Bogen taler for sig selv, og der er da kun tilbage at rette en varm Tak til de Mænd, som har givet deres altid vaagne Interesse for vor Forening et saadant positivt Udslag. Vi knytter til Udgivelsen af Værket de bedste Ønsker om, at det Tegn paa Liv og Fremgang som læses i

Bogens 3000 Navne paa Mænd af alle Aldre og alle Samfundslag, maa betyde og tages som et godt Omen for Marineforeningen og for dens Arbejde.

Navnelisterne er udarbejdede paa Grundlag af Hovedforeningens Materialer af kgl. Translatør, fhv. Skolebestyrer J. Teisen, Lokalforeningens Kasserer, som i et Forord gør Rede for Bogens Tilblivelseshistorie. Herr Teisen fortjener den største Anerkendelse og Tak for dette i Virkeligheden meget store Arbejde, som, skønt alle Personalier beroede paa Kontoret, ofte har været ledsaget af lange og besværlige Eftersøgninger efter et Aarstal, et Fornavn eller et Forbogstav eller anden Oplysning, som Herr Teisens Samvittighedsfuldhed ikke tillod ham at undlade, naar han ansaa det for ønskeligt eller nødvendigt for Medlemslistens Fuldkommenhed.

Paa 137 Sider og ordnede alfabetisk efter Bynavn og Personnavn findes Marineforeningens ca. 3000 Medlemmer opført med Angivelse af Aar for Aftjening af Værnepligt, saafremt denne har fundet Sted i Søværnet, — Navn, Stilling og Bopæl. Blot et Eftersyn af Aargangen vil sætte Medlemmerne istand til at genfinde i hvert Fald en Del af deres Tjenestekammerater, hvis Veje maaske har været usporlige, siden man for Aar tilbage sagde hinanden Farvel udenfor Værftsporten efter endt Tjeneste. Allerede ved at aabne saadanne Muligheder vil, som foran nævnt, Bogen være til megen Gavn og Fornøjelse.

Bogen angiver tillige Navnene paa Bestyrelsesmedlemmer af Hovedbestyrelsen og af Lokalkredsene.

Som det vil være bemærket, har man ved Udsendelsen af Medlemsfortegnelsen maatte vedlægge tre løse Blade i Forventning om, at Modtagerne selv vilde have den med Indsætningen forbundne Ulejlighed. Grunden til, at disse Blade maatte fremsendes saaledes, forklares for det første derved, at der efter Trykningens og Indbindingens Fuldendelse tilgik Foreningen Meddelelse om, at Hans kongelige Højhed Prins Valdemar havde bevist Marineforeningen den Ære at overtage Hvervet som Æresformand, for det andet, at der efter Afslutningen af Listen over københavnske Medlemmer er tilkommet en Del nye Medlemmer, samt at Udgifterne mente at burde medtage de fornødne Rettelser til Teksten.

Det ved Indbindingen anvendte System, løse Blade omsluttede af et Bind gennem hvis Ryg der paa 3 Steder er fort et Baand, som sammenholder Bladene, tillader at indsætte de Tillægsfortegnelser over Tilgang og Afgang af Medlemmer som det er Bestyrelsens Hensigt at udsende naar den maatte anse det for nødvendigt.

Den typografiske Udførelse skyldes H. H. Thielles Bogtrykkeri, medens Omslaget, der er udført efter Tegning af Arkitekt Marston, er trykt i Chr. S. Catos lithografiske Etablissement. De to ansete Firmaer har derved givet deres Bidrag til at Medlemslisten fremtræder paa en smuk og for vor Forening værdig Maade.

HELGOLANDSFEST I VIBORG

Paa Helgolandsdagen, den 9. Maj afholdtes i Viborg et Stævne af Marinere af Aargange før 1900. Der var mødt 120 gamle Marinere og blandt dem efter særlig Indbydelse Veteranerne Ole Kr. Jensen, Bjerregrav, Smed Jacobsen, Skaungaard, Peter Østergaard, Rødkjærshro og Ivar Bertelsen, Løgstrup, der alle var med ved Helgoland.

Ved Middagtid samledes Stævnets Deltagere ved Jernbanestationen og gik derfra i Procession til Domkirken, hvor der holdtes en stemningsfuld Andagt med Tale af Stiftsprovst Helweg-Larsen.

Efter Andagten begav man sig til Haandværkerforeningen, hvor Forfriskninger indtoges i de festligt smykkede Lokaler, hvorefter Marineløjtnant P. Andersen holdt et fortræffeligt Foredrag om Kampen ved Helgoland; han rettede en varm Tak til Veteranerne for deres Indsats for Danmarks Sag og sluttede med et Leve for vort Fædreland.

Efter at Gaardejer Mousten havde bragt Foredragsholderen Forsamlingens Tak gik man til Bords i Festsalen, hvor Dagen skulde afsluttes ved en Middag, til hvilken en Række særligt indbudte havde indfundet sig, bl. a. Stiftsprovsten.

Gaardejer Mousten bød Velkommen og efter at »Vift stolt paa Kodans Bølge« var afsunget, talte Hofjægermester Krabbe for Hans Majestæt Kongen, og Forslag om at sende en telegrafisk Hilsen til Majestæten modtoges med varm Tilslutning.

Stiftsprovst Helweg-Larsen derpaa en meget smuk Tale for Danmark, idet han med Henviisning til Verdenshistoriens Vidnesbyrd om de smaa Rigers — Israels Riges, Grækenlands, Hollands — Indsats for Menneskehedens Udvikling, betoned, at et Lands Værdi og Eksistensberettigelse ingenlunde er afhængig af dets Størrelse, og saaledes heller ikke den Kærlighed og Tiltro, vi nærer til vort lille, skønne Fædreland.

Niels Mousten og Partikulier Willesen talte for Veteranerne, Søren Jensen, Rosenlund, for Stiftsprovsten med Tak for hans Tale i Domkirken, og Laust Jacobsen, Borde, takkede under begejstret Tilslutning Marineløjtnant Andersen for hans Foredrag.

Der holdtes endnu adskillige Taler, af hvilke mange mundede ud i en Tak til Hofjægermesteren som den, der havde taget Initiativet til den usædvanlig smukke og stemningsfulde Fest, og i flere muntre og fornøjelige Taler — bl. a. af Hofjægermesteren og Løjtnant Andersen — fortaltes Erindringer og Smaatræk fra Livet om Bord.

Inden Festens Afslutning indløb Tak og Genhilsen fra Hans Majestæt Kongen.

SØKRIGEN I ØSTERSØEN

(FORTSÆTTELSE)

Den russiske Østersøflåde var ved Begyndelsen af det andet Krigsjaar delt i 5 Eskadrer. Den første, den finske Eskadre, havde til Opgave at beskytte de finske Farvande, den havde Basis i Helsingfors og bestod af 4 moderne Kampskibe, nogle Torpedobaade og Hjelpekibe. Den anden Eskadre holdt til i Baltishport og Viborg og bestod af 4 Krydsere og nogle Torpedofartøjer. Den tredje Eskadre laa i Kronstadt og bestod af 5 Krydsere samt Torpedojagere og Transportskibe. Fjerde Eskadre, der var i Reval, bestod af 4 Kampskibe og en Del Torpedobaade. Endvidere fandtes der en Undervandsbaads Division.

Den 8. August begyndte Tyskerne et Angreb paa Mine-spærringen ved Riga Bugt uden Resultat, d. 10. foretog Tyskerne en lille Demonstration mod Ålandsøerne, og d. 16. skød en tysk U-baad ved Indløbet til den flnske Bugt et russisk Hjelpekib i Sænk med Torpedoer.

I Riga Bugt opholdt nogle russiske Krigsskibe sig dækket af de i det vestlige Indløb udlagte Minespærringer; derimod holdt Russerne Moon Sund aabent, thi herigennem kunde de, i Tilfælde af, at stærke tyske Kræfter trængte ind i Riga Bugt, trække sig tilbage til Finske Bugt.

I taaget og roligt Vejr foretog Tyskerne d. 16. August om Morgenen et Angreb paa Minefeltet i det vestlige Indløb til Riga Bugt. Den 18. begyndte de tyske Jagere og enkelte Krydsere at trænge gennem Minefeltet og ind i Bugten, hvor enkelte Kampe fandt Sted med de russiske Skibe. Den 19. blev saaledes den russiske Krydser »Ssivutsch« angrebet af en tysk Krydser samt nogle Jagere, der skød Russeren i Brand. »Ssivutsch« fortsatte Skydningen, til den sank efter først at have skudt en tysk Torpedojager i Sænk. D. 21. hørte Angrebene paa Riga Bugt op, og i hvert Fald har Russerne forhindret en tysk Landgang i Bugten bag de russiske Stillinger. Under Kampene fra 16.—21. August lykkedes det en engelsk U-baad at afskyde en Torpedo mod Panserkrydseren »Moltke«, som blev beskadiget. Nogle Dage senere, d. 25., beskød tyske Krydsere Dagø, og hermed blev der stille ved og omkring Riga Bugten.

I August og September syntes det, ifølge Telegrammer fra svenske Stationer, som om flere engelske U-baade gennem Sundet var trængt ind i Østersøen. For at forebygge Gentagelser udlagde Tyskerne d. 24. September et Minefelt sønden for Drogden, saaledes at der for Skibsfarten kun blev et smalt Løb mellem Minefeltet og Dragør Landgrund, altsaa paa dansk Soterritorium.

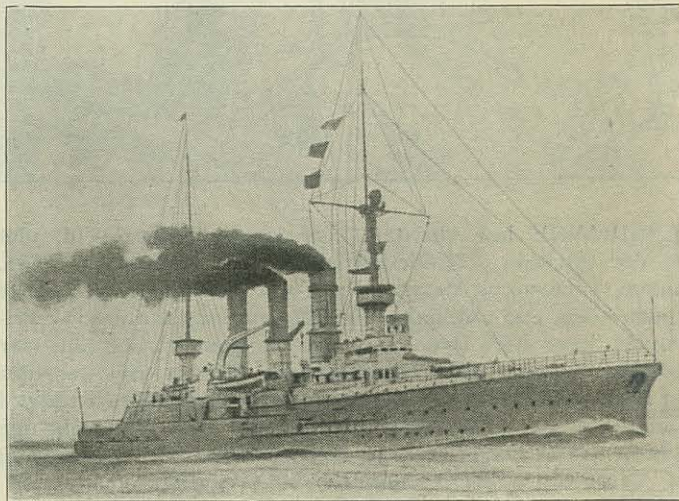
Omtrent samtidig afmærkede den svenske Regering et Løb med 5 Meters Dybde østen om Bredgrunden i Sundet og rundt Falsterbo, indenfor svensk Soterritorium, samt afmærkede flere Strækninger mellem Ølands Nordspids og Luleå, saaledes at al Sejlads fra Sundet og helt op til Luleå kunde foregaa uden nogetsteds at komme udenfor svensk Soterritorium, hvorved her blev forstaaet 3 Sømils-Grænsen, medens Sverige ellers regner sit Territorium til 4 Sømils-Grænsen. Dette blev gjort for at forhindre Tyskerne i at genere den neutrale Skibsfart paa Østersøen, og fremkaldte et Par Sammenstød mellem svenske og tyske Krigsfartøjer, hvorom senere.

I Begyndelsen af Oktober udfoldede de engelske U-baade i Østersøen stor Aktivitet, flere Dampere blev skudt i Sænk, og 3 engelske U-baade blev set ved Øland, hvor 5 Dampere blev sænkede. Ved Gedser-Rev blev d. 10. Oktober en Damper torpederet af »E. 19«, der gav Besætningen god Tid til at gaa i Baadene. Da ogsaa en Stettiner Damper blev angrebet ved Rygen, fik de tyske Dampere Ordre til foreløbig at blive i de svenske Havne, og Trelleborg-Sassnitz Ruten standsedes midlertidig. Man mente ogsaa, at de engelske U-baade derved forhindrede Tyskerne i at proviantere deres Hære i Kurland ad Søvejen.

D. 21. Oktober blev den svenske U-baad »Hvalen« beskudt af en tysk Torpedojager — 2,8 Sømil fra den nær-

meste svenske Kyst. Da Affairen skete inde paa svensk Soterritorium, gav den Anledning til en Noteudveksling mellem de to Regeringer og afsluttedes med en Undskyldning fra tysk Side.

Langt større Resultater end det at skyde Handelsskibe i Sænk opnaaede de engelske U-baade dog senere, thi d. 23. Oktober blev den 9000 Tons store tyske Krydser »Prinz Adalbert« skudt i Sænk ved 2 Torpedoskud fra en engelsk U-baad, og kun en lille Del af den 590 Mand store Besætning reddedes. Kun et Par Uger senere blev endvidere den lille Krydser »Undine« (2700 Tons) d. 7. November skudt ned c. 20 Sømil fra Trelleborg og sank paa

»Prinz Adalbert«.

dybt Vand. Endelig blev, 17. December, Krydseren »Bremen« (3200 Tons) skudt ned i den østlige Del af Østersøen og en af de ledsagende Torpedobaade blev ogsaa sænket.

Den 16. November konvojerede en svensk Torpedobaad en Damper gennem Sundet, da en tysk Jager kom til og forlangte at visitere Damperen. Men da Damperen befandt sig paa svensk Soterritorium, lagde den svenske Torpedobaad sig resolut imellem, hvorfor den tyske Jager blev nødt til at fortrække.

Natten mellem den 19.—20. December blev den svenske Damper »Argo« angrebet af 2 tyske Torpedobaade kun 1½ Sømil fra Kysten nær ved Kristiansstad. Tyskerne tog Prisen med ud i rum Sø. Et Par Dage efter blev »Argo« frigivet, og Tyskland udtrykte sin Beklagelse af det skete.

Redaktøren af »Naval Annual« har udtalt, at det endnu er vanskeligt at danne sig nogen Mening om Kampskibstypernes Værdi paa Grundlag af Krigsbegivenhederne, da der med Undtagelse af Kampene paa Doggersbank og ved Falklandsøerne ikke har fundet nogen Kamp Sted mellem store Slagflaader. Man kan imidlertid se, at Herredømmet til Søs endnu udøves af Kampskibene, thi kun i snævre Farvande har U-baadene Herredømmet.

Krigstildragelserne har vist Betydningen af stærk Panserbeskyttelse, »Blücher« sank, medens de stærk beskyttede »Lion« og »Tiger« ingen større Skade led.

Kampskibene maa have høj Fart for enten at indhente en Fjende eller undslippe.

Om Kampskibstypen siges, at det vel var bedst for Smaastater at holde sig til at bygge Skibe af Monitortypen, som ogsaa den engelske Marine har gjort under Krigen. Disse Skibe maatte have en Armering af 1 à 2 svære Kanoner (altsaa en Type lig de danske Panserskibe).

C. J. H. SPEERSCHNEIDER
Kaptajn u. T. i Flaaden

KJØBENHAVNS FRIHAVN

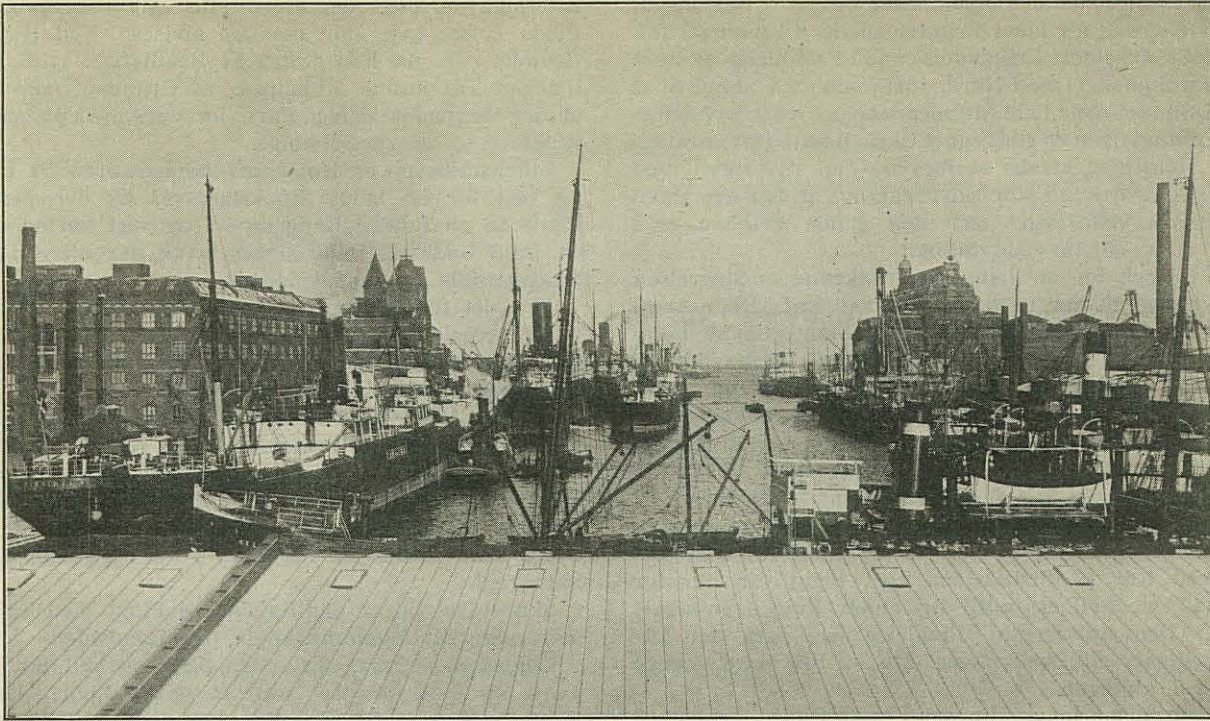

FRIHAVNE har eksisteret fra meget gammel Tid, idet der allerede i Middelalderen fandtes Frihavne, f. Eks. Genua, Livorno og Messina; men det var under en ganske anden Form end nutildags, idet det den Gang snarere var Fri-stæder, hvor hele Byen med det omliggende Omraade var udenfor Moderlandets Toldskranker. Byerne blev saaledes en Slags Støttepunkter for de store Handelsruter, hvilket i ældre Tid var i høj Grad nødvendigt, idet de forskellige Lande havde meget strenge Bestemmelser for Transitering af Varer med dertil hørende høje Afgifter. Disse Fri-stæder blev anlagt paa Købmændenes Initiativ paa de Steder, der bedst egnede sig for de store Trafikveje, idet der selvfølgelig maatte tages Hensyn til disse Tiders Trafikforhold i Almindelighed, og navnlig spillede Spørgsmaalet om Sikkerheden paa Søen med Hensyn til Sørovere stor Rolle.

I den nyeste Tid er det navnlig Tyskland, der har oprettet Frihavne. I Begyndelsen af forrige Aarhundrede, da den tyske Toldunion blev dannet, holdt de gamle Hansestæder Lübeck, Hamburg og Bremen sig til at begynde med udenfor denne Toldunion, og i 20'rne ophævede disse Byer deres Toldskranker fuldstændig, saaledes at Byerne med de omliggende Havnearealer blev fri for alle Toldbestemmelser, og Varer kunde transiteres her uden nogen- somhelst Afgift til By og Stat. At disse gamle Hansestæder saaledes kom til at staa selvstændig, fremkaldte megen Modvilje i det tyske Rige, og man saa her det Kuriosum, at man i Tyskland for at bekæmpe Hamburgs Frihandel, der mentes at være til Skade for Riget, gav Holland særlig gunstige Vilkaar for Indførsel til Tyskland. I 60'erne indgik Hamburg og Bremen i den tyske Toldunion, men dog med den Bestemmelse, at de skulde have deres Rettigheder som Frihandelsstæder ubeskaarne. Disse Byer kom herved til at ligge direkte op til et Toldindland ganske uden toldfrit Opland, og dette havde til Følge, at den Industri, der tidligere florerede i disse Byer, stagnerede fuldstændig, idet der for al Industri, som var bestemt til Moderlandet, maatte erlægges Indførselstold. Det fremgaar heraf, at det navnlig er den Industri, der er baseret paa det udenlandske Marked, der kan trives i en Frihavn, et Forhold, der i og for sig er ret sjældent, idet en Industri, og særlig en opvoksende Industri, altid i væsentlig Grad maa støtte sig til det hjemlige Marked. Hamburgs Stilling som Frihavn blev saaledes ret problematisk, og der var mange Stemmer for, at Byen skulde indgaa fuldstændig i det tyske Rige som andre Byer: men paa den anden Side indsaa Købmændene, hvor store Fordele de havde med Hensyn til Transithandelen, og man kom derfor til den Løsning af Spørgsmaalet, at selve Hamburg By skulde indgaa i Told-

unionen, medens Havnen med de tilliggende Kajer og Industrigrene blev en Frihavn. Her ses for første Gang den fuldstændig moderne Form for en Frihavn: selve Havnen med det dertil liggende allernærmeste Opland udenfor Landets Toldskranker, den omliggende By hørende til Indlandet. Ved sin nære Beliggenhed ved Havnen med den store Tilgang af Raastoffer faar Byen let ved at drive en hjemlig Industri, medens Industrigrenene i Havnen anvendes til den Industri, der kan bygge paa Udlandet som Aftager.

Fordelene ved en saadan Frihavn bestaar imidlertid ikke alene i Fritagelsen for at erlægge Told, før Varen fra Frihavnsterrænet føres ind til Moderlandet; en saadan Lettelse har man f. Eks. i Danmark haft i over 100 Aar ved den saakaldte Kreditoplags-Institution. Ved denne tillades det Købmændene uden Toldafgift at føre Varen ind paa deres Lager og udføre det igen saavel til Udland som til Indland; kun ved Kvartalsopgørelserne erlægges der Told for de Varer, der virkelig er afgaaet fra Lagerne til Brug i Indlandet, medens der ikke betales nogen Toldafgift for det, der er udført til Udlandet igen. Vi har desuden en anden Lettelse i samme Retning, idet man kan indføre Varer, for hvilke Kreditoplags-Bestemmelserne ikke gælder uden Afgift til et Transit-Lager, der staar under Toldvæsenets Kontrol, og derfra udføre dem igen uden Afgift. Danmark har endelig et *Frilager*, nemlig et Pakhus beliggende i Nærheden af Havnen, hvorfra Varer kan indføres og atter udføres til Udland uden Erlæggelse af Told, altsaa en fuldstændig frihavnsmæssig Ordning, kun er det ikke tilladt paa Frilageret at drive nogen Art af Industri. Danmark staar i det Hele taget som et af de Lande, hvor Købmændene allerede fra gammel Tid har været særlig gunstigt stillede, og en af de Indvendinger, der blev rejst ved Oprettelsen af Frihavnen her i Landet, var da ogsaa, at man ikke behøvede en saadan, fordi Købmændene havde Kreditoplags-Institutionen. Man maa imidlertid erindre, at en af de største Fordele ved en Frihavn er den, at man ganske er fritaget for enhver Indblanding fra Toldvæsenets Side i selve Frihavnen. Herved kommer Trafikken til at foregaa langt lettere og hurtigere end i en Toldhavn, da enhver Toldbehandling altid vil forsinke Losningen. Hovedformaalet med en Frihavn er netop at spare Tid, og Frihavnen er saaledes hovedsagelig særlig egnet til *Massetrafikken*, hvor store Skibsladninger uden nogen Forsinkelse føres direkte over i Magasiner, umiddelbart beliggende ved Kaj, og hvorfra Varen enten føres til Udlandet igen uden Afgift eller til Indlandet mod Erlæggelse af Told. De store Masser af Varer bevirker, at Udgifterne for Lagringen

Frihavns Vest-Bassin set fra Syd

bliver forholdsvis smaa, og Købmændene kan derfor uden for store Omkostninger roligt afvente Konjunkturerne for Varens Afsætning ikke alene i Indlandet, men i hele det Frihavnen omliggende Opland. Forholdene i en Frihavn bevirker endvidere, at Arbejdet ved Losning og Lastning kan udføres hurtigere og derfor billigere, end hvor Trafiken er mindre og mere omstændelig. Kort sagt, Trafiken paa en Frihavn kan som Helhed gøres billigere end i en Toldhavn; dette bevirker atter, at Fragterne til Frihavnen kan blive lavere end Fragten til en Toldhavn. Frihavnen har saaledes Betingelser for at blive et Centrum for Trafiken ved at drage Dampskibslinjerne til sig.

Det fremgaar da ogsaa, at de Byer, der har Frihavne, har haft en større Forøgelse af Trafiken end andre Byer. I Tidsperioden fra 1892 til 1906 forøgedes saaledes Hamburgs Handel med 107 pCt., Bremens med 111 pCt., Stettins med 118 pCt. og Københavns med 122 pCt., medens Malmø og Stockholms kun forøgedes med 75 og 81 pCt. Naar man trods disse aabenbare Fordele ved en Frihavn i nogle Lande, deriblandt Sverige, har næret Betænkkeligheder mod Frihavnsinstitutionen, skyldes det Frygten for, at udenlandske Købmænd ved den lette Maade, hvorpaa de ved Hjælp af en Frihavn kunde transitere deres Varer, skulde drage noget af Handelsomsætningen bort fra Landets egne Købmænd og beholde Hovedfordelen selv, idet de i Frihavnen kunde lade sig betjene af Speditører. Man frygtede endvidere for, at en Del af de Indtægter, der tidligere tilfaldt Landet ved en Transithandel vilde bortfalde, naar Transiteringen nu skulde foregaa over en Frihavn, der saa at sige laa udenfor Landet. Disse Ulemper, der vel nærmest maa siges at være teoretiske, afskrækkede dog ikke Sverige fra i 1907 at genoptage det i 90'erne forkastede Forslag om Oprettelsen af Frihavne og at vedtage en Frihavnslov, i Følge hvilken der maatte bygges Frihavne i Sverige fra Aar 1910.

Københavns Frihavn har i de første 20 Aar af sin Tilværelse haft en jævnt voksende Trafik, saaledes at Havnen ved Krigens Begyndelse i 1914 netop havde en passende Størrelse til den Skibsfart, der søgte Havnen. Frihavns Grundarealer var saa godt som alle i Brug — enten optagne af Frihavns egne Pakhuse eller udlejede i industrielt eller kommercielt Øjemed. Københavns Frihavn har ganske i Lighed med Udviklingen i Hamburg ikke været i

særlig høj Grad anvendt i Industriens Tjeneste, grundet paa de omtalte Forhold med Hensyn til Produktionens Afsætning i Indlandet. De fleste udlejede Grunde anvendes derfor til private Pakhuse og Lagerrum, hvor Købmændene er i Stand til at udføre en lettere Behandling og Sortering af Varerne. Siden Frihavns Aabning har Frihavnselskabet stadig forøget sine Pakhusbygninger og Skure, saaledes at der udover de 4 første Millioner Kr., der anvendtes hertil ved Frihavns Start, efterhaanden er anvendt ca. 7 Millioner Kroner. Ved Krigens Udbrud var man paa det rene med, at nu var Tiden kommen til at foretage en Udvidelse af Frihavnen, og man gik straks i Gang med at fremme disse Udvidelsesplaner paa enhver Maade. Man var klar over, at hvorledes end Udfaldet af Verdenskrigen blev, vilde der sikkert blive sat Kræfter i Bevægelse for at omregulere den tidligere Trafik. Under denne Omregulering vil der blive nye Chancer for vor Skibsfart og Handel, som sikkert vil gøre alt for at benytte den gunstige Lejlighed; men netop derfor maa Frihavnselskabet være forberedt paa at kunne opfylde nye Krav med Hensyn til Frihavns Trafikevne til Gavn for Handel og Skibsfart. En Hovedbetingelse for, at man kan gøre sig Haab om at opnaa det ønskede Opsving af Trafiken paa Københavns Frihavn er, at man straks ved Krigens Slutning staa saa godt rustet som muligt til at tage Konkurrencen op, og det blev derfor nødvendigt at planlægge en Udvidelse saaledes, at denne kunde staa rede ved Krigens Ophør, uden at forringe Frihavns nuværende Trafikevne under Udvidelsesarbejderne.

Efter at alle Arealer var tagne i Brug i Frihavnen, og da man — for ikke at miste Pakhusplads — ikke kunde nedrive allerede byggede Skure og paa deres Plads bygge i Højden, blev man nødt til at gaa udenfor Frihavns Gitter, og Frihavnselskabet har i Begyndelsen af dette Aar opført et 4400 m² stort Pakhus paa Havnevæsenets Grund udenfor Frihavnen ved Aarhusgade, hvor Frihavnselskabet ved Toldvæsenets Imødekommenhed har faaet Ret til at have et Frilager.

Hvad angaar Udvidelsesarbejderne, vil 1ste Reprise af Udvidelsen kunne tages i Brug i Løbet af dette Aar, medens hele Udvidelsen skulde være færdig ved Udgangen af 1917. Udvidelsen svarer nærmest til $\frac{1}{3}$ af den nuværende Frihavn, men er i og for sig kun det første Led i en eventuel stor Frihavnsudvidelse mod Nord. I Øjeblikket arbejdes der saa

forceret som muligt paa dette første Led, og viser det sig, at der vil blive Trang for mere Frihavnsplads, vil man selvfølgelig fortsætte Arbejdet; Frihavnen er jo i Besiddelse af store Udviklingsmuligheder mod Nord, idet man er i Stand til at bygge ud i Sundet over hele Stubbegrunden, hvor Dybdeforholdene og Bundarten er godt egnet til saadanne Havneanlæg. — Det er Hensigten straks at forsyne den nye Havn med Skure og Pakhuse i saa stor Udstrækning, at den nye Havn bliver lige saa velforsynet som den gamle Frihavn er i Øjeblikket efter 20 Aars Udvikling.

Et godt Udtryk for en Frihavns Trafikevne er Størrelsen af det Pakhusareal, der er beliggende ved Kaj. Dette Areal giver et Maal for, hvad Havnen er i Stand til at modtage og transitere af Gods. I 1913 havde Frihavnen et Pakhusareal ved Kaj paa 79 300 m², siden da og under Krigen er der tilkommet 10 800 m², saaledes at Frihavnen nu er i Besiddelse af et Pakhusareal ved Kaj paa 90 100 m², og efter Udvidelsen vil der ialt være tilkommet 43 100 m², saaledes at Frihavnen ialt faar 122 400 m² Pakhusareal til Brug for Stykgods og Foderstoffer, hvilket vil sige en Stigning i Pakhusarealet af 55 0/0. Af Pakhusareal ikke beliggende ved Kaj til Frihavns eget Brug var der før Krigen 6550 m², hvilket indtil nu under Krigen er steget til 13 700. Den nuværende Udvidelse vil, som det formentlig fremgaar af ovennævnte Tal, i høj Grad forøge Frihavns Trafikevne.

Udvidelsen byder mange Fordele: gode Kajer, dybe Bassiner, let Adgang fra Søen og nye Arealer, taalelig gode Sporforbindelser m. m.

Projekteringen af Vejforholdene, Anbringelsen af Toldvagt, Klareringsbygning og Vægthus ved Indgangen til den nye Havn i Aarhusgade var ikke saa ganske let, især da der maatte tænkes paa det Tidspunkt, da Frihavns Hovedtoldbod, der allerede nu er stærkt belastet, ikke længere slog til, saa at endnu en Toldbod maatte etableres. Denne anden, fremtidige Toldbod maatte der under alle Omstændigheder reserveres Plads til, og dette er den væsentlige Grund til, at Gittervej, skønt det skulde synes det naturlige, ikke er bleven fortsat langs Sporene og Gitteret.

Ved en stærk Udvidelse af Aarhusgade og Anbringelsen af Vægthus et Stykke ind i Frihavnen, saaledes at der bliver ret brede Kørebaneer paa begge Sider af det og temmelig gode Tilkørselsstrækninger dør til og til Toldvagten, maa det haabes, at man har skaffet gode Adgangsforhold. Til fremtidig Toldbod er Grunden til venstre for Indkørselen reserveret.

Toldklareringsbygningen anlægges for at virke aflastende paa den nuværende Toldbod og for at gøre det bekvemmere for Publikum, idet Klarering kan foretages her i begrændset Maalestok, saa at den lange Vej igennem hele Frihavnen i mange Tilfælde kan spares.

Drejes fra Aarhusgade ind paa Glückstadtsvej, ligger der paa højre Side af denne et ret betydeligt Areal, som udelukkende, i det mindste indtil videre, er bestemt til Udlejning til privat Virksomhed. I den nuværende Frihavn findes som sagt ikke længere disponibel Grund, og den ene

Efterspørgsel efter den anden efter Pakhusplads eller aaben Plads i fast Leje har maattet afvises. Ved Hjælp af de Grunde, som nu kan stilles til Raadighed, vil Savnet atter i nogen Tid kunne afhjælpes. At Grunden, naar Udlejning af den begynder at tage Fart, forsynes med passende Tværgader m. m. er en Selvfølge.

Glückstadtsvej er Hovedforbindelsesaaren til Udvidelsen og vest for og langs Glückstadtsvej vil der derved blive Plads til en Række Rangérspor, og vest herfor igen, med en bred Gade op imod Gitteret, vil der blive udmærkede Byggegrunde og Oplagspladser.

Paa det fremspringende Hjørne op imod Stubskuret vil de nye Arealers Forvalterkontor tillige med Toiletter komme til at ligge, hvorefter Bassinet og Kajgaderne med en Række ensartede Vareskure vil møde Øjet.

Dybden af dem er ikke mindre end 44,5 m, større end noget andet Sted i Frihavnen. De første Pakhuse i Frihavnen var 25 m dybe og de sidst byggede ca. 31,5 m. Dette hænger sammen med, at de Skibe, som anløber Frihavnen, stadig faar større Tonnage. Længden er 99 m, hvert Skur altsaa ca. 4400 m²; i alt bygges ca. 32 300 m² Skurareal.

Skurgulvet ligger paa Kajsiden i Flugt med Kajgaden og hæver sig til Vognbundshøjde paa Landsiden.

Kajgaden er smal, 9,5 m fra Skur og helt ud til Kajforkant, og kun forsynet med et enkelt Spor. Læsning af Bane- og Byvogne bør nemlig kun rent undtagelsesvis finde Sted her. Kajen er forbeholdt Skibenes Losning og Ladning.

Gaderne paa Skurenes Bagside er indrettet for Vogntrafik, idet de er forsynede med Læssespor og Rangerpor med passende Forbindelsesspor og en rigelig, brolagt Kørebane. Sporet i Kajgaden er væsentlig bestemt til de Dampkraner, som foreløbig skal anvendes her. At der ved Projekteringen er taget Hensyn til en senere Anbringelse af elektriske Kraner skal dog bemærkes. Skurene bliver høje og meget lyse, idet de er rigeligt forsynede med Ovenlys.

Sporanlægget omfatter de allerede nævnte Spor ved Varehusene og Forbindelsesspor med den nuværende Frihavn; Ligesom i den nuværende Frihavn anvendes 32 kg's Skinner med Kontraskinne i de brolagte Strækninger.

Vandledningerne lægges straks i saa stor Udstrækning, at der kun for Hovedtilførselsledningen, der er 150 mm i Diameter, bliver Tale om Udveksling ved en yderligere Udvidelse af Havnen. I Kajgader og Baggader lægges 100 mm's Ledninger, overalt som Ringledninger, saa at Vandtilførsel finder Sted fra to Sider til ethvert Punkt. Herved lettes Reparationer og nye Tilslutninger, idet kun mindre Strækninger behøver at afspærres. Talrige Hydranter sikrer Brandvæsenet Vand overalt paa Terrainet.

I den ældre Del af Frihavnen foretages der ogsaa stadig Udvidelser, saaledes vil man hurtigst muligt opføre et fleretages, 7000 m² stort Pakhus paa et af de lave Skures Plads for at skaffe tilstrækkelige Lokaler til Købmændenes Disposition.

Ew.

AGITÉR

for

Tilgang til Marineforeningen

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE VI

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITIONER:
THIESENSVEJ 10 KORSØR. — ISLANDS-BRYGGE 1¹ KBHVN.

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU OG AXEL JUEL

BESØGET PAA TUBORG ONSDAG DEN 21. JUNI 1916

I et Antal af ca. 160 var Medlemmerne mødt frem for efter Indbydelse at bese Tuborg Bryggerier. Det store Antal vidnede om den Interesse hvormed dette vort næststørste Bryggeri og industrielle Virksomhed omfattes af Publikum, saasnart Portene dertil aabnes. Under Ledelse af Overinspektør *Reingaard*, som bød Velkommen, gik Turen dernæst rundt paa det mægtige Areal med de talrige mønstergyldige Bygninger og maskinelle Anlæg, som overalt vakte Beundring, ligesom ogsaa Besøget i den nye, pragtfulde Administrationsbygning, fra hvis Tag man nød Udsigten over hele den By i Byen, som Komplekset danner. Ved en af Bryggeriet foranstaltet Kollation, Øl og Kiks, samledes man til Slutning, og Formanden bragte her Foreningens Tak til Bryggerierne for den udviste Gæstfrihed og til Overinspektør *Reingaard* for hans fortræffelige Førerskab.

Fra Tuborg forlagde man dernæst Skuepladsen til Tuborg-Pavillonens store Glasveranda, hvor der var reserveret Plads til samtlige Deltagere, og hvor Hr. *Reingaard* gjorde Foreningen den Ære at være tilstede som Gæst. Under Sammenkomsten, hvor Serveringen lød paa Øl og de berømte Pølser, indløb telegrafisk Hilsen fra Direktør *Dessau*, hvilken modtoges med kraftigt Bifald og Afsendelsen af et Svartelegram med Tak for den gode Modtagelse, man havde faaet og Haabet om Held og Fremgang for den mægtige Virksomhed.

Under hyggelige og kammeratlige Former forløb Aftenen, og først sent søgte man ud til Sporvognene efter en lærerig og interessant Dag, for hvis smukke Forløb vi i fuldt Maal takker Tuborgs Direktion og elskværdige og imødekommende Funktionærer, som saa beredvilligt stillede sig til Raadighed.

LOKALKREDS FOR ROSKILDE OG OMEGN

Ved et Møde, som Store Bededagsaften, den 18. Maj, blev afholdt paa Hotel »Prinsen«, blev der for Roskilde og Omegn dannet en Lokalkreds af Marineforeningen.

Mødet, der formede sig som en konstituerende Generalforsamling, blev indledet af Portør *Fr. Christensen*. Der blev derefter valgt en 5-Mands Bestyrelse, bestaaende af Bagermester *F. Andersen*, Overportør *R. Fog*, Inkassator *O. H. Olsen*, Portør *Fr. Christensen* og Portør *Chr. Ejby Christiansen*.

Til Formand valgtes Portør *Fr. Christensen*.

Til Revisorer valgtes Købmand *Ejler Petersen* og Godsforvalter *Nannestad, Lindholm*.

Inspektør ved Marinehospitalet, Løjtnant *Andersen*, holdt derefter et overordentlig interessant Foredrag om Krigsbegivenhederne i 1864, idet han særlig dvælede ved den Virksomhed, vor Flaade havde udfoldet under Krigen.

Foredraget blev fulgt med stor Opmærksomhed og hilst med Haandklap.

Sluttelig vedtoges Love, og under den herved fremkaldte Drøftelse gav Grosserer *Schau*, København, og Portør *Fr. Christensen* en Del Oplysninger om Marineforeningens Formaal, Kontingentforhold, Virkeomraade og andet, som kunde have Interesse.

Efter Mødet samledes man til Fællesspisning og nogle Timers fornøjeligt kammeratligt Samvær.

Den stedlige Kreds af Marineforeningen tæller nu ved sin Start opimod 30 Medlemmer, og Foreningen tør sikkert regne paa adskillig større Tilslutning i den kommende Tid. Foreningens Bestyrelse vil straks træde i Virksomhed, og der vil rimeligvis i Løbet af Sommeren blive arrangeret en Tur til København med Besøg paa Orlogsværftet. Det er ligeledes under Overvejelse at skaffe Medlemmerne en Sejlbaadsudflugt paa Roskilde Fjord.

ODENSE KREDSEN

havde udsendt Opfordring til sine Medlemmer om den 4. Juni at møde til et Krydstogt, som skulde foretages fra Kjerteminde til Romso. Der mødte 35 gamle Marinere; at der ikke mødte flere maa tilskrives det Regnvejr, som herskede i disse Dage, men de mødte fortrød ikke Turen, selv om der faldt nogle tætte Byger, og tillige blæste en frisk Kuling, især paa Tilbageturen. Kl. 1⁰⁰ tog man med Toget til Kjerteminde, hvor de derboende Kammerater

mødte og gjorde Honnør. Toldassistent *P. Christensen* fra Kjerteminde havde sørget for Fartøj samt for Restauration om Bord. Kl. 2 præcis var Mænnen om Bord i vor Kammerat, Fisker *Andersens* Fartøj, en stor Not-Baad, der rigelig kunde rumme 60 Personer. Turen gik straks ad Romso til, hvor vi ankom efter en god Times Sejlads. Straks efter Landgang blev den naturskønne Ø inspiceret, og Deltagerne nød i fuldt Maal baade Skønheden paa Øen og den yndige Udsigt derfra. Kl. 5 pebes til Skafning, og denne foregik paa Grønsværet under de tætte Bøgekroner. Proviant havde hver enkelt med i en Pakke, og Drikkevarer var bragt i Land fra Fartøjet. Det siger sig selv, at Skafningen forløb paa den muntreste Maade og var krydret med mangen en Sømandshistorie og Minder fra Orlogstiden. Kl. 6 gik man igen om Bord, lige i rette Tid før en

Byge. Paa Turen ind til Kjertemindes var Kulingen temmelig haard og lige i Stevnen, men dette forhindrede ikke de gamle Gutter i at arrangere et Sangkor, som brugte Stemmerne af bedste Evne til mange af vore gamle Fædrelandssange. Efter Ankomsten til Kjertemindes marcheredes til Takten af Maskinmester *Nimbs* Pikolofojløje til Strandpavillonen »Pax«, som indehaves af vor Kammerat *P. A. Koch*. Her var Kaffehordet dækket, og her serveredes senere Puncheboller. Kl. 9¹⁵ gik Toget igen til Odense med de gamle, glade Marinere, der alle var enige om atter at have tilbragt en dejlig Dag i kammeratligt Samvær.

C. B.

SVENDBORG KREDSSEN

holdt den 30. Maj Generalforsamling paa Hotel »Svendborg«. Formanden, Navigationsskolebestyrer *Tuxen*, gav en kort Beretning om Virksomheden, der paa Grund af Krigsforholdene havde været lidet omfattende. Der havde været afholdt et Møde med Foredrag af Marinekaptejn *Olsen*, men det havde ikke fundet den Tilslutning, der var forventet. Bestyrelsen haabede nu at kunne optage en noget mere aktiv Virksomhed. Fra Komitéen var Bestyrelsen opfordret til at tiltræde Landsindsamlingen for vort Flyvevæsen, men det ansaas for mest formaalstjenligt at støtte den fynske Indsamling. Medlemsantallet er 86.

Kassereren, Havnefoged *Jensen*, oplæste Regnskabet, der balancerede med Kr. 290.60 og sluttede med en Beholdning paa Kr. 110.93. Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Flere Medlemmer af Bestyrelsen ønskede at fratræde, men efter indtrængende Opfordring gik de alle ind paa at blive og genvalgtes derefter enstemmigt; som nyt Medlem valgtes Smedemester *Huusfeldt*, Thuro.

Til Revisorer valgtes Skibsfører *Christiansen* og Sejlmager *Nielsen*.

Til Repræsentanter ved Sendemandsmødet i København valgtes Formanden og Mægler *H. A. Hansen* med Mægler *R. S. Hansen* som Suppleant.

For at kunne bringe saa vægtige og kyndige Artikler som muligt om de mange forskellige Spørgsmaal vedrørende Koffardimarinens, som denne i al Almindelighed og særlig under de nuværende Forhold har Krav paa, har Redaktionen henvendt sig til forskellige Mænd, hvis Udtalelser i disse Spørgsmaal maa vække Interesse og Opmærksomhed. Vi bringer idag en Artikel af Forfatteren, Redaktør *H. Boesgaard*, der ogsaa i Fremtiden vil være vor Medarbejder, ligesom Grosserer *H. Tegner* har lovet sit Medarbejderskab paa det her omhandlede Omraade.

Lokalkredsens Bestyrelser anmodes indtrængende om til Foreningens Kontor i København at indsende Referater af Sammenkomster etc. indenfor Kredsen samt af Hensyn til den under Udarbejdelse værende Sangbog og Foreningens Arkiv et Par Eksemplarer af Sange, muntre og alvorlige, som maatte fremkomme ved saadanne Lejligheder, om muligt ogsaa af Sange, som inden denne Anmodning fremsættes har været anvendte ved Fester og Højtideligheder i de forskellige Lokalkredse.

VINDINGS- OG TABS-REGNSKAB

PR. 31. DECEMBER 1915

	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Festligheder	260	70	Renter	24	17
Inventar, 10 % Afskrivning	35	00	Kontingenter	4375	63
Omkostninger og Kontorhold	1902	60			
Restancer, afskrevne	1083	50			
Rejser, Agitation, Foredrag i Kredsen	328	69			
At overføre til 1916	789	31			
	4399	80		4399	80

STATUS

PR. 1. JANUAR 1916

	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
Kontant og Bank	1196	59	Kapital fra 1914	Kr. 3536.	10
Inventar fra 1914	Kr. 210.	03	Overført fra 1914	- 336.	56
do. anskaffet 1915	- 139.	85	Overført fra Medlemsbladets Konto ifl. Sendemandsm. Beslutning: Saldo	- 1929.	84
	Kr. 349.	88	Overført fra 1915	- 789.	31
÷ 10 % Afskrivning	- 35.	00		6591	81
Varebeholdning	314	88	Udbetalte Regninger	6	54
Tilgodehavende hos Lokalkredsen	170	00			
Kontingent-Restancer	1465	97			
Medlemsbladets Saldo 1914	891	86			
Medlemsbladets Saldo 1914	Kr. 1929.	84			
Udgifter i 1915	- 5169.	81			
	Kr. 7099.	65			
Indtægter i 1915	- 4540.	60			
	2559	05			
	6598	35		6598	35

F. FRODA

Regnskabet revideret og befundet rigtigt. Beholdningerne forefunden.

FRED. A. MØLLER.

ALB. CLAUSEN.

FESTLIGHEDERNE VED LYNØR OG RISØR 6TE OG 7DE JULI 1912

TIL MINDE OM FREGATTEN »NAJADEN«S KAMP I 1812

Som læseren mindes, blev der om aftenen den 6te juli 1812 udkæmpet en tapper, men i sit resultat ulykkelig kamp mellem fregatten »Najaden« med briggerne »Lolland«, »Kiel« og »Samsø« paa den ene side, det britiske linjeskib »Dictator« og briggen »Calypso« paa den anden.

Kampen fandt sted paa Lyngørs trange havn og endte med, at »Najaden«s brændende vrak gik tilbunds.

Kampens indledning og forløp er i flere henseender interessant, og vi skal derfor gengi den i korte træk.

Den nybyggede 42-kanons fregat »Najaden« var vaaren 1812 sendt op til Norge for at beskytte sydkysten mot engelske krydsere og laa søndag den 6te juli sammen med »Lolland«, »Kiel« og »Samsø«, der var underlagt kaptein Holms kommando, til ankers ved Haven paa indsiden av Sandøen mellem Arendal og Risør.

Om eftermiddagen, da kaptein Holm og nogle av hans officerer var gaet op paa højden av Sandøen, saa de et engelsk linjeskib og tre brigger krydse vestover utenfor øen mot en SWlig bris — Holm ansaa sig dog sikker, baade fordi han antog sine skibe vel skjult, og fordi han ansaa det umuligt for en fiende at seile ind i den urene skjærgaard.

Imidlertid saa han pludselig linjeskibet holde ind ved Møkkalasset vest for Sandøen med en av briggerne foran sig. — Han gik straks ombord; men før han var let, var linjeskibet allerede inde i leden.

Kaptein Holm selv var ikke nøie kjendt i skjærgaarden; men hans lods raadte ham til at ankre i Lyngør havn, hvor han ansaa det umuligt for linjeskibet at følge efter. — Raadet blev fulgt, og efter en jagt paa kanonskuds hold gjennem den trange led ankre Holm kl. 8^{1/2} aften i Lyngør.

Havnen var trang, der laa paa forhaand et par handelskibe, og idet man følte sig sikker mot forfølgelse, blev de danske skibe ikke forankret med kamp for øie. De fik derfor en meget uheldig stilling med bougen mot vestre indløp og saaledes, at »Najaden« i stor utstrækning mæsket briggernes ild.

Kl. 9 aften seglede »Dictator« ind det bugtede og trange vestre indløp, satte anker agter, varp fra St. A. laaring op i vestre land og stevnen paa grund ved Lyngør. — Den kunde saaledes med hele sit batteri paa 33 kanoner paa klods hold overøse »Najaden« og briggerne med kugler langskibs, medens disse — trods store anstrengelser — ikke fik mer end 9 kanoner til at bære.

Kl. 10^{1/2} var »Najaden« et sunket vrak, og ved midnat var »Lolland« og »Kiel« taget av Engelskmændene, mens »Samsø« satte seil og slap ut østover.

Norske kanonbaate kom til og angrep »Dictator«, som nu var i en vanskelig stilling. — Ved ihærdigt arbejde fik man den dog av grunden, og da landbrisen samtidig luftet op, slap den kl. 4^{1/2} om morgenen uten større skade ut søndre løp, men maatte efterlate »Lolland« og »Kiel«.

133 mand av de danske Besætninger mistet sit liv ved Lyngør. — 76 av disse blev begravet ved en bugt paa Askerøens østende like vestenfor Lyngør havn og resten i Risør.

Det var ved disse grave, mindefesterne samlet sig de smukke juldage i 1912.

Graven paa Askerøen fik allerede tidlig en marmorplate med inskription og i 1847 reiste den norske stat en mindestøtte paa samme.

Omkring denne støtte feiredes mindefesten den 6te juli, og den 7de avsløredes et av Risør kommune opsat monument paa de der jordede 57 mænds grav.

Til disse fester var mødt frem, foruten kystforsvarsskibet »Peder Skram«, Chef kommandør Bauditz, de to norske

panserskibe »Eidsvold« og »Tordenskjold« samt torpedo- baatsavdelingen, bestaaende av divisionsbaaten »Valkyrjen« og 10 torpedobaate samt undervandsbaaten »Kobben« med sit moderskib, kanonbaaten »Tyr«.

H. M. kong Haakon hadde sit flag heist paa »Eidsvold« og den norske kommanderende admiral Dawes var ombord i »Tordenskjold«.

Festen var begunstiget av smukt sommerveir med sol og varme, og der var fremmødt store skarer fra omegnen som andetsteds fra.

De fremmødte orlogsskibe samledes i løpet av den 5te juli, og »Eidsvold« med kongen kom den 6te om morgenen.

— De store skibe ankret noget vestenfor Lyngør i et rummeligt bassin med smukke omgivelser indenfor Askerøen, mens torpedobaatene ankret i selve Lyngør havn og »Valkyrjen« ret ut for bugten med de faldnes grav.

Den 6te juli oprandt som nævnt med straalende sommersonne og let bris, orlogsskibene satte fra morgenen »stor flagning«, og kl. 12 middag var man samlet omkring støtten.

Paa Vej fra Landingspladsen til Mindestøtten

H. M. kong Haakon med distriktets høiere autoriteter og flerheten av danske og norske officerer var samlet i og ved en liten pavillon under en løvklædt fjeldskrænt til venstre av støtten, danske og norske matroser var opstillet i firkant rundt pladsen med garde og musik ret foran støtten, og ca. 5000 festklædte mennesker besatte alle fjeldklatterne omkring.

Selve høitideligheten tog sin begyndelse med avsyngelse av følgende fædrelandssalme til musik af Grieg:

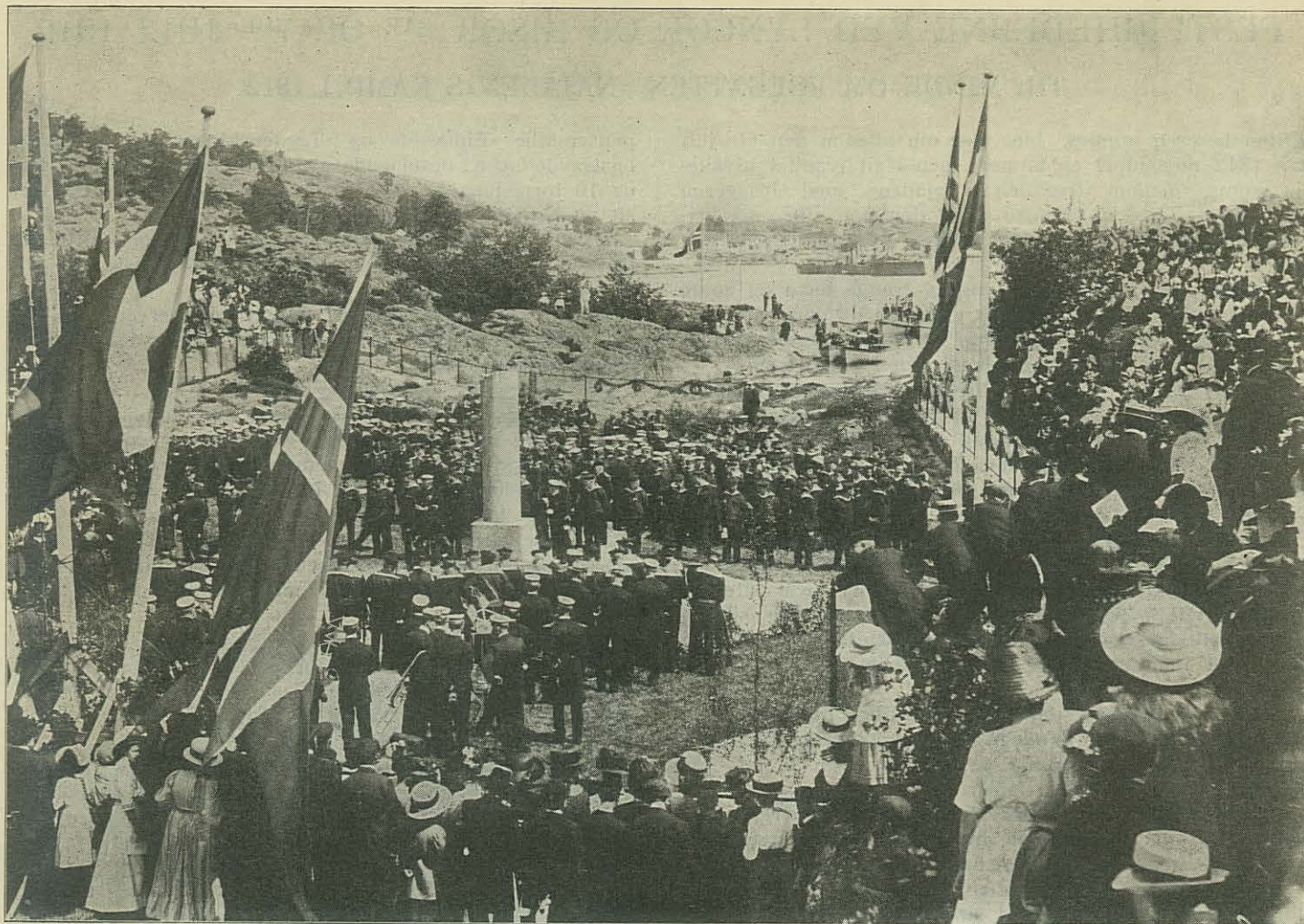
Du Herre, som er stærk og stor,
du værg vore fædres jord.
Vær du vort skjold i fred og strid,
i sorgens og i glædens tid.

Her ser vi, hvad os huger bedst,
her har vi, hvad vi elsker mest,
det land ei findes fjernt og nær,
som er for os, hvad dette er.

Ja, skjærm o Gud vort kjære land
fra fjeld til fjeld, fra strand til strand,
sænk over det din milde vagt,
lik morgendugg paa engen lagt.

Derefter blev der git en fremstilling av begivenheterne 6te juli 1812, illustreret ved henvisning til stederne.

Saa sang man »Vift stolt paa Codans Bølge« og den norske flagsang »Mens Nordhavet bruser«.

Omkring Mindestøtten paa Askerøen ved Lyngør

Bekransning av mindesmærket foregik derefter stemningsfuldt og vakkert.

Kong Haakon traadte frem og la med faa, velvalgte ord en krans av hvite liljer, levkøier og gule roser ved støttens fot, og saa lagdes kranser fra de norske og danske marinere av admiral Dawes og kommandør Bauditz samt fra de tilstedeværende orlogsskibe og avdelinger ved deres respektive chefer. — Kaptein Holms sønnesøn, kommandør Holm, og Peter Buhls brodersøn la ogsaa kranser paa graven.

Derpaa sang man

1.

Lekende sjøen
smyger sig om skjæret,
nykker om øen
lunt i solgangsveiret;
tungt dog i nætter
mindets fugle letter,
kredser om holmerne her.

2.

Hører vi drønnen
stige af kanoner,
saaredes stønnen
kampens hæse toner;
hundred aar gamle
kan de end os samle,
brødre, ved heltenes grav.

3.

Dugges vel øiet,
naar vor tanke standser
ved, hvad de døjet.
Ærens dyre kranser
har de os skaaret,
frem i dagen baaret,
selv i et nederlags stund.

4.

Mandsværd har blodet.
Heltedaad skal mindes.
Æres skal modet,
er det end vor fiendes.
Her ved vort stevne
hæderfuldt vi nævne
Briternes sjødjerve daad.

5.

Holm stod paa dækket,
ropte: Op med flaget!
hver gang det stækket
dalet under slaget.
Alle som segnet,
medens gnister regnet,
faldt under Dannebrog's fold.

6.

Derfor blandt raden
av de fælles minder
nævnes »Najaden«
end med hete kinder,
trods den gik under.
Blandt de store stunder
kan selv et nederlag staa.

7.

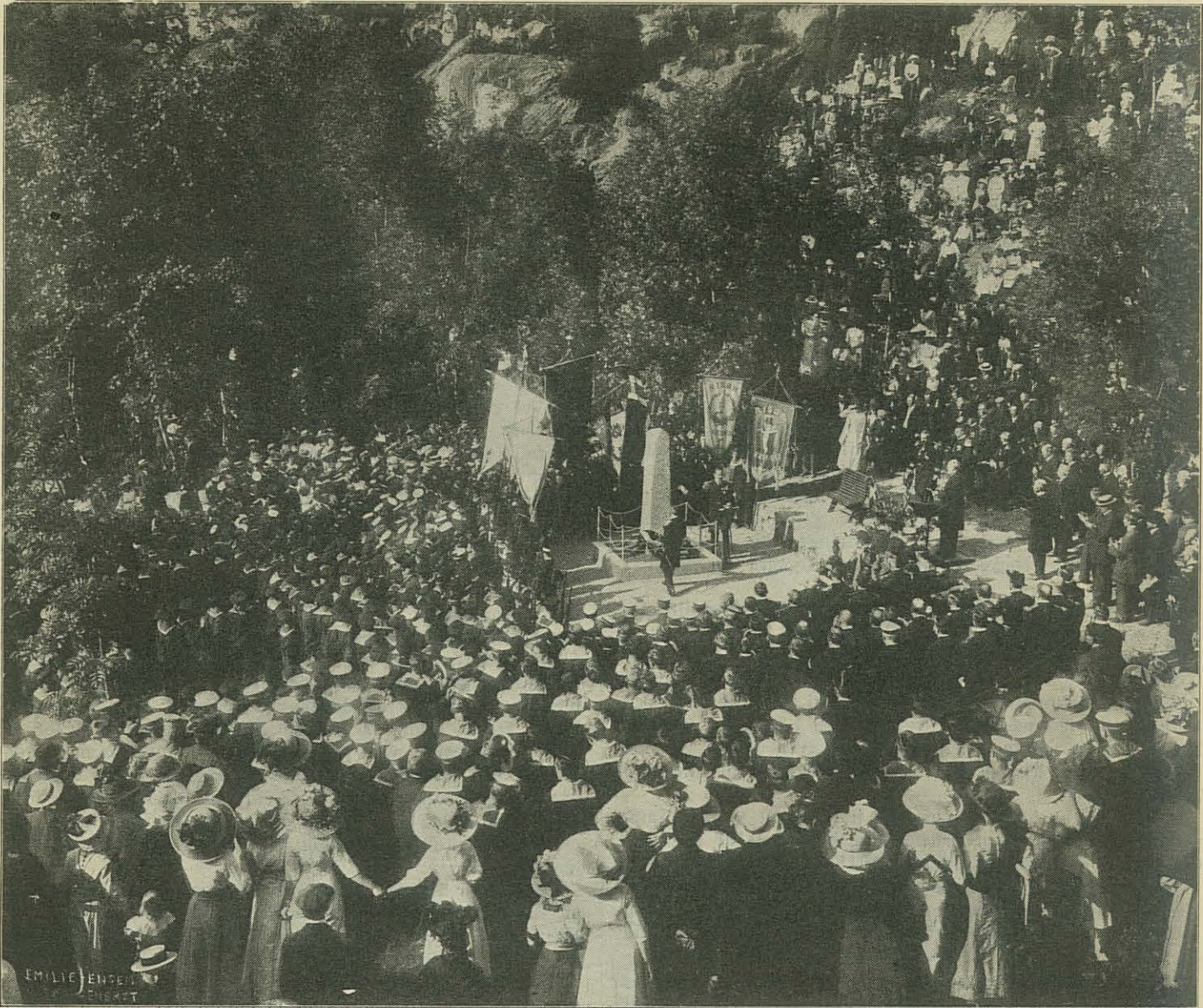
Kommer ad aare
vel for Nordens riger
tiderne haarde,
Lyngørropet stiger:
Heis atter flaget!
Stevner vi til slaget,
følger os mindernes sang.

Krigsskibene saluteret 19 skud, og Dybvaag kommunes ordfører rettet en tak til Kongen, som utbragte et leve for fædrelandet, istemt av alle tilstedeværende — danske som norske — med tanken fæstet paa eget land, men ogsaa i mindet om fælles kampe for disse fædreland.

Kommunens autoriteter serveret saa forfriskninger i et større telt nær festpladsen.

Kongen samlet derefter de civile autoriteter og høiere chefer hos sig til lunch; til hans middagsbord var tilsagt endel høiere danske og norske officerer, likesom alle vagt-fri officerer tilbragte aftenen som Hans Majestæts gjæster.

Samtidig var skibenes underbefal og menige av kommunen budne til folkefest paa Askerøen.

Omkring Mindestøtten i Risør

Den 7de lettet orlogsskibene om morgenen og kom til Risør ca. kl. 9 fmd. hilset med salut fra et batteri fra forrige aarhundredes begyndelse.

Idet alle flag gik i top, ankret de større skibe paa Kranfjorden, noget indenfor byen, mens torpedobaatsavdelingen fortoiet paa byens vakre lille havn.

Det var søndag, og dagens festligheter begyndte med gudstjeneste i det fri paa en stor plads utenfor stedets folkeskole. — Her mødte Kongen samt danske og norske orlogsgaster i stort antal.

Efter gudstjenesten avla Hans Majestæt besøk ombord i »Peder Skram«.

Som før nævnt ligger 57 av »Najaden«s og briggenes besætning begravet i Risør. — Det var saarede, som efter kampen blev bragt dertil for at pleies, og som bukket under for sine saar.

Det ny opsatte mindesmærke paa disse mænds grav blev avsløret kl. 5 emd.

Graven ligger paa byens overordentlig stemningsfulde kirkegaard, der i meget minder om den begravningsplads ved Hong Kong, som kaldes »The happy Valley«. Bakerst skraaner dalen lidt opover, og paa skraaningen — mot bakgründ av grønne trær — var mindesmærket for de faldne krigere reist.

Kl. 4^{1/2} gik en festlig procession fra den teppebelagte brygge. — Frem gjennom flagsmykkede og rigt dekorerte

gater, hvor hvitklædte smaapiker og gutter dannet spalier, slynget toget sig. —

I téten gik marinens musikkorps. Umiddelbart efter dette kongen og hans følge, saa kom stedets autoriteter og skibenes besætninger skib for skib under sit befal, foreninger og korporationer under sine faner og endelig store skarer av Risør og omegns befolkning samt hundreder av tilreisende.

Paa kirkegaarden dannet skibsbesætningerne firkant rundt støtten, skolebestyrer Kringlen holdt festtalen og endte med at anmode Kongen om at avsløre mindesmærket.

Hans Majestæt traadte frem, uttalte at det vilde være ham en glæde og trak i snoren, som bragte dækket til at falde.

Bekransning av mindesmærket fandt derefter sted omtrent som foregaaende dag ved Lyngør, hvorefter et blandet kor sang et par sange, der klang vidunderlig vakkert i den indelukkede dal mellem bergkranserne. — En utrættelig og opfindsom maaltrost akkompagneret taler som sang.

Høitideligheten avsluttedes med de danske og norske nationalsange.

Hans Majestæt og endel civile og militære herrer var derefter kommunens gjæster ved et dessertbord, og om aftenen holdt kommunen fest med musik, dans og bevertning for skibenes underofficerer og mandskap, mens Kongen og tjenstfrie officerer samt et stort antal civile herrer

var apotheker Arndt's gjæster til souper paa hans smukke landsted.

Næste morgen kl. 6 lettet »Eidsvold« med H. M. Kongen, mens »Peder Skram« og de øvrige norske skibe laa dagen over. — Dagen var viet selskabeligt samvær mellem danske og norske. Kommandør Bauditz gav lunch, og efter at de danske og norske officerer havde været admiral Dawe's gjæster ombord i »Tordenskjold«, gik »Peder Skram« til søs om aftenen, hilset av hurraer fra norske kamerater, der saa tilbage paa et par festdage av den art, som vækker minder, men ogsaa efterlater saadanne til styrkelse av kameratskapets og venskabets baand mellem nær beslægtede folk.

G. KIELLAND,

Kommandør i den norske Flaade

Til Kommandør Kiellands ovenstaaende interessante og elskværdige Beretning om Festlighederne ved Lyngør og Risør d. 6te og 7. Juli 1912 til Minde om Fregatten Najadens ulykkelige, men ærefulde Kamp d. 6te Juli 1812 skal jeg paa den ærede Redaktions Opfordring knytte et Par Bemærkninger, for paa »Peder Skram«s Vegne med Taknemlighed at genkalde i Erindringen de interessante og indholdsrige Dage, vi tilbragte i Lyngør og Risør i Juli 1912.

Kystforsvarsskibet »Peder Skram« var beordret til paa Danmarks Vegne at overvære Mindefesten i Anledning af ovennævnte Kamp, som jo var den sidste i den lange Række Søkampe, hvor de da forenede to Kongeriger kæmpede ved hinandens Side. Selv om vi ofte ligesom ved Lyngør var de underlegne, var Aanden i Flaaden udmærket og den nordiske Søkrigshistorie afgiver mange lysende Eksempler paa Kampe, som stedse med Ære vil mindes i begge Mariner.

Jeg skal ikke komme nærmere ind paa at omtale Kampen ved Lyngør, som er udførlig beskrevet af Løjtnant G. Kragh i dette Blads Hæfte V 1915, og heller ikke paa Festlighederne i den Anledning, som Kommandør Kielland saa udmærket har beskrevet, men kun søge kort at gengive det Indtryk, som disse Fester har efterladt i min og sikkert i hele »Peder Skram«s Besætnings Erindring.

Naar undtages Begyndelsen, en tæt uigennemtrængelig Taage, som skjulte Norges Kyst og Torungernes Fyr for os, saa har vi fra det Øjeblik, Taagen lettede og den smilende norske Skærgaard ved Indsejlingen til Arendal viste sig for vore Øjne, kun Indtrykket af Sol, Varme og en overstrømmende gæstfri Modtagelse, hvor vi kom hen. Efter et kort Ophold i Arendal, hvor vor elskværdige

Konsul Kallevig gav os Lejlighed til at beundre Arendals smukke Omegn og til at gøre Bekendtskab med norsk Gæstfrihed, sejlede vi d. 6. Juli ad samme Farvand, som Najaden for 100 Aar siden havde fulgt, og fik herved et Indtryk af den Dristighed og det Held, Dictators unge Chef havde haft ved uden Uheld at klare alle de Skær, som det bugtede Løb er fuldt af.

Efter ved Ankomsten til Lyngør at have haft den Ære at blive modtaget i Audiens af Kong Haakon om Bord i Panserskibet »Eidsvold«, overværede jeg Festligheden ved Mindestøtten paa Askø ledsaget af »Peder Skram«s Officerer og Besætning. Den talrige og festklædte Forsamling, som havde givet Møde her og den følgende Dag ved Afsløringen af Mindestøtten i Risør var et tydeligt Bevis paa, at Kærligheden til Marinen er stor i Norge.

Af de Samtaler, jeg førte med de højere Autoriteter i Lyngør og Risør, med Lodser og Fiskere, fik jeg Indtrykket af, at Mindet om den Tid, da norske og danske Sømænd kæmpede ved hinandens Side, endnu er ret levende, og at den Elskværdighed, som blev vist »Peder Skram«, var et Udtryk for Glæden ved igen at se Repræsentanter fra den gamle danske Marine i de Farvande, hvor Samarbejdet med de tapre norske Sømænd for 100 Aar siden var endt med den ærefulde Kamp, vi var samlede for at mindes.

Til Slutning skal jeg mindes den Elskværdighed og Gæstfrihed, som blev vist os af vore Kammerater i den norske Marine lige fra Kong Haakon og den kommanderende Admiral Dawes til den yngste Løjtnant. Efter Dagens Højtideligheder tilbragtes Aftenerne i fornøjeligt Samvær, medens de norske og danske Besætninger til vore Musikkorps Toner svang de norske Jenter. Interessant for os ældre Søofficerer var det at drøfte, i hvor mange Retninger man endnu kan spore den tidligere fælles Tjeneste, og paa den anden Side se, hvorledes de forskellige Forhold, hvorunder den norske og danske Marine virker, har medført forskellig Udvikling af baade Personellet og Materiellet.

Da »Peder Skram« d. 8de om Aftenen efter Udvekslingen af de sidste Skud med »Tordenskjold« stod ud gennem Risørs snævre Skærgaard og gennem Radiotelegrafens sendte de sidste Hilsener til vore norske Kammerater, havde vi alle Følelsen af, at et Par smukke og minderige Dage var afsluttede, men ogsaa af, at vi endnu har mange Minder fælles med den norske Marine, og at disse Minder altid vil knytte os sammen.

R. BAUDITZ,

Kommandør i den danske Flaade

VOR HANDELSFLAADE OG SKIBSFART UNDER KRIGSSITUATIONEN

De to sidste Aar, der som Følge af de vældige Begivenheder, de har rummet, har kunnet opvise en Revidering af de fleste Begreber, Omvurdering af Værdier og Omvæltninger paa mange Hold indenfor Finans- og Erhvervsliv, er ogsaa for den danske Skibsfart bleven den mærkeligste Periode i dens Eksistens.

For den almindelige Publikums-Bevidsthed tegner Billedet af vor Skibsfarts Kaar og Virksomhed i dette Tidsrum sig vistnok som en Guldalder. For en Gangs Skyld har man givet Skibsfarten, der ellers ikke i synderlig Grad har kunnet glæde sig ved Befolkningens Interesse — saa lidt som ved Lovgivnings- og Bevillingsmyndigheders Gunst — en Førsteplads indenfor Offentlighedens Opmærksomheds-Sfære; det ganske Danmark har interesseret sig for Skibe — dette Begreb dog taget i mere børsteknisk end i maritim For-

stand. Man har faaet Forstaaelsen af, at dette Erhverv har tilført Landet Værdier, der beløber sig til Hundreder af Millioner, og medens den Del af Befolkningen, der ellers ikke kærer sig det mindste for Søen og Skibsfarten, ihærdigt har søgt at bjerge sin gode Portion af Rigdommen, har ogsaa Staten, som i de vanskelige Aar i egentligst Forstand lod Skibsfarten sejle sin egen Sø og intet gjorde for at støtte den eller fremme dens Udvikling, pludselig faaet Øje paa den — som godt Skatteobjekt — og stillet en Række Krav til den og søgt at lægge den ene Byrde tungere end den anden paa dens Skuldre. Da dette bevægede Kapitel af dansk Skibsfarts Historie i Aarene 1915—16 nu forsaa vidt er afsluttet ved den mellem Staten og Skibsrederne truffne Overenskomst om Afgift og Ydelser, er det ikke værd at komme længere ind paa dette Emne. Dog vilde det være

særdeles naturligt, om man engang, naar vi efter Krigens Afslutning kommer ind i mere smult Vand, optog visse Sider af Sagen til fornyet Diskussion og bl. a. kom ind paa en Revidering af de Bestemmelser, der paalægger Skibsfarten saa urimelige Byrder som de forældede Afgifter til Toldvæsenet, Konsulatsafgifter, Statens Tilsyn med Skibe o. s. v.

At Skibsfarten i Almindelighed har tjent Penge, at den til sig selv og til hele Landet har hjemført Rigdomme *udefra*, véd vel altsaa de fleste nu. I mindre Grad gør man sig det vist klart, hvilken Betydning Skibsfarten har haft ikke alene for vor Eksport og Import, men ogsaa for vor Handel og Industri, og at den herved har skaffet forøget Arbejde og forøgede Indtægter for en Mængde Mennesker ogsaa uden for dens egen Kreds.

Krigen har virkelig belært det danske Folk om, at der er noget, der hedder Skibsfart og en dansk Handelsflaade — hvilket jo kun er af det gode. Men hvis man samtidig har faaet den Opfattelse, at vor Skibsfart nu har faaet »en Plads i Solen«, er man dog i væsentlig Grad paa Vildspor, i alfald hvis man herved forstaar en gylden Sinecure-Tilværelse. Mere i Overensstemmelse med Kendsgerningerne vilde det være at sige, at de sidste to Aar har været ikke blot de mærkeligste men ogsaa de vanskeligste, vor Skibsfart har oplevet, og at der i dette Tidsrum har været stillet større Krav saa vel til Lederne af Rederierne som til vor Handelsflaadens farende Folk end nogensinde før.

Den første umiddelbare Virkning af Krigens Udbrud var Standsning og Forvirring over hele Linjen. Medens flere af de krigsførende Landes Handelsflaader maatte standse deres Virksomhed og en meget betydelig Tonnage gik ud af Fragtmarkedet ved at blive taget i Regeringernes Tjeneste, laa de smaa neutrale Landes Skibe lammede af Situationens Usikkerhed, af Tilbageholdenhed fra de oversøiske Landes Side, af Udførselsforbud og Spærringer o. s. v., rundt omkring i Havnene. Den første Periode efter Krigens Udbrud bragte saaledes den danske Skibsfart betydelige Tab, og snart begyndte Mineudlægningerne at kræve Ofre. I Krigens første Maaned mistede vor Handelsflaade 4 Skibe (»Maryland«, »Chr. Broberg«, »Kamma« og Skonnerten »Gæa«), og Ulykkerne forløb ikke uden Tab af Menneskeliv. Verdens-Uvejret meldte sig med truende Skyer rundt om og Lynedslag ogsaa indenfor den fredelige, neutrale og legitime Søhandels Omraade.

Inden ret længe kom dog Skibsfarten atter i Gang, og Fragterne begyndte at stige, omend i Begyndelsen ret langsomt. Men samtidig paaførtes der Skibene hidtil ukendte Omkostninger ved de uhyre Losnings- og Lasteudgifter i fremmede Havne, lange Ophold, Standsninger af fremmede Krigsskibe og Indbringelser for Visitation, vidtløftige Omveje, Stigning af *alle* Driftsudgifter, navnlig bestandigt og voldsomt stigende Priser paa Kul, høj Krigsassurance og Ulykkesforsikring, Tillæg til Lønningerne og i det Hele forhøjet Pris paa alt, hvad Skibsfarten bruger. Hindringer af forskellig Art i den frie Disposition, Vanskelighederne ved at faa Bunkerkul og andre Restriktioner, Anulleringen af internationale Overenskomster, pludselige Ændringer af Kontrebande-Bestemmelser og Opstillingen af strænge Krav gav baade Redere og Førere nok at tænke paa og stillede strenge Krav til deres Konduite og Beslutsomhed.

Samtidig paaførtes der Skibsfarten Farer og Besværligheder ved Slukningen af Fyr, Inddragning af Sømærker og Anvisning af nye og vanskelig Ruter, ofte tæt under Land og gennem Minefelter med fremmede Befalingsmænd ombord.

»Handelskrigen« fortsattes stadig omend med skiftende Voldsomhed, ialfald med Perioder, i hvilke det gik mere eller mindre haardt ud over den danske Handelsflaade. Vinteren 1914—1915 bragte i og for sig faa Tab for os, men Foraarsmaanedene i Fjor kom med en Oplussen af Torpederings- og Minesprængningernes Hyppighed; fra 1. Maj til de første Dage i Juni gik saaledes paa denne Maade 7 danske Dampere tabt, medens de efterfølgende Sommermaaneder særlig kunde opvise en Mængde Tilfælde af Op-

brænding af Sejlskibe (fra 2. Juni til 15. August 10 Skonerter), af hvilke dog vistnok Storsteparten har været lastede med ubetinget Krigskontrebande. Efter en forholdsvis rolig Vinter, hvor der var saa faa Ofre for »Handelskrigen«, at Krigsforsikringspræmien kunde nedsættes for de fleste Farter, fulgte i dette Foraar en ny Uro-Periode med talrige Tab, saaledes to Tilfælde med Torpedering af Dampere (»Stjerneborg« og »Caledonia«) i Middelhavet og flere Tilfælde af Torpederinger og Mineulykker — desværre ogsaa med Tab af et Par Menneskeliv — i engelske Farvande og i Østersøen.

I Følge med den stigende Fortjeneste for Skibsfarten var der saaledes rigeligt med ydre Vanskeligheder og Farer, der satte Førere og Besætninger paa haard Prøve, og indadtil kom Besværet i Form af Statens Forsøg paa Indgriben — Skibssalgs-Forbudet og »Beskærings«-Forslagene — medens nye Vanskeligheder meldte sig udefra, saaledes det engelske Krav om Returfragt, yderligere Bunkerkuls-Restriktioner (tyske Bunkerkul erklæres af England for Kontrebande) og Indførelsen af Maksimal-Rater paa visse Farter med Trusel om at søge det samme Princip gennemført i videre Udstrækning.

Rederne saa ganske vist deres Selskabers Aktier stige i Kurs paa Børsen til hidtil ukendte Højder, men samtidig meldte det Spørgsmaal sig, om der virkelig var et rimeligt Forhold mellem de noterede Kurser og Selskabernes Fortjeneste. Og for Rederne, hvem Ønsket om den stærkest mulige Konsolidering og Tilvejebringelsen af det ypperste Beredskab overfor den sikkert kommende skrappe internationale Konkurrence efter Krigen naturligt maa ligge stærkt paa Sinde, var dette et Fænomen af ikke helt lystelig Art med Henblik paa Ansvarret saavel overfor Forpligtelserne m. H. t. den besindige Administration og fremsynte Politik paa den ene Side som til Forventningerne om Udbytte paa den anden.

En Vanskelighed, som den store Mængde sikkert heller ikke har haft nogen klar Forstaaelse af, er Bemandings- og Lønnings-Spørgsmaalet. Paa visse Tidspunkter, siden Krigssituationen indtraadte, er det forekommet, at Besætninger under Henvisning til den forøgede Fare ved Sejlskibene enten har vægret sig ved at gaa med Skibene eller har forlangt betydelig Ekstrabetaling, ligesom det er hændt, at Førere eller Befalingsmænd har følt Ansvarret og Risikoen saa stærkt, at de har foretrukket helt at opgive at fare. Med Hensyn til Betalingspørgsmaalet har det fra første Færd ved Forhandlingerne mellem Rederne og Skibs-personalet være anerkendt, at det var naturligt, at Søfolkene under de forhaandenværende ekstraordinære Forhold fik en god Betaling for godt Arbejde under vanskelige Vilkaar. Derfor fik de Krigstillæget og andre Indrømmelser. Den gamle elementære Sætning, at et Arbejde er sin Løn værd, er i Praksis bleven anerkendt af vor Skibsfarts Mænd, og det er da ogsaa en rimelig Betragtning, at det ikke er lysteligt at være Sømand — navnlig ikke Fører — under Forhold som disse. Søfolkene er jo i Virkeligheden den eneste Del af de neutrale Landes Befolkning der »er i Krig«. De skal ud mellem Miner og mellem Undervandsbaade, som ofte har for travlt til at se sig for, de skal Vinterdage i uroligt Vejr og i Mørke sejle ad vanskelige Kurser i Farvande, hvor Fyrene er slukkede, Mærkerne inddragne eller flyttede. Det er ikke »Sjov« altsammen. Vor Handelsflaadens Førere, Maskinmestre og Besætninger har paa praktisk og usammensat Maade præsteret et dygtigt og fædrelandsnyttigt Stykke Arbejde, — saa vist som *hele* den af den danske Handelsflaade under Krigen ydede Indsats har været af den allerstørste Værdi, ja har været afgørende for hele vor økonomiske Situation under Verdenskrigen. Efter lange Tidens trælsomt Arbejde for vor Skibsfart kom en pludselig og hæftig Oplømsstringstid, som krævede et endnu mere intensivt Arbejde, en lang og drøj Vagttørn, hvor det gjaldt om at være agtpaagivende, raadsnar, beslutsom, hurtig i Vendingen og samtidig taalmodig. Har vor Skibsfart i disse mærkelige Aar sin Besøgelsestid, har den visselig ogsaa sin Prøvelsestid. Og saa meget mere, som det, der

nu udøves, sikkert vil blive af bestemmende og afgørende Betydning ud i Fremtiden. Betydningen af at have en moderne Handelsflaade og et kraftigt og initiativrigt Skibsfartserhverv kan under Forhold som de nuværende ikke overvurderes. Der kommer en Dag efter denne, da det for ramme Alvor gælder for et lille Lands Erhvervsliv at være modstands- og konkurrencedygtigt overfor de store Handelsnationer, som visselig ikke vil tage nænsomme Hensyn.

Den danske Handelsflaade har tjent godt — til Skibsfarten selv og til Landet. Men den har ogsaa tjent *vel*, under Slid, Risiko og Uro; den har gjort vort Flag Ære.

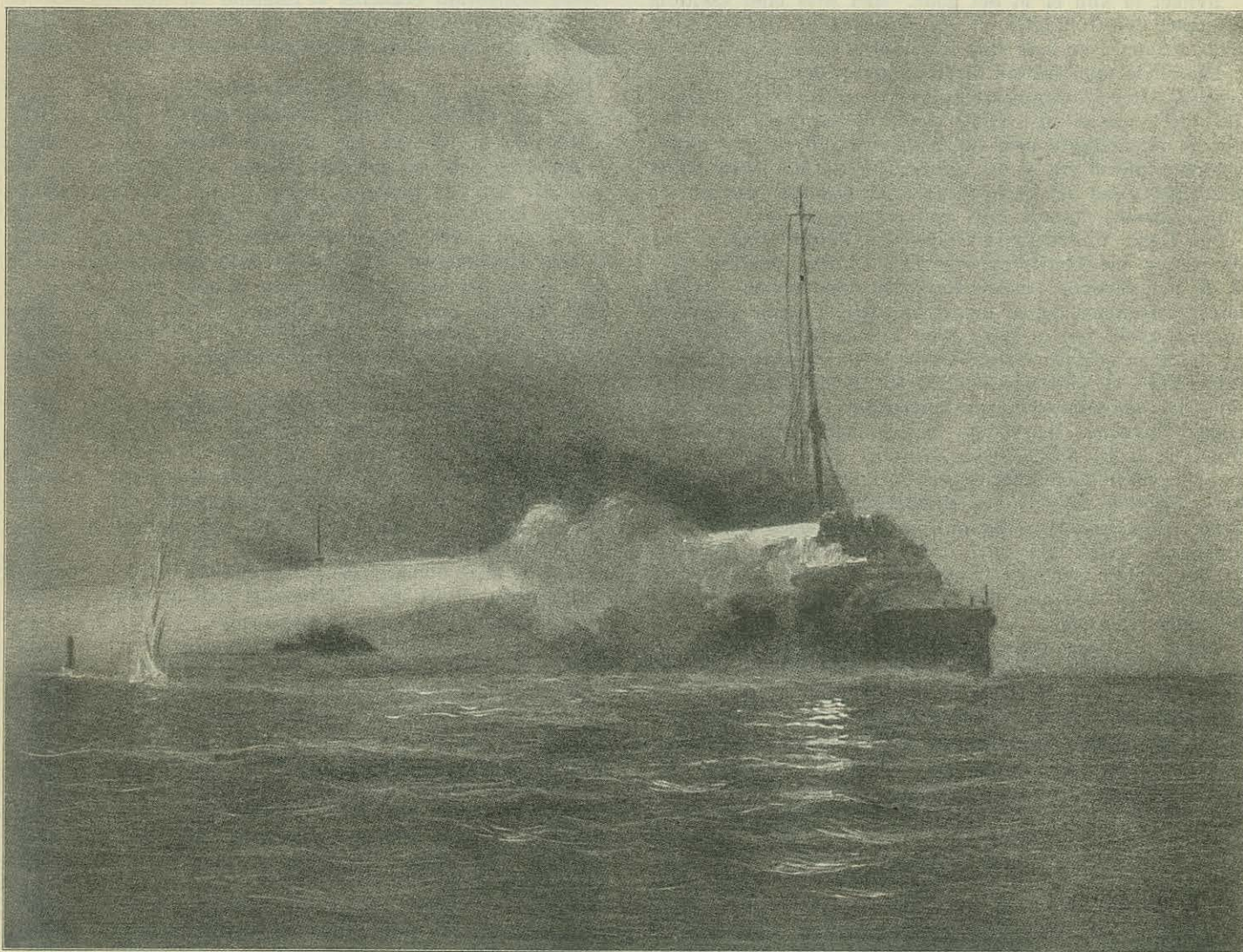
Hvilket ikke burde glemmes, naar den Dag kommer, da Vinden skifter, og den under andre Former end nu skal arbejde sig op mod Sø og Strøm.

H. BOESGAARD

SØKRIGEN I MIDDELHAVET

EFTERÅRET 1915

Natlig Kamp mellem Jager og U-baad

I Begyndelsen af August 1915 syntes den russiske Flaade at være Herre i Sortehavet; i Marmarahavet trængte franske og engelske Undervandsbaade ind trods Minespæringer og Beskyttelsesnet for at vanskeliggøre Forsyningen af de tyrkiske Tropper paa Gallipolihalvøen. Den 8. August lykkedes det en af de engelske Baade at torpedere Kampskibet »Barbarossa Haireddin« paa 10 600 Tons, men Størstedelen af Besætningen reddedes. Det var et af de Skibe, som i 1910 blev købt af Tyskland.

I Middelhavets vestlige Del syntes derimod de tyske og østerrigske U-baade at operere heldigt, og østerrigske Krigsskibe angreb endogsaa flere italienske Kystbyer. Den 5. August sank en italiensk U-baad, den 12. torpederedes

en østerrigsk U-baad i Adriaterhavet og en engelsk U-baad »E 7« blev taget i Dardanellerne. Omtrent samtidig erklærede Italien Krig mod Tyrkiet.

Den 28. September mistede Italien et af sine Panserskibe, det 14 Aar gamle »Benedetto Brin«, paa hvilket der under en Brand opstod en Eksplosion, hvorefter Skibet sank; der omkom 346 Mand.

Efter en Meddelelse fra Bulgarien udlagdes der midt i Oktober Miner langs den bulgarske Kyst i Sortehavet og i det ægæiske Hav ved Dedeagatch; alle Fyrene blev slukkede.

I Oktober ødelagde de tysk-østerrigske U-baade mange Skibe i Middelhavet, og den 9. November blev Passager-

damperen »Ancone« skudt i Sænk af en østerrigsk U-baad, hvorved 100 Mennesker omkom. Dette gav Anledning til den sædvanlige amerikanske Misstemning med lange Forhandlinger, der endte med, at Østerrig den 30. December bøjede af for Amerika i Anledning af Ancone-Affairen. Men uheldigvis torpederedes samme Dag Damperen »Persia« ved Kreta og 333 Mennesker, hvoriblandt mange Kvinder og Børn, omkom, medens 166 blev reddede. Stemningen i Amerika blev nu atter meget ophidset. Et Par Dage efter var det, at Tyskland beklagede, at amerikanske Borgere var gaaet ned med »Lusitania«, men da »Persia«s Torpedering var en ligesaa rædselsfuld Gerning som »Lusitania«s Sænkning, var Persia-Affairen maaske Aarsag til, at Tyskland omtrent samtidig tilbød ikke mere at angribe Skibe i Middelhavet og Passagerskibe i Nordsøen uden Varsel.

Den 29. December sejlede en østerrigsk Flaadedeling fra Cattaro for at bombardere Durazzo. Paa Vejen blev den angrebet af den allierede Flaade, og to østerrigske Jagere, »Lika« og »Triglav«, ødelagdes. Disse smaa Ekspeditioner af den østerrigske Flaade kunde ikke forhindre, at der fra 15. December og et Stykke ind i det ny Aar kunde transporteres 260 000 Mand over den sydlige Del af Adriaterhavet.

Under Krigen er Undervandsbaadene gaaet et Skridt videre frem i Udvikling. Baadene er bleven større og stærkere og har faaet en stor Aktionsradius, saaledes at de engelske Baade har kunnet optræde i Østersøen og de tyske i Middelhavet.

Undervandsbaadene har omstødt det ældre Begreb om en Blokade, da Skibene nu ikke længere kan opholde sig i Nærheden af den blokerede Kyststrækning, og Skibe, som skal visiteres, maa først bringes i Havn. *Undervandsbaadene synes ogsaa fuldstændig at kunne beherske snævre Farvande og Sunde.* I Adriaterhavet har de østerrigske Undervandsbaade haft saa stor Fordel af Dalmatiens Skærgaard, at de Allieredes Kampskibe knapt har kunnet optræde i Adriaterhavet, og de østerrigske Hære har trygt kunnet operere langs Kysterne uden at blive forstyrret af de fjendtlige Søstridskræfter.

Admiralitetet har nu offentliggjort de Instruktioner, som under 20. Oktober 1915 er udstedt for engelske Handelskibe. Af disse udførlige Instruktioner, skal her anføres et kort Uddrag:

Hensigten med Armeringen er at give Skibene Midler i Hænde til at modsætte sig Angreb af fjendtlige, armerede Skibe, og den maa ikke anvendes i nogen anden Hensigt.

Skibsføreren eller den vagthavende Officer er ansvarlig for Skydningens Begyndelse og Ophør.

Før Ilden aabnes, skal det engelske Flag hejses, og man maa ikke beskyde eller vedblive med at skyde paa et Skib, som har overgivet sig ved at hale sit Flag ned.

Armeringen er kun anbragt til Forsvar, og Skibsføreren bør undgaa Kamp, hvis det er muligt.

Erfaringen har vist, at fjendtlige Undervandsbaade og Flyvemaskiner ofte uden Varsel har angrebet Handelskibe. Man bør derfor ikke lade saadanne Fortøjer komme paa saa nært Hold, at en Torpedo eller Bombe har sikker Udsigt til at ramme.

Engelske og allierede Undervandsbaade og Flyvere har Ordre til ikke at nærme sig egne Handelskibe. Følgelig kan man gaa ud fra, at enhver Undervandsbaad eller Flyvemaskine, som frivillig nærmer sig, har fjendtlige Hensigter. I saadanne Tilfælde kan Ilden aabnes til Selvforsvar for at forhindre de fjendtlige Fortøjer i at komme paa nært Hold.

Man maa huske, at Flaget ikke er absolut Kendetegn paa Nationaliteten. Tyske Undervandsbaade og armerede Handelsdampere har ofte benyttet fremmede Flag. Skønt Brugen af falsk Flag for at undslippe er lovlig Krigslist, kan Benyttelsen heraf i armerede Handelsdampere let føre til Misforstaaelser; det er derfor forbudt at benytte sig af en Krigslist, der kan betegne Skibet som et neutralt Fartøj. Disse Instruktioner er stadig i Kraft.

C. J. H. SPERSCHNEIDER,

Kaptajn u. T. i Flaaden.

UNDER TEUFELKAPS SKYGGE

(FORTSAT)

Længe efter at vi var gaaet til Ro, vedblev disse underlige Toner med Minutters Mellemrum at lyde i mit Øre, snart stærkt, snart ganske dæmpet. Det var, som om en umaadelig Stræng blev anslaaet af et Plekter med uregelmæssige Slag, først sagte, saa crescendo, til det lød som en jævn Summen, og endelig atter aftagende, til Lyden til sidst døde bort.

Det er Lyden af Klippeblokke, som løsner sig ved Fjeldets øverste Rand og styrter ned i Dybet. Under et næsten lodret Fald paa over 2000 Fod, hvor de Gang paa Gang tørner mod et eller andet Fremspring i Klippen, der faar dem til at snurre rundt som et ricochetterende Projektil, fremkalder de denne Brummen i Luften. Af dem er den vældige »Rovs« bleven til, som hele Fjældet rundt danner en 5—600 Fod høj Skraaning, der falder jævnt fra den lodrette Klippevæg ud i Havet.

Ja, det er Evigheds Toner, den evige Tilintetgørelses Melodi. Det er Bjærgets Svanesang, den skal ikke ophøre, før dets Kraft og dets Knogler er brudt og ligger i Støvet, fladt og almindeligt som alt Landet omkring det. Men i disse Toner er der — endnu — en Underklang fra Jordens Morgen, fra den Tid, da det under Drøn og Bulder løftede sin glødende Kæmperyg højt op over de bølgende Marker, der stredes om Ligevægten og brast over Jordens sydende Kærne. — —

Ud paa Natten lød der pludselig et Helvedes Spektakkel fra Hundene. Det viste sig, at de havde fundet et Par Bjørneskind, som var deponerede oppe i Rovsen et lille Stykke fra vort Telt. De maatte være af Bjørne, som Jarners Rejsehold havde skudt her for nyligt paa Vej til Ardencaple-Inlet. Straks ved vor Ankomst var det blevet os klart, at han havde teltet her; vi fandt nemlig i Fjæren nogle tomte Blikdaaser og en gammel Skraa — Civilisationens umiskendelige Spor i Ødemarken!

Rundt om Depotet var der fuldt af Ulvespor, rimeligvis af én Ulv, som mange Gange har gæstet Stedet. Begge Skindene var halvt opædte, saa vi lod roligt Hundene fortsætte Ødelæggelsen, hvad der i Nattens Løb afstedkom storartede Slagsmaal med paafølgende, grupvækkende Hylekoncert.

Denne naaede dog ikke her de Dimensioner, som hjemme ved Skibet, hvor undertiden Hundrede og tyve Hunde var forsamlede. I Almindelighed indledes Musikken af et kæmpemæssigt Slagsmaal, almindeligvis opstaaet over Mad- eller Kærlighedsspørgsmaal, — eller blot fordi der nu én Gang pludselig er kommen »Tævelse i Luften«. Ud fra Klumpen af rasende Bæster ser man snart enkelte, sønderrevne Syndere luske bort med hældende Hoveder og bloddryppende Ørelapper. Naar de er komne et godt Stykke bort, hvor de tror sig i god Salve — og ikke før

— anbringer de sig paa Bagen, stikker Snuden i Vejret og begynder at tude. Noget jammerligere og rædselsfuldere end denne Begrædelsessang kan man vanskeligt tænke sig. Den gør ogsaa hurtigt et højst uhyggeligt Indtryk paa Kammeraterne. Et Øjeblik efter sidder alle Ekspeditionens Hunde, Sejrherrerne saavel som de Slagne, paa deres Haler med Snuderne oppe i den syvende Himmel, og hele Landskabet genlyder af en langtrukken, infernalsk Hyl. Intet kan i min Fantasi genkalde den grønlandske Vinternats storslagne Uhygge, som Tanken om disse Hundehyl. Der er alle Lyde deri, Stormens fortvivlede Sang i Takkelagen, Nyisens langtrukne Klage ved Springflodstide og det bortdragende Fugletræks Skrig i Efteraarsmørket. Det er, som om der paa hver eneste Klippesten i Landskabet sidder fordømte Aander og tuder deres Vaande ud i Natten; hele det øde Lands Sjel er i disse Lyde.

Der blev ikke meget tilovers af de to Bjørneskind. Vore ti Stakler holdt sig skadesløse for det Kødfoder, som de haardt havde tiltrængt efter de anstrængende Dagsmarscher, og som vi ogsaa havde tænkt at traktere dem med, om Jagtlykken havde været os god. Hidtil havde de maattet nøjes med den medbragte Tørfisk.

Jeg faldt ikke i Søvn den Nat. Jeg var saa optaget af Tanken om, at jeg nu endelig var nær mine Ønskers Maal, paa det Sted, som jeg i mange Maaneder havde glædet mig til at naa. Skulde det blive en Skuffelse? — Stille og godt var her jo, intet af al den Larm og megen Talen, som i den folkerige »Danmarks-Havn«, hvor undertiden en Snes Mandfolk boede tæt opad hinanden.

Æde var her nok af, — for saa vidt som vi fandt vort Depot i Orden; af Tobak og Kaffe havde vi saa meget, vi kunde ønske. Her var Vildt, uidentivt. I hvert Fald Bjørne i Mængde. Skulde man endnu en Gang komme til at se en pragtfuld Bjørn paa nært Hold? — Ja, det var denne sidste Tanke, som holdt mig vaagen!

Siden Efteraaret ifjor var kun én Bjørn bleven nedlagt, for et Par Maaneder siden inde bag »Hvalrosodden«. Ellers havde det været skralt med Jagten, hvortil man vel næppe kan regne Fangsten af et Par hvide Ulve i Skibets Nærhed. Men én Form for Jagt havde vi dog haft ombord; og om den skal her berettes.

Hele Vinteren igennem havde Beboerne af Køjrummene i Messens nærmeste Omegn været generet om Natten af et væmmeligt Sjov af Skibsrotterne, der, efterhaanden som Lasten tøntes for Spisevarer, fandt det mere indbringende at forlægge Nattekommersen til Kabysgangen og Pantry'et oppe i de øverste Etager. Her boede Hovmester Jensen, kendt som Ekspeditionens mest fanatiske Jæger. Hans storslaaede Anfald paa Rotterne og de voldsomme Midler, han anvendte imod dem fra sine Baghold, stod imidlertid aldrig i noget rimeligt Forhold til Jagtudbyttets Størrelse.

En Nat, da jeg trods Rotternes Sjov endelig var sovet ind, vaagnede jeg pludseligt ved et eksplosionslignende Bulder, der længe efter rungede i Luften og sluttelig tabte sig i Smaalyde rundt om i Skibet. Jeg fór overende i Køjen og troede, at Storraaen, som var surret lodret til Masten ovenover mit Køjerum, var styrtet ned og gaaet tværs igennem Skibet.

Men det var bare Jensen, som var paa Jagt.

Ude i Kabyssen stod en mægtig Jernstang, som man knapt kunde slæbe og som anvendtes til Ildrager. Med Rottejagten for Øje havde Jensen tilspidset den i den ene Ende, hvilken han plejede at gøre hvidglødende, før han begav sig paa Krigsstien. Han var ikke rar at møde i den smalle Gang med det Vaaben i Hænde!

Holdt vaagen i flere Timer af Rotterne havde han i Nat stillet sig paa Lur bag sin Dør med »Skræp« i Haanden, og da endelig en Rotte viste sig i Reviret, slyngede han Tordenkilen med al Kraft ud imod den med det Resultat, at Projektilet først tørnede mod Jernskottet, derefter væltede et Par store Blikbeholdere og endelig borede sig med den spidse Ende dybt ned i Dørken udenfor min

Dør, hvor den stod og rystede og dirrede af utilfredsstillet Blodtørst. Halvt besvimet af Rædsel, men ganske uskadt, styrtede Rotten sig i Vildelse over en Lugekarm ned paa Maskintoppen, hvorfra den forsvandt i det yderste Mørke. Men rundt om i Kammerdørene kom rasende, af Søvn tilklistrede Ansigter tilsyne og hvædede af den skuffede Jæger, som var tavs beskæftiget med at hale Tordenkilen op af det Hul, den havde frembragt i Messegulvet.

Naa, — til syvende og sidst var vi jo paa Jensens Parti imod Rotterne. Dette Leben maatte ha' en Ende! Hvad der fik Bægeret til at flyde over var, at en Rotte en Nat aad én af vore tre Duer, Resten af et Dusin Stykker, vi havde haft med fra Danmark. Saa svor vi, at nu skulde der flyde Blod! — Da Doktoren samme Dag undersøgte Bunden af sit Medicinskab, hvor han opbevarede Vat og Forbindstoffer og der fandt indkvarteret en Rottefamilie bestaaende af en Moder med to voksne Sønner, besluttede vi at tage en frygtelig Hævn.

En større Bande Ekspeditionsdeltagere blev straks mobiliseret. Fra Medicinskabet og ned gennem Gangen stod i Kø Bendix Thostrup med en Ladestok, Dr. Lindhard og Peter Hansen med Fleuretter, Charles Poulsen med en Støvleknægt, jeg selv med en tyk Tovende og endelig Gustav Thostrup med en Pistol, der var stoppet med Hagl helt ud til Mundingen.

Saa blev Skabsdøren aabnet. Thostrup slog med Ladestokken et Rabalder mod Skabet, og ud styrtede Rotte Nr. 1, som om Lucifer var i Hælene paa den. Vi saa den kun som en graa Streg, der endte højt oppe i en Portiære ved Siden af Gustavs Revolver. Hidtil var Rotten usaaet, men vi andre slap ikke fra hinandens Raseri uden større eller mindre Læsioner. Vore Krigshyl ved denne Lejlighed trodser enhver Beskrivelse; man maa have opholdt sig mellem Menneskeædere paa Fidschi-Øerne, for at have hørt noget lignende.

Da vi søgte i Portiæren efter den forsvundne Rotte, faldt denne pludselig ned i Hovedet paa Charles og blev hængende i hans Haar. I næste Øjeblik pegede to Fleuretter og en ladt Revolver paa hans Hoved, en Ladestok og en Tamp løftedes — og Gud véd, hvad der var sket, hvis ikke Rotten i samme Nu havde ladet sig falde til Jorden! Charles fik lige akkurat Tid til at slaa mig over Skinnebenet med Støvleknægten, da vi alle som én kastede os med hele vor Vægt i en Klump ovenpaa Rotten.

Det døde den af. — —

Imidlertid var de to andre Rotter ganske stille listede ud af Skabet og ned ad en Sidegang, hvor Ring lige saa stille nappede dem én for én formedelst en Pind med et Søm paa Enden. Aldrig har nogen af os andre kunnet faa opklaret, hvordan disse to blev aflivede. Ring og merbemeldte Jensen besørgede alt hertil henhørende, men i dybeste Hemmelighedsfuldhed. De tre Kadavere blev senere udstillede paa Fordækket, hvor »Døve Klavs« straks aad dem. Han var en simpel og bramfri Hund, der var født paa Ekspeditionen og følgelig ukendt med saa højtidelige Ceremonier som en *lit de parade*.

— —

Liggende her i Soveposen var jeg endnu ikke bleven færdig med Meditationer over dette Thema, da det var bleven Tid til at tørne ud og lave Morgenpemmicanen.

Saa snart denne var sat tillivs, skulde vor gode Følgesvend Weinschenck forlade os for at køre tilbage til Skibet med de dér haardt savnede Hundespannd, mens vi andre med den ene Slæde, hvorpaa alt vort Kluns nu var læsset, besluttede os til alene at sætte i Vej sydover for at finde det til os om Vinteren udlagte Proviandepot samt søge en passende Teltplads for vort Ophold.

Ved Afskeden bad vi Weinschenck sørge for, at Hundespanndet maatte komme herved om en Maanedstid for at hente os hjem. Vi skulde til den Tid, haabede vi, nok have Bjørnekød til at fodre Hundene godt af med.

Saa blev vi alene.

Vi fik en nederdrægtig Tur den Dag. Læsset var tungt.

vel nok henimod 400 Pund, og Føret var rædsomt. Fjorden mellem Teufelkap og det Syd for liggende Næs, hvor vort Depot skulde være, var højst 5 Km. bred. Men det varede 8 Timer for os at slide os derover. Vi sank i Sne til Knæerne og Sveden drev i sorte Striber ned ad os, skønt vi gik i de bare Uldtrøjer. Paa mange Steder maatte vi vende Front mod Slæden, tælle en — to — *tre!* — og saaledes rykke den frem én Alen ad Gangen. Et Sted nægtede den pure at lystre vore Tag. Efter flere forgæves Forsøg slap jeg min Skagle og saå haabløst paa Bertelsen. Da saå jeg paa én Gang et stort Raseri vaagne i ham. Han blev rød i Hovedet og bed Tænderne sammen. Og pludselig kastede han sig frem over den genstridige Slæde, greb den om begge Mederne — og trak den op *alene!*

Det er den eneste Gang, jeg har set Bertelsen give efter for et Vredeanfald, og jeg var stærkt imponeret. Et Øjeblik efter lo vi begge to og trak roligt videre.

Midt paa Fjorden maatte vi nødtvungent gøre et lille Holdt, da Bertelsen gik tilbage for at hente sin Vest, som vi havde tabt af Slæden. Imens lavede jeg Mælkebrød af condenseret Mælk og Skonrogger, med den tændte »Primus« staaende i en Kasse paa Sneen. Den Rast og det Maaltid, vi dér holdt sammen, glemmer jeg aldrig. —

Paa Sydsiden af Fjorden traf vi tæt under Land Mængder af store Ferskvandsisfjælde med de pragtfuldeste Former og Farver, en hel By. Da vi naaede det lave Forland, besluttede vi at telte her og Dagen efter gaa hen og undersøge, om vort Depot var uskadt, medtagende den tomme

Slæde til at transportere det tilbage paa, hvis vi ikke syntes om Depotstedet som Opholdssted.

Vi fandt straks en herlig, lille Plet oppe paa Landet. Igennem Isskruningen naaede vi til et fladt Forland, bevokset med Mos og Lyng og Græs, paa tre Sider omgivet af lave Fjelde, som gav Læ for Blæsten. Overalt vrimlede her af Dyrespor — Ræv, Hare og Rype. Snespurve kvadrede og sang rundt omkring, og Solen bagte paa den mangelarvede Bund, der sendte Varmen tilbage i smaa, dirrende Bølger. Fjæren neden for var fuld af gamle og nye Bjørnespor, hist og her var en dyb Grav, som Bamsen havde lavet for at finde Sæl.

Jo, her var til at være! Vi fløjtede og sang og fandt Livet herligt og godt at leve, og vi rejste vort Telt paa Græsset og satte Kogeapparatet i Gang.

Bertelsen tager Sigte paa et stort Ferskvandsisfjeld nede i Stranden og styrter løs paa det med hævet Øxe. For nu skal vi ha' Mad, *meget* Mad, og al den The og Mælk, som vi kan tylle i os. Og vort drivvaade Tøj skal tørres over den snurrende Primus eller paa Bardunerne omkring det solbeskinnede Telt.

Saa aad og drak vi og røg en Fredspiibe med Alverden.

Og da vi talte »Motiverne«, som vi kunde se heroppe fra Teltpladsen, og var naaet til halvtreds, kunde vi intet mere for Søvnighed, men kravlede i Poserne. (Fort.)

ACHTON FRIIS

EN ERINDRING FRA VAGTSKIBET »SJÆLLAND«

„1247“

(FORTSAT FRA HEFTE IV)

De fortsatte deres Vandring, men jo nærmere de kom Maalet, jo mere urolig blev 47. Strøgvrimmelen gled forbi hans Øjne som i en Taage, og hvert Øjeblik standsede han for at tørre Sveden af Panden.

»Puh! det er varmt,« udbrød han, »skal vi ikke puste lidt?«

»Nej, kom nu; — husk Søsteren venter,« svarede Overmatrosen med et Grin. — »Det Par Timer kan snart gaa.«

De skred videre ud ad Vesterbro, men da de naaede Alléen, standsede 47 igen.

»Hvad er der i Vejen, 47? — Er De syg? Jeg synes De ser saa bleg ud?«

»Jeg? nej jeg fejler ikke noget,« stønnede den Ulykkelige, »men hør, jeg tror ikke, jeg kan finde den Villa. — Jeg har kun været der én Gang før.«

»Jamen De ved da Navnet paa den Grosserer, hos hvem Deres Søster tjener?« spurgte Overmatrosen og saa mistroisk paa ham. — »La' nu vær' og spille Komædie, 47.«

»Jo, han hedder Christensen,« indrømmede 47 med mat Stemme.

»Naa gør han det; ja saa finder vi ham nok. — Vi kan jo spørge en Betjent; der staar en der ovre.«

»Nej, nej, lad os bare gaa videre; det er en lille hvid Villa med en høj Hæk foran,« svarede 47 og søgte at holde sin Ledsager tilbage, men denne, der forlængst havde gennemskuet Synderen, og morede sig over hans Kvaler, trak af med ham, tværs over Alléen, for at spørge Betjenten.

Denne pegede paa en Villa, som de tilfældig var i Nærheden af, og et Øjeblik efter standsede de ved en lille, elegant Jernlaage med forgyldte Spidser. 47 havde den største Lyst til at stikke af, men hans Ledsager skubbede

ham ublidt indenfor, og de befandt sig nu i en smuk Have, i hvis Baggrund der laa en lille, villalignende Bygning.

»Naa da 47! rask i Slaget. — Hvad venter De efter?« udbrød Overmatrosen, da 47 nølende blev staaende.

»Hm, ja, jo, Overmatrosen bliver vel her?« stammede 47, der ingen Udvej saa til at slippe ud af Kniben. »Min Søster kan vist ikke taale at se os begge to paa en Gang.«

Overmatrosen vilde svare, men i det samme aabnedes Laagen, og en ældre, svær Gentleman traadte ind i Haven. »Søger De nogen?« spurgte han i en Tone, der tydelig røbede Villaens Ejer.

»Ja, undskyld Hr. Grosserer,« tog Overmatrosen Ordet med Haanden til Huen, »men jeg har Ordre til at ledsage denne Mand herud ...«

»Hvad skal han her?« afbrød Grosserereren den talende.

»Besøge sin syge Søster, som skal tjene hos Grosserereren,« svarede Overmatrosen med et Sideblik til 47, hvis Minespil kun altfor tydeligt røbede den Sjælekval, han befandt sig i.

»Det forstaar jeg ikke rigtig, min gode Mand. Vi har ingen syge Piger her.«

»Jo, hun har skrevet efter mig,« udbrød nu 47 som et sidste fortvivlet Forsøg paa at redde Situationen; »hun skal være meget syg,« føjede han frækt til.

»De er vist gaaet fejl i Byen, mine Herrer,« sagde Grosserereren smilende, »hvad hedder Pigen?«

»Frida Jensen, Hr. Grosserer,« svarede 47 rask, uden at tænke paa, at han selv hed Hansen.

»Har Søsteren faaet Navneforandring?« spurgte Overmatrosen med et Grin, »De hedder jo da Hansen, ikke sandt 47?«

»Ja, det passer godt nok,« svarede 47, lidt forlegen ved denne Vandgang, »men ...«

»Vor Stuepige hedder ganske vist Frida,« afbrød Grosserereren ham, »men hun fejler ikke noget. — Der kan de selv se, mine Herrer,« vedblev han leende og pegede paa et af Villaens Vinduer, i hvilket Frida netop kom til Synne. »Er det hende?«

47 drejede Hovedet i den angivne Retning, og fuldstændig paa det rene med, at al Forstillelse ikke nyttede mere, nikkede han ugenert op til Pigen, der smilende besvarede hans Hilsen.

»Ja vist er det hende, Hr. Grosserer, og jeg er glad ved at hun ikke er syg. — Der maa foreligge en Misforstaaelse med dette hersens Brev,« føjede han ugenert til.

»Naa, gør der det,« udbød Overmatrosen, hvis Taalmodighed omsider brast, »nej holdt 47, nu er den Komædie forbi, og det er vist bedst, vi to sætter Kursen mod Toldboden. — Den med Søsteren hopper jeg ikke længere paa.«

»Aah! Hr. Overmatros, maa jeg ikke lige tale med hende,« udbød 47 og saa bønligt paa sin Overordnede: »Det er da vel ikke Meningen, at ha' sjasket hele denne lange Vej bare for at gaa igen?«

»Er de gal Mand? Tror De ikke jeg har haft nok af Deres Narrestreger? — Højre om — March.«

»Med en Hilsen til den forbavsedede Grosserer, der ikke forstod et Muk af det hele, skubbede Overmatrosen den ulykkelige 47 ud af Haven. 47 naaede lige at faa nikket til Frida, der imidlertid var kommen ned til Laagen, inden hans ubarmhøjertige Foresatte fik ham stoppet ind i en Sporvogn, og en halv Time senere var den uheldige Udflugt til Ende og 47 igen vel afleveret om Bord i Vagtskibet, med meget ringe Udsigter til foreløbig at træde de københavnske Brosten.

Denne Streg indbragte ham nemlig yderligere Straf, men næsten værre end Straffen var de Spottegloser han maatte taale af Kammeraterne, for Historien sivede selvfølgelig ud og alle i Skibet morede sig over den uheldige Elsker. 47 fandt sig forholdsvis taalmodigt i de mange Forespørgsler: om han ikke snart skulde paa Frederiksberg igen o. s. v., og endelig en Dag, omtrent seks Uger senere, slog Oprejningsens Time for ham.

Under den daglige Rengøring var 47, sammen med flere andre beskæftiget uden Bords med Afsæbning af den hvide Gang. Under dette Arbejde, der foregik fra et højt Stillads, anbragt paa en Flaade, tabte en af hans Kammerater, en stor, klodset Jyde, sin Vinduesvasker over Bord. Inden han kunde komme ned fra Stilladset, var den tabte Genstand allerede drevet saa langt bort, at han ikke formaaede at række den.

»Den kan Du ikke naa, dit Kvaj,« raabte en af Kammeraterne grinende, »spring ud efter den.«

»Jamen je ka it svøm,« svarede Jyden og saa langt efter den drivende Genstand.

»Staa ikke der og glo,« raabte nu 47, »kryb ind paa Banjerne, og løb ned og ta' den Kajak der ligger derhenne paa Flaaden agten for Skibet, men rap Dig nu, ellers gaar Vinduesvaskeren til Søs.«

Fyren krøb ind gennem det aabne Vindue paa Banjerne, og kom lidt efter tilsyne nede paa Flaaden agten for Skibet. Her laa to Kajakker, og det var kun et Øjeblik's Sag at smide den ene i Vandet, men til Kammeraternes Forbavelse stillede Jyden sig oprejst i den smalle, fladbundede Tingest og begyndte at bruge Aaren med store, voldsomme Bevægelser, der hvert Øjeblik truede med at kæntræ det lille Fartøj.

»Er Du gal?« raabte 47 oppe fra Stilladset, »sæt Dig ned, ellers gaar den rundt med Dig.«

Men Jyden var døv for alle Tilraab, og i sin Iver for at naa den tabte Genstand tog han sig ikke i Agt for en Trosse, der fra Vagtskibets Bøug var ført over paa Fregatten »Danmark«. Idet han passerede under Trossen slog Aaren mod denne, og Fyren gik uden Bords med et vældigt Vræl, medens Kajakken samtidig drev bort fra ham.

Svømme kunde han selvfølgelig ikke, og medens han krampagtig klamrede sig til Aaren, skreg han højt om Hjælp. Hele Skibet blev alarmeret ved hans Brøl, men inden den vagthavende Officer fik gjort Anstalter til at faa en Baad bemandet, sprang 47 paa Hovedet ud fra Stilladset, og svømmede, fuldt paaklædt, med lange sikre Tag hen imod den Forulykkede.

Det var ogsaa paa høje Tid, thi i sin Angst havde denne sluppet Aaren, og var lige ved at gaa under, da 47 slog en Klo i ham.

»Lig stille din Klodrian,« raabte 47, da den druknende krampagtig klamrede sig til ham, »hører Du, ellers lader jeg Dig gaa til Bunds!«

Den fortumlede Mand adlød rent mekanisk, og 47 havde nu let ved at holde ham oppe, indtil en Baad samlede dem begge op. Kammeraterne hilste Redningsmanden med et Hurra, da han, drivende af Vand, kom om Bord, og saa snart han havde skiftet Tøj, fik han Ordre til at melde sig hos Chefen, der fra Skansen havde været Vidne til hans raske Daad.

Hvad de to talte om, ved ingen; men næste Søndag holdt Chefen en Tale til det forsamlede Mandskab, i hvilken han meddelte, at 47 paa Grund af udvist Konduite havde faaet eftergivet Resten af sin Straf.

»Jeg haaber,« sluttede Chefen, henvendt til 47, »at De skønner paa den Tillid, jeg saaledes viser Dem og for Fremtiden opfører Dem saaledes, at vi kun har Glæde af Dem. Vis Dem som en Mand og De vil blive behandlet som en Mand.«

Chefens venlige, men bestemte Optræden gjorde sin Virkning, og 47 kom aldrig mere i Kollision med Reglementerne.

1893 / 1888-89

AGITÉR

for

Tilgang til Marineforeningen.

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE VII

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITIONER: THIESENSVEJ 10 KORSØR
HANS TAUSENSGADE 14 ODENSE

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU og AXEL JUEL

TORDENSKJOLDS MINDE

Paa 200 Aars Dagen for Sejren i Dynekilen, den 8. Juli, nedlagde Formanden for Marineforeningen, Kommandør *Maegaard*, ledsaget af Holmens Kirkes Klokke, en Krans ved *Tordenskjolds* Statue, idet han udtalte: »Paa Marineforeningens Vegne nedlægger jeg til Minde om Sejren i Dynekilen paa 200 Aars Dagen denne Krans paa Sejrherrers Statue.«

ROSKILDE KREDSEN

Mandagen den 26. Juni foretog den nystiftede Marineforening sin første Udflugt til Gershøj. Kl. 2¹/₄ startedes fra Havnen med 3 Lystkuttere og 1 Motorbaad, som Medlemmer af Roskilde Sejlklub havde stillet til Disposition. Kl. 3¹/₂ ankredes op ved Gershøj.

Ved 6-Tiden blæstes til Samling, og Formanden, Portør *F. Christensen*, bød Velkommen og rettede en Tak til Inspektøren for Marinehospitalet, Løjtnant *Andersen*, for hans Nærværelse. Endvidere meddelte Formanden, at en Kreds af gamle Marinere havde anskaffet et Flag, som vilde blive overrakt Kredsen.

Derefter blev der kommanderet: Klar ved Flaget, og til Tonerne af »Kong Christian« hejste Bagermester *Andersen* det nye Flag.

Formanden tog igen Ordet og mindede om Flagets Betydning. Det var almindeligt, naar et Flag indviedes, at man slog 3 Søm i, for Gud, Konge og Fædreland. Det vilde Marineforeningen ikke bruge, den vilde hejse sit Flag, for det var kun i yderste Nød en Sømand spigrede sit Flag til Masten. Med Ønsket om, at der altid maatte blive vist Flaget Ære, bad Formanden modtage Gaven.

Bagermester *Andersen* udtalte sin Glæde over, at Marineforeningen kunde hejse sit eget Flag, og mindede om, hvor højt man i Marinen lærte at ære det.

Selskabet begav sig derefter til Bordet, hvor bl. a. Løjtnant *Andersen* havde Ordet og mindede om de Stemninger, der kan betage én, naar man saa sit Hjemlands Flag i fremmede Lande.

Efter Spisningen blev der drukket Kaffe paa Hotellets Terrasse. Kl. 8¹/₂ sattes Kursen mod Roskilde, men da Vinden var løjet af, blev alle Sejlkutterne taget paa Slæb af Fiskeeksportør *Jensens* Motorbaad.

Kl. 10¹/₂ ankredes op ved Roskilde efter en overordentlig vellykket Udflugt.

SVENDBORG KREDSEN

havde den 7. Juni en velbesøgt og meget fornøjelig Sammenkomst paa Hotel »Svendborg«.

Formanden, Direktør *Tuxen*, indledede med et Leve for Kongen. Borgmester *Smith* talte for Foreningens Protektor, H. kgl. H. *Prins Valdemar*, Redaktør *Egebjerg* for Marineforeningen, Direktør *Tuxen* for Hovedforeningens Formand, Kommandør *Maegaard*, og Snedkermester *Landt Christensen* for Lokalforeningens Formand, der kvitterede med et Leve for Kassereren og Sekretæren.

Ved Kaffen gav Mægler *H. A. Hansen*, Thuro, en meget interessant Skildring af sine Oplevelser om Bord paa Fregatten »Jylland« i Krigsaaret 1864. Han sluttede med et smukt motiveret Leve for gamle Danmark. Under stærk Tilslutning takkede Direktør *Tuxen* for den livfulde Skildring og udbragte et Leve for Mægler *Hansen*. Mægler *R. S. Hansen* oplæste en Bladartikel fra 1914, i

hvilken hans Farbroder, Skibsreder *J. P. Hansen*, Thuro, skildrede Slaget ved Helgoland. Han sluttede med at mindes Kommandør *Suenson* med Ønsket om, at den danske Flaade altid maatte have saadanne Mænd paa de førende Pladser.

Ved Punchebollen vekslede nu Taler og Sange til henad Midnattid. Der blev talt for Dannebrog, for Orlogs- og Handelsmarinen, for Danmarks Værn o. s. fr. De gamle Marinere fremdrog, den ene efter den anden, fornøjelige Træk fra Livet om Bord. Den vellykkede Sammenkomst sluttede med et af Havnefoged *Jensen* udbragt Leve for Marinens Officerer.

Til Postmester, Grev *Tramp*, Odense, der som ung Kadet saarede ved Helgoland, og til Kredsen Stifter, Kaptajn *Ewald*, afsendes der telegrafiske Hilsener.

FRA NORDAMERIKA

I det i Omaha, Nebraska, udkommende Blad »Den danske Pioner« for den 15. Juni iaar, findes følgende livfulde Skildring af Jubilæumsfesten for Aargang 1891. Vi gengiver nedenfor denne Artikel, der viser, hvor viden om de Følelser og Tanker, der besjæler vor Forening, naar:

»Der gives Øjeblikke i Livet, hvor man uvilkaarlig kommer til at tænke lidt over det hele — saadan mere end sædvanlig, og disse Tanker kommer stadig frem, naar man skal til at holde Jubilæum.

Jeg kan ikke nægte, at jeg fik travlt med at fordybe mig i Minderne, da jeg blev gjort opmærksom paa, at det var 25 Aar siden, jeg den 25. April stillede paa Værftsbroen ved Orlogsværftet for at aftjene min Værnepligt i den kongelige danske Marine, og da en af Gasterne fra hint Aar, som nu er Fuldmægtig paa Orlogsværftet, stillede sig i Spidsen for en Jubilæumsfest, greb jeg med Begærlighed Lejligheden til atter at melde mig for at træffe nogle af de gamle, som var mine Kammerater i hine Tider.

Og forleden Dag stillede vi altsaa atter ude paa Værftsbroen. Nu var Styrken jo svunden noget ind — vi mødte kun 100 Mand ialt, men det var vel nok de bedste, kan jeg tro — at domme efter det Humør, der besjælede alle de gamle »Mænd« fra det første Øjeblik, de saa hinanden igen.

Lige straks var der jo lidt Besvær med at finde ud af, hvem der var hvem, for de femogtyve Aar havde jo forandret de Herrer en Del; men det varede ikke længe, før man hørte de klaskende Haandtryk og den hjertelige Latter, som fulgte med Genkendelsen. — »Der har vi 53 — og der er jo Maleren — God Dag, Smørstikker — ja, Du var forfærdelig fedtet dengang med Smørret« osv. osv. — saadan summende det omkring, efterhaanden som vi samlede. Og allerede her udenfor Broen fik man et lille Indtryk af, hvorledes Forholdene havde udviklet sig for disse forskellige Mennesker, der nu mødtes efter i en Menneskealder ikke at have set hverandre.

Nogle kom vandrende ligesom dengang for 25 Aar siden, da vi ikke anede, hvad det var, der fandtes paa den anden Side Broen, og andre kom kørende i Luksus-Automobil, men i samme Nu, vi blandedes her — akkurat som hin Mødedag, saa var al Standsforskel som blæst bort — og vi var igen Kammerater.

Og saa vandrede vi ned gennem Værftet til den gamle Hovedvagt, i hvis ærverdige Taarn jeg i sin Tid tilbragte saa mange Timer med at holde Udkig over Reden og Havnen.

Her laa den sidste Rest af Danmarks Svaner — det gamle stolte Orlogsskib »Fyen«, som i mange Aar var Kaserneskiib.

Da vi kom ombord her, hørte vi pludselig en skingrende Baadsmandspibe og en gennemtrængende Kommando: »Klar til Skafning — overalt!« og et Øjeblik efter var vi bænket ved alle de gamle Kistebænke, hvor Tintallerkenerne stod paa de hvidskarede Borde akkurat som i gamle Dage, og saa serverede Orlogsgasterne fra i Aar den mest udmærkede Biksemad, jeg har faaet i mit Liv. Serveringen var nøjagtig den samme med Skibsol af de gamle Blikkrus — den eneste Forskel var Snapsen — den fik vi jo ikke i 91.

Det kan nok være, at der blev en Pludren og Snakken, og nu begyndte alle de gamle Minder for Alvor at troppe op, og vi huskede paa, naar vi sad her paa de samme Kistebænke og skaffede og ventede paa, at Skibssergent Møller skulde komme med den længselsfuldt ventede Post — den eneste Adspredelse efter Skoletimernes Strabadser. Og saa fik jeg pludselig Øje paa Kadet Hjorth — han lærte mig de første forberedende Øvelser — nu var han graaskægget, men han kunde dog straks kende mig igen. Og han havde i Lommen den lille Bog, som han brugte i 1891 til at notere op i, og der stod mit Navn jo ogsaa nok saa nydeligt. Nu er han Brofoged i Aalborg. Og vi kom til at snakke om gamle Kommandør Holm, der var Chef paa Skuden, og hans Næstkommanderende Schultz, der begge er døde. Og Kaptajn With, som nu er Kommandant paa Christiansø, og som jeg aldrig hørte sige et Ord. Og vi mindedes nuværende kgl. Kapelmusikus Sandby, naar han om Eftermiddagen, naar vi var »skajet ud«, krøb op paa et eller andet opstaaende med sin Violin og spillede de sidste Dansemelodier, der »Mændernes« tog sig en Svingom med hinanden. For ikke at tale om »Skomageren« fra Nakskov, som nu er Natvægter i Vordingborg. Hans Landlov blev stoppet, fordi han en Dag ikke havde bundet den regiementerede Sløjfe paa sine Sko. »Nu har du stoppet min Landlov«, sagde Skomageren til mig, »men det bryder jeg mig Pokker om, for jeg har aldrig været i Land endnu, og jeg kommer heller ikke — hvad skulde jeg i Land efter —?« Og den lange Herredsfuldægtig fra Kallundborg, som var Flagmand og Broder til den senere saa berømte Taksamotor-Jespersen. Han blev Ordonnans hos Viceadmiralen og fik det storartet ombord. Nu hilste vi paa hinanden igen, og han var bleven »Spids« i Byen — Sagfører, Branddirektor og R. af Dbg. Og Jordan, som var Skibets enfant terrible, — alle disse kære gamle Kamsjukker dukkede op for Ens Blik, og nu sad mange af dem her lyslevende paa Fyens Batteri og spiste Biksemad, akkurat som for femogtyve Aar siden. Der var jo lidt Forskel paa Ansigterne fra dengang, og de fleste var jo blevene noget rynkede; der der var kommet Furer, der fortalte, at de 25 Aar ikke var tilbragt paa Ryggen i en Chaise-longue med en Mavebælte-Cigar i Munden. Nogle af os var blevene graa i Toppen, og andre mødte med en skinnende Fuldmaane. — Frokosten var meget animeret, og morsomt var det, hvergang en eller anden opdagede et Ansigt fra gamle Dage — saa blev der en Genkendelseshilsen, som ikke gik ganske af i Stilhed.

Efter Frokosten gik jeg lidt rundt i Skibet — den gamle ærverdige Fuldrigger — den sidste af dem allesammen, og jeg kiggede ud gennem Vinduerne — de gamle Kanonporte — og jeg tænkte paa, hvor tidt jeg for femogtyve Aar siden laa i de samme Vinduer, naar vi havde Frivagt, og længtes over til Langelinie, hvor Folk promenerede, medens jeg var indespærret her som i et Fængsel. Jeg lod Blikket løbe langs Dækket paa Banjerne, og jeg tænkte med Gru paa mit Morgenarbejde dengang, som bestod i at rense 50 Spyttebakker, skure Messingtojet paa dem blankt og fylde frisk Sand i dem. Det var ikke noget hyggeligt Arbejde, og det var ogsaa lovlign lidt Arbejde for en Mand i fire, fem Timer, saa jeg kan huske, at jeg tidt gemte mig nede i Sandhullet helt nede i Lasten og tog mig en lille ekstra Morgenskraber dernede. Ja, det kan nok være, at Minderne dukkede frem, men jeg blev afbrudt i mine Reflektioner af Baadsmandspiben, som kommanderede os til Opstilling for Fotografen. Og saa gik vi i Land, efter at vi bogstavelig havde kastet vor Cigar i en stor Spand Vand — Tobaksrygning tillades under ingen Omstændigheder paa Orlogsværftet. Nu gik Turen ned til Undervandsbaadene, hvoraf Danmark har en 12-14 Stykker, og derfra til den store og meget interessante Modelsamling. Her findes Modeller af alle de Skibe, som i Aarhundreder er bygget paa Værftet, og denne Samling er overordentlig smuk og interessant.

Men vi skulde nu samle Kræfter til om Aftenen, hvor vi skulde samles paa »Gimle«, og ved Syvtiden troppede alle de gamle Gæster op her igen. Der var jo nogle, som havde brugt Dagen til at slaa et lille Slag, men det gjorde ikke noget. Humøret var stortartet, og Komiteen havde sørget for, at nogle af Datidens Officerer og Underofficerer ikke manglede; dengang var de jo unge Løjtnanter — nu var de blevene Kommandører og Kaptajner, men man mærkede, at de følte sig som Kammerater med de gamle »Mænd«. Og saa gik vi til Bords.

Mellem de højtstaaende Officerer præsiderede Grev Lerche, Lerchenborg, som var Lægdsrullemand fra hint mindeværdige Foraar og var mødt ligesom vi andre derude paa Værftsbroen hin April Morgen. Han ønskede i valgte Ord alle sine gamle Kammerater velkommen til Festen. Og saa tog vi fat — baade paa Middagen, Talerne og Sangene, og man mærkede rigtignok, at naar gamle Sømand kommer til Gilde, saa vil de mere sig. Blandt Talerne skal jeg kun nævne en meget smuk, indholdsrig og varmtfølt Tale af Skuespiller Emmanuel Larsen, som fortalte om det udmærkede Kammeratskab, der slog ham i Møde paa hans første Tur over Nordsoen, da en helbefaren Sømand vilde lette ham Arbejdet, fordi »saadan en Komediantspiller jo ikke forstod sig saa godt paa de Dele«.

Senere paa Aftenen blev der pebet til Punsch, og saa løsnedes Tungebaandet, og nu fik vi høre artige Historier. Det kan nok være, at de gamle Drengene kunde spinde en Ende, og det blev sent, inden den storartede Fest sluttede.

Jeg har fortalt om dette Møde efter 25 Aars Forløb, fordi jeg tænker, at der ogsaaovre i U. S. vel nok findes nogle, som var mellem de 2000 Mand, der stillede under Flaget hint Aar — det Flag, som vi i hvert Fald fik lært at respektere, og som aldrig gaar tilvejs paa min egen Flagstang, uden at jeg blotter mit Hoved.

Tonys Bror.«

SOLDATERHJEMMET I BAADSMANDSSTRÆDE

Soldaterhjemmet, Baadsmandsstræde 19, har sendt Redaktionen sin Aarsberetning, antagelig fordi »Under Dannebrog« er et af de Blade, som Hjemmet modtager frit til Underholdning for de besøgende.

Det skal være os en Glæde at benytte denne Lejlighed til at sige nogle Ord om Hjemmet, bl. a. fordi vi derved — omend ad Omveje — kan hjælpe til at løse en af Marineforeningens Opgaver, nemlig at støtte, vejlede og glæde det indkaldte Mandskab.

Soldaterhjemmet, Baadsmandsstræde 19, er Landets ældste Soldaterhjem. Det aabner gæstfrit sine Døre for enhver indkaldt værnepligtig; Søværnets Mandskab, som i meget ringe Grad er i Stand til at benytte Hjemmet, betaler desuden kun halvt for Adgang og Opbevaring af civilt Tøj under hele Tjenestetiden, nemlig ialt 1 Kr. Det er billigt, naar man tænker paa, at Vedkommende for den Betaling kan komme og gaa, læse Blade og Bøger, skrive Breve (Papiret er frit), have Lejlighed til i gode Omgivelser at nyde

billige Forfriskninger og desuden have sit civile Tøj opbevaret og assureret.

Selvfølgelig kan Hjemmet ikke holdes i Drift og yde alt dette for den Betaling, som stammer fra Mandskabet, men heldigvis har det Venner, som hvert Aar giver det Gaver; Staten skyder ogsaa noget til, men det meste kommer ind gennem »frivillig Værneskat« d. v. s. Penge, som ved Sessionerne frivilligt betales af dem, der af en eller anden Grund ikke naar med til at blive indkaldt til Tjeneste. Det er Penge, som er godt givet ud, og Hjemmet (og sammen med det alle de andre Soldaterhjem) fortjener, at baade de unge Mænd, som ikke selv kommer i Tjenesten, og desuden enhver anden, der har Hjerte og Tanker for at give en nyttig Haandsrækning til de indkaldte værnepligtige, betænker Soldaterhjemmene med Gaver i Penge eller Blade og Bøger til Underholdning for Mandskabet. Og er der nogen, som ved Foredrag, Oplæsning e. l. vil glæde de besøgende i Hjemmet, da tages der ogsaa altid med Tak imod Tilbud i den Retning.

RED.

DET DANSKE REDNINGSVÆSEN I AARET 1914—15

DE NYE MOTOR-REDNINGSBAADE

Marineministeriet har udsendt Beretning om det danske Redningsvæsens Virksomhed i Aaret 1914—15.

Disse Aarsberetninger er i Almindelighed kun kendte indenfor Fagfolkenes Kreds, og Aarets Redningsbegivenheder fæstner sig som Regel kun momentvis i det store Publikums Bevidsthed ved Referater i Bladene af Redningsvæsenets Virksomhed efter dets dygtige — og lykkeligvis som Regel — heldigt udførte Arbejde. Aarsberetningen, der fremtræder som et 30-Sidet Hefte med Kortbilag, giver imidlertid i Aar et interessant og fyldigt Indtryk af, hvilken betydningsfuld Institution Redningsvæsenet er vokset til, siden det ved Lov af 26. Marts 1852 traadte ind i Livet under Former, der i alt væsentligt er de samme som nu. Selvfølgelig er der i de forløbne 64 Aar sket en mægtig Udvikling i Antal af Stationer og med Materiellet, og den i saa fremragende Grad udviste Dygtighed fra Konstruktørers og Bestyrelser Side og Interesse og aldrig svigtende Mod og Offervillighed fra Mandskabernes Side har skaffet det danske Redningsvæsen en smuk og fremtrædende Plads i Livredningens Tjeneste.

Kammerraad *C. B. Claudi*, der nærrede stærk Interesse for Oprettelsen af et organiseret Redningsvæsen paa Jyllands Vestkyst, bekostede selv i sin Tid en Rejse til England for at studere Forholdene derovre og indsendte en Rapport om disse til Generaltoldkammeret. Da Interessen for denne Sag dermed var vakt ogsaa hos Private, lod »Foreningen for Søfartens Fremme« i 1846 for egne Midler bygge en Redningsbaad, som stationeredes i Aggerkanalen, ligesom ogsaa »Frimurerlogen« i 1847 bekostede Anskaffelsen af en Redningsbaad med lufttætte Kasser, der fik Station ved Flyvholm ved Harboøre, og et Raketapparat til Klitmøller. Begyndelsen var hermed gjort, og *C. B. Claudi* fik samme Aar ved allerhøjeste Resolution af 9. Juni et Beløb af 5000 Rdlr. til yderligere Studium og Forsøg, hvorved han blev sat i Stand til atter at besøge England. I Oktober 1849 blev der nedsat en af Sagkyndige sammensat Kommission, bestaaende af Kammerraad *Claudi*, Kaptajnløjtnant *Ipsen* og Artillerikaptajn *Lundbye* til at fremsætte Forslag om Redningsstationernes Antal og Beliggenhed, om Personel og Materiel, og i Marts 1850 fremkom et saadant Forslag, omfattende foruden Vestkysten tillige Bornholm, Læsø, Grenaa og Gedser. Det gjordes gældende, at selv om der paa sidstnævnte 4 Steder ikke sjældent forekom livsfarlige Strandinger, var det dog fortrinsvis Jyllands Vestkyst, der som den farligste særlig maatte komme i Betragtning ved Anskaffelsen af Materiel, da de Skibbrudne der havde vanskeligst ved at reddes uden særlige dertil egnede Apparater.

Paa Finanslovene 1850—51 og 1851—52 bevilgedes ialt 25,000 Rdlr. til Redningsvæsenet, og i Løbet af disse Aar traadte den nye Institution dermed ud i Livet i Henhold til Kommissionens Udkast. Den endelige Ordning af det nørrejydske Redningsvæsen fastsattes ved Lov af 26. Marts 1852 og Institutionen henlagdes under Indenrigsministeriet. Ved dettes Deling i 1896 overgik Redningsvæsenet til Landbrugsministeriet for endelig fra 1. April 1906 at blive henlagt under Marineministeriet.

Kammerraad *Claudi* ansattes som den første Bestyrer og fungerede indtil 1. Juli 1869, da han afløstes af sin tidligere Assistent, Vicekonsul *A. Andersen*, som fungerede indtil sin Død 1909. Den nuværende Bestyrer er tidligere Lodsoldermand i Frederikshavn *P. Kjelder-Nielsen*, som bor paa Skagen. Bornholms Redningsvæsen bestyredes fra 1873 af Toldoppebørselskontrollør *J. H. Stub* i Nexø, indtil den 4. Juni iaar, da han afgik ved Døden og Posten overtoges af Dampskibsekspeditor i Nexø *L. A. Øbergesen*. For den særlig betydningsfulde Station i Esbjerg er der ansat en Disponent, Havneingeniør *L. Th. C. Barner*, under hvem Stationerne Syd for Blaavandshuk og paa Fanø sorterer.

Det jydsk Redningsvæsen omfatter nu 32 Baad- og Raketstationer, 8 Baadstationer og 9 Raketstationer; paa Bornholm findes 2 Baad- og Raketstationer og 4 Raketstationer. I Jylland findes yderligere 12 Bistationer med Baad, som betjenes af Mandskabet fra nærmeste Hovedstation. Paa Sjælland og Møen findes desuden enkelte Raketstationer. Personalet i Jylland omfatter ialt 595 Mand, det bornholmske 63 Mand, medens der til Transport af Baadene haves ialt 462 Heste til Raadighed. Til Kommunikationen anvendes ialt 177 Telefonstationer med 63 Alarmeringshuse, medens Bornholm har 26 Telefonstationer. Til Vedligeholdelse og Nyanlæg af Veje til Redningsvæsenets Brug er i 1915 anvendt 12,172 Kroner. I Finansaaret 1914—15 er der af Statskassen til Redningsvæsenet anvendt ialt 317,400 Kr.

Medens Materiellet, som foran nævnt, anskaffedes i Begyndelsen efter engelske Forbilleder, blev den specielt for vore Kyster egnede Model dog noget for sig. Manglen paa

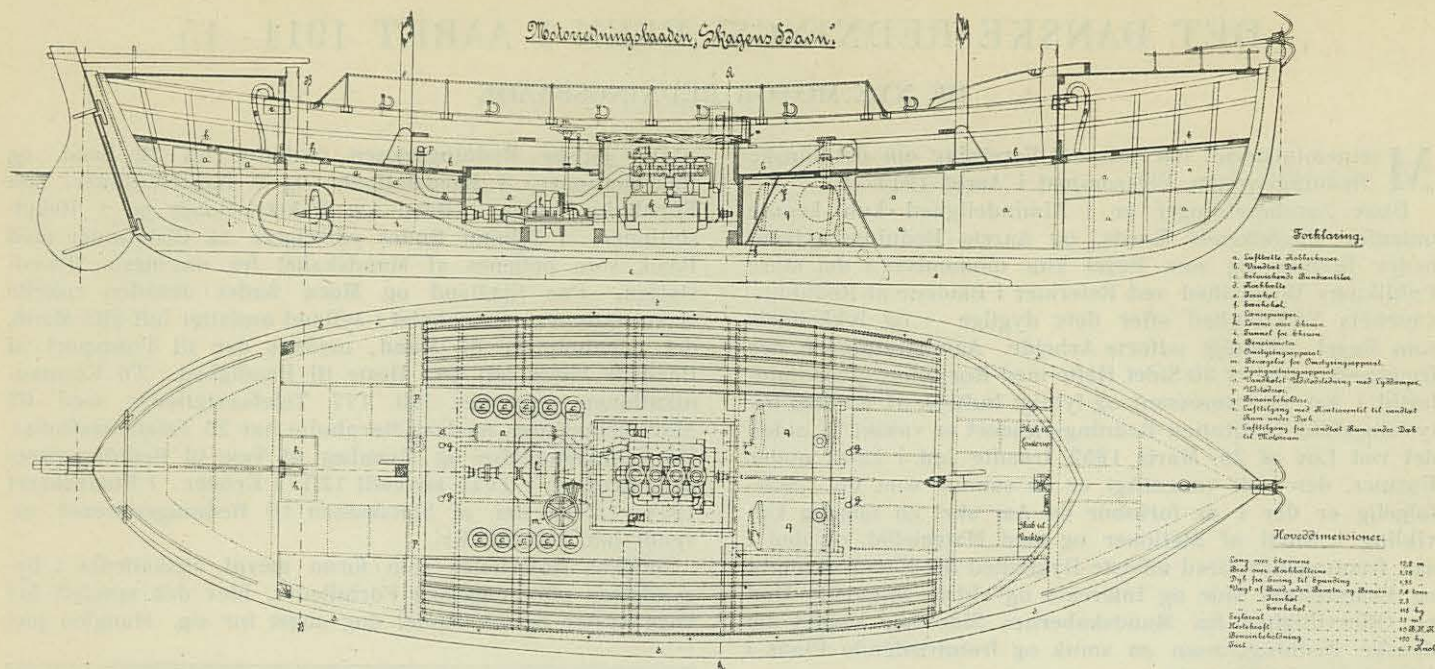

Skagen-Baaden paa Orlogsværftet.

Havne og de gennemgaaende flade Kyster krævede en særlig Type Baad, sødygtig, synkefri og transportabel uden for stort Besvær, saaledes som vore Dages danske Redningsbaad ser ud.

De paa Orlogsværftet tegnede og byggede Robaade til Redningsbrug, har mere end en Gang tjent som Model for Udlandets Baade, f. Ex. modtog Marineministeriet i Efteraaret 1912 Anmodning fra det portugisiske Redningsvæsen om at levere 4 Stk. Roredningsbaade, der blev byggede paa Orlogsværftets Baadebyggeri og leveredes i Løbet af 5 Maaneder i November og December 1912 og i Januar Maaned 1913. Imidlertid fremkom Baadmotoren, og dens Sejersgang indenfor dansk Fiskeri fremkaldte ret naturligt den Tanke at anvende Motorbaade i Redningsvæsenets Tjeneste, et Problem, Verdens Skibs konstruktion en lang Tid havde beskæftiget sig med uden at have naaet til et fuldtud tilfredsstillende Resultat. Spørgsmaalet er jo ikke løst med Anbringelsen af en Motor i de almindelige Roredningsbaade; med oprørt Hav vilde en saadan med almindelig Skruer forsynet Baad, der ofte maa arbejde paa grundt Vand ved Strandingsstedet, løbe for stor Risiko for at tage Bunden, faa Axlen knækket eller andet Haveri paa Drivkraften og dermed være hjælpeløs.

I England forsøgte man derfor at lade Skruen arbejde i en i Baaden indbygget Tunnel og byggede et stort Antal af disse Baade; i Tyskland anvendtes samme Princip, men det fordrede, at Motorbaaden enten altid skulde ligge i Vandet eller sættes paa Land fra en Havn ved Hjælp af

en Ophalerbedding. I Amerika anbragte man en Skruer paa hver Side af Baaden og indrettede dem til at klappe op langs Baadens Sider, naar man passerede Revlerne for ud- eller indgaende.

For at hælde Erfaring for, hvilken Type, der bedst vilde egne sig for danske Forhold, lod Ministeriet paa Orlogs værftet bygge en Baad efter engelske Tegninger »Skagens Havn» og en efter amerikanske Tegninger »Østerby«.

Af vedføjede Billede fremgaar, hvori det nye ved Konstruktionen bestaar. Medens Skruden som bekendt ved Enkeltkrue-Skibe eller -Baade findes ret agter foran Roret i Skibets Længdeakse og omgivet af frit Vand til alle Sider, saaledes at den for fuld Kraft har den størst mulige Vandmasse at arbejde i, vilde en saadan Anbringelse af Skruden ved Redningsbaadene til vore Kyster utvivlsomt være ganske anvendelig. Man har da anbragt Skruden i en Tunnel inde under Baaden, nedadtil beskyttet af den svære gennemgaaende Køl, og paa Siderne og øventil af Tunnellens Vægge, hvis Form forefter gaar jævnt over i Baadens og derved giver fri Adgang til den størst mulige Vandmængde omkring Skruden. Denne Anbringelse baade forhindrer Vragstykker i at beskadige Skruden og denne i at ramme Skibbrudne, som er faldne over Bord.

I September 1914 var Baaden »Skagens Havn» færdig, og overførtes i Oktober s. A. til Skagen. Den opbevares i et særligt dertil bygget Hus, fra hvilket en Bedding fører skraat ud i Havnen, saaledes at Baaden skydes ud ved sin egen Vægt, naar den slippes og straks har nogen Fremdrift indtil Motoren sættes til. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at man nogle Steder paa Englands Kyst, hvor Landet falder brat af mod Havet i Klippeformation, og hvor Stationering af en Redningsbaad er en Nødvendighed, i dertil egnede Kløfter har anlagt Beddinger fra ret betydelige Højder ud i Søen, ad hvilke Baadene sættes ud i det oprørte Hav med alle Mand ved Aarerne, — en dristig og imponerende Fremgangsmaade. Efter Bjergningen maa Baaden sejle til nærmeste Havn for ved indtrædende roligt Vejr at gaa tilbage for at blive halet op ad sin Bedding igen.

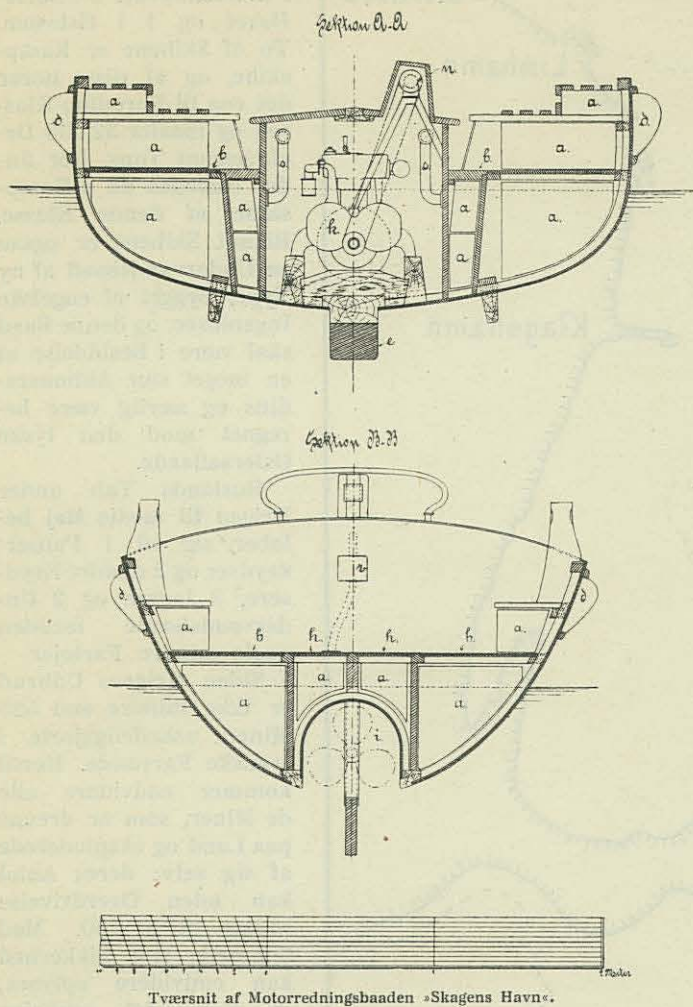
»Skagens Havn» er synkefri og selvløsende, kravelbygget (glat) med dobbelt Klædning af Mahogni med Kobbernagler, og har et fra for til agter gaende vandtæt Dæk, under og over hvilket der er anbragt lufttætte Kobberkasser. Baadens Længde er 12,2 m (c. 38' 10"), Bredde over Korbæltet 3,78 m (c. 12'), Dybde fra Essingens Overkant til Kølen 1,35 m (c. 4' 4"). Fuldt udrustet, men uden Besætning og Benzinbeholdning vejer den 9,6 Tons (9600 kg). Dens Dybgaende er agter 0,9 m (c. 2'

10"), forude 0,75 m (c. 2' 5"). Besætningen er 14 Mand. Motoren er en 40 B. H. K. Tylor Motor, som giver Baaden en Fart af 7 Knob eller c. 2 danske Mil i Timen. Benzinbeholdningen 190 kg, og da Motoren bruger c. 12,5 kg pr. Time vil Baaden altsaa kunne gaa med fuld Fart i c. 15 Timer og tilbagelægge c. 30 danske Mil eller omtrent som fra København til Göteborg. Motoren er indbygget i Baadens Midte og fuldstændig beskyttet mod Overskyning. Igangsætningen sker med et Sving, som ved Udveksling virker paa den lavtliggende Akse, Lufttilførslen sker fra Rummet under Dækket, og dette Rum staar atter i Forbindelse med fri Luft gennem to Lufttilgange med Kontra-ventiler, som er anbragte under Overbygningen for og agter. Motoren vil saaledes kunne funktionere selv om Baaden uafbrudt tager Vand over, idet Tilførslen af Luft er sikret, selv om de som Luftkamre fungerende vandtætte Overbygninger for og agter begge kommer under Vand for en kortere Tid samtidig, eller, hvad der er sandsynligst, skiftevis overskylles. Baaden har en e. 4,5 m lang Jærnkøl af c. 2,3 Tons Vægt og en Sænkekøl af 115 kg Vægt. For paakommende Tilfælde er Baaden udstyret med to Master, hvoraf den forreste har Gaffelsejl og Fok, den agterste et Spidssejl med et samlet Sejlareal af c. 33 m² (c. 82 Kv. Al.), ligesom der ogsaa er 12 Aarer.

Ved gunstig Vind vil Baadens Aktionsradius ved Hjælp af Sejlføringen kunne forøges meget betydeligt, ved Besparelsen af Benzin, og i værste Fald vil Aarerne kunne yde Drivkraften. Baad med Motor har kostet 36,000 Kr., eller c. 3 Gange saa meget som de almindelige Redningsbaade, hvilke den ogsaa overgaar betydelig i Størrelse, idet den er 2,9 m længere og 88 cm bredere. Med sin faste Basis i Skagens Havn, hvortil den efter fuldført Arbejde vender tilbage for at ophales paa sin Bedding, og med sin store Bevægelsesfrihed vil denne smukke og kraftige Redningsbaad forhaabentlig kunne gøre Gavn i en lang Aarrække.

Den til Læsø byggede Motor-Redningsbaad »Østerby» adskiller sig betydelig fra »Skagens Havn»; den er som nævnt bygget efter amerikanske Tegninger, er mindre end de almindelige Roredningsbaade, og ligesom disse beregnet til Transport paa Vogn og Udsætning fra flad Strand. Den er 1,7 m kortere og 0,7 m smallere end de almindelige Baade. Motoren er en 12 B. H. K. Aristox Motor, som giver Baaden en Fart af c. 6 Knob, Benzinbeholdningen er c. 55 kg med et Forbrug af c. 5 kg pr. Time, hvorved Baaden altsaa faar en Bevægelseslængde af c. 16 danske Mil eller som fra København til Nykøbing Falster. Baaden har 2 Skruer, hvis Anbringelse er foretaget saaledes, at begge, ved Passagen over grundt Vand, kan løftes til en Stilling, som lader

Skruebladernes underste Punkt komme over Kølens Underkant, saaledes, at denne kan tørne imod Bunden uden at Skruerne rører. Som »Skagens Havn« har ogsaa denne Baad et vandtæt, laytliggende Dæk, som i Forbindelse med Opbygningen for Motoren fuldstændig udelukker Vandets Indtrængen til denne. Over Dækket er paa begge Sider anbragt lufttætte Kasser af Træ, ligesom der findes 12

selvirkende Bundventiler, som automatisk tømmer Baaden for det Vand, den maatte tage over Dækket. Baaden vejer fuldt udrustet, uden Besætning, hvis Antal er 10, og Benzin, 1,66 Tons, den har et Dybtgaaende af 0,44 m (17") agter og 0,2 m (8") for; Beklædningen er Eg med Kobbernagler. Baad, Motor og Vogn har ialt kostet 7,500 Kroner.

Det er saaledes 2 interessante Nyanskaffelser Aaret har bragt vort Redningsvæsen, hvis fremtidige Brug af Motor-

baadene og stille, men saare samfundsgavnlig Virksomhed vi ledsager med vore bedste Ønsker.

Vi skal i en senere Artikel forsøge at beskrive Resultatet af de Erfaringer, man nu har høstet og som har ført til Konstruktion og Bygning af en hel nye Motorredningsbaadstype, som har vist sig at være let nok til at udsættes fra flad Strand og dog indeholder de samme gode Egenskaber, som »Skagens Havn« uden at være saa tung og -saa kostbar som denne.

Af Marineministeriets indholdsrige Beretning kan iøvrigt af almen Interesse anføres, at der i Aaret 1914-15 af Redningsvæsenet er ydet Skibbrudne Hjælp i ialt 13 Tilfælde, hvoraf de 10 i Jylland, 2 paa Bornholm og 1 paa Læsø. De Reddedes Antal er ialt 110, hvoraf 95 ved Redningsbaad, 15 ved Raketapparater, af hvilke sidste igen de 10 reddedes af Bornholms Redningsvæsen. Som Bevis paa de Vanskeligheder de bornholmske Redningsmænd kan have at overvinde maa nævnes de den 20. Marts 1915 Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Morgen samtidigt forefaldne 2 Strandinger udfor Vang i Storm og Sneykning. Nord for Vang Havn stod 3-mastet Skonnert *Hulda* af Höganäs, Syd for Dampskibet *Luba* af Lübeck. Allinge Redningsstation transportererede straks Raketmateriellet til Skonnerten, som allerede var begyndt at skilles; langs en Kløft mellem Klipperne maatte Redningsmandskab og Materiel fires ned til Strandbredden, da der var meget stejlt og snefyldt. Ved første Raketkast opnaaedes Forbindelse med Skibet og Kl. 8 $\frac{1}{2}$, 2 Timer efter Allarmeringen, var Besætningen, 6 Mand, frelst i Land. Straks efter kørtes Raketapparaterne til Stedet Syd for Vang Havn, hvor Damperen stod fast. Af Besætningens 13 Mand var de 9 allerede tidligere naaede til Land i Skibets egen Baad, medens endnu 3 Mand og Kaptajnen var om Bord. Ogsaa her opnaaedes Forbindelse ved første Raketkast, hvorefter de 3 Mand hurtigt bragtes ind, medens Kaptajnen først 2 Timer senere kunde overvinde sig til at forlade Skibet, uagtet Søen stadig brød over det og Ladningen flød ud. Kl. 11 $\frac{1}{2}$ gik han i Redningsstolen og blev halet ind, og dermed var i Løbet af c. 5 Timer 10 Mennesker reddede under særlig besværlige og vanskelige Forhold. Et smukt og dygtigt Redningsarbejde, som fortjener at fremdrages, ligesom ogsaa den fra Snogbæk den 9. Juni 1914 foretagne Redning af 4 Mand fra Galeasen *Adelheid* af Hamborg, som af Sydost-Storm og stærk Strøm var sat ind paa Dueodde.

Ved samtlige Landets Redningsstationer er i Aarets Løb afholdt 251 Øvelser, som alle forløb heldigt. Damperne *Vestkysten* og *Vesterhavet* har i samme Tidsrum hyppigt været til rede med Assistance for Vestkystens Fiskerbaade.

Siden Oprettelsen i 1852 er reddet 9387 Mennesker; medtages de to forudgaaende Aar 1850 og 51, da Organiseringen stod paa, bliver det samlede Antal 9417, hvilket vil sige 142 pr. Aar.

Ved

E. W. MARSTON

HANDELSFLAADERNES KRIGSTAB

Lloyd har offentliggjort nogle interessante Tal om Handelsflaadernes Krigstab, hvoraf de engelske Tab indtil 22. Januar fremgaar af efterfølgende Tabel.

Taget i tyske Havne	80	Skibe paa	171 603	Gross Tons
Taget i tyrkiske Havne	9	—	12 496	—
Kapret og sænket	56	—	234 589	—
Kapret	3	—	9 111	—
Sænket af U-baade	225	—	746 468	—
Minesprængt	53	—	103 548	—

Ialt 426 Skibe paa 1277 815 Gross Tons

Hertil kan endvidere lægges 160 allierede Skibe paa tilsammen 267 754 Tons, der er kapret eller sænkede, og 192 sænkede neu-

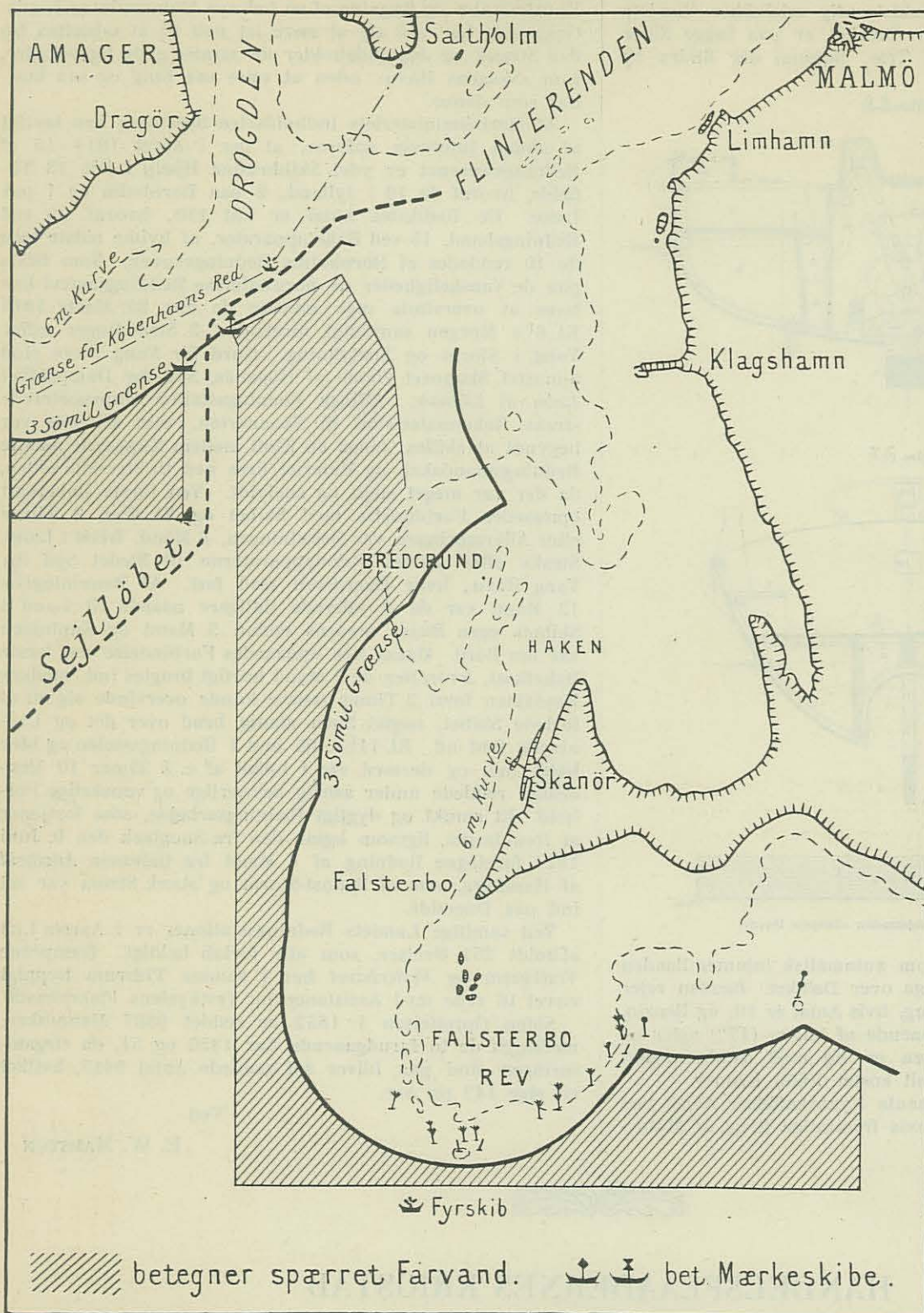
trale Skibe paa ialt 258 887 Tons, hvilket tilsammen bliver 778 Skibe paa 1 804 456 Tons, som er taget bort fra Fragtfarten. Imidlertid ken man regne, at 277 tyske Skibe 816 176 Tons, der blev taget ved Krigens Udbrud, har remplaceret lige saa mange af de tabte engelske Tons, saaledes at man til 22. Jan. kan regne med et Netto Tab paa henved 988 000 Tons.

Ved Nybygning forøgedes den britiske Handelsflaade med 650 000 Tons i 1915, medens de tilsvarende Tal for 1914 var 1 728 000 Tons og for 1913 ialt 2 336 368 Tons.

Paa Grund af de store engelske Tab har man nu i England foreslaaet, at Tyskland efter Krigen af sine Handelsskibe skal erstatte alt, hvad det har odelagt under Krigen med Skib for Skib, Ton for Ton.

SØKRIGSBEGIVENHEDERNE I ØSTERSØEN

(JANUAR—JUNI 1916)

I April spærrede Tyskerne Adgangen til Sundet Syd fra med Minefelter, der i Forbindelse med de alt eksisterende Miner strakte sig fra Falsterbo til Drogdens Fyrskib og derfra til Aflandshage, men intet Sted indenfor dansk eller svensk Söterritorium, altsaa 3 Sömil fra Land, da den svenske Fordring om 4-Sömls Grænsen ikke kunde oprettholdes under Krigen. Gennem Minefeltet findes et Løb i Nærheden af Drogdens Fyrskib, hvorigennem Trafikken kan foregaa, og som er saa smalt, at de tyske Patrouilleskibe nu med Lethed kan kontrollere Skibsfarten og forhindre de engelske Undervandsbaade i at trænge igennem. (Se Kortet).

pedobaade, 1 Hjelpekrydser og nogle armerede Trawlere, der ledsagede en Konvoj paa c. 15 Dampere, indviklede i Strid med 4 à 6 russiske Torpedojagere udfor Häfvinge c. 10 Sömil Syd for Stockholms Skærgaard; Kampen fandt Sted en halv Snes Sömil fra Land. Den tyske Hjelpekrydser *Hermann* blev her skudt i Sænk, medens Handelsdamperne søgte ind mod nærmeste Land. Tyskerne har vistnok ment sig ret sikre, saa Angrebet er kommet overraskende i den mørkeste Del af Natten.

I indeværende Aar er der i Rusland sat 6 Krigsskibe i Vandet, nemlig 2 i Østersøhavne, 3 i Sorte-Havet og 1 i Østasien. To af Skibene er Kampskibe, og af disse hører det ene til Borodino-Klassen og maaler 32,000 Deplacement Tons. Der findes saaledes nu 5 Kampskibe af denne Klasse. Blandt Skibene er ogsaa en Undervandsbaad af ny Type, bygget af engelske Ingeniører, og denne Baad skal være i Besiddelse af en meget stor Aktionsradius og særlig være beregnet mod den tyske Østersøflaade.

Ruslands Tab under Krigen til medio Maj beløber sig til 1 Panserkrydser og 2 mindre Krydsere, 3 Jagere og 2 Undervandsbaade foruden nogle mindre Fartøjer.

Siden Krigens Udbrud er ikke mindre end 525 Miner uskadeliggjorte i svenske Farvande. Hertil kommer endvidere alle de Miner, som er drevne paa Land og eksploderede af sig selv; deres Antal kan uden Overdrivelse sættes til c. 100. Med temmelig stor Sikkerhed kan endvidere oplyses, at Farvandet omkring Gotland er mest udsat for Minefaren. Derefter kommer Bohuslæns Kyst, og desuden er mange Miner fundne udfor Stockholms og Blekinges Skærgaard.

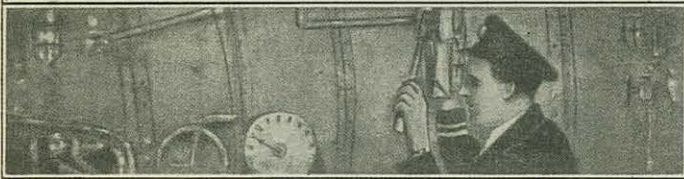
Omtrent midt i Maj begyndte engelske Undervandsbaade at trænge ned i Kattegat, og d. 18. blev en tysk Damper skudt ned ved Kullen, samtidig optraadte Undervandsbaade udfor den svenske Østkyst.

Natten mellem d. 13. og 14. Juni blev 3 tyske Tor-

SØKRIGSBEGIVENHEDERNE I MIDDELHAVET

(JANUAR—JUNI 1916)

Fra Januar var den russiske Flaade ret virksom i Sorte Havet, og tyrkiske Handelsskibe, som skulde bringe Provisioner til Fronten, blev ofte sænkede. Ogsaa den tyske Krydser *Breslau* var tit ude. En russisk Jager *Leite-*

Britisk U-Baad jagttager et torpederet tysk Krigsskib. Det øverste Billede viser Periskopets Synsfelt, og Stregerne er Mærker, ved Hjælp af hvilke Skibets Afstand kan maales.

nant Poustochin løb den 9. Marts paa en Mine ved den bulgarske Kyst nær ved Varna og sank, medens kun en Del af Mandskabet reddedes.

I selve Middelhavet skete meget lidt fra Aarets Begyndelse. Den 8. Februar blev den franske Krydser *Amiral*

Charner torpederet af en tysk Undervandsbaad ved Syriens Kyst. Krydseren sank i Løbet af faa Minutter; den var paa 4800 Tons og bygget i 90'erne. Noget efter torpederedes en østerrigsk Undervandsbaad udfor Durazzo af en fransk Torpedojager. Den 31. Marts blev Hospitalskibet *Portugal* torpederet i Sorte Havet mod Genferkonventionens Bestemmelser.

Den 28. April stødte Kontreadmiral Freemantles Flagskib *Russel* paa en Mine i Middelhavet og sank, og 124 Mand gik ned med Skibet. Den 4. Maj skød en fransk Undervandsbaad en østerrigsk Torpedojager ned med en Torpedo, og samme Dag traf 4 italienske Jagere paa 10 østerrigske Torpedobaade, som flygtede i Retning af Pola. Italienerne fortsatte Forfølgelsen, til de var en Snes Sömil fra Pola, idet de stadig beskød Fjenden og først opgav Jagten, da der kom større østerrigske Skibe til Hjælp.

I Maj blev ialt 15 græske Handelsskibe ødelagte af tyske og østerrigske Undervandsbaade eller Miner.

Under Krigen har indtil medio Maj Frankrigs Tab af Krigsskibe beløbet sig til 1 Kampskib, 2 Panserkrydsere, 8 Torpedofartøjer og 9 Undervandsbaade. Italiens Tab beløber sig til 1 Kampskib, 2 Panserkrydsere, 5 Torpedofartøjer og 4 Undervandsbaade.

Om Krydserne »Goeben« og »Breslau«, som i Begyndelsen af Krigen søgte Dardanellerne, hvorom ikke tidligere er berettet her i Bladet, foreligger der nu nærmere Meddelelse, hvoraf følgende fremgaar:

Den 2. August 1914 kom begge de tyske Krydsere til Messina, hvorfra de d. 3. August om Morgenen gik til Søs og om Aftenen fik Radiotelegram om, at Krigen var erklæret og Ordre om at søge Dardanellerne. Da de tyske Krydsere den 4. August Morgen var nær ved Algeriens Kyst, løb Goeben til Philippeville og Breslau til Bona, hvilke Byer blev bombarderede, uden at Prøjserne iøvrigt opnaaede noget derved. Krydserne fjærnede sig derfor snart og anløb atter Messina den 5. August om Morgenen, hvor man kullede fra tyske Dampere, og den 6. ved Midnatstid gik de Øst efter, som det siges først med Kurs mod Adriaterhavet, men ændrede Kurs og gik Syd om Kap Matapan til Dardanellerne.

C. J. H. SPEERSCHNEIDER,
Kaptajn u. T. i Flaaden.

DUM-DUM-PROJEKTILER

De forskellige Modstandere i Verdenskrigen har næsten alle beskyldt hinanden for at anvende Dum-dum-Projektiler, d. v. s. almindelige Blyprojektiler, hvis Staalovertræk (Kappe) er gennemskaaret et eller andet Sted (f. Eks. Spidsen afskaaret), hvilket vil bevirke, at den bløde Blykerne ved Anslaget farer ud af sin Kappe, der bliver opflosset, og frembringer et større og farligere Saar.

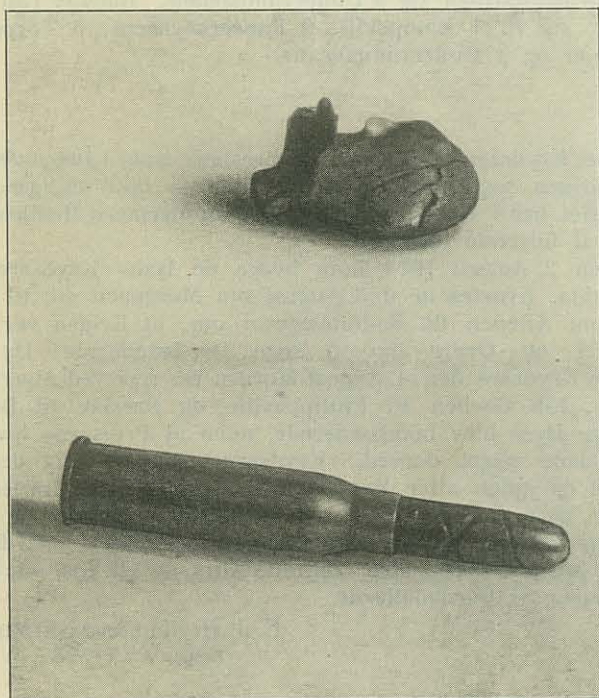
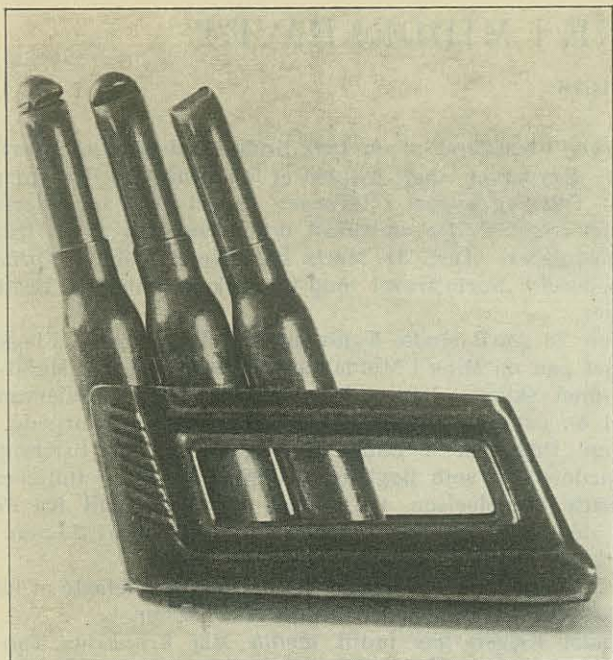
Navnet »Dum-dum« stammer fra en Skydeplads af samme Navn i Indien, hvor den Slags Projektiler finder udstrakt Anvendelse ved Jagten paa vilde Dyr, som det gælder om at uskadeliggøre ved at bibringe dem særlig vævssønderrivende Saar.

Men denne Ammunition er desuden bleven benyttet af Europæerne i Kolonikrigen — i Kampene med de Indfødte, idet disse viste sig saa haardføre, at de ikke kunde

standses af de almindelige Projektiler, men, ramte af disse, styrtede frem, til de kunde kæmpe med blanke Vaaben paa klods Hold.

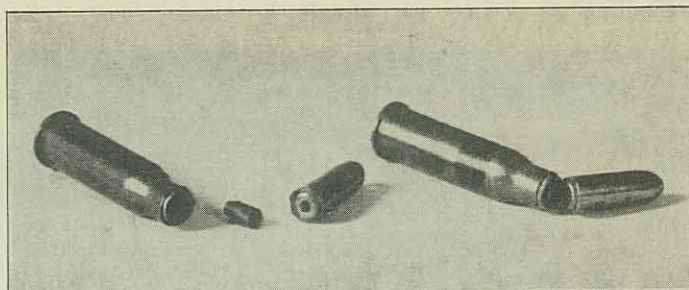
Det er vel ikke udelukket, at de Magter, der har ligget inde med store Beholdninger af Dum-dum-Patroner, har bragt disse til Anvendelse i den europæiske Krig, men iøvrigt er enhver Soldat — ved Indsnit med Kniv i et almindeligt Projektil — i Stand til at omdanne et saadant til et Dum-dum-Projektil.

De fleste krigsførende Magter har efterhaanden udsendt Communiquéer med Beklagelse over dette Forhold og sidst har den italienske Regering gjort Anmeldelse til den internationale Komité for Røde Kors i Genf om, at den østrig-ungarske Hær skulde anvende Dum-dum Projektiler samt eksplosive Geværprojektiler.

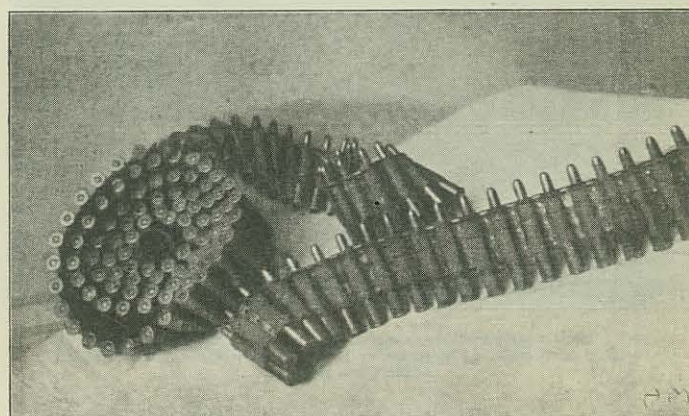

Herom skrives der i det officielle Communiqué:
 »Allerede den 9. November 1912 anmeldte den italienske Overkommando, at de fjendtlige Tropper, som opererede i Nerozonen, anvendte eksploderende Projektiler.

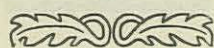
Disse indeholder en lille Kapsel med eksplosivt Stof og en Slagstift, som i det Øjeblik, hvor Projektilet støder mod Maalet, fremkalder Tændingen af den lille Ladning og som

Følge heraf Projektilets Eksplosion. Ved kemisk Undersøgelse af Ladningen i den indre Kapsel har man konstateret, at denne indeholder en Substans, der er baade eksplosiv og røggivende. Man antager derfor, at disse Patroner er de saakaldte »Indskydningspatroner«, som allerede i Fredstid adopteredes af den østrig-ungarske Hær i den Hensigt at rette Skydningen, idet man ved Hjælp af Projektiler, som var i Stand til at udvikle en lille Røgsky, kontrollerede, om Skuddene var vel rettede mod Maalet«.

Disse Patroner, som med Hensyn til de Saar, de frembringer, er af meget farlig Art, siges i Communiquéet at blive anvendt af den østrig-ungarske Hær i Flæng med de almindelige Patroner — en Beskyldning, der selvfølgelig maa staa for den italienske Regerings egen Regning.

NYBODER

En By midt i selve Byen, en lille Stat med sin egen Forvaltning, morsom i sine gamle Folder, som den ikke uden Modstand lader sig rive ud af, og ærværdig med sine Traditioner, som vi, der har levet der, har følt os trygge under, men misforstaaet ude i den store By, hvor man ikke er i Stand til at vurdere det ganske ubestemmelige, der har gjort de gamle stille Gaders Huse til Lykkens Boliger gennem Aarhundreder.

Selvfølgelig er der nu og da udkæmpet Kampe mellem de forskellige Beboere. Men enhver Ting opstaar af sin Modsætning, og disse bidrog ogsaa til at fremhæve de lykkelige Familieliv, der levedes; den lune Humor og Djærvheden, der voksede op som Græsset mellem Brostenene, har dannet disse Mennesker til en bestemt Type, hvis Hæ-

derlighed, Troskab og Pligtfølelse vil staa urokkelig, naar alt andet svigter.

Det Nyboder, vi kender, er opført omkring 1636, og det bestod af 20 Dobbeltlænger, som, hvis man havde lagt dem i en lige Række, vilde naa helt ud til Hellerup.

Mange af Gaderne har nu forandret Navn, men oprindelighed de: Tulipanstræde, Timianstræde, Merianstræde, Krusemyntestræde, Salviestræde, Balsamstræde, Nellikestræde, Rosenstræde, Lavendelstræde, Elefantstræde, Harestræde, Kamelstræde, Rævestræde, Enhjørningstræde, Ulvestræde, Bjørnestræde, Løvestræde, Hjortestræde, Elsdyrstræde, Kattestræde, Pindsvinestræde, Kaninestræde og Hindestræde.

Oprindelighed var Navnene malet paa Hjørnerne, men efter-

haanden udslettedes baade de og Numrene paa Husdørene, saa det var meget vanskeligt at finde sig tilrette i de lange Gader.

De c. 600 Huse var ganske ens, og Gaderne var, i Mod-sætning til det daværende Københavns Gader, baade lyse og luftige. Der var kun 3 Alen til Loftet i Stuerne, og det fælles Køkken var den eneste Gennemgang til Gaarden ligesom nu. Der var blyndfattede Ruder med grønligt og kun

Chr. IV.s Længe i Enhjørningsgade (nu Set. Paulsgade).

lidet gennemsigtigt Glas, og Gulvet var et Lergulv. Væg-gene, der var kalkede, og Bjælkelofferne, hvor Værelsets Vanddampe hang fortættede som Draaber, hidrog ikke i nogen særlig Grad til at opfylde Kravene om Hygge, og naar dertil kommer, at Stuerne aldrig kunde opvarmes, fordi Skorstensaabningen ikke vendte indad, er vi saa langt som muligt fra den lune, venlige Hygge, der nu præger de smaa Lejligheder i Nyboder.

En Lem førte fra Forstuen op til Loftsrummet; der var hverken Trappe eller Stige, men et Knudetoug, hvorved man — i Forbindelse med en Smule Haandkraft — kunde entre op i de højere Regioner. Tanken er absolut ikke kedelig, naar man tænker paa de smaa, trinde Nyboders Koner, der herved fik den Gymnastik gratis, som Nutidens Damer med Bekostning udsætter sig for til deres Legemers Forskønnelse.

I c. Hundrede Aar stod Christian den Fjerdes Nyboder uden at blive udvidet, uagtet Flaadens Mandskab stadig blev større, men Pengene var for knappe, og der maatte efterhaanden opsøres en Kapital i dette Øjemed.

I 1743 dannedes et »Nyboders Fond« af Mandskabets tilbageholdte Kvarterpenge, og i 1755 kunde man begynde at opføre 24 Huse med Stue og første Sal, og man antager, at Leopardlængen og Tigergade opstod ved denne Lejlighed. Nu gik Forøgelse rask fra Haanden, og Elsdysr- og Delfingade, Krokodillegade, Svane- og Gaasegade fremstod med Huse paa to Etager og lidt større Dimensioner end de gamle.

Paa den Tid var Lergulvene forsvundet i hele Nyboder og Gulve af Mursten indført. Fødkulden forøgedes derved i en utrolig Grad. Man var begyndt at forny de gamle Huse, og Haregade og Elefantgade stod først for Tur; de fik ogsaa to Etager, og senere gik det Slag i Slag.

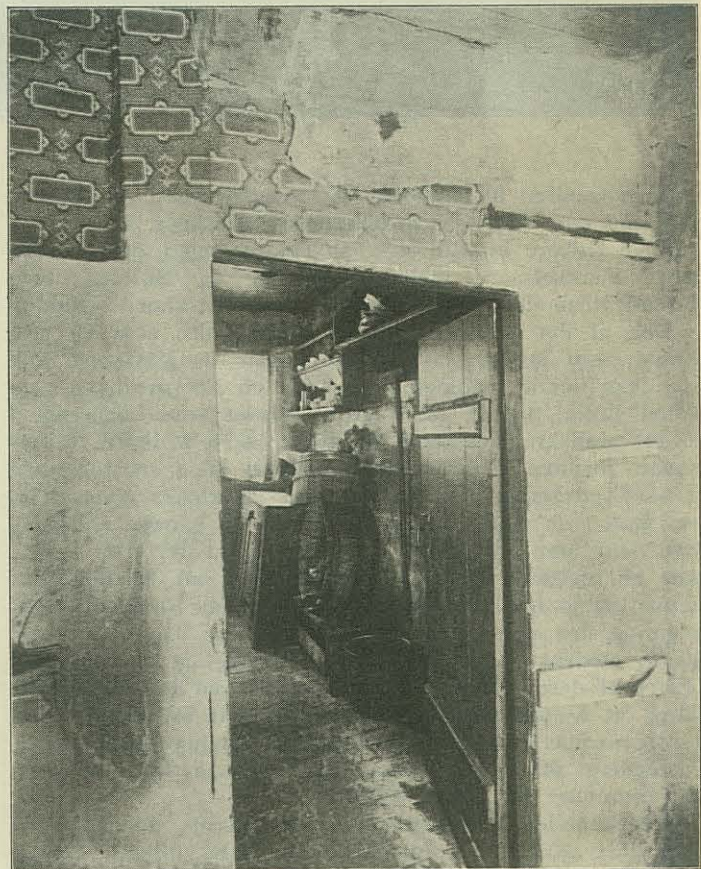
Reparationerne af de gamle Huse slugte en Mængde Penge, men de Summer, der oprindeligt blev bevilget, blev bestandig beklippet, og Generalbygmesteren klagede højlydt; der blev anstillet Undersøgelser, og det viste sig, at der i 11 Aar kun var udgivet 7000 Rdl. til Reparationer, mens det normale Beløb skulde have været 22000. Der blev nu indført Orden i Tingene, og Arbejdet, der før havde været i Hænderne paa Entreprenører, blev tilset af en Kommission, sammensat af Officerer og bygningskyndige; en Ma-

terialgaard blev anlagt, hvor det offentlige holdt Heste, Vogn og Kusk til Materialernes Transport.

Vand maatte man hente i Adel- eller Borbergade, hvor der fandtes nogle Brønde; ellers var der intet Vand at faa, hvis man da ikke vilde forsyne sig fra Kastelsgraven. I Ildebrandstilfælde var dette en alvorlig Sag, men ogsaa Konerne, der skulde vaske deres Tøj, var meget uheldigt stillet. Der indgik idelig Ansøgninger til Kongen om at anordne rigeligere Vandforsyning, og han befalede at grave flere Brønde, men en Kommission mente, at Nyboder vilde være bedre tjent med en Ledning fra Rosenborg Slotshave, hvor der var Spildevand i Overflodighed. For ikke at bebyrde Statens Kasse skulde Beboerne give enten Penge eller Arbejde. Matroserne arbejdede paa deres Fridage, og Haandværkerne gav et lille Beløb i en halv Snes Aar. Efterhaanden kom der Vandposte i alle Gader, men mange maatte dog bære Vandet c. 100 Alen.

Da Nyboders Gader i de fleste Tilfælde var anlagt paa opfyldt Grund, kunde belæssede Vogne, der paa Regnvejrsdage vovede sig gennem disse Gader, ofte sidde fast i Dynd, og det var kun ved stærke Armes Hjælp, at de kom ud af Forlegenheden. Omkring 1770 blev Gaderne brolagt, men da der sjældent kørtes i dem, bugtede de sig i Bakke-Dal og aabnede slemme Faldgruber.

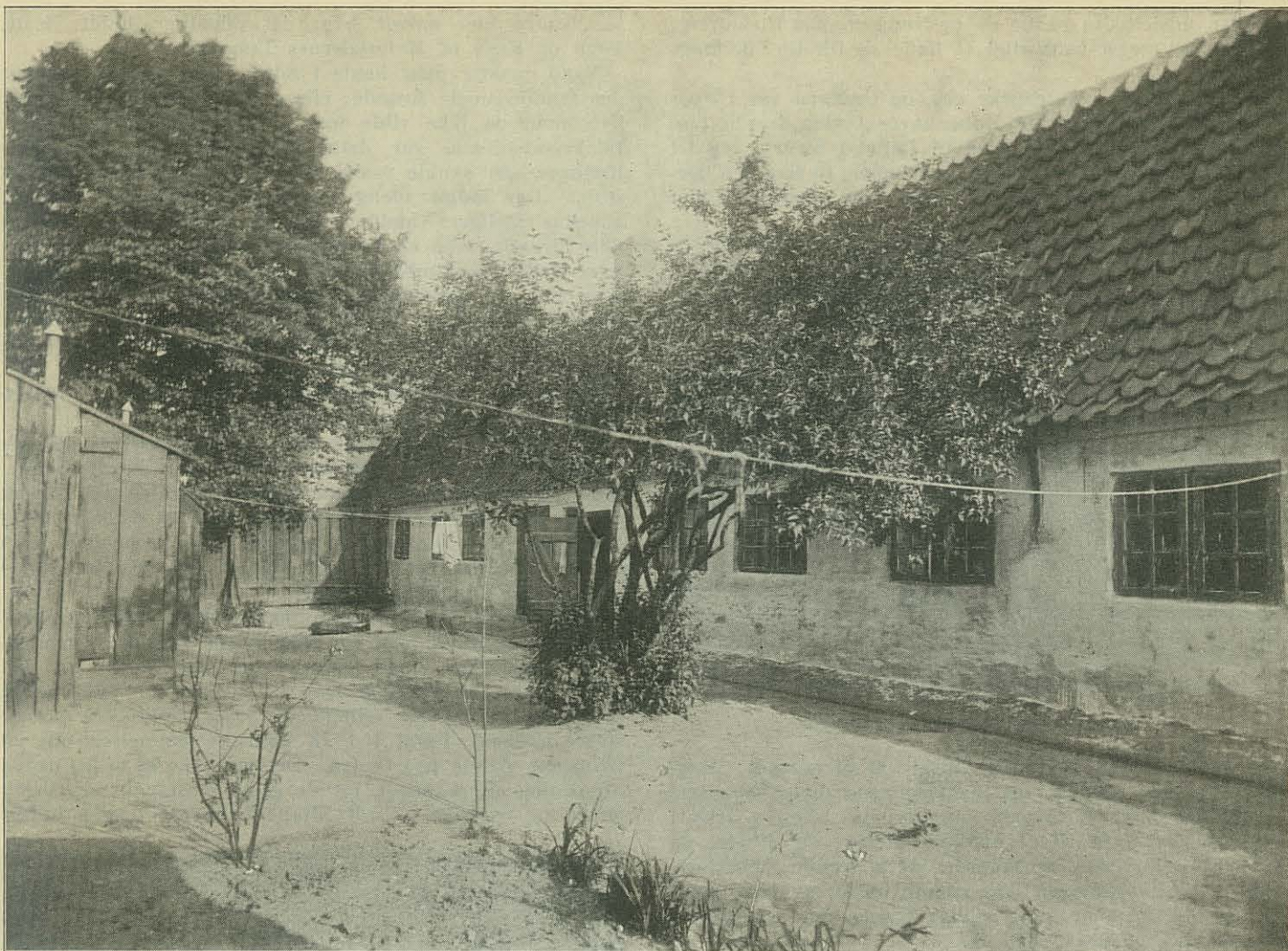
Indtil Aaret 1717 savnede man enhver Dagrenovation, og før 1770 havde man slet ikke nogen ordnet Natrenovation. Fejeskarnet smed Beboerne ud paa Gaden, der paa de ubrolagte Strækninger kom til at ligne en Mødding, og andre, endnu mindre vellugtende Sager, anbragtes paa de større Pladser. Først i 1778 kom Bestemmelsen om, at Beboerne skulde feje Gaden. Det var ikke let at faa denne Anordning efterkommet, for de gamle Tilstande med deres jævne og magelige Tilsnit tiltalte Beboerne i langt højere

Køkken i Chr. IV.s Længe i Enhjørningsgade.

Grad end det at skulle tørne ud tidlig om Morgenen og feje Gade.

Et dybt Mørke rugede over Nyboder om Vinteren, og først sidst i det attende Aarhundrede indførtes Tranlygter, som tre Mænd fik det Hverv at passe.

Gaarden til Chr. IV.s Længe i Enhjørningsgade.

Efterhaanden fik Nyboder Bager og Brygger, og Amagerfolk sad paa Gaden og forhandlede Grøntsager, ligesom adskillige Høkere bosatte sig. Paa Toldbodvejen, der var den store Færdselsaare mellem Nyboder og Holmen, kom Brændevinsboder, og Slagtere fik ogsaa Butikker i Nyboder.

Det, at faa Bolig i Nyboder, betragtedes som en stor Gunst, som langt fra alle kunde opnaa, da Marinens Folk slet ikke kunde rummes der. Naar en Familie havde opnaaet Bolig, tog de ofte ugifte i Huset som Logerende i et ret uindskrænket Antal, og det er sket, at indtil 16 Personer, foruden Familien, har opholdt sig i en Bolig paa c. 45 Kvadratalen plus Loftrummet. Hvorledes man fik lavet Mad i de fælles Køkkener, er for os ganske ubegribeligt, naar man erindrer, hvor megen Splid der i de senere Aar er opstaaet i de smaa Huse, netop ad Køkkenvejen, skønt det jo nu kun gjaldt forholdsvist faa Personers Forplejning. Jeg erindrer at have været Vidne til, at en ældre Kone, medens hendes Naboer spiste, tog sig en Tallerken Ærter af deres Gryde. Dette opdagedes ved den lille simple Ting, at Konen uheldigvis havde tabt sit Fingerbøl i Ærterne, medens hun var i Færd med sit ulovlige Forehavende. At saadant ikke gaar upaatalet hen, forstaaes let, men hvordan mon det gik i hine Tider?

Efterhaanden blev Husene »moderniseret« udvendig, fik Tagrender af Træ, hvidtede Mure og Bislag udenfor Døren. Indenfor farvede man Væggene og opsatte Paneler af Sejldug eller Træ. Lofterne blev tættede ved at anbringe et tykt Lag Ler over Loftrædderne, og Gulvene blev belagt

med Træ mod Fodkulden. Før 1782 manglede Kakkellov i Lejlighederne, men den kunde faaes til Leje for 1 Rdl. om Aaret.

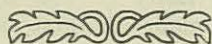
Paa Gaderne tørredes Vasketøj og Garverbark. Dette brugtes til Brændsel i Bilæggerovnen ligesom Begkager og Trangrever, hvilket ikke gav nogen helt god Luft. I Stedet for Lys tændte man en Fedepind, som man stak ind i Muren, hvorved Lejligheden blev sodet, men det tog man ikke saa nøje. Høns, Ænder og Børn tumlede i Gaderne, og om Aftenen sad hele Familien paa Dørtærskelen og diskuterede Dagens Emner eller lyttede til en Sang, der bares ud i den stille Luft.

I Begyndelsen betalte Beboerne ingen Husleje, men senere, da Mandskabet fik 6 à 8 Rdl. i Kvarterpenge om Aaret, blev disse tilbageholdt som Vederlag for Huslejen.

Der holdtes ret streng Justits, hvad Uenigheder angik. Bedst som de gode Madammer sad fredeligt om deres dampende Kaffe, kunde de komme i Strid om deres Poder, selv om de ellers var særdeles gode Venner og ydede hverandre al mulig Hjælp. Blev Uroen særlig ondartet, og en Kone, trods Advarsler og Formaninger, tilsidst blev dømt for sin Mund, da hændte det, at Manden, naar han kom hjem fra Arbejdet paa Holmen, kunde se sin Kone bære et violinlignende Træredskab med en Bjælde paa omkring Hals og Hænder igennem Gaderne, fulgt af Mængdens Latter, og havde hun forsyndet sig ved Haandgribeligheder, fik hun »Ris i Boden paa Gammelholm, indtil hun mistede sin Hud«.

(Forts.)

CLARA KOFOED.

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE VIII

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITIONER: THIESENSVEJ 10 KORSØR
HANS TAUSENSGADE 14 ODENSE

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU og AXEL JUEL

Fot.: C. OFFENBERG, Frbg. Allé.

40 AARS JUBILÆUM FOR AARGANG 1876

Mandag den 17. Juli Kl. 9 i trist Regnvejr stillede godt 30 Marinere af Aargang 1876 ved Værftsbrovagtten.

En flink Fotograf — selvfølgelig en forhenværende Mariner — anbragte Jubilæarerne i en Gruppe og snappede en Plade, hvorefter Værftets store Porte svingede paa deres Hængsler til Velkomst, og som om Himlen vilde give de glade Gutter en Opmuntring, standede den sin Væde og lod Solen smile gennem Skyerne for derefter at give godt Vejr et helt Etmaal.

Værftschefen, Kontreadmiral *Nyholm*, havde med sædvanlig Elskværdighed stillet Løjtnant *Jacobsen* til Disposition for Jubilæarerne og planlagt Ruten: Arsenal, Skibbyggerværkstedet, Kasernen med Sixtus, Modelkammeret og enkelte andre Steder.

Omvisningen afbrødes Kl. ca. 11 med en animeret Frokost om Bord paa Reservekaserneskipet *Fyen*. »Menuen« lød paa Biskemad — en Ret, der kun kan laves af en Skibskok, og som staar over alt andet —, Smør og Ost, Øl og Snaps, og det var ikke Smaating, der blev konsumeret.

Ved 2-Tiden forlodes Værftet, men Kl. 5 stillede der paa Con-

stantia, hvor alle Formiddagens Deltagere og nogle faa indbudte gav Møde.

Bordet var festlig smykket med Blomster og Flag, og for den ene Bordende sad Komiteen, der bestod af Barber *Jørgensen*, Grosserer *Adolf Prior* og Tømmermester *Madsen*.

Grosserer *Prior* bød Velkommen, og derefter talte Barber *Jørgensen* smukt for Konge og Fædreland, en Tale, der fulgtes af 9 rungende Hurraraab.

Et Telegram afsendtes til Kongen, og herpaa indløb Majestætetens Svar senere paa Aftenen.

Grosserer *Prior* talte for Gæsterne, for hvilken Tale Løjtnant *Jacobsen* takkede.

Derefter fulgte Talerne Slag i Slag, afbrudt af enkelte Sange.

Stemningen var hjertelig, og det var en Glæde at se de ikke længere helt unge »Guttermænds« Glæde over paany at træffe sammen. Kaffen, som blev nydt i det frie, afløstes af et improviseret lille Sold, og det var Midnat før Kursen sattes mod København, med Løftet om saavidt muligt at træffes om 10 Aar.

SMUKT KAMMERATSKAB

At der blandt de danske Marinesoldater i Nutiden findes det samme gode Kammeratskab som i Fortiden, har man fornølgelig set Eksempel paa nede i Sydsjælland.

Paa Kongsted Kirkegaard blev den 9. Juni begravet den unge Marinesoldat, som omkom ved et Ulykkestilfælde om Bord paa Kystforsvarsskibet »Olfert Fischer«, og den 18. Juli lod hans Skibskammerater paa hans Grav opsætte en Mindesten af Marmor. Stenen bærer følgende Indskrift:

†
Værnepligtig
Peter Christian
Jensen.
Født 6. Juli 1892.
Forulykket under
Udførelsen af sin Gerning
3. Juni 1916.
Ære være hans Minde.
Kammerater i
Kystforsvarsskibet »Olfert Fischer«
satte ham dette Minde.

KORSØR KREDSSEN

afholdt den 23. Juli en talrigt besøgt Sammenkomst i Lystskoven ved »Sommerlyst«. Formanden, Konsul *Th. Rasmussen* talte, og derefter gled Kredsen nye Flag til Vejrs, mens Musikken — Orkester fra »Peder Skram« — spillede. Overlærer *Woldiche* talte for Kongen, og dermed var Festens alvorlige Del sluttet. Senere holdtes Fællesspisning og Bal.

SVENDBORG KREDSSEN

foretog Onsdag den 2. August sammen med »Svendborg Sunds Sejlklub« en Udflugt til Grasten paa Thuro, dels med Kuttere og dels med et Motorfartøj, der afgik fra Svendborg Havn Kl. 6 Em., anløbende Christiansminde og Troense. Kl. 8 samledes man i festligt Lag paa Grasten Badhotel, hvor Formanden for begge Foreninger, Forstander *Aage V. Tuxen*, bød velkommen. Senere spillede Musikken op til en lille Dans og efter hyggeligt Samvær returneredes Kl. 12 til Svendborg med Motorskibet, der nu — i den stille Sommeraften — havde en lang Hale af Fartøjer paa Slæb.

SØKRIGSBEGIVENHEDERNE I NORDSØEN

(FORAARET 1916)

Den 25. December 1915 forlod en kraftigt armeret tysk Hjælpekrydser, *Möwe*, tysk Havn, maskeret som en almindelig Handelsdamper og med svenske Farver malet paa Skibssiden. I de lange mørke Nætter var det let for den uset at komme Nord om Skotland og ud i Atlanterhavet, dertil fordres jo kun Heldet.

I Atlanterhavet kapredes fra 10. Januar 1916 over en halv Snes engelske Dampere, hvis Besætninger den 1. Februar om Bord paa »Appam« blev bragt ind til amerikansk Havn. Med en af Damperne »Clan Mactavish«, havde »Möve« endog en kort, men hidsig Træfning.

Den 4. Marts ankom »Möwe« igen til Wilhelmshafen.

Den 29. Februar prøvede en anden armeret tysk Hjælpekrydser *Greif*, maskeret som et norsk Koffardiskib at slippe over Nordsøen. Den blev opdaget af engelsk Hjælpekrydser *Alcantara* og Kampen endte med begge Skibes Undergang. Den engelske Krydser blev torpederet, og den tyske skudt ned. 5 tyske Officerer og 115 Mand blev taget til Fange.

I Løbet af Vinteren skete kun lidt i Nordsøen. Den 11. Februar skød tyske Torpedobaade en engelsk Trawler ned paa Doggerbanke, og 14. Februar sank den engelske Krydser *Arethusa* ved at løbe paa en Mine.

Den 25. Februar beslaglagde Portugal alle de tyske Skibe, som laa i de portugisiske Havne, og som Følge deraf erklærede Tyskland d. 9. Marts Portugal Krig, og Østrigs Krigserklæring forelaa d. 14. Marts.

Den 10. Marts sank en engelsk Jager *Coquette*, og en engelsk Torpedobaad, samt d. 13. s. M. engelsk Hjælpekrydser *Fauvette* ved at løbe paa Miner ved Englands Østkyst.

Den 15. traadte Admiral *v. Tirpitz* tilbage som tysk Marineminister.

I Løbet af Marts tog den tyske Undervandsbaadskrig atter Fart med Baade af større Type; der sænkedes adskillige Dampere, baade fjendtlige og neutrale i Flæng. Den 24. Marts blev saaledes den engelske Passagerdamper *Sussex* uden Varsel torpederet i Kanalen nær ved Dungeness, og henvend 80 Passagerer blev dræbte eller saared, deriblandt en Del amerikanske Borgere. Omtrent samtidig torpederedes ogsaa uden Varsel 2 store hollandske Dampere og mange norske Skibe, saaledes at det saa ud til at en hensynsløs Førelse af Undervandsbaadskrigen nu skulde indledes. Selv neutrale Skibe, som laa til Ankers, blev sænkede, medens Mandskabet var til Køjs. Man skrev

derom i »Norges Handels- og Søfarts-Tidende«, »at saadanne Torpederinger ikke har noget med civiliseret Krigsførelse at gøre, da det er Snigmord paa fredelige Søfolk. Saadanne Torpederinger kan ikke være udført af en Kulturstats Krigsmagt eller af en Orlogsflaade, hvor der hersker Orden og Mandstugt, med mindre Flaaden er kommanderet til at begaa ligefrem forbryderiske Handlinger. Man kan gætte paa, at Torpederinger er sket ved en Fejltagelse, men for at forebygge Fejltagelser har man netop Visitationspligten«.

Den 20. Marts fik 4 engelske Jagere 3 tyske Jagere i Sigte udfor den belgiske Kyst. Tyskerne satte straks Kursen mod Zeebrügge, forfulgt af Englænderne.

Den 25. Marts foretog Englænderne et Flyverangreb mod Zeppelinstationen i Tønder, og sammen med Flyvemaskinerne fulgte engelske Krigsfartøjer. Da disse stødte paa de tyske Forposter blev 2 tyske armerede Trawlere skudt ned, medens en engelsk Jager blev forladt og senere strandede paa den hollandske Kyst. Den paafølgende Nat stødte engelske Krydsere paa en Division tyske Torpedojagere; en af disse blev vædret og sænket af Krydseren *Cleopatra*, og ingen af Jagerens Besætning kunde reddes.

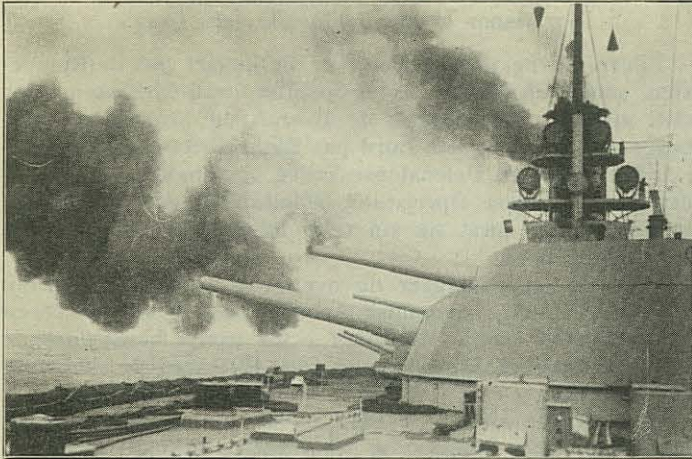
Under 30. Marts udstedte den britiske Regering en »Order in Council«, hvori der blandt andet bestemtes, at Art. 19 i London Deklarationen, der blev vedtaget paa en international Konference i London 1909, fra samme Dato skal ophøre med at gælde. Hverken Skib eller Ladning skal for Fremtiden være undtaget fra Beslaglæggelse for Blokadebrud alene af den Grund, at Skibet for Tiden er paa Vej til en ikke blokeret Havn.

England vil herefter have fri Hænder til at opbringe Skibe, som fører visse fri Ladninger til Havne, hvorfra de kan videresendes til Tyskland uden at støde an mod § 19 i London Deklarationen.

I Begyndelsen af April inddrog Englænderne forskellige Fyrskibe mellem Galloperne og Themsens Munding og udlagde et stort og udstrakt Minefelt mellem Noord-Hinder Fyrskib og Galloperne, ligesom Spærringen af den engelske Kanal blev gjort mere effektiv, saaledes at der nu kun paa visse Timer om Dagen aabnedes for Gennemsejling.

Den 5. April blev en tysk Undervandsbaad skudt i Sænk af franske og engelske Skibe, og d. 28. blev en anden U-baad sænket udfor den engelske Kyst, 1 Officer og 17 Mand toges til Fange.

En tysk Krydsereskadre, Prøjserne siger »Tyske Hochsee-Stridskræfter« ledsaget af lette Krydsere og Jagere viste sig d. 25. April om Morgenen udfor Lowestoft. De lokale engelske Skibe optog Kampen, og efter 20 Minutters Forløb tog den prøjsiske Eskadre Kurs mod den tyske Kyst fulgt af engelske Torpedojagere. Samtidig angreb 2 Zeppelinerne, der forfulgtes af engelske Flyvere over 60 Sømil til Søs. Efter engelske Beretninger kastede Flyverne Bomber mod

De svære Kanoner i et tysk Kampskib affyres.

de tyske Skibe og mod 4 fjendtlige Undervandsbaade. Om Tab meldtes intet fra nogen af Siderne, og der har næppe heller været Tale om en stor Aktion, men de tyske Skibe har altsaa været til Søs og er komne ret langt over mod den engelske Kyst, før de blev opdagede.

Den engelske Undervandsbaad E. 31 blev den 6. Maj skudt ned udfor Horns Rev.

Man har ofte antydet, at de ny, større tyske Undervandsbaade var i Stand til at udlægge Miner, og samme Opfattelse kom atter frem, da der d. 28. April blev fundet en Mine ved Indløbet til Lissabon. Om de tyske U-baade virkelig kan udlægge Miner, er dog vist et stort Spørgsmaal, i saa Tilfælde vilde der sikkert findes mange Miner i Indløbet til de engelske Havne. Og kan U-baadene udlægge Miner, er det jo et Bevis paa de engelske Patrouillers Aarvaagenhed, at der ingen Miner findes ved og udfor Havnene.

I Begyndelsen af Krigen var den engelske Blokade selvfølgelig ikke effektiv, men efterhaanden forøgedes Antallet af Patrouilleskibe, og nu findes der saa mange Krydsere spredt over Nordsøen, at det skulde synes umuligt for Skibe at slippe igennem.

En moderne Blokade er imidlertid ikke en Kæde af Skibe, der damper i Sigte af hverandre, Blokadestyrken, hvori ogsaa findes franske Skibe, bestaar af Patrouille-Eskadrer, der vel er ude af Sigte af hverandre, men hurtig kan forenes. Krydserne ligger maaske en Snes Sømil fra hverandre, men da hver Krydser ser over en Cirkel med 15 Sømils Udstrækning, kan intet Skib om Dagen slippe igennem uden at blive set.

Blokaden opretholdes af armerede Hjelpekrydsere, da de egentlige Krigsskibe maa holde sig rede til at engagere den tyske Kampflaade.

Da det er umuligt at undersøge et Skibs Last paa aaben Sø, maa Handelsskibene nødvendigvis sendes ind til en Havn, og da det ugentlige Gennemsnit af overhalede øst-gaaende Skibe nu er oppe paa c. 50, er der som sagt næppe mange Skibe, som uset kan komme gennem den nu effektive engelske Blokadelinie.

Indtil Midten af Maj har England mistet 9 Kampskibe (*Bullwark, Formidable, Ocean, Irresistible, Goliath, Majestic, Triumph, King Edward VII og Russell*), 7 Krydsere (*Aboukir, Cressy, Hogue, Good Hope, Monmouth, Argyll og Natal*), 6 lette Krydsere (*Amphion, Pathfinder, Pegasus, Hawke, Hermes og Arethusa*). Ialt 22 Krigsskibe, foruden Torpedofartøjer og U-baade.

Tyskland har mistet 6 store Krydsere (*Blücher, Scharnhorst, Gneisenau, Yorck, Pr. Adalbert og Friedrich Karl*), 10 Krydsere (*Mainz, Köln, Emden, Dresden, Nürnberg, Bremen, Königsberg, Leipzig, Magdeburg og Karlsruhe*), 7 mindre Krydsere (*Hela, Albatross, Ariadne, Undine, Jaguar, Illis og Tiger*). Ialt 23 Krigsskibe, foruden Torpedofartøjer og U-baade.

I Tonstal er Forholdet saaledes, at England har tabt 235,400 Tons og Tyskland 116,000 Tons. Af de engelske Skibe er kun 3 skudt ned i Kamp, af de tyske mindst 15 Skibe.

Om den engelske Sejr i Nordsøen d. 31. Maj over den tyske Hovedflaade, der blev drevet tilbage til Wilhelms-hafen, vil Beretning fremkomme i næste Nummer.

C. J. H. SPEERSCHNEIDER,
Kaptajn u. T. i Flaaden.

HOLMENS KIRKEGAARD

250 AAR

Siden Absalons Borg rejstes, har vor Hovedstad i de svundne 8—900 Aar haft en rig og bevæget historisk Udvikling, men — som man ved — den er kun fattig paa haandgribelige Fortidsminder; kun ringe er det, som Tiden — hvad enten det har været unænsomme Hænder eller Ilden — har levnet os.

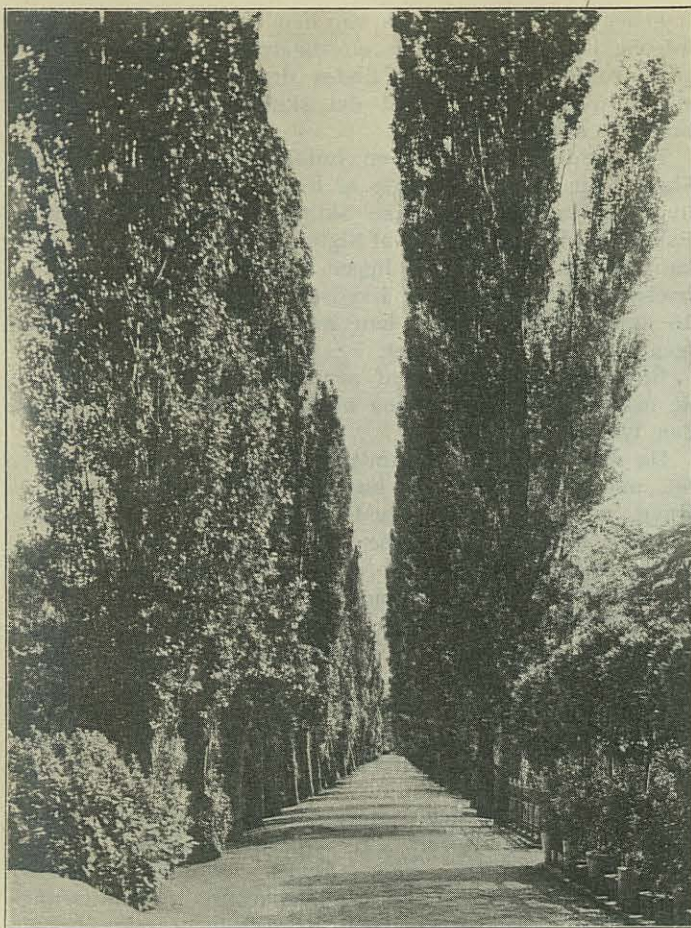
Vi ejer dog et Fortidsminde, ganske vist efter sin Art ændret af Livet, et Minde fra svundne Dage, som netop nu i denne Maaned har naaet den anselige Alder af 250 Aar. Det er vor Marines gamle Gravplads: *Holmens Kirkegaard*.

Det var den 10. August 1666, at det første Lig — vel en ringe Mand fra Nyboder eller Skipperboderne — fandt sin Hvile i den nye Kirkegaards Jord. Anlægget baade af denne Kirkegaard ret »uden Østerport« og af en anden »uden Nørreport« var utvivlsomt en Følge af den kongelige Ordre, der ikke længe forinden var udstedt, og som bød, at enhver Sognepræst i Staden »enhver Løverdags-

Formiddag« skulde indsende »en rigtig Specification« over alle, som var døde — og fødte for øvrigt ogsaa — i Ugens Løb. Efter de onde Tider, som Københavns Belejring havde bragt over vor By, var man nu ogsaa — efter 6 Aar — naaet saa vidt, at man stræbte efter bedre Orden i alle Forhold — og ogsaa Befolkningen var stærkt tiltagende; alt dette forklarer disse nye Gravpladers Anlæg.

I lange Tider — i sine første halvandet Hundrede Aar — var Holmens Kirkegaard eller, som dens første Navn var: *Baadsmanskirkegaarden* knap nok halv saa stor som nu, men dog meget betydelig efter Tidernes Forhold. Kun lidt, meget lidt ved vi om dens første Aaringer; det var jo ogsaa kun ringe Folk — mest Matroser og Baadsmænd — der fandt deres sidste Hvilested her, fjernt fra Staden »uden Østerport«. Men et historisk Billede kan dog manes frem fra Kirkegaardens 45de Aar: *Anno 1711*.

Trods militær Afspærring baade til Lands og til Vands var »den store Pest« fra Helsingør naaet herind til Køben-

Poppel-Alléen.

havn, og her kastede den sig i de varme Sommermaaneder i ubændigt Raseri over Staden — især var den skæbnesvangre Gæst atter og atter til Huse i Nyboder. Dødsmerket: de skræmmende hvide Kors, der fortalte, at her boede Pesten, saas paa Dør efter Dør. Og Nyboders-Folkene *vilde* bede den sidste Bøn i det lille Kapel paa Baadsmanskirkegaarden for deres døde og stede dem til Hvile i dens Jord — det var deres fattige Ret. Forfærdende var de Vogntog, der drog ud gennem Østerport — den eneste af Stadens Porte, hvorigennem Lig maatte føres ud. Fjællevognene var fyldte med Dynger af døde Kroppe »hvis Hoveder hang og dinglede bag ud« af dem — fortæller de Bötticher, Datidens kendte Pestlæge. Tid til at faa dem i Jordens var der ikke, saa Ligene dyngedes op paa Kirkegaarden, hvor Tilstanden til sidst var saadan, at man maatte lade en Ryttervagt kampere mellem Gravene for at skaffe Orden til Veje og holde Folk i Ave derude — og saa maatte Nyboders-Folkene lade deres døde begrave udenfor Kastellet.

Og vi drejer igen Tidens Kalejdoskop og ser et nyt Billede: Det er Aaret 1801. Skærtorsdags-Slaget har tordnet paa Københavns Red. Tre Dage efter — Paaskesøndag den 5. April — drager ung og gammel fra Staden ud gennem Østerport — man vil vise de faldne, som skal jordes derude paa »Skibskirkegaarden«, den sidste Ære. Den nu næsten halvandet Hundrede Aar gamle Kirkegaard er et bølgende Menneskehav — unge hvidklædte Piger strør Foraarets lyse Blomster over Heltenes mørke Kister, og mens disse sænkes i Fællesgraven, lyder Sorgesangen højtidsuldt:

»Ved Eders Grav vi samtlig sværge,
Med Eders Aand til sidste Mand
I hver fornyet Kamp at værge
For Fyrste og for Fædreland!
Fred være med Jer Aske! Fred!
Jer Hæder evigt varer ved!«

Og kort efter hæver *Gravhøjen for Hellene fra Slaget paa Reden den 2. April 1801* sit grønne Tæppe; over Enge og Haver skimter man fra den de faldnes Kampplads: det blaa bølgende Sund. — »Medborgeres Erkiendtlighed satte dem dette Minde« lyder den nu glemte Digter *Sanders* Indskrift paa Obelirken, som er rejst paa Højen, og hans Indskrift paa Marmortavlen, der støtter sig til Fundamentet, forsikrer:

»Den Krands, som Fædrelandet gav —
Den visner ej paa faldne Krigers Grav.«

Elleve Navne paa Officerer er indhugget paa de Kampesten, som i en Halvkreds er opstillet foran Obelirken. Her skal mindes: Kaptajnerne *de Thurah* og *Schrødersee*, der begge fandt Døden om Bord paa Blokskibet »Indfødsretten« i Olfert Fischers Defensionseskadre, og som et tredje Navn, der har Krav paa Oprensning, *Maanedsløjtnant Chr. Møller*, et Navn, som først fik sin rette Plads her 100 Aar efter — altsaa i 1901.

Gran og Birk skygger nu over den historiske Gravhøj. Det er et smukt, harmonisk Arbejde, som Kobberstikkeren *Lahde* og den gamle *Wiedewell* — for øvrigt hans sidste — her har skænket Samtiden, og som Efterslægten skal vide at værne om.

Men 16 Aar efter — i 1817 — var Kirkegaardens Gravplads blevet for snæver, og Admiralitets-Kollegiet købte da af Magistraten et Grundstykke, saa den blev dobbelt saa stor i Omfang som før. Midt i dette nye Grundstykke findes den Dag i Dag: Admiral St. A. Billes pompøse Gravsted.

Og atter øgedes Byens Befolkning, og der krævedes større Plads for dens døde — saa baade i 1853 og 1865 blev Kirkegaarden igen udvidet. Men saa kom Loven af 1867, der bød, at intet Areal indenfor »Demarkationslinien« mere maatte »henlægges til Kirkegaard«, og herefter var enhver Udvidelses-Mulighed udelukket. Den samme Lov forbød ogsaa Salg af Grave herude efter Aaret 1947, og naar 20 Aar — den Tid, et Lig skal ligge urørt — herefter er for-

Mindesmærket for Flyveren, Premierløjtnant Axel Hoec.

løbet, vilde den gamle Kirkegaards Saga være omme, hvis der ikke — som det siges — tidligere var solgt Gravpladser, hvortil Ejendomsretten først udløber *efter* 1967.

* * *

Nu om Dage ejer *Holmens Kirkegaard* ikke i udpræget Grad den Romantik, den Patina, som gamle Kirkegaarde ellers i saa rigt Maal kan eje. Tidligere gjorde den det sagtens nok. — For hvorfor skulde *den* have haft et Særpræg fra sine Omgivelser — det gamle Østerbro med al sin daarende Ynde, da Gadebilledet — eksempelvis i Begyndelsen af forrige Aarhundrede — saa saadan ud: Søens græskransede, bugtede Bred, hegnet af et aabent Stakit — nede ved dens nordre Hjørne: Gavlen af et Bindingsværkshus mod en Baggrund af tætte Trækroner, ved Vejens Ende en spinkel hollandsk Vejrølle, og modsat Søen: et lavtliggende langt Hus og som dets Nabo den fornemme palæagtige Ejendom: »Det hvide Hus«, alt indrammet af Buskes og Træers tætte Løvværk. Og omtrent saadan saa Billedet ogsaa ud midt i Trediverne; hvem mindes vel ikke *Købkes* dejlige Solskinsbillede: »Sommermorgen ved Østerbro« fra hin Tid?

Nej — *Livet* har hæget denne *Dødens* Have — saa den nu ligger pyntelig med frodigt Blomsterflor og fint revne Gange — kun Alleen af de gamle Popler — disse Nordens Cypresser — ejer et Præg af en egen Böcklinsk højtidsfuld Kraft. Gennem denne Allé har Slægt efter Slægt fulgt deres døde til den sidste Hvile herude. Selv om den store Mængde af disse jordede nu er glemte Navne, er her ikke faa, som — hver paa sin Vis — øvede en Gerning, der

gjorde Navnet mere levedygtigt end det Legeme, som Kirkegaardens Jord tog.

Foruden de alt nævnte skal af kendte Søofficerer endnu mindes: Kaptajn *Chr. Krieger*, der faldt i 1849 om Bord paa »Chr. VIII«, Orlogskaptajnerne *P. C. Holm* og *Sigv. Lund*, hvis Gravminder deres Mandskaber fra Fregatten »Jylland« og Korvetten »Hejmdal« rejste i 1864 og 1867, Sejrherreren fra Helgolands-Slaget: Admiral *Suenson*, og endelig som Repræsentant for vort yngste Slægtled: den kække unge Premierløjtnant *Axel Hoek*, der — som en af vor Militærflyvnings Pionerer — fandt Døden i Kampen for at sejre over Luften.

At mindes alle de Navne paa Kunstnere, Videnskabsmænd, Politikere, Embedsmænd, alle Navnene paa de Industriens og Handelens Stormænd, hvis Støv gemmes i Holmens Kirkegaards Jord, vilde her føre for vidt. Kun disse Par Navne, som vil leve, saa længe dansk Digtetekunst, dansk Skuespilkunst, dansk Musik og dansk Malerkunst end maatte øves, skal slutte disse Mindelinjer om den gamle Kirkegaard:

Den mest danske af danske Digttere *Chr. Winther*, Fru *Gyllembourg*, *Johan Ludvig Heiberg* og *Johanne Luise Heiberg*, vor store *Holberg-Fremstiller* *Phister* og Fru *Phister*, Komponisten af »Vift stolt paa Codans Bølge« *D. Bay*, *Heise*, *Henrik Rung* og *H. C. Lumbye* og Maleren *Exner*.

* * *

Endnu træder *Livet* sin hæsblesende Hvirvel-Dans udenom denne gamle Gravplads, som Gadernes høje Stenkolosser har klemt inde mellem sig. Men hvornaar vil Dansen ubønhørligt fare hen *over* den?

SIGURD FROM.

NYBODER

(SLUTTET)

Nyboders Skole betragtedes som Københavns bedste Kommuneskole. Undervisningen var gratis og Skolegangen frivillig. De fattigste Børn fik Brød paa Skolen for ikke at forsømme Undervisningen ved at gaa og tigge. Der var bestandig et — man kan næsten sige — Utal af Børn i Nyboder. De unge Mænd havde gode Betingelser for at grunde et Husliv i en tidlig Alder, og de giftede sig i Reglen med unge Piger af deres Stand, som kendte de Forhold, hvorunder de vilde komme til at leve. Hvis en ung Mand, paa Grund af manglende Bekendtskab, ikke var i Stand til at stille Førlovere, slap han med for kombineret Ret ved Ed at forsikre, at der intet var til Hinder for hans Ægteskab. Brylluppet skulde da staa senest 2 Maaneder efter i Holmens Kirke, men paa Grund af en fejlagtig Opfattelse af den kirkelige Troløvelse, flyttede de unge i Reglen sammen straks, og hændte det, at den ene Part døde inden Vielsen havde fundet Sted, blev den efterlevende efter Loven i alle Maader anset for den Afdødes Ægtefælle.

Mændene hjalp troligt til med alt Arbejde i Hjemmet. Paa Fridagene vaskede de Børnene, klædte dem paa, gav dem Mad og lagde dem til Ro i den Vugge, de selv havde lavet, ja de vaskede og skurede endog med Glæde og lærte Børnene til, efterhaanden som de blev større, at hjælpe til i Huset, thi kun naar alle ydede det meste, kunde en Nyboders-Familie se lidt sorgfrit paa Tilværelsen.

Udeblev Lønningen, stod Nøden for Døren; det skulde synes utænkeligt, at Staten ikke kunde betale sine Arbejdere, og dog er det hændet flere Gange, at Staten paa Grund af Pengemangel maatte standse sine Betalinger, og at Nyboders Folk langtfra var de første, der fik. Der skulde da megen Mandsstyrke til at gaa Prøvelsens Tid igennem, og dette har givet Nyboders Historie et stærkt tragisk Anstrøg, idet Manglerne sløvede baade Moral og Karakter, og alle

Hovedpunkterne i Nyboders Levnedsløb faldt sammen med Statens usikre Pengeforhold.

I Aaret 1693 blev Nyboders Vagt anlagt; den var hverken særlig skøn eller imponerende, men hvor hører den ikke til i hele Billedet, den lille graa Bygning med Klokkeren, der kaldte Holmens Folk til Arbejde. En Vægterskare bevogtede fra nu af Nyboders Ro, og det fortælles om en Nybodersmand, hvis Kone handlede med Fisk og var drikfærdig, at han sagde til sin Søn: »løb ned i Adelgade og se, om Mor er fuld, og er hun det, saa sig, at hun skal gaa om ad Borgergade, ellers tager Vagten hende.«

I Aaret 1711 udbrød Pesten, og Sundhedskommissionen, hvis Virksomhed ogsaa udstraktes til Nyboder, havde en Søofficer blandt sine Medlemmer, men Nyboders Befolkning havde i mange Retninger sine egne Meninger og vilde nødig modtage Anvisninger af Kommissionen eller gøre Anmeldelser om sine syge. For det første var man bange for Lægen, og de, der blev angrebne, skulde jo dø alligevel, og for det andet var der den Ubehagelighed, at der krævedes streng Afsondring fra de Huse, hvori der var Pest, og dette lod sig næsten ikke gennemføre i Nyboder, fordi Huslejlighederne laa saa tæt til hverandre. De syge maatte ikke plejes hjemme, men skulde straks overføres til Søkvæsthuset; men dette blev snart overfyldt, og dets Lægepersonale var tildels uddød. Nyboders Folk havde altid Aversion mod at komme paa Hospitalet, og under disse Forhold bad de kun om at maatte dø hjemme. Det ene Nybodershus uddøde efter det andet, blev forladt og forfaldt, og endnu en halv Snes Aar efter nævnes de som »Pestens Relikvier«.

Begravelser foregik altid fra Hjemmet. Man beholdt under normale Tilstande Liget indtil Begravelsesdagen og gik ind og ud, hvor den Døde laa; Børnene legede uanfægtet

Nyboders Vagt (1891).

i Stuen, ja drog undertiden den Døde med i Legen. Følget blev rigeligt trakteret, hvilket øjensynlig stillede Sorgen noget.

I Aaret 1721 kom en kongelig Befaling: Nyboder skulde ryddes inden Paaske. Af det tjenstgørende Mandskab kunde de fleste vende tilbage, men alle de, der var afskedigede efter Krigens Ophør skulde ud, selv om de havde faaet Boligen paa Livstid. Mange indgav Ansøgning til Kongen om at maatte blive boende, men Kongen syntes ikke om det, og kun de, som aldeles ikke kunde faa Bolig i Byen, maatte blive til Mikkelsdag.

Hensigten med dette var, at de forskellige Afdelinger af Mandskab skulde holdes isolerede, saaledes at kun de, der hørte sammen, havde fælles Gaardsplads o.s.v., og derved ventede man at undgaa Tvistigheder mellem Folkene.

Af og til havde der boet en eller flere Officerer i Nyboder, men Christian den 6te forordnede i 1738, at der til Stadighed skulde være bosiddende Officerer, der skulde fungere som en Art Poliiti for Befolkningen. De fritoges for at vedligeholde deres Boliger, og efterhaanden som Nyboder nærmede sig sin fulde Udvikling ejede det 24 Officersboliger, der indrettedes for Enderne af Husrækkerne. Efter at den nordiske Krig var endt, forbedredes Statens Finanser, og der var nu ikke mere Tale om, at Beboerne led Nød, men det var, trods alt, vanskeligt at faa en god Ordning paa de indre Anliggender, fordi de var bleven forkludrede i Forurettelsens Dage. Mange fortsatte det Tiggeri, der én Gang havde været en Livsbetin-

gelse, og grove Tyverier paa Holmen maatte straffes strengt. Desuden havde det haarde Arbejde gjort Marinens Tjeneste forhadet, saa at enhver, der kunde, unddrog sig derfor, og de, der blev tilbage, var mest forarmede Familiefædre.

Ogsaa Autoriteterne betragtede Nyboders Folk med ugunstige Blikke. Deres daarlige Klæder og hensynsløse Opførsel paa offentlige Steder bevirkede, at det i Aaret 1750 af Kommandantskabet blev dem forbudt at betræde Voldene, og at de hverken maatte ses i Frederiksberg Have eller om Sønuagen med Kone og Børn udenfor Statens Porte før ved Aftensangs Tider.

At saadanne Forbud slukkede den sidste Rest af Æresfølelse hos Holmens Folk, er en Selvfølge, da de derved sattes lavere end de laveste af Byens Befolkning; i 1791 blev det dog tilladt Mandskabet at spadserere paa Voldene og i Rosenborg Slotshave, naar de bar Uniform.

Paa Frederik den femtes Anordning ansattes flere Folk, saa Arbejdet ikke blev saa anstrængende for den enkelte, men Nyboder kom endnu ikke ud over sin mørke Periode og var stærkt i Vanry.

I Aaret 1772, da Struense faldt, var der almindelig Glæde i Nyboder, og nogle af Mandskabet sluttede sig til Byens Pøbel og udplyndrede, hvem de troede hørte til Struenses Venner. Autoriteterne lagde dem ikke Hindringer i Vejen, men tilsidst blev Generaladjutanten sendt ud for at takke Folkene i Kongens Navn og befale dem at gaa hjem og holde sig rolige i deres Huse.

Da Struense kort Tid efter blev henrettet, var Mand-

Nyboders Vagt og Kommandantskabskontorerne (tilhøjre) kort før Ombygning.

skabet til Stede, men vendte dog meget alvorlige hjem efter det blodige Optrin.

I 1807 led Nyboder meget; Projektilerne slog ned, afbrændte Huse og saarede mange Mennesker. Mændene var borte, og Kvinder og Børn foer forvildede om eller klumpede sig sammen, Moder og Børn for at dø sammen under Bombernes Ild; den næste Nat flygtede de fleste ud til Christianshavn, og i Værkstedslokaler og Pakhuse indrettede man sig, saa godt man kunde. Her blev man ikke forstyrret af Bomberne, og det vakte derfor almindelig Deltagelse, da et Barn døde en naturlig Død.

Efter Kapitulationen var Marinens Mandskab yderst misfornøjet med den Uvirksomhed, som Englændernes Herredømme paa Værftet førte med sig, og de samlede sig i Skarer paa Kongens Nytorv udenfor det danske Hovedkvarter for at give deres Harmes Luft over Tabet af Danmarks Stolthed, den herlige Flaade, hvortil der knyttede sig saa mange Minder.

Helt indtil vore Dage stod nogle af de nedbrændte Huses Pladser ubenyttede hen; Mandskabet raadede efter Eyne Bod paa de Ulykker, Bomberne havde anrettet, men nu var Landets Finanser igen i daarlig Forfatning, saa meget forblev i den havareerede Stand.

I 1813 omorganiseredes det faste Mandskab i Nyboder, og alle uberettigede Logerende maatte ud, og i 1816 fik hver selvstændig Beboer i Nyboder Befaling om at forsyne sig med en Husbog, hvori de maatte indføre baade deres egen Husstand og de Logerende, de efter Ansøgning havde boende hos sig.

En militær Kommandant bragte i det hele bedre Skik paa alle Omraader, og en bedre Aand fik Overhaand. Hæderstegnet, der var indført i 1801, havde en gavnlig Indflydelse paa Underklassernes Æresfølelse, og de vaagede strengt over, at ingen uberettiget naaede denne Hæder.

Efter Slaget i Kongedybet fik 62 Underofficerer og Me-

nige en aarlig Gave paa 15 Rdl. og en Sølvmedaille med sit Navn og følgende Inskription: »Modet værger, Kongen hædrer, Fædrelandet skønner«, og i 1802 fik 8 Underofficerer og 5 Menige samme Hæderstegn.

Nu var Nyboders stormende Periode forbi, og Regeringen nærrede stor Tiltro til Befolkningens Troskab og Paalidelighed. Der valgtes Politi af deres Midte, som udførte deres Arbejde tilfredsstillende. Efter en halv Snes Aars Forløb fik Nyboder sin egen Avis, udgivet af en Journalist Richter, der oprindeligt havde været simpel Skibbygger, men var geraadet i Vrede, fordi han kun fik *et* Vindu repareret, medens han havde ansøgt om tre. Gennem Avisen vilde han hævne sig; han gav den Navnet »Rim og Prosa Posen« og skrev i 2det Numer en Artikel: »Prospekt af Nyboder«, som vilde have været udmærket, hvis den ikke mest havde indeholdt Beretninger om Vinduers Tilstand og Reparation. Han blev udvist af Nyboder, og Avisen afgik ved en stille Død.

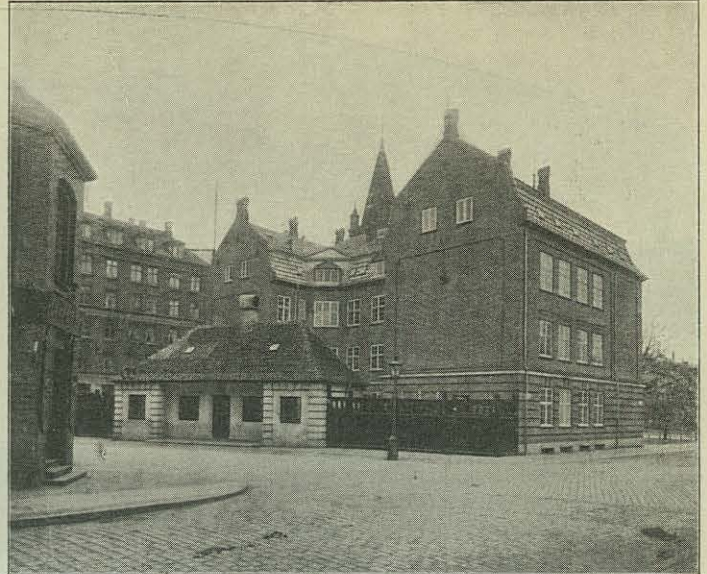
I 1845 udgav en Skibstømrer en Avis, hvis Titel var: »Nyboder og faste Stok«, som havde en værdigere Tone end dens Forgænger. Den levede heller ikke længe — kun 5 Numre udkom.

I Aaret 1849 voksede Nyboders Uvilje mod Officersstanden stærkt. Læren om Frihed og Menneskerettigheder havde gennemsyret det lille Samfund, og de viste nødvendig Befalingsmændene den Respekt at blotte Hovedet for dem, en Hilsmaade, som var almindelig den Gang i Marinen.

Ved Valg og forudgaaende Møder holdt Nyboders Folk stor Tummel og Støj, og dette blev paataalt af en Kommandørkaptajn i et offentligt Blad, men de var misfornøjede og vilde ikke erkende, at de havde nogen som helst Goder at takke for. Marinen mente dog at have Ret til at handle, som den ansaa for nyttigt og tidssvarende, og intet nævneværdigt forbedredes.

Fra Haregade (1891).

Nyboders Vagt (efter de omliggende Huses Ombygning).

Nyboder havde sit eget Talesprog, der nærmest var en Gren af det københavnske Almuesprog, men dette forandrede efterhaanden. Den noget raa Samfundsklasse, som for Hundrede Aar tilbage havde hjemme i Nyboder, er forsvundet, og de Tider, hvor man bebrejdede de københavnske Studenter, der førte et forargeligt Liv, at de skikkede sig som Baadsmænd, er forbi. Barnlige som Nyboders Folk inderst inde var, følte de sig hævet op fra deres lave Standpunkt, saa snart de mødte Forstaaelse, og havde de blot ikke været saa svage overfor Drikkevarer, var hele deres moralske Habitus sikkert langt tidligere undergaaet en Forandring.

Alt, hvad der hed virkelige Forbrydelser, har altid været banlyst mellem Nyboders Befolkning, og Nyboders Mænd dannede Grundstammen til de Skibsbesætninger, der kæmpede og sejrede under vore Søheltes Anførsel, ja som endog døde Heltedøden i Flammerne. Nationalfølelse og Kærlighed til Konge og Fædreland har altid været fremherskende, og da Kristiansborg Slot brændte i 1794 ansøgte Holmens Folk Kronprinsen, om der maatte afkortes 2 Skilling daglig af deres fattige Løn, indtil Kongen paany fik rejst sit Hus.

Religiositeten var paabudt ved Lov. Om meget af det paabudte trængte ind i Hjertet, er vanskeligt at vide, men de fleste viste dog bag hele deres Færd Troen paa ham, der styrer og regerer.

En hel lille Literatur har dannet sig omkring Nyboder

og dens Beboere og forskønnet det med Poesiens Glans. Dette virkede i høj Grad højnende paa Befolkningen, der ligesom fik en Æresoprejsning for gamle Tidens Ringeagt der igennem. Vi, der lever nu, kender den forrige Generations Mænd, selv om mange af dem efterhaanden er gaaet bort. Et djærvt Lune og stor Jovialitet var deres Kendemærke, og deres Familieliv var præget af en Samhørighed, der næppe har noget Sidestykke andet Steds.

At dette i høj Grad har præget Børnene, der nu har taget Hjemmene i Arv, er en Selvfølge, men ogsaa de uvidede Krav, der stilles til de unge, Skolernes forbedrede Undervisning, og hele deres Deltagelse i Tidens stærke Udvikling, har sat sine Mærker, saaledes at ethvert Anstrøg af Proletariat er forsvundet.

Vi, der har boet der en Række Aar i Nyboders tidligere Periode, har mange lyse, mange morsomme og egentlig slet ingen mørke Minder fra Stedet som Bolig udover, at Værelserne var for lave el. lign.; men vi mindes med et Smil alt, hvad der kunde hænde mellem Aar og Dag.

Særlig de muntre Sammenkomster i Lysthusene rundt om Lørdag Aften. Saa gik Punschen sin Sejrs gang, og Fædrelandssangene lige fra Nr. 1 til 100 fik sig en Omgang. Var der Gilde paa flere Steder samtidig, kunde det knibe med Nattesøvn, men ellers kunde man godt blunde til Akkompagnementet.

CLARA KOFOED.

AGITÉR

for

Tilgang til Marineforeningen.

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE IX

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
 EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
 ANNONCEEKSPEDITIONER: THIESENSVEJ 10 KORSØR
 HANS TAUSENSGADE 14 ODENSE

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU OG AXEL JUEL

I følge Tilladelse fra Chefen for 1ste Eskadre har Marineforeningens Medlemmer Adgang til at aflægge Besøg i Kystforsvarsskibet „Olfert Fischer“ Mandag den 9. Oktober førstk.

Mødestedet er: Toldboden Kl. 2 Eftm., hvor Skibets Fartøjer vil afhente Deltagerne.

Emblem maa bæres.

Samme Aften Kl. 8 forevises for Medlemmerne i Studenterforeningens store Sal de ved Flyverfesten i Tivoli viste Lysbilleder af Flyvernes Virksomhed.

Derefter kammeratligt Samvær.

For at give Medlemmerne Lejlighed til at stifte nærmere Bekendtskab og derigennem fremme det kammeratlige Forhold har Bestyrelsen lejet Lokale paa »Gimle«, Grundtvigsvej 14, fra Kl. 7 Aften paa *de Dage*, som findes angivne paa *hosstaaende Skema*. Lejemaalet omfatter *Selskabslokaler, Keglebane og Salonskydebane*.

Adgangen til at deltage staar aaben for *alle* Medlemmer, men for Skydningens Vedkommende dog saaledes, at der vil blive oprettet et Skyttelav med en særlig Lavsbestyrelse, da Skydningen kræver en vis Organisation. De, der ønsker at deltage i Skydningen, maa anmelde sig som Deltagere i Skyttelavet samt erlægge et Indskud af 2 Kr. som Bidrag til Dækning af Anskaffelse af Rifler, Skydekasser m. m. Patroner kan paa Skydeaftnerne købes i Æsker á 100 Stk. for 2 Kr., og Afgiften til Skyttelavet er sat til 1 Øre pr. Skud til Dækning af Udgifter til Markør etc.

Anmeldelse om Deltagelse i Skydningen kan ske første Mødeaften d. 20. Oktober.

Foruden disse Aftener vil der i Lighed med forrige Sæson blive afholdt Sammenkomster i Studenterforeningen med Foredrag eller lign. Underholdning, hvorom Meddelelse vil fremkomme her i Bladet, hvorfor man indtrængende anmodes om at efterlæse *Foreningsmeddelelserne*.

SKEMA

for Møder paa »Gimle«, Grundtvigsvej 14, Kl. 7 Aften

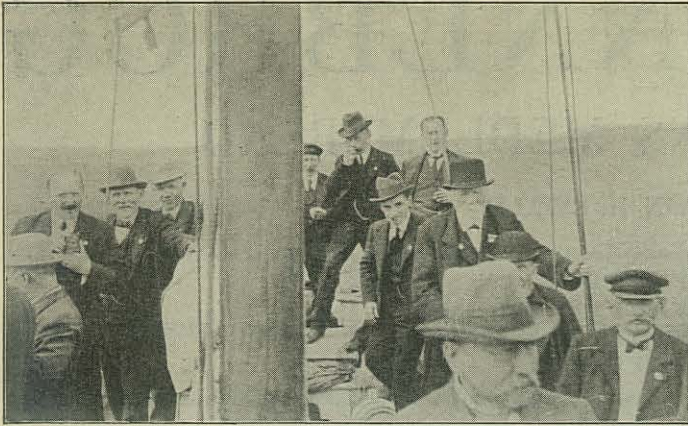
	Oktober	November	December
1916	Fredag den 20.	Fredag den 24.	Fredag den 15.
	Januar	Februar	Marts
1917	Fredag den 19.	Fredag den 23.	Fredag den 16.

KOLDING KREDSEN

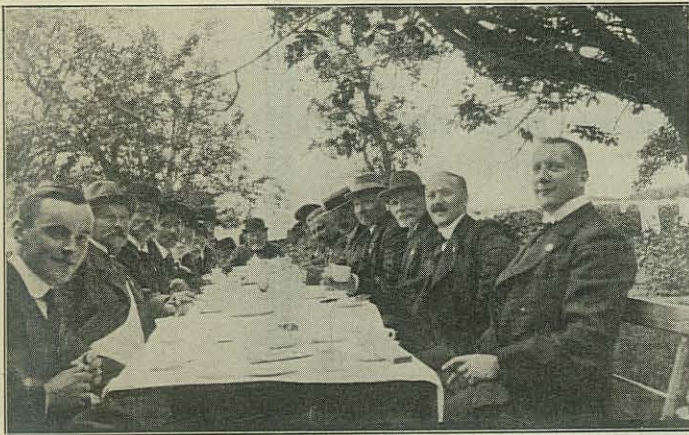
føretog den 18. August sin Sommerudflugt.

Mandskabet mødte paa Havnen, og Kl. 2 pr. Iod Kaptajn *Klaaborg* Baadsmanspiben lyde til Ære for Chefen, Herredsfoged *Nielsen*, som da gik om Bord.

Efter Kommandoen: »Los agter« dampede Motorfartøjet »Kanon« af Kolding ud af Havnen, og kort efter blev der pebet »Alle Mand paa Dækket«, hvor der serveredes Sodavand.

Sejladsen gik til Gl. Aalegaard, hvor der i Baade gjordes Landgang og i en skyggefuld Have arrangeredes et udmærket Kaffe-bord. Herfra gik Turen til Kidholmene, hvor der blev pebet »Landgang«. Efter at man havde inspiceret Øen og navnlig undersøgt de sjældne Arter Træer, som findes her, blev der pebet »Alle Mand skaffe«, og Selskabet lejrede sig paa en dejlig Plet. Værten, Hotel-ejer *Nielsen*, Hotel Kronborg, der som Befalingsmand i den danske Marine har været paa Togt til Vestindien og ligget der i tre Maa-neder, og som herfra er kendt med at servere i Varmen, forestod i Skjorteærmer og assisteret af Hjælpere Serveringen, der gik storartet. Først var der varme Retter, derefter koldt Bord og som Dessert Is, saa Forplejningen var udmærket. Taler blev der ikke holdt (»Vi Sømand gør ej mange Ord«).

For Bordenden Veteran fra Helgoland Hr. Thingaard

Efter at det yngre Mandskab havde vist sin Færdighed i forskellige Idrætsøvelser med de Ældre som Tilskuere, lod Baadsmandsfløjten: »Alle Mand om Bord«, og Sejladsen gik hjemefter med smaa Afbrydelser: »Alle Mand paa Dækket«, hvor der serveredes forskellige Forfriskninger.

Kl. 9 lagde Skibet til ved Bolværket, Baadsmandspiben lod: »Chefen gaar fra Borde«, og der blev taget Afsked med Tak til Ledelsen for det udmærkede Togt, hvor den gode danske Sømandsgemytlighed havde været særlig fremtrædende.

De forskellige Stænder og Aldere havde her været repræsenteret, der var Deltagere fra 64 og unge raske Gutter, der paa slap Line løb op til Skibets Mastetop. I det hele en original og fornøjelig Tur, af hvilken Bestyrelsen har Ære. — n.

ROSILDE KREDSEN

foretog den 4. September, i et Antal af 40 Herrer og Damer, Udflugt til København for at bese Orlogsværftet. Kl. 1 samledes man paa Værftsbroen, hvor Selskabet blev modtaget af Løjtnant *Jacobsen*, der viste om paa Værftet. Først besaa man Arsenalen, Modelsamlingen og Kasernen og gik derefter om Bord i Logiskibet »Fyen«. I Markedetenderiet serveredes Forfriskninger. Her bød Formanden, Portør *Fr. Christensen*, Velkommen og takkede for Tilslutningen, samt takkede Orlogsværftet for den Imødekommenhed, der altid

vistes Marineforeningen; ligeledes rettedes en Tak til Løjtnant *Jacobsen* for den Elskværdighed, han havde vist Selskabet.

Løjtnant *Jacobsen* takkede paa Marinens og egne Vegne og ud-talte sin Glæde over, at gamle Marinere vilde besøge Orlogsværftet.

Ved 5-Tiden forlod Selskabet Orlogsværftet, alle enige om at have tilbragt en behagelig og interessant Dag i kendte Omgivelser.

For den bedste Skytte i hver af de to udrustede Eskadrer har Marineforeningen udsat en Ærespræmie, et Sølvbæger med Inskription, som ovenstaaende Billede viser.

Efter at de enkelte Skibes Skyderesultater er blevne nøje opgjorte, har det vist sig, at de to bedste Skytter var: Underkanoner *N. P. O. Hansen* i Kystforsvarsskibet *Olfert Fischer* og Artilleri-overkonstabel *E. Hansen* i Kystforsvarsskibet *Herluf Trolle*.

Disse har da ved Parade faaet de hæderfulde Præmier overrakt af de respektive Eskadrechefer. I *Olfert Fischer*, der viste sig at have vundet Marineministeriets Udmærkelsestegn for god Skydning, blev ved samme Lejlighed dette, et Sølvskjold, tildelt Skibet, hvis Chef er Kommandør *Scheel*, og hvis Artilleriofficer var Kaptajn *Ewald*.

Fra Eskadrecheferne har Marineforeningen modtaget en Tak for de udsatte Ærespræmier.

KGL. KAMMERSANGER EMIL HOLM

I Oktober Maaned fejrer vort skattede Medlem, Kgl. Kammer-sanger *Emil Holm* sit 25-Aars Jubilæum som Sanger.

For Deltagerne i vor Aarsfest den 30. April 1916 vil Kammer-sangerens velvillige og fortrinlige Medvirken sikkert endnu være et frisk Minde.

Vi kunde dengang med Glæde notere, at Kammer-sangeren, som den gode danske Mand, han trods sit 15aarige Exil er vedblevet at være, og som gammel Mariner, straks meldte sig i vore Rækker, og ved den første højtidelige Lejlighed villigt gav sit vægtige Bidrag til Glæde for os alle.

Til de mange Lykønskninger som Jubilæumsdagen den 19. Ok-tober, sikkert vil bringe ham, føjer vi paa Forhaand vor, med Ønsket om at han endnu i en lang Aarrække maa bevare sin prægtige Stemme og med sin kloge, lune danske Humor kunne færdes blandt os.

VORE MOTORREDNINGSBAADE.

I en tidligere Artikkel gav vi en Beskrivelse af de to Motorredningsbaade, der var bygget paa Orlogsværftets Baadebyggeri, nemlig »Skagens Havn«, bygget efter engelske Tegninger, og »Østerby«, bygget efter amerikanske Tegninger, som begge leveredes til Redningsvæsnet i 1914.

»Skagens Havn« har vist sig udmærket anvendelig; men dens Størrelse og Vægt umuliggør, at den kan sættes i Vandet eller tages paa Land andre Steder end netop i en Havn, og da der ikke findes mange af disse paa hele Jyllands Vestkyst, er Baaden henvist til at virke i Nærheden af sin Station: Skagen.

Østerby-Baaden synes derimod at have større Betingelser for at kunne anvendes fra flad Strand, idet den jo er let nok til paa Vogn at kunne transporteres til Strandingsstedet og der sættes i Vandet. Imidlertid har det desværre i Praksis vist sig, at Baaden er særlig saarbar for Skruernes Vedkommende. Disse, der som tidligere omtalt, er anbragt uden paa Baaden, en paa hver Side, er, til Trods for, at de kan klappes op langs Baadsiden, meget udsatte for Havari under Baadens Udsætning fra Stranden. Den konstruktive Styrke har heller ikke vist sig stor nok til at taale de Paavirkninger, der er uundgaaelige, naar Fartøjet skal sættes i Vandet fra flad Strand under høj Sø. Motoren kan tillige, under disse vanskelige Forhold, komme i Uorden og nægte at funktionere. Denne Baad er desuden temmelig spinkelt bygget til at kunne anvendes paa Jyllands Vestkyst.

Resultatet af de praktiske Forsøg med disse to Baadtyper kan siges at være:

»Skagens Havn« udmærket anvendelig i Nærheden af Havn, men ret bekostelig.

»Østerby« noget for spinkelt bygget.

Paa Grundlag af disse Erfaringer, der viser, at Skruen, arbejdende i en Tunnel var betydelig mere beskyttet, end naar den var anbragt udenbords, begyndte nu Orlogsværftets Konstruktionskontor at udarbejde Planer til en helt ny Type Motorredningsbaade af tilstrækkelig Styrke og Lethed til at kunne udsættes fra aaben Strand.

Efter disse Planer er der paa Orlogsværftets Baadebyggeri blevet bygget en Motorredningsbaad til Stationen »Klitmøller«. Baaden, der er 10,2 m lang, 3,1 m bred uden paa Korkbælterne, har et Dybgaende af 0,4 m. med en Vægt af 3,2 Tons. Besætningen er 12 Mand. Den er forsynet med en 12 B.H.K. Ferro-Benzin Motor, som giver Baaden en Fart af 5,5 Knob. Benzinbeholdningen er 40 kg og Forbruget ca. 5 kg pr. Time.

Skruen, hvis Aksel ligger i Baadens Vandlinie, er anbragt i en Slags hævertformet Tunnel, fuldstændig beskyttet mod Beskadigelser ved Udsætning og mod Vragstumper samt ufarlig for Skibbrudne i Vandet. Tunnellen er ført saa

langt agterefter og saa dybt ned som muligt, hvilket er af største Betydning for at hindre Luften i at trænge ind i den under Søgang.

For og agter er indbygget vandtætte Tværskodder, rækende fra Essing til Køl, og et hvælvet Dæk, saavel For som Agter, danner Afslutning paa et vand- og lufttæt Rum i hver Ende af Baaden. Imellem disse Skodder er indbygget et vandtæt Dæk, strækkende sig fra Bord til Borde.

Klitmøller-Baaden

Overalt, hvor det er muligt, er der anbragt Kobberluftkasser, saavel over som under Dækket, saaledes at Baaden er fuldstændig synkefri.

Motoren er anbragt midtskibs i et vandtæt Rum, hvortil Luften føres gennem to i Forrummet og to i Agterrummet anbragte Luftventiler, der lukker automatisk for Vandets Indtrængen i Luftledningen, naar Styrtesøerne slaar ind over Fartøjet. Luften ventilerer samtidig alle Rummene under det vandtætte Dæk, hvilket er af stor Betydning for Baadens Holdbarhed i Aarenes Løb.

Motorredningsbaaden Klitmøller, der blev afleveret fra Orlogsværftet i Februar Maaned d. A., har i Praksis vist sig at svare til de Forventninger, man stillede til den. Den er farefri, driftsikker og fuldt ud anvendelig fra aaben Strand, idet den er tilstrækkelig let til at kunne transporteres paa Vogn langs Kysten hen til Strandingsstedet og der sættes i Vandet, en Opgave Skibskonstruktører hele Verden over længe forgæves har søgt at løse.

Det maa saaledes siges, at Udviklingen af vort Redningsmateriel tjener Orlogsværftets Konstruktører og Baadeværft og dermed vort Land til megen Ære.

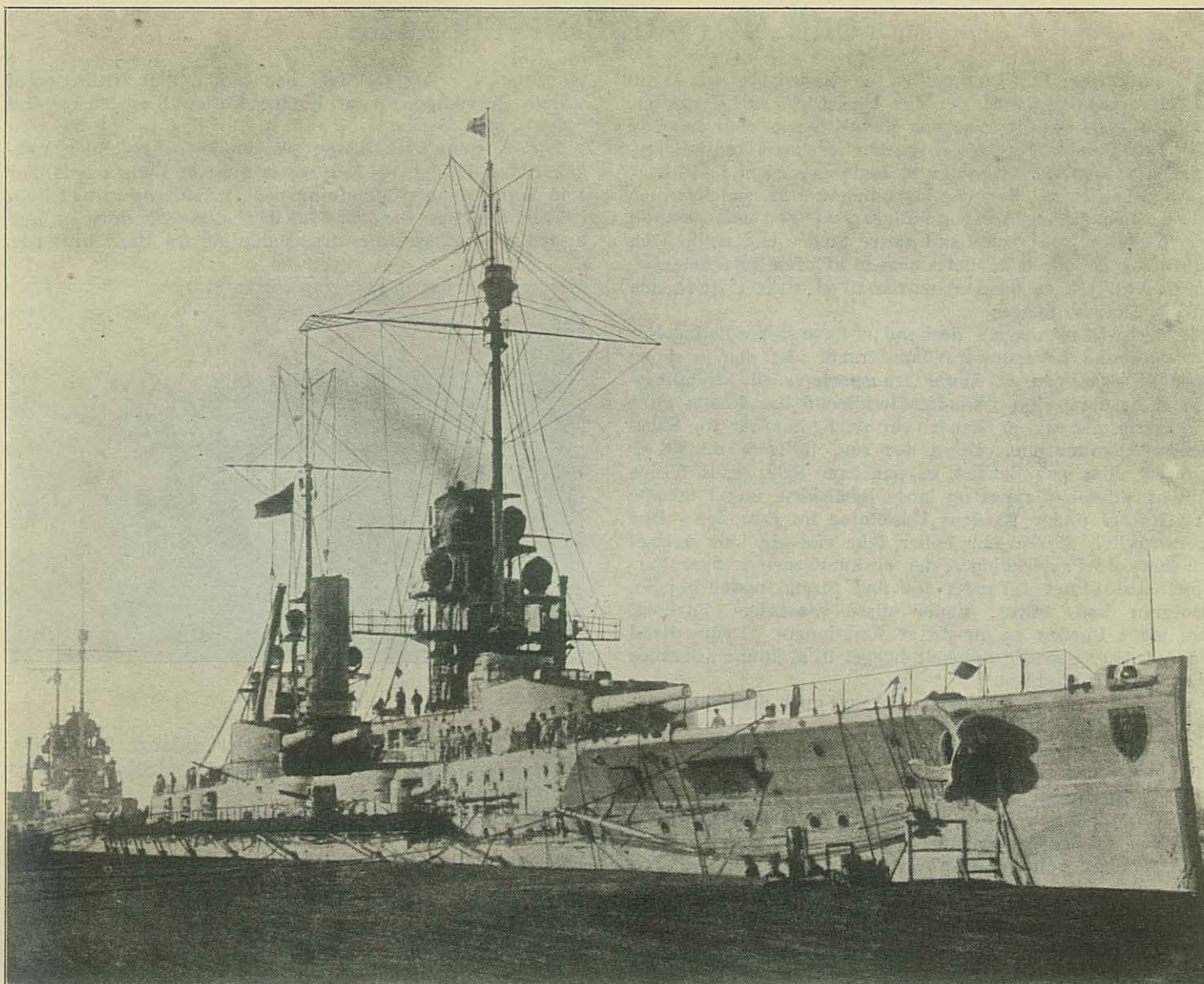
SØSLAGET VED JYLLAND DEN 31. MAJ 1916

Efterfølgende Beskrivelse af Søslaget er udarbejdet paa Grundlag af det hidtil fremkomne Materiale. Denne Beskrivelse kan selvfølgelig ikke anses for at være aldeles korrekt, men da man næppe faar mere at vide, i det mindste under Krigen, kan en paa de foreliggende Oplysninger kritisk udarbejdet Fremstilling dog foreløbig have sin Berettigelse.

Onsdag den 31. Maj Kl. c. 4 Fm. forlod hele den tyske Højsøflaade Cuxhafen og Wilhelmshafen under Kommando af Admiral *v. Scheer*, medens Krydsereskadren var kommanderet af Admiral *Hipper*. Flaaden var ledsaget af lette Krydsere, Torpedofartøjer og Undervandsbaade og stod Nord

paa langs Jyllands Vestkyst. Mellem Dogger Banke og Horns Rev blev den antagelig set af Forpostskibe fra Admiral *Beatty's* Eskadre af Slagkrydsere, som laa i Nærheden af Dogger Banke. Endnu Kl. 2 Em. dampede Preusserne mod Nordvest og befandt sig da, efter Opgivelse fra en hollandsk Trawler, paa $56\frac{1}{2}^0$ N. Br. og $6\frac{1}{4}^0$ Ø. Lgd., omtrent 50 Sømil fra *Bovbjerg*.

Vejret var ret usigtbart, og det var for Engelskmændene umuligt at danne sig et Begreb om Fjendens Styrkeforhold. Admiral *Beatty* har vel radieret til den engelske Hovedstyrke, som under Admiral *Jellicoe's* Kommando synes at have ligget nær ved *Scapa Flow*, som den havde forladt

Tysk Kampskib af Kejserklassen

den 30. Maj, og Admiral Beatty optog da Kampen for at binde Fjenden fast og for derved at give Hovedflaaden Tid til at naa Kamppladsen.

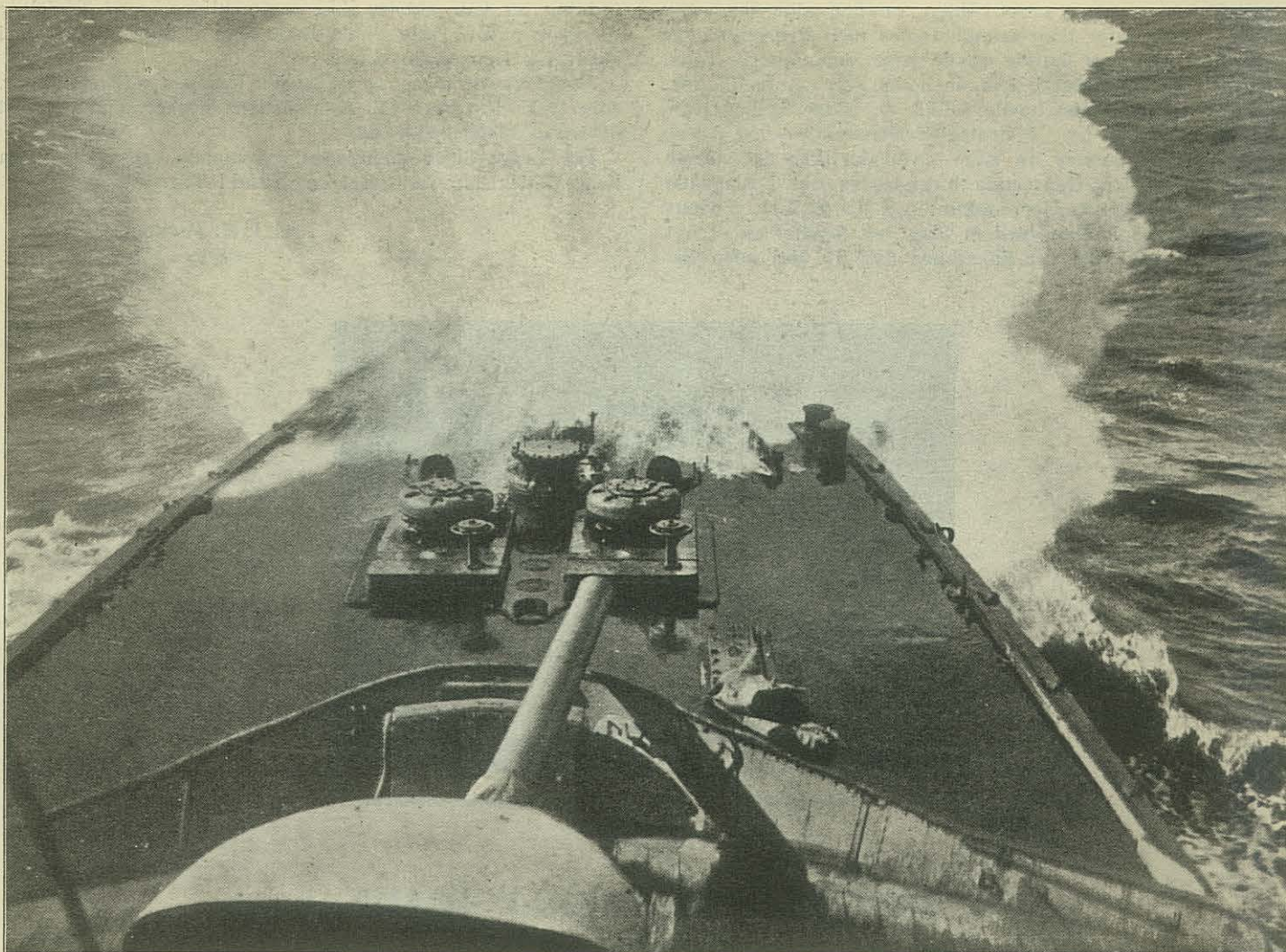
Omtrent Kl. 4 Em. maa Kampen med den fra Dogger Bank kommende engelske Slagkrydsereskadre være begyndt, maaske paa c. 5 Sømil Afstand og omtrent en Snes Sømil nordligere end den hollandske Trawlers Plads. Ved 6 à 7 Tiden kom endvidere 4 hurtige engelske Slagskibe til, som vistnok hørte til Admiral Beatty's Eskadre og som Tyskerne antog for Avantgarden for den engelske Hovedstyrke, hvorfor de satte Kursen Syd efter. Først Kl. 2 Fm. menes den engelske Hovedflaade at have passeret den preussiske Flaades Vendepunkt. Efter dette kan hele den engelske Hovedflaade ikke have været i Kamp med Tyskerne, som de straks paastod, og paa dette Punkt har deres Efterretningsvæsen ikke givet dem nøjagtig Underretning. Engelskmændene siger, at foruden de 4 Slagskibe, »Warspite«, »Malaga«, »Valiant« og »Barham«, som opererede i Forbindelse med Admiral Beatty, kom kun 7 engelske Slagskibe til at tage Del i Kampen.

Nogle af Torpedojageren »Shark«s Besætning blev reddet af dansk Dampner »Vidar« den 1. Juni Kl. 10 Em. c. 20 Sømil Sydvest for Lister paa c. 57⁰ N. Br. og 6⁰ Ø. Lgd., og samme Sted saas et halvt sunket Krigsskib, som stod med Stævnen næsten lodret i Vandet; Kaptajnen ansaar Skibet for preussisk, da der var Metermærker paa Boven. Dette Skib kan af Strømmen i 24 Timer være ført en Del nord-

ligere, og det har maaske været nordligere end Hovedstyrken, men alt synes da at tyde paa, at Centret for den egentlige Kampplads har ligget udfor Mundingen af Skagerak, eller netop Vest for Jydske Rev.

Det siger sig selv, at Admiral Beatty's Eskadre blev haardt engageret og var i alvorlig Fare, før Jellicoe's Flaade kom nærmere og reddede Situationen. Det var vel Panserkrydsere men med forholdsvis lettere Pansring, som kæmpede med Slagskibe med svært Panser, og at hele den tyske Højsøflaade var mod de engelske Krydsere, opgives jo fra tysk officiel Side. Beatty kunde selvfølgelig have unddraget sig Kampen i Tide, men det maa betragtes som en fuldt ud rigtig Tanke, at han angreb. Skulde Jellicoe's Flaade have Udsigt til at naa Preusserne, maatte hans Krydsere opholde Fjenden, selv om de skulde lide svære Tab. Dette er maaske Eksempel paa, hvad Tradition vil sige for en Marine. Disse engelske Krydsere har da maattet udholde Ilden fra hele den tyske Højsøflaade, som havde forholdsvis let Spil med de svagere Skibe, der dog holdt sig paa Kamppladsen som Terriers, der bed sig fast i Byttet, til Jægeren kom op. Under denne Kamp blev bl. a. Slagkrydseren »Queen Mary« skudt ned af nogle faa Salver.

Den tyske Højsøflaade vendte imidlertid, hvorfor den engelske Hovedflaade paa Grund af det disede Vejr kun fra Tid til anden kunde faa Føling med nogle af de tyske Skibe.

Engelsk Krydser i haardt Vejr

Den engelske Hovedflaade blev paa Kamppladsen, som mod Slutningen strakte sig helt ned til Horns Rev, indtil den 1ste ved Middagstid og eftersøgte Havet, indtil der ikke mere var nogen Fjende at se. Hovedflaaden gik da tilbage til sin Basis, 400 Sømil borte siges der, hvilket viser, at Engelskmændene har været omtrent helt nede ved Horns Rev.

De engelske Torpedojagere forfulgte Fjenden og skød om Natten et preussisk Slagskib ned. Forbitrede Torpedobaadsangreb fandt dog Sted fra begge Sider og flere Gange i Løbet af Natten; i disse Kampe gik Krydserne »Frauenlob« og »Elbing« ned og muligvis et tysk Panserskib af Kaiser-Klassen, hvis Tab endnu forties af militære Grunde. Ogsaa »Marlborough« blev ramt af en Torpedo fra en tysk Undervandsbaad, men naaede dog i Havn.

Nogle mindre tyske Skibe, vistnok Jagere, flygtede ifølge norske Blade ind gennem Skagerak.

Det siger sig selv at mange, baade engelske og tyske Skibe indkom med svære Beskadigelser; man deltager jo ikke i et Søslag uden at faa Knubs. Imidlertid var den engelske Hovedflaade atter den 2. Juni Kl. 9^{1/2} Em. klar til at gaa til Søs, medens den preussiske Flaade tog Station i sine Havne.

De engelske Skibstab var følgende:

Panserkrydseren »Queen Mary«
— »Indefatigable«
— »Invincible«

Krydseren »Warrior«
— »Black Prince«
— »Defence«

Torpedojagere: 8.

De Skibe, som ikke sank, havde 161 døde og 137 saarede. Tabet var ialt c. 5500 Mand, deriblandt Admiralerne Hood og Arbuthnot.

De tyske Skibstab var efter officiel Meddelelse:

Linieskibet »Pommern«
Panserkrydseren »Lützow«
Krydseren »Wiesbaden«
— »Elbing«
— »Rostock«
— »Frauenlob«

Torpedojagere: 5.

Mange Skibe kom ind med svære Beskadigelser, men ingen Zeppelinler blev skudt ned.

I Admiral Jellicoe's Beretning anslaaes de tyske Tab til 3 Slagskibe, 5 Krydsere, 6 Torpedojagere og 1 U-baad. Endvidere er 2 Panserkrydsere, 1 Slagskib og 3 Jagere bleven sete i saa alvorlig beskadiget Stand, at deres Tilbagekomst til Havn var overordentlig tvivlsom.

Naar man har betegnet Slaget som det største Søslag, der endnu har fundet Sted, er det nærmest en Overdrivelse. Betyder »det største Søslag«, at det er det største

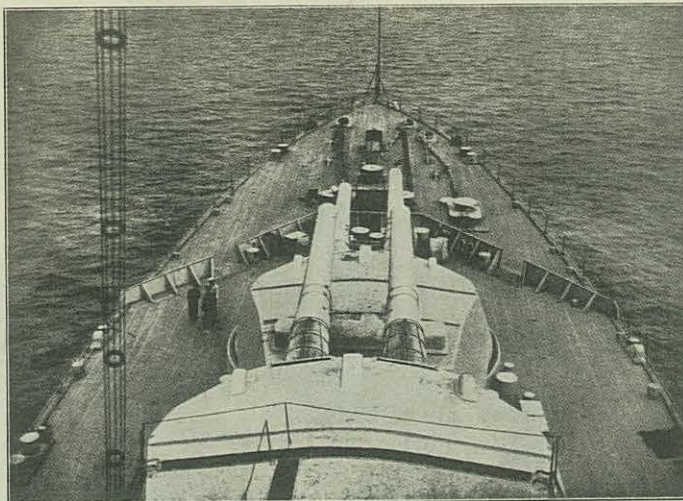
Antal Tons, som har været i Ilden, saa kan ældre og yngre Søslag overhovedet ikke sammenlignes med hverandre, da man ikke tidligere kunde raade over saa mange Tons. Med Hensyn til Skibstab kan de heller ikke sammenlignes; i Antal kaprede Skibe havde f. Eks. de ældre Søslag Overtaget frem for de ny. I strategisk Henseende — og det er vel dette, det kommer an paa — var det ikke det største Søslag; thi i den Henseende forandredes det bestaaende Forhold (det engelske Herredømme paa Havet) ikke, medens mange ældre Søkampe med ét Slag gav Sejrherren et nyt Plus. Strategisk set var Søkampen den 31. Maj uden Be-

tydning og kan aldeles ikke sammenlignes med Trafalgar og flere andre, selv Niels Juels Sejr i Køge Bugt var i strategisk Henseende større.

Englænderne siger, at de under Kampen udlagde Miner, som tyske Krydsere løb paa, medens Tyskerne hævder, at de ingen Miner lagde ud.

Fra begge Sider kæmpedes overmaade tappert, og paa begge Sider har det været en grufuld Tørn at tage.

C. I. H. SPEERSCHNEIDER,
Kaptajn u. T. i Flaaden

Dækket af den engelske Superdreadnought »Revenge«, fotograferet umiddelbart inden Slaget

DE TYSKE KOFFARDI-U.-BAADE

FRANSKE BETRAGTNINGER

Overalt i Verdens-Pressen — altsaa ikke blot i Centralmagternes Blade, men ogsaa i de Allieredes og de Neutrales — er den tyske Koffardi-U.-Baad »Deutschland«s Fart fra tysk Havn til Baltimore over — eller rettere under — Atlantens endeløse Flade betegnet som en i hvert Fald enestaaende Præstation i *Sportens* Historie. Men her hører ogsaa Enigheden op.

Medens man i Tyskland jo har tillagt denne Begivenhed særdeles vidtrækkende Betydning, ser man — hvad man vel nok kan forstaa — i Frankrig anderledes paa Sagen. Det vil utvivlsomt være af Interesse for dette Blads Læsere at se, hvilke Betragtninger den franske Presse har gjort gældende; vi skal derfor i nedenstaaende Linjer give Hovedindholdet af disse.

Efter en Omtale af den Sensation, som U-Baadens Ankomst til Baltimore vakte overalt i Amerika, hedder det: Det maa i Virkeligheden anses for ganske givet, at »Deutschland«s Rejse ikke vil faa nogen som helst Indflydelse paa de Allieredes Blokade ligesaa lidt som paa disses Agtpaa-givenhed overfor Skibe, der maatte medføre Krigskontrebande. De forholdsvist saa faa Tons Varer — ja lad disse endogsaa være i særlig Grad værdifulde — hvoraf Ladningen af det »foregivne« Koffardifartøj bestaar, vil ikke være i Stand til paa nogen som helst mærkbar Maade at hemme den økonomiske Standsning eller løse den Sammen-snrøring, som Dag for Dag vanskeliggør Samfunds-Livet i Fjendens Land.

I Verdenskrigen, hvor alt er saa forfærdende, alt saa gigantisk — lige fra Soldaternes Dødsforagt til de Summer, der medgaar — er Tallene saa enorme, skrives med saa talrige Nuller, at Fantasien ikke evner at skabe en Forestilling om, *hvad* disse Tal repræsenterer. Gik man ud fra, at »Deutschland« kun havde Levnedsmidler som Fragt,

vil hele dens Ladning kun sikre Centralmagterne Levnedsmidler i — 2 *Minutter!* Frankrigs Fjender er hverken saa uvidende eller saa taabelige, at de paa dette Punkt hengiver sig til store Illusioner. De regner sikkert kun med *den moralske Virkning*, som øves i deres egen Befolkning.

Lad os imidlertid se lidt paa Spørgsmaalets tekniske Side, for saa vidt det kan fremstilles »populært«.

Kan en U-Baad, som fremfor alt er en *Krigsmaskine*, fornuftsmæssigt anvendes til Varetransport, naar der er foretaget passende Forandringer ved dens Konstruktion og dens oprindelige Installationer?

For at besvare dette Spørgsmaal maa man, ihukommende Archimedes' gamle Sætning, opstille som Lov, at Summen af Vægten af et Skib og af dets Ladning er nøjagtig lig med den Vandmængde, Skibsskroget forskyder.

Naar Talen er om et Koffardiskib, beregner man dets Deplacement som Summen af følgende to Ting: først Vægten af Skibsskroget med alt dets Tilbehør: Maskinerne, Kedlerne, Proviant, Brændsel, dets indre Udstyr og Mand-skabet — det er tilsammen alt det, som kaldes »Dødvægten« — og dernæst af det, som kaldes »det nyttige Deplacement« — »Nyttevægten« — d. v. s. Vægten af den virkelige Ladning.

Ved Konstruktion af Koffardiskibe bestræber man sig — ganske naturligt — paa at indskrænke »Dødvægten« og paa at forøge »Nyttevægten«. Denne Indskrænkning er naturligvis mindre udpræget i Paketbaade, som jo særlig skal udmærke sig ved deres Hurtighed.

Fordelingen af »Vægt«-Arterne i et Krigsskib er ikke i væsentlig Grad forskellige, endskønt der ikke i egentlig Forstand er nogen Ladning at bære. Det, som i Marinen kaldes Deplacement, kan da udskilles 2 Dele: Den ene Del bestaar af de samlede fixerede Vægtdele: Skibsskroget,

Fremdrivningsapparaterne og Brændselsmaterialet, den anden bestaar af: Armeringen, Kanoner, Torpedoudskydningsrør, Ammunition og desuden »Beskyttelses-Vægten«: Panser, Taarne, m. m.

Det er altsaa, maa man sige, umiddelbart indlysende, at der ingen som helst Plads er i et Krigsskib til nogen Koffardi-Ladning. Men giver man Afkald paa, at et saadant Fartøj skal kunne gøre Fyldest i den militære Rolle, som er tiltænkt det, hvis man fjerner dets Ammunition, dets Udskydningsrør, dets Taarne, dets Panser og alt dets Artilleri, letter man det i væsentlige Henseender, og den Vægt, der saaledes bliver fri, kan anvendes til at bære Ladning.

Med Hensyn til Undervandsbaade stiller Spørgsmaalet sig paa en noget særegen Maade. I Forhold til deres hele Deplacement har Fartøjer, der er bestemte til at sejle i neddykket Stand, kun en meget svag Armering. Hele Krigsudrustningen overstiger neppe en Hundrede Tons i en U-Baad paa 800 Tons. Udeladelsen af hele den militære Armering frigiver da ikke i den Art Baade nogen Vægt, der er tilstrækkelig til at give Plads for betydelige Vare-mængder. Paa den anden Side — for at give U-Baaden en stor Offensiv-Styrke — forsyner man den med særdeles vægtige Motorer, som giver den en Fart, der kan naa op til 16 ja, 18 Knob. Ombord anbringes desuden Akkumulator-Batterier, som er overordentlig tunge, for at den — i neddykket Stand — kan forfølge sit Bytte, og for at den ligeledes kan være i Stand til i flere Dage at holde sig skjult i Vandet.

Hvad U-Baade i særlig Grad har Brug for er: Hurtig Fart. Fremfor alt gælder det for dem ikke at blive sinket under Vejs.

For at kunne naa den beskedne Fart af 8 à 9 Knob — den Hastighed, som just »Deutschland« maa have holdt paa sin Overfart over Atlanterhavet — maa den være i Besiddelse af middel-kraftige Motorer, som vil kunne bringe den til Bestemmelsesstedet efter en forholdsvis lang Tid, men ogsaa med forholdsvis stor Sikkerhed og forholdsvis ringe Brændselsforbrug. Man vil herved — saa vel paa Vægten af Oliemotorerne som paa Vægten af selve det flydende Brændsel — indvinde et halvt Hundrede Tons, maa-ske — naar dertil føjes Vægten af det militære Materiel — en 80 Tons ialt. Desuden, hvis U-Baaden er et Fartøj,

der kun skal være anvendeligt til Fredsbrug, behøver den ikke at være i Stand til at udvikle en saa stor Hastighed i neddykket Stand. Er dens Karakter af Koffardifartøj virkelig ægte, er det nok, om den kan dykke ned for at undgaa Fjenden. I neddykket Stand behøver den ingen betydelig Fart, hvorfor dens Akkumulator-Batterier kan være væsentlig lettere. Man indvinder herved næsten 80 Tons.

Kort sagt — man kan ved en U-Baad paa 800 Tons naa at frigøre $\frac{1}{5}$ af Deplacementet og derved blive i Stand til at medføre 160 Tons Varer. Under Forudsætning af, at »Deutschland« har et Deplacement af 2000 Tons, er det et simpelt Reguladetri-Stykke, at Maximum af den Ladning maa være 375 Tons.

Som det vil ses, er der rent teknisk set intet umuligt i, at en U-Baad — i passende Grad lettet — kan rumme en Ladning. Men man maa saa spørge, om en saadan Baad i Virkeligheden er et Handelsfartøj. Ved »Handels-« maa nødvendigvis forstås: Rentabelt. Men det er saare let at regne ud, at en Koffardi-U-Baad er ganske ude af Stand til blot at dække sine Fart-Omkostninger.

En regnlmæssig Fart, iværksat ved Hjælp af saadanne Fartøjer, vilde blive en kostbar Fornøjelse. Selv bortset fra Udgifterne til Brændselsmateriale og Mandskab — som er særdeles betydelige — vilde et Foretagende af denne Art — under Hensyn til den ringe Fragtindtægt — bogstavelig talt allerede være knust i sin Begyndelse baade ved de almindelige Omkostninger og i Særdeleshed ved Udgiften til Amortisation af den deri bundne Kapital. I saa Henseende vil et Par simple Tal sige mere end mange og lange Ord: For at transportere 375 Tons Varer, er en almindelig 700 Tons Fragtdamper tilstrækkelig. Den koster i det højeste $\frac{1}{2}$ Million Fr. Undervandsbaaden paa 2000 Tons, der ikke kan transportere større Ladning, koster 8 à 10 Millioner Fr. eller er med andre Ord op mod 20 Gange saa dyr. —

Det er derfor udenfor al Tvivl, at saaledes som U-Baade nu kan konstrueres, vil de ikke kunne tjene som rentable Fragtbaade, og disse Betragtninger har for saa vidt Ret. — Men vil Fremtiden ikke ogsaa ændre dette?

SIGURD FROM

GULDKYSTEN

For ca. 200 Aar tilbage opførtes i den danske Koloni paa Guldkysten i Afrika Fæstningen »Christiansborg«.

Denne Fæstning, der tillige med hele Kolonien i Aaret 1850 solgtes til England, og som nu er den engelske Guvernørs Residens, bærer dog stadig det oprindelige Navn, og over Portaler og Døre findes endnu Christian den 7des Navnetræk.

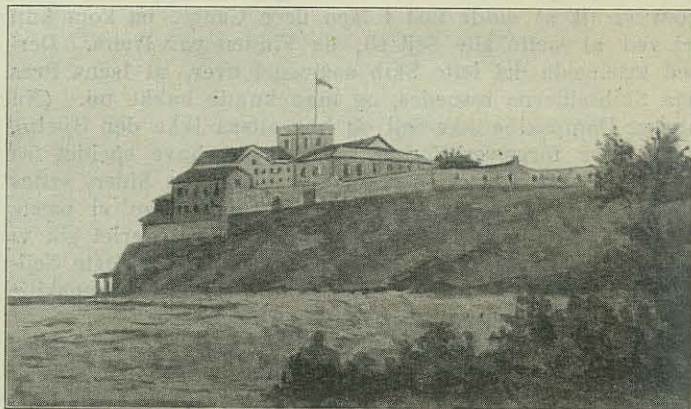
Fæstningens Beliggenhed er saare gunstigt valgt, idet den blev anlagt paa et højtliggende og mod Havet frem-springende Klippeparti, og saaledes, at den kun kunde angribes fra to Sider.

Omgiven af høje og ca. 3 Meter tykke Mure med Skyde-skaar og Skydehuller, og armeret med et halvt Hundrede Jernkanoner, maatte Fæstningen anses for uindtagelig.

Jernkanonerne er selvfølgelig nu af Engleskmændene kasserede og de er nedstyrtede fra Fæstningen, men paa øverste Plateau staar endnu 6 smaa Malmkanoner, bærende Frederik den Femtes og Chr. d. 7des Navnetræk.

Tager man i Betragtning at alt Materialet til Opførelsen af denne Fæstning maatte importeres den lange Vej fra Europa, maatte oplooses paa en Kyst, hvor Atlanterhavets aldrig hvilende Dønning former sig til en mægtig Bræn-

ding, hvor Forbindelse mellem Kyst og Skib kun kan op-naas med dertil egnede Brændingsbaade, som, trods de Indfødtes vidunderlige Færdighed i at styre dem, naar de som Pile paa Brændingstoppen suser mod Land, ofte

Christiansborg

vælter inden Strandbredden naas, vil man forstaa, at det er et ret imponerende Stykke Bygningsarbejde, der her er udført. I Nærheden af Fæstningen, og omgivet af en ca. 2 Meter høj Mur, ligger Resterne af den danske Kirkegaard.

Fem Gravstene staar endnu ganske velbevarede, deraf to over Guvernører. Disse bærer følgende Inskriptioner:

Gouvernør	LUDVIG VINCENT
B. I. C. WILKENS	VON HEIN.
Pr. Lieutenant i Sæetaten	Gouvernør, Kammeriunker
Ankom til Christiansborg	Ridder af Dannebrog
Den 18 Mai 1842	Fød 20de Mai 1799
Døde i sin Alders 33te Aar	Død 21de Oktober 1830.
Den 26de August samme Aar	

Klimaet var tidligere meget usundt, og man hører den Dag i Dag denne Del af Afrikakysten benævnet »the white mans grave«, dog med Urette, thi Dødeligheden blandt de hvide er nu kun ringe.

Efter Slavehandelens Ophør formaaede Danmark intet at udrette med Kolonien. England derimod, med sin berømte Evne for Kolonisering, har her skabt sig en blomstrende Handel som tiltager Aar for Aar. Fra Byen »Accra« (ca. 3 engelske Mil fra Christiansborg) er anlagt Jernbane et Par Hundrede engelske Mil ind i Landet.

Paa Rheden ankommer og afgaar næsten hver Dag store Dampskibe.

I Aaret 1913 udførtes alene herfra 56 000 Tons Cacao, foruden Guld, Elfenben, Palmeolie, Mahognitræ etc.

For at raade Bod paa den af Brændingen vanskeliggjorte Transport af Varer til og fra Skibene er nu under Konstruktion en lang Bølgebryder bag hvilken Baadene med Sikkerhed skal kunne lande.

Den mandlige Del af den indfødte Befolkning er, i Modsetning til Nabokysternes, meget doven. Som Baadfolk er disse Folk ypperlige, men den største Del af Arbejdskraften i Land maa indføres andetsteds fra.

Kvinderne derimod er gode til Arbejde, og billige kan man ogsaa nok sige, idet de erholder 45 Øre pr. Dag.

De fleste af dem bærer Haaret i en kunstig høj Frisure ovenpaa Hovedet; dette synes meget mærkværdigt, da Negerkvinder som bekendt har kort, krøllet Haar ligesom Mændene, men kommer man en Tur paa Markedet faar man straks Løsning paa Gaaden, da her falbydes større Partier Madraskrølhaar.

Man kan blandt de Indfødte træffe adskillige med danske Navne.

Saaledes ser man over en sort Marskandisers Butik Navnet »Thomas Hansen«, og over en sort Uhrmagers »J. Svanekeer«.

Skade, at det ikke længere er Dannebrog, der vajer over Kolonien.

E. NISSEN

ERINDRINGER FRA ET LIV PAA SØEN

EN VINTERVISIT PAA BORNHOLM

MED ILLUSTRATIONER AF FORFATTEREN

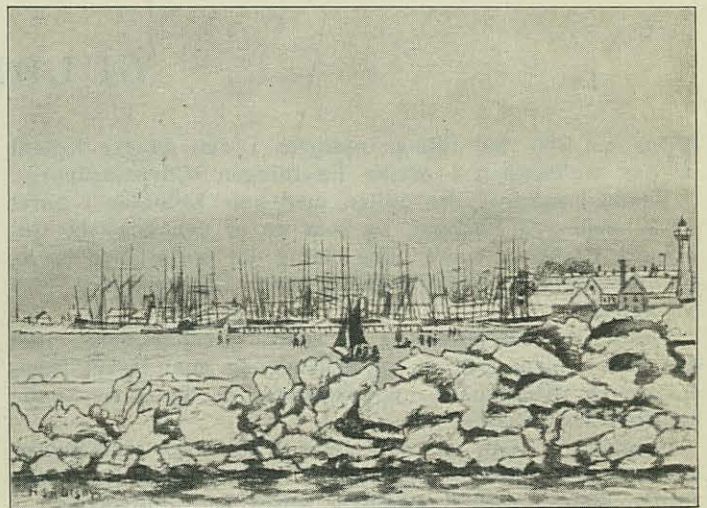
I Halvfemserne havde man endnu Isvintre, saa Sund og Bælter overalt var tilfrosne og opfyldte med svær Is, og København var afskaaret fra al Dampskibsforbindelse i en Maanedstid. De Skibe, der kom gennem Isen i Kattegat, maatte baade losse og lade i Helsingør, da Sundet var ufremkommeligt. Der var den Gang Tale om at udvide Helsingørs Havn, med Isvintre for Øje. Siden de Aar — 1893—95 — har man kun haft lettere Is i Sundet, saa denne Tanke er ikke senere kommen frem.

Jeg kom i Januar 1893 fra Libau med en Ladning Hør. Skibet laa derfor meget let. Ved Hammershus, i tæt Sne og usigtbart, maatte vi helt ind under Fyrbanken og bruge Dampfløjten, før Signalstationen opdagede os. Her blev det os meddelt, at Sundet var ufremkommeligt, og jeg satte derfor Kurs efter Bæltet. Her mødtes snart Is til alle Sider, og da vi naaede saa langt som op imod Gedser, kom vi til at sidde fast i Isen flere Gange, og kom kun fri ved at sætte alle Sejl til, da Vinden var tværs. Der ved krængede det lette Skib saameget over, at Isens Pres paa Skibssiderne løsnedes, og man kunde bakke ud. (Nu bruger Dampskibe ikke Sejl og har altsaa ikke den Hjælp). Efter flere forgæves Forsøg og efter at have spejdet fra Fortoppen og set, at der var tæt Is til alle Sider, sattes Kursen efter Rønne—Bornholm. Hertil ankom vi næste Dag, og efter telegrafisk Underrtning til Rederiet gik vi ind i Havnen, hvor der, foruden en Mængde oplagte Sejlskibe i Indrehavnen, laa flere andre større Dampskibe foruden os.

Her laa vi i 6 Uger, og i 4 Uger var al Forbindelse med Omverdenen afbrudt; thi foruden at Isen laa i Sund og Bælter, var Kysten af Sverrig ogsaa spærret og Forbindelsen med Ystad afbrudt.

Man laa imidlertid godt i Rønne, der var ingen Mangel

paa Proviant; det eneste paa Øen, der kunde blive Mangel paa, var Petroleum; det hed sig, den var ved at slippe op. Man gjorde her mange Bekendtskaber og traf gamle Venner. Bornholmerne er meget gæstfri Folk, man blev alle vegne mødt med stor Hjertelighed og jeg nød endogsaa

Rønne Havn blokeret

den Ære ved et Skipperbal at blive præsenteret for Øens Konge, den gamle Amtmand *Hollen*. Tilfældig kom jeg ved Bordet til at sidde ved Siden af Byfogden, der var strenge, idet han meddelte mig, at Politibetjenten havde rapporteret, at vor Skibshund af og til løb i Land, og at den

vilde blive skudt, hvis det oftere skete. En anden Overraskelse fik jeg efter den første Tale — formodentlig for Kongen — idet jeg troede, at der blev saluteret. Men da jeg skulde sætte mig igen, opdagede jeg min Fejltagelse. Man sad paa lange Bænke, en Snes Mennesker paa hver, og idet man rejste sig, væltede alle Bænke i hele Lokalet bagover og frembragte stærke Brag.

Jeg var bleven indmeldt i Borgerklubben og var med til et Laksegilde, og her gjorde jeg Bekendtskab med en Sagfører, der var saa venlig at invitere mig med paa en Slædetur tværs over Øen til Svanneke og Nexø. Det frøs en halv Snes Grader, og Sneen laa over Veje og Marker, saa Retningen vi skulde køre i var mærket som paa Vandet, Pæle med en Halmvisk paa Toppen. Da vi kørte fra Svanneke, begyndte det at blæse op fra N. Ø. med Sne, saa det bed i Øjnene, men ved en god Middag i Nexø tædede man op igen, og var med Kontrollør *Stub* nede at se paa den ny Tørdok, der var hugget ud i Klippen. Paa Turen herfra til Aakirkeby tiltog Snefoget og Stormen, og ved Kaffen og den berømte Sandkage hos Gæstgiveren, hvor vi bedede, blev det foreslaaet at ligge Natten over, da det snart var Midnat. Jeg vilde gerne tilbage til mit Skib og var baade i Overfrakke og Pels godt garderet, skønt man sad i aaben Slæde i en halv Snes Graders Frost; saa jeg mente, at man kunde vel nok flnde Vej langs med Telegrafpælene, selv om det var Snestorm. Men det blev nu en af de værste Ture jeg har været med til; vi var rene Snemænd og Isklumper, før vi hen paa Morgenen naaede hjem, og jeg fik ondt i Ryggen derefter i nogen Tid. Om Bord paa et Skib kan man gaa frem og tilbage, men her sad man paa et aabent Sæde uden at kunne røre sig. Paa en senere Kanetur til Hasle saa man Sneen skuffet bort fra Vejene hushøjt paa begge Sider, saa man ikke kunde se over Toppen af Bunkerne. Udenfor Havnen i Hasle havde Fiskerne hugget Huller i Isen som til Aalestangning. Ved Siden af Hullerne laa en Del Kul, som de havde fisket op, og som de fik 2 Kr. for Tønden af. Brunkulsaarnerne løber her ud i Vandet og ligger bløttede. Fiskerne undersøgte med Vandkikkert og huggede derefter Kullene løse og fiskede dem op. Hvis der endnu er mere at fiske op i disse Krigstider, maa det være en god Forretning.

Paa Tilbagevejen herfra kørte vi forbi en stor Gaard. Tilfældigt stod Ejeren i Porten og raabte os an: »Der er ikke Tale om at køre min Gaard forbi,« sagde han, »kør om til den anden Port og kom ind.« Da vi kom ind, var der en Mængde Mennesker, alle Landbrugere, da der havde været Auktion over forskellige Ting, og det var da Skik, at alle blev til Aften, og derefter blev der spillet Kort. Det blev langt over Midnat, før vi kom derfra og hjem.

Da vi kom til Rønne, var Vestsiden af Øen isfri; men

kort efter blæste det op til en Storm fra Vest, hvorved Isen kom tilbage og lagde sig ind i alle Vige og Bugter, blokerede hele Kysten og laa et langt Stykke tilsøs. Da det derefter blev godt Vejr, blev Isen liggende, og der blev stor Skøjteløbning og Isslæde-Sejlads udenfor Havnen. Det var paa en finsk Skonnert, de fandt paa at lave en stor Isslæde til flere Personer. Paa Revet længere ude var Isen skruet op i store Masser, som Folk vandrede ud for at beundre.

Mens alt var lukket her, havde Stormen blæst Isen bort fra Østlandet, og det var lykkedes Østbornholms Dampskibsselskab at faa Forbindelse med Sverig et Par Gange. Dette kunde Vestlandet ikke rolig se paa; der maatte gøres noget for ikke at lade sig overfløje, og saa begyndte de indelukkede Dampere at bryde en Rende ud efter, mens en Masse Folk gik i Arbejde med at save og hugge en Rende ude fra det aabne Vand og ind efter. Men Isen var for tyk sammenskruet, og Skibene var for svage til Isbrydning. Den eneste Forbindelse, man i den Tid havde med Yderverdenen, var gennem Telegrafafen, saa man maatte nøjes med de lokale Aviser og Telegrammerne.

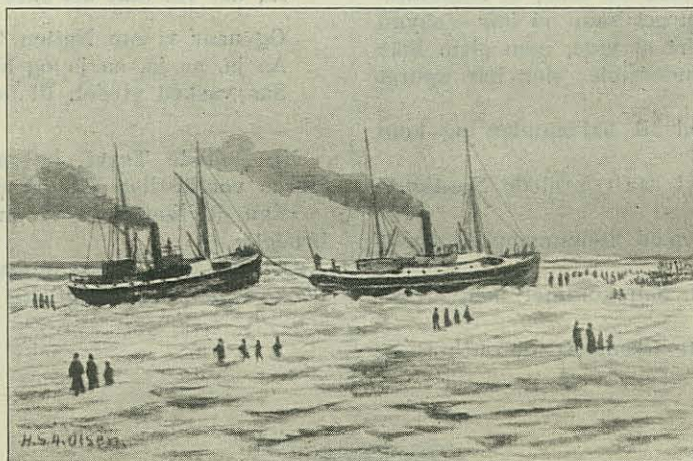
Men saa en Nat blæste det op til en Storm fra N. Ø., og hvad Mennesker ikke havde knnnet udrette, det kunde Vinden gøre, for om Morgenen var al Isen blæst bort og Farvandet frit; nu var det Østsiden af Landet, der havde faaet Isen ind fra Søen og var bleven blokeret.

Der var altsaa frit Farvand fra Rønne og Damperne skulde forsøge at naa Ystad eller i al Fald Iskanten, da Post og Breve laa derovre og ventede; men det lykkedes ikke at faa Forbindelse. Senere hed det, at der snarere var Udsigt til at naa op til Gedser, hvor Isen var mere spredt, og en af Damperne skulde saa prøve den Vej.

Efter at vi havde ligget 6 Uger i Havn, lød Efterretningerne fra Bæltet om spredt Is, hvorfor jeg bestemte mig til at forsøge Gennemfart der. En Søndag Eftermiddag svajede vi ud mellem Molerne, der var besatte med Tilskuere og gode Venner, som vi i den lange Tid havde stiftet Bekendtskab med, og som ønskede os lykkelig Rejse. Søen var opfyldt med spredt Is, og da det satte ind med Taage og blev mørkt, gik vi langsomt og fløjtede. Her kom vi pludselig over Rønnedamperen med Posten, længere var den endnu ikke kommen. Kaptajnen præjede over, om de maatte følge bagefter os, og saa hængte vi en Lanterne over Agterenden, som de kunde rette sig efter, og fortsatte Rejsen. Næste Dag var vi naaet forbi Gedser Rev, og Postdamperen kunde gaa ind der og for første Gang faa Post og Passagerer overført. Vi fortsatte og kom med store Anstrængelser gennem Bæltet.

H. S. A. OLSEN,

thv. Skibsfører

Isen brydes indefra

KAN DU HUSKE —?

En af mine gamle Kammerater fra Tjenesten og jeg løb paa hinanden i en Jernbanekupé, og nu blev der en Søgen op i Hukommelseskisten af den anden Verden.

»Kan du huske —?« Indledningen til alle vore gensides Spørgsmaal.

»Kan du huske Smørstikkeren paa »Odin«? Det var ham, der badede sin bulne Finger i vort Kaffemaal henne ved Lanternevagten. Han blev saa lynende gal paa vort Vagthold, fordi vi meldte ham til den vagthavende Officer; men han fik ogsaa en ordentlig Overhaling af Næstkommanderende.« —

»Ja, og han tog Hævn over mig.« —

»Saa—aa—?« —

»Jo, en Dag, jeg stod i mine egne Tanker med en Pøs Vand og med en Klat grøn Sæbe i venstre Haand og en ulden Klud i højre og sæbede Batteriet af, listede han sig bag paa mig og stak mig en Lussing. Efter endt Daad foer han ned ad Trappen til Banjerne, men vendte sig og stak et hoverende Fjæs op over Lugekarmen. Heldigvis fik jeg dog Ram paa ham! Jeg smed Kluden og skiftede Sæben over i højre Haand. I det Øjeblik, han stak Hovedet op over Lugekarmen, kylede jeg Sæben efter ham og var saa heldig at træffe ham lige i det ene Øje. Saa var den Lussing betalt!« —

»Bravo! Det var, hvad man kalder et Seveøje!« —

»Jammen kan du huske Dreyer?« —

»Den fuldbefarne Matros?« —

»Ja, han var paa Fregatten »Jylland« Bramsejlgast paa Fokkemasten. En Dag, da vi havde Sejlmånøvre i Sundet, gemte han sig inde paa Gallionen i Stedet for at entre. Men saa kom Næstkommanderende og Overbaadsmanden op paa Bakken for at holde Regnskab med Numrene paa Ræerne og gjorde Bemærkninger over at der manglede nogle af Gasterne.

»Der kommer en af Synderne, Hr. Kaptajn!« sagde Overbaadsmanden og pegede paa Dreyer, som netop kom ud fra Gallionen.

»Dreyer!« prajede Næstkommanderende.

»Javel, Hr. Kaptajn« svarede Dreyer og gjorde stram Honnør.

»De er sgu en Lurendrejer!« raabte Næstkommanderende »Nu kan De gaa!« Og saa var den ikke længere; men Dreyer blev for Resten af sin Tjenestetid kaldt »Lurendreyer!« —

Men han benyttede Lejligheden til at spille Næstkommanderende et Puds. Det var den Dag Næstkommanderende var paa Broen.

»Hvor meget Vand har vi?« prajede han, men da han ikke fik Svar, kommanderede han en Lodhiver ud i Røstet.

Dreyer stod i Nærheden og vendte sig om til en af de frivillige Lærlinge og sagde: »Hørte du ikke, at Næstkommanderende spurgte om, hvor meget Vand vi har — skynd dig ned til Ski'manden og faa det at vide, men glem ikke at sige, at det er Næstkommanderende, der har spurgt om det!«

Drengen styrtede af Sted ned til Ski'manden og kom lidt efter hæsblæsende tilbage.

»Naa, hvor meget Vand har vi saa!« prajede Næstkommanderende igen.

»2—300 Tønder!« raabte en spæd Stemme op til Næstkommanderende.

»Hvad er det for noget Vrøvl, han kommer med?« brølede Næstkommanderende.

»Det siger Ski'manden!« raabte Drengen.

»Aa, gaa Pøkker i Vold!« brummede Næstkommanderende. Men Dreyer og hans Komplot grinede.

»Ja, der var meget Sjøv om Bord. Kan du huske, 80? Det var ham, de sendte hen til Skibssergenten efter en Kam til at rede de store Svabere med, men Skibssergenten sendte ham først hen til en af Underbaadsmændene efter Nøglen til Stormasten. En anden Dag sendte de ham til Bøssesmeden for at bede ham om at komme hen og reparere Skibssergentens Peberbøsse.« —

»Kan du huske Axel Thiess?« —

»Ja han var jo en af de populæreste af »Mændene.« —

»Paa Sessionen opgav han at han var Marinemaler, og paa den Konto kom han til Orlogs. En Dag, da der blev malet indenbords med »Vaser«, spurgte den vagthavende Baadsmænd Thiess, om det var ham, der var Marinemaler. Da Thiess bekræftede dette, sagde Baadsmænd: »Saa kan De ta' og male den Spyttebakke!«, idet han pegede paa et saadant Monstrum.« —

»Jammen kan du huske den lange »Horntuder«? En Dag paa Eksercerskibet, da vi havde Kanoneksercits til Trompetsignaler, kunde han ikke faa en Tone frem, uagtet han pustede sine Kinder op som en Basunengel. Lige med et fløj der en Klat Smør fra Hornet hen i Ansigtet paa Kanonkommandøren.« —

»Og saa fik han Luft?« —

»Jo, det kan du tro, han gjorde! Kan du huske 170? Jeg mindes ham saa tydeligt en Morgen, da han stillede hos Doktoren med et stort Tørklæde om Halsen. Han havde »ondt i Halsen« og glædede sig til at blive fritaget for Øvelser. Lidt efter kom han ud fra Doktoren og skar nogle forskrækkelige Ansigter.

»Hvad gav Doktoren dig?« spurgte vi deltagende.

»Engelsk Salt!« brølede han og stak af under vor Latter.« —

»Kan du huske, at da »Odin« havde været ude i Eskadresejlad, blev den liggende ude en Ugestid for at benyttes til Torpedoforsøg, og i den Anledning blev nogle af Mandskabet permitterede. Blandt dem, der trak sig fri, var Chefens Oppasser, og nu skulde der udtages en ny Chefsoppasser for Resten af Togtet. Næstkommanderende spurgte af den Grund, om der var nogen, der tidligere havde været Oppasser. Der meldte sig en.

»Hvor har De tidligere været Oppasser?« spurgte Næstkommanderende.

»Paa Oringe!« —

Han blev ikke antaget. —

»Men kan du huske Vasketøjet?« Det var en køn Forestilling, naar vi gik paa Dækket om Natten og skurede vort Overtrækstøj med en Gulvskruppe og en Klat grøn Sæbe.« —

»Ja, det var ikke det bare Løgn, naar der stod i Sangen:

Og naar vi om Natten fik fat i Vaskertøjet,

Aa ja, aa ja, aa ja og Singsalia:

Saa vasked vi det, til det blev meget mer bemøget

— — —

Nu fløjtede Toget, og min Kammerat steg ud, men i Døren vendte han sig og spurgte:

»Kan du huske, da vi fandt Bagerens Kærestebrev i Rugbrødet?« —

Ork ja! Vi kunde saamænd godt have fortsat Rejsen til Jerusalem og blevet ved med at »huske.«

FREDERIK OPFFER

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE X

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITIONER: THIESENSVEJ 10 KORSØR
HANS TAUSENSGADE 14 ODENSE

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU OG AXEL JUEL

FESTLIG SAMMENKOMST

MANDAG DEN 20. NOVEMBER KL. 8 PRÆCIS
I STUDENTERFORENINGENS LOKALER.

PROGRAM:

»EN OPLEVELSE I GRØNLAND«.

Foredrag med Lysbilleder af Hr. Kommandør R. HAMMER.

FÆLLESPISNING: Forloren Skildpadde, Smør, Ost, Øl, Snaps, Kaffe. 4 Kr. pr. Kuvert.

Billetter kan afhentes paa Marineforeningens Kontor, Chr. IX.'s Gade 5,
indtil Lørdag den 18. November Kl. 3.

Værten har, af Hensyn til de vanskelige Tider, anmodet om, at Bestilling af Kuverter
ikke finder Sted efter Lørdag den 18. November.

Paa Opfordring fra Hr. Ingeniør CHAS. V. D. HUDE, Værnepligtig af Aargang 1892, anmodes
herved Kammerater af nævnte Aargang, som maatte ønske at deltage i en Festlighed for
25-Aarsdagen for deres Indkaldelse, om at sende Navn og Adresse til Ingeniør V. D. HUDE,
Vestervoldgade 86, København, som da vil træffe Foranstaltninger til Festens Afholdelse.

Paa vor høje Æresformands, Hans kongelige Højhed PRINS
VALDEMARS Fødselsdag den 27. Oktober afsendtes telegrafisk
Lykønskning fra Marineforeningen.

BESØGET PAA »OLFERT FISCHER«

MANDAGEN DEN 9. OKTOBER 1916

Marineforeningens første Mødedag i Vinterhalvaaret skulde forme sig som en Alvorens Dag for de talrige unge og ældre Medlemmer, hvem Marinens gæstfri Tilbud om et Besøg paa *Olfert Fischer* havde kaldt sammen paa Toldboden den 9. Oktober Kl. 2, klar til at falde paa Fartøjerne, der laa parate til at bringe Gæsterne ud. Ingen af os tænkte paa, at Dagen, der var imødeset med Forventning ved Udsigten til nogle Timer om Bord, hvor vi vidste, vi vilde blive djærvt og gæstfrit modtagne og ført om, — at Dagen skulde bringe Marinen et Tab, en Ulykke af den Art, som den hidtil ved Paapassenhed og Dygtighed har været skaanet for; nu kender vi jo alle, hvad der skete, og maa med Marinen dybt beklage Tabet af en ung og dygtig Officer samtidig med at vi maa beundre det Bjærgningsarbejde, som ved at bringe *Dykkerens* Mænd tilbage til Livet gjorde Sorgen over Tabet af den pligtro Chef mildere.

Dybt Indtryk gjorde det paa os alle, som i det rette kammeratlige Humør fyldte Panserskibets Agterdæk og netop skulde til at træde an »paa Stribe« efter Kommandør *Scheels* elskværdige Velkomsttale, at høre Kommandørens alvorlige Opfordring til os et Par Minutter derefter om at gaa fra Borde hurtigst muligt — *Dykkeren* var paasejlet og sunket, og *Olfert Fischer* maatte lette straks for at afgaa til Hjælp.

Som de gamle Marinere, vi er, kom vi i Fartøjerne i en Fart, — over Rækværk og ad Faldreb, — som om vi derved kunde hjælpe dem, der laa derude, — dog ikke hurtigere, end at vi fik set den Hurtighed og Ro, hvormed man om Bord gjorde klar. Gerne havde vi tilbragt et Par Timer sammen med *Olfert Fischers* Mænd, — men vistnok alles Tanker var kun opfyldt af Begivenhedernes Udvikling til Hjælp for dem, som indespærrede laa paa Bunden af Øresund ude ved Taarbæk Rev. Vi ved nu, at alle var blevne reddede, hvis de var forblevne i Baaden, — de, som gik op, gjorde det for at gøre den sparsomme Luftmængde rigeligere for de andre.

Den samme Følelse af Haab og Vished om, at alt blev gjort, som gøres kunde, for de indespærrede, fyldte os, da vi mødtes om Aftenen for at se den Række Lysbilleder af vore Flyveres Virksomhed, som var eneste Punkt paa Programmet.

Samtalerne drejede sig om *Dykkerens* Mandskab — man vidste jo dengang kun efter de officielle Meddelelser, at 3 Mand var komne op, og at der var Forbindelse med de andre, hvis Redning nu kun var et Tidsspørgsmaal.

Lysbillederne var meget interessante og gav os et levende Indtryk af Flyvernes Liv og Færden. Man mindedes Flyvningens Pionerer herhjemme, H. k. H. *Prins Aael*, *Ulrich Birch* og *Dykkerens* Chef, Prmlt. *Svend Aage Christiansen*, dristige, modige Forløbere for Flyvningen, ikke blot som Sport, men som Led i vort Værn. København set fra Luften er jo kun kendt af faa dristige og udvalgte, og Synet deraf var smukt og interessant for os, som indtog et roligere og sikrere Stade. Glimrende var Flyverens Glidflugter fæstnede i Kameraet. Utvivlsomt findes der hos os Flyveremner, som ikke i Mod og Dristighed staar tilbage for Udlandets Koryfæer paa Flyveomraadet; — men Indsatsen er jo Livet. Vi ønsker vore Flyvere først og fremmest et fuldkomment Materiale. — Personellet findes allerede. Efter Forevisningen samlede man om et enkelt Smørrebordsbord og efter dette om Kaffen. Mange blev siddende i Forventning om Efterretninger om Redningsarbejdets Fremadskriden. Formanden, Overretssagfører *Schoustrup* fandt inden Lysbilledernes Fremvisning Anledning til i smukke Ord at mindes den Velvilje, som Eskadrechefen havde vist os ved at give Lejlighed til Besøget om Bord, og til at takke for den af *Olfert Fischers* Chef, Officerer og Underofficerer saa smukt indledede Modtagelse om Bord. Han udtalte Haabet om, at vor Marine maatte blive sparet for Ulykker som den, der var overgaaet *Dykkeren* og dens pligt-opfyldende Mænd, en Udtalelse, som Forsamlingen modtog med lydelige »Hør!«.

Desværre bragte jo Tirsdag Morgen den endelige, sørgelige Efterretning. Vi tror dog, at det vil være paa sin rette Plads at lyk-

ønske vor Marine til, at dens Mænd viste sig saa tro og fuldtud værdige de gamle Traditioner og dernæst til, at Ulykken skyldtes en ydre, uafvendelig Aarsag og ingen indre Brist i Materiellet. Gid Held og Lykke som fortjente Følger af Dygtighed hos Konstruktører og Mandskab maa følge vore U-Baade paa deres Færd.

E. M.

VINTERSÆSONEN OG MARINEFORENINGENS SKYTTELAV

Programmæssigt Fredag den 20. Oktober Kl. 7 begyndte Vintersæsonen med Møde paa »Gimle«, saaledes som bebudet dels ved det af Bestyrelsen udsendte Cirkulære med Programkort, dels i »U. D.«, Hæfte IX 1916. Vi undlader ikke igen at gøre Medlemmerne opmærksomme paa »Foreningsmeddelelser« og disses Betydning for vort indre Samkvem. Disse Meddelelser er Bestyrelsens Talerør til hvert Medlem; igennem dem bekendtgøres først og fremmest tilstundende Begivenheder, men samtidig skrives Foreningens Annaler til Glæde og Gavn for os og dem, som følger efter os. Alt for ofte hører man nu en Kammerat røbe sit Ukendskab til »Meddelelserne« og det deri anførte om Møder eller andre tilstundende Begivenheder indenfor Foreningen; det maa ikke glemmes, at naar man bringer Meddelelser af denne Art gennem »U. D.«, naar dette overhovedet er muligt, betyder det en Besparelse for vor Kasse i Penge og for vort Kontor i Arbejde af anselig Størrelse. Derfor — *læs først og fremmest Foreningsmeddelelser!*

Skyttelavets Start forløb under de bedste Auspicier, og alt var fra Starternes Side tilrettelagt saaledes, at Skydningen praktisk talt straks var i Gang. Hr. Kartograf *Curly Lillie*, som i Forening med Formanden, Overretssagfører *Schoustrup*, er Sjælen i Lavets Stiftelse og Forarbejder, havde formaaet D'Hrr. Bogbindermester *Gustav Schmidt* og Hr. Tandlæge *Emil Dethlefsen*, begge Veteraner i Salon-skydning og meget fine Skytter, til at yde deres værdifulde Hjælp ved Indskydning af Salonriflerne, Markering, Arrangement af Skiver etc. etc., og det skete paa en saa instruktiv Maade, at alt var i Orden, da Medlemmerne Kl. 7 indfandt sig, og interesserede tog Arrangementet i Øjesyn.

Der indmeldte sig straks 21 Medlemmer i Skyttelavet, et særdeles godt Resultat af den første Mødeaften, og vistnok alle prøvede sig straks i Salonskydningens vanskelige Kunst. Den almindelige Riffler falder vistnok mere tilvant i Haanden paa de fleste, men ogsaa Behandlingen af den lette Salonriffel og Præcisionskydningen til den lille 10-delte Skive lod til at kunne bringe smukke Resultater. De to tilstedeværende Sagkyndige spaaede Skyttelavet en glørrig Fremtid.

For de ventende bød Keglebanen og L'hombrebordene Adspredelse. Forhaabentlig vil Skyttelavet vinde stærk Tilslutning. Der valgtes 3 Lavsbestyrelsesmedlemmer og disse 3 vil, senere supplerede med 2, danne den samlede Bestyrelse, hvis Virksomhed vi er sikre paa vil blive til Gavn og Glæde. Vi er forvissede om, at de af Marineforeningens Medlemmer, som i selskabelig Hensigt søger til »Gimle« paa Mødeaftenerne, vil finde Vej ned til Skydebanen og tegne sig blandt »Brødrene«. For Lavets Medlemmer vil blive indstiftet et særligt Emblem og iøvrigt er det Mening, at de fra gammel Tid hævdvundne Skikke for den ædle Skydesports Dyrkere vil blive holdt i Ære.

GAVE

Marineforeningens Lokalkreds for København har haft den Glæde fra Hr. Partikulier *Clausen* at modtage en Gave af 100 Kr. Med Giverens Samtykke er Beløbet anvendt til Anskaffelse af en smuk Salonriffel med et rigeligt Antal Patroner til Anvendelse i det ny-stiftede Skyttelav.

Premierløjtnant SVEND AAGE CHRISTIANSEN

1. August 1887 — 9. Oktober 1916

Det var en Aften fuld af Spænding og knugende Uvished — den 9de Oktober — da vi i »Hekla« sad og ventede paa Efterretninger fra »Dykkeren«, og da Overkommandoens Melding kom:

»CHEFEN ER DØD — —«

kunde vi slet ikke fatte, at CHRISTIANSEN nu var berøvet os. Endnu klang i vore Øren hans muntre Latter, og vi saa ham saa tydeligt sidde ved Bordet, hvor han med sit Lune og sin Aandslivlighed prægede Samtale og Stemning.

Vi kunde ikke forstaa, at han da havde rejst sig for at begive sig ud paa sin sidste og største Rejse, og at det Hjerte, som bankede varmt for alle, nu var standset. Hvorfor skulde han ikke mere have Lov til at udfolde den Energi og Interesse, som gjorde ham til den dygtige Officer?

Ok dog! var det ikke en smuk Afslutning paa et kort, men rigt Levnedsløb: at dø paa sin Post i den Tjeneste, som han viede alle sine Kræfter og Evner, og som han i alle dens Grene omfattede med stor Kærlighed. For os

Kammerater døde CHRISTIANSEN paa den smukkeste Maade. Netop samme Dag, han døde, havde vi opfrisket fælles Minder fra et Togt paa Island, hvor han med sit elskværdige Humør og lette Temperament havde vist de Egenskaber, som gjorde ham til en storartet Messekammerat og som forkortede os de lange Dage.

Hvor han dog var glad paa dette Togt — for naar han kom hjem, ventede den, som senere blev hans Hustru, paa ham, og han havde Vished for, at han var udtaget til at være een af Pionererne ved Luftens Erobring.

Havde CHRISTIANSEN end nogle Skuffelser, saa bevirkede dette aldrig, at han svigtede sine Idealer, hvis Fane han altid holdt højt.

Da vi, Kammeraterne fra »Hekla«, hin Aften paa Toldboden saa CHRISTIANSENS flagdækkede Legeme blive baaret i Land fra Torpedobaaden, havde vi kun een Tanke og eet Ønske:

ÆRE VÆRE HANS MINDE!

ASGER GRANDJEAN

Sørgetoget passerer Østerbrogade.

Den 13. Oktober fandt Premierløjtnant *Svend Aage Christiansens* Jordefærd Sted paa Holmens Kirkegaard, efter en overordentlig stemningsfuld og gribende Højtidelighed i Holmens Kirke, hvor Provst *Fenger* talte.

Hans Majestæt Kongen var repræsenteret ved Jagtkapitajnen, Kommandør *Grove*, og Hans Majestæt Kong *Haakon*

ved den herværende norske Gesandt *Irgens*. Deres kongelige Højheder Prins *Valdemar* og Prins *Axel* var personlig til Stede, ligesom Marinens og Hærens øverste Embedsmænd og en stor Skare ældre og yngre Officerer og Embedsmænd af Marinen samt Dykkerens Mandskab viste den dygtige og saare sympatetiske unge Officer den sidste Ære.

PREMIERLØJTNANT SVEND AAGE CHRISTIANSEN

Ung, mandig og kæk,
 hvad enten han stod paa et Panserskibs Dæk,
 naar Bølgerne fraaded, og Stormene peb,
 bestandig paa Færde, hvor haarddest det kneb.
 En Sømand saa djærv — en af hine,
 der pryder Danmarks Marine.

Hvad eller han svang
 som Fuglen sig fri over Vover og Vang
 med Ungdommens Mod og med glødende Kind
 støt, rolig og sikker mod trodsige Vind,
 sit Navn skrev han ind iblandt hine,
 der pryder vor Luftmarine.

Han kendte ej Frygt,
 og dybt under Havspejlet lige saa trygt
 han styred sin Baad og sig øved med Flid,
 at skulde der komme en Ufredens Tid,
 han forrest blandt dem kunde være,
 der hævder Marinens Ære.

Hans Færden er endt.
 Brat Døden ham tog i hans Livs Element.
 En kækkere Gut tog ej Bølgen i Favn,
 stolt vil Kammeraterne værne hans Navn.
 Han var, som en Sømand skal være:
 til Døden paa Vagt for sin Ære!

H. B. THORSEN

UNDER TEUFELKAPS SKYGGE

(FORTSAT)

Vi sov 12 Timer i én Køre. Og efter den Omgang var enhver Mindelse om Træthed som Følge af de foregaaende Dages Strabadser forsvunden af vore Muskler — omtrent lige saa sporløst og hurtigt, som da vi bare var en Snes Aar gamle.

Men nu forestod der os straks en ny Marschtur; vi maatte nemlig hurtigst muligt ned og undersøge, om vort lille Depot var i Orden.

Naturligvis havde det været det forsigtigste at lade Weinschenck vente og følge med derned. Thi dersom Depotet nu var opædt af Bjørne, vilde dette unægtelig være en slem Streg i Regningen; vi maatte da øjeblikkelig vende tilbage til Skibet, oven i Købet uden Hjælp af Hundene — en endnu drøjere Tur end Udmarschen. Men da Weinschenck forlod os, saa Vejret ud til at der vilde indtræde en Mildning, og han maatte, om han ikke naaede hjem i et Stræk, overnatte under aaben Himmel, fordi vi beholdt Teltet. Vi maatte derfor lade ham fare og tage Risikoen.

Naa, Forsigtighed var jo forøvrigt ikke det, vi havde mest af.

Ved denne Lejlighed havde vi, som saa mange Gange før, Held med os. Da vi efter et Par Timers Marsch med Slæden paa Slæb fandt vort Depot paa Sydsiden af den Halvø, hvorpaa vi boede, fandt vi det uskadt¹. Men ingenlunde urørt.

¹ Vi medbragte et Fotografi af den lige overfor liggende Kyst, taget fra Depotet. Ved Hjælp af dette Billede fandt vi temmelig hurtigt Stedet.

Rundt om var Sneen nedtrampet af brede Labber, og Kasser og Dunke flød hulter til bulter. En Kasse var slæbt et langt Stykke bort og tilsidst trimlet ned ad en Sneskraaning, heldigvis uden at der var gaaet Hul paa det skærmende Blik — for havde Bamsen faaet Fært af Indholdet, var der snart bleven gjort rent Bord. En Blikkasse paa 80 \overline{W} .s Vægt, selv om den er garderet af Trætræmmer, skal forøvrigt have meget Held for at staa for saadan en Omgang. — En Petroleumsdunk havde derimod faaet et saadant Dask, at den var bleven ganske flad paa den ene Side, og ud af en lille Revne var der lækkeret en Smule af den kostbare Vædske; men saa var den tilsidst trillet rundt, saa Hullet var kommet til at vende opad! — Situationen var reddet.

Vi læssede vort Kram paa Slæden, kun efterladende én Kasse, ved hvilken vi anbragte en Skrivelse til eventuelle »Vejfarende« fra Ekspeditionen med Angivelse af vort Opholdssted.

Med Slæden lastet af Fødevarer og »Brændsel« naaede vi et Par Timers Tid senere tilbage til vort Telt.

Vor Boplads ligger paa den østlige Pynt af en trekantet Ø, hvis Hjørner vender mod Øst, Vest og Syd. Fra Syd-øst skærer en dyb og bred Fjord ind i dens Side, saa Øen har Form af et V, som er væltet om tilhøjre.

Vi har været her i 3 Dage og er godt i Gang med at

arbejde. Vore første Skitser hænger allerede til Tørring paa Teltvæggen.

— Men vi er i Maj, og Herregud — det er Foraar her ogsaa! En underlig Uroformnelse har grebet mig i Dag! jeg ledes ved Arbejdet, lader Lærred og Farver søрге i Teltkrogen og gaar tilfjelds, alene.

Solen staar nu Dag og Nat med hele sin Skive over Horisonten. Det er sent paa Eftermiddagen. En fin Rimtaage ligger lav, gennemskinneth af Solen, over Havet og kaster et bølgende clair obscur over Klippsten og Snekraaninger. Luften flimrer i gule, røde og blaa Flammer over de slørede, tynde Taageskyer, der sagte føres af Vinden hen mod Vesthimlen i næsten umærkelig Gliden.

Jeg vandrer op over en stærkt skraanende Firn, hvor Sneen er haard som Sten og helt uden Revner, til jeg naar Klippen; saa gaar jeg tilvejs, højere og højere, og jo mere jeg stiger, jo mindre bliver vor lille, frodige Teltplads dernede. Teltet ligger saa lilleputagtigt og fjærnt og lyser med sin solbeskinnede Dug dernede i Strandkanten. Bertelse, som gaar dernede og forbereder sig til en Udflugt med sine Malegrejer, ligner en Myre, der formaalsløst tosser rundt paa den lille mosgrønne Plet.

Men hvor Lyden bæres langt i denne Stilhed! Jeg hører ham tydeligt fløjte dernede og genkender Melodien. Og nu synger han:

*»Jeg har et Æble udi min Lomme,
det gemmer jeg til min bedste Ven ...«*

Og da han nu tager en Slæde paa Slæb idet han spadserer bort — formodentlig for at bringe Ferskvandsis fra et af Bugtens Isfjælde med hjem til Smeltning — kommer Lyden af Slædejærnene mod den haardføgne Sne som en fin Melodi, som Lyden af en syngende Tekedel, herop til mig.

Højere stiger jeg, over svagt skraanende Klippeskrænter, henad bølgende Stenflader, furede af Jøkler, som i Jordens Oldtid har slæbt sig paa deres Bug henover dem, sribede og skurede, som om jættestore Harver var trukket henover deres Ryg og glattede, som om mægtige Tromler havde gaaet efter.

Disse Urkjeldets vældige Dønninger ligner Bugene eller Indvoldene af fantastiske, døde Uhyrer, opsvulmede af Dunster — Forsteninger af himmelstormende Drager, hvis Kæmpekadavere i Millioner af Aar har ligget her i disse forvredne Stillinger, nedstyrtede fra Himlen eller udspjede af Jorden, dræbte i en rasende Kamp mod en vældig Overmagt.

Ovenpaa disse Former faar jeg undertiden Øje paa runde Kampesten, fra ganske smaa indtil paa Hundreder af Punds Vægt. De ligger hver i sin lille Fordybning, ligesom Kasteskyts, der af en Kyklop er slynget milevidt.

Jeg rokker en saadan Sten lidt bort fra dens Leje. Den har ligget paa dette Sted i Tusinder af Aar indtil jeg nu kom og flyttede den, tabt paa Stedet af Jøklen, som en Gang skjulte Landet paa sin Vandring ud mod Havet. Thi jeg staar nu paa Højeryggens Kam, hvor kun *Isen* har huseret — før jeg kom herop og kravle.

Først er det, som Stenen er fastvokset til sit Leje; men da Forbindelsen brister og den glider tilside, ser jeg ned i et Hul, som straks forekommer sort, fordi mit Øje er blændet af det glimrende Sollys omkring mig.

Men naar jeg nærmer mit Ansigt og stirrer længe ned i Fordybningen, begynder Mørket at ordne sig i bestemte

Pletter, der efterhaanden antager Farve. Og jeg opdager at Bunden bestaar af stenhaarde, støvede Lavarter, isprængt jærngraafarver i smaa Cirkler. Underlige Figurer som Heksebogstaver, begynder at tegne sig for Øjet, og mærkelige Tegn, som hentede ud af Cyprianus, griner op imod mig i rustrøde og irgrønne Farver.

Det gyser i mig! — Har selve Fanden paa en af sine Udflugter til Teufelkap *siddet* her — og siden trillet en skjulende Sten henover Stedet? Et mere afsides Sted kunde hans Majestæt vanskeligt finde. —

Jeg vælter underdanigst Stenen tilbage i dens Leje og fjærner mig. Jeg ønsker ikke at »tage Foden«!

Til alle Sider ser jeg dybt under mig i Kløfter og Smaadale, hvorledes der begynder at danne sig brunlige og grønne Farveskygger henover Bunden. Mosser og Græs findes dernede næsten overalt, men endnu mest de visne, fra ifjor. Et herligt Rype- og Hareterræn, tænker jeg.

Men heroppe, hvor jeg nu færdes, er der intet Tegn paa Liv. Jeg vandrer opad den ene Terrasse og nedad den anden uden at træffe det mindste Spor af Dyr i Sneen, uden at se en Plante i Klippens Revner. Her er kun Sne og Sten.

Solen er afmægtig her — endnu; dens Straaler er skinnende, farverige, pragtfulde — men kolde.

Derfor er her intet Liv at øjne, intet Spor at finde. Saa stille er her, at man tror at føle selve *Dødens* personlige Tilstedeværelse. Her kan han anes paa disse Vidder, paa disse umaadelige Plateauer. Her kunde han raste fra sin Gerning, uanfægtet — *lad* i sin Almagt. Her kan selv *han* hvile. Thi her er intet at dræbe! —

Døden og Djævelen! Ja, hvorfor ikke lade dem mødes her; er Sceneriet ikke prunkende nok? — Man lad bare ikke mig spille »der Ritter«! Det er ikke Bly af en Kirkerude, jeg har i Bøssen.

— —
Men hvad blev der af Foraaret?

Jo, det er her endda. I Luften, i Lyset over de fjærne Øer og Fastlandets flimrende Toner dernede i Syd.

Jeg ser mig om. Mod Vest er Udsigten spærret af Højderne paa den Ø, hvorpaa jeg staar; men mod Nord, Øst og Syd har Blikket fri Vej, milelangt ud til Siderne, ud over de lave, skinnende Taager, der svømmer omkring Dove-Bugts Isfjelde.

I Nord staar Teufelkaps faste Borg med sine Gavle og synkende Taarne. Solen glider nu om dens Rand, men frem bag dens Kæmpemur kaster den Bundter af Straaler, der staar som skinnende Kobberspyd ind i Himlen.

Fjærnt i Øst øjner jeg i Solstrefjeld Koldewey-Øernes takkede Sider som en uendelig Række af ensformige Bastioner, et Bolværk foran Dovebugt ud imod det vældige Ishav.

Men i Syd hæver sig »Orgelpiberne«s gotiske Stentinder op i den fulde Sol. Pilastre og Epitafier toner af Lys, mystisk, uvirkeligt, og tusindfods Søjler, som beslagne med glødende Metal, ruller deres vældige Farvetoner ud over Landskabet.

Langt, langt bagved dem vakler og daaner Fastlandets Fjælde og Bræer i et vanvittigt Fata morgana.

Det er Ouverturen, der begynder, det store Foraar, som kommer.

Det er *Solen*, som endelig er kommen igen. Snart vil den faa alt det døde Land til at vaagne. (Forts.).

ACHTON FRIIS

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

3. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE XI

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITIONER: THIESENSVEJ 10 KORSØR
HANS TAUSENSGADE 14 ODENSE

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU OG AXEL JUEL

KØBENHAVN-KREDSSENS SAMMENKOMST DEN 20. NOVBR. 1916

Omtrent 100 Medlemmer havde givet Møde i Studenterforeningen i Forventning om en interessant Aften, og de blev saavist heller ikke skuffede.

Formanden bød velkommen og overgav dernæst, efter at Flaget med det sædvanlige Ceremoniel var hejst, med nogle indledende Bemærkninger Ordet til Kommandør *Hammer*. Det blev ogsaa for Tilhørerne »En Oplevelse i Grønland« — som Foredragets Titel lød — baade ved Billedmaterialet, som var glimrende, og ved den Interesse for og Kærlighed til denne vor fjerne Ø, som mærkedes hos Kommandøren, der sammen med andre Søofficerer som *Wandel*, *Holm* og *Amdrup* saa smukt har indskrevet sit Navn paa Grønlandsforskningens Mindetavle. Det er vanskeligt at gengive den Stemning af imponerende Ro og Majestæt, som de smukke Billeder fra Grønlands mægtige Fjorde og Fjælde rummede, men man forstaar bedre efter Synet af dem den Længsel efter Landet, der altid bliver tilbage hos dem, som har været deroppe, og den Ulyst til at drage derfra, som holder saa mange danske fast paa denne Verdens største Ø med det ublide Klima; man betoges ganske af de vældige Scenerier, som oprulledes paa det hvide Lærred og de tiltalende Billeder af Landets elskværdige, velbegavede og hjælpsomme Indfødte, hvem Kommandøren efter sit Samliv med dem omfatter med den varmeste Sympathi. Kendskabet til Grønland — som til Island og vore vestindiske Øer — vilde i Tidernes Løb have vundet meget hos os Danske, hvis Lejligheder som denne til at stifte nærmere Bekendtskab med disse Dele af Monarkiet og deres Indbyggere havde været givet i langt rigere Maal. Grønland er jo — for de Indfødtes Skyld — et lukket Land, og det Arbejde til Racens Bevarelse, gennem Beskyttelse mod den skadelige Del af Civilisationens Foreteelser, som Stat og Administration har iværksat og opretholder, er anerkendt af alle, hvis Syn paa Forholdene har Betydning. Og Landets rige Muligheder vil forhaabentlig, til Gavn for Moderlandet og Grønland selv, ad Aare kunne udnyttes.

Efter Forevisning og Forklaring af det prægtige Billedstof gik Kommandør *Hammer* dernæst over til en Beskrivelse af »Hvidbjørnens« Forlis for 22 Aar siden og de Naturbegivenheder som, trods Skibets Beliggenhed paa et udmærket beskyttet Sted inde i en af de dybe Fjorde, hvor et Forlis skulde synes umuligt, var medvirkende til et foraarsage Katastrofen, som jo heldigvis kun gav Tab af Skib og Gods. Den sagkyndige Tilhørerskare lod ved sit kraftige Bifald Kommandøren forstaa, at han og hans Mandskabs fortræffelige Sømandskab ved denne Lejlighed vandt fuld Forstaaelse og Anerkendelse; man forstod, uden at det egentlig blev omtalt, hvad Chefens Eksempel betyder under saadanne Forhold, hvor 21 Mennesker, hvoriblandt en Kvinde, kastes iland paa en øde Kyst med 10 à 15 danske Mil mellem sig og nærmeste Boplads eller Koloni i 10—15 Graders Kulde og næsten uden Proviant, og man fik det smukkeste Indtryk af den Hjælpsomhed, som en lille Grønlanderfamilie i Nærheden af Strandingsstedet udviste ved efter ringe Evne at dele sit sparsomme Jagtudbytte med den store Skare »Kavdlunakkede« som kastedes iland hos dem saa uventet. Foreningens Medlemmer skylder Kommandør *Hammer* en varm Tak for hans Foredrag.

Den store Sal var festligt smykket med Flag og et udmærket Strygearkester af *Julian Olsens* Musikere havde Plads paa Tribunen ved Salens ene Endeveg. Formanden holdt en smukt formet Tale for Aftenens Foredragsholder, hvem han igen takkede for det Indblik han havde givet os i grønlandske Forhold. Kommandør *Hammer* udtrykte sin Tilfredshed ved at samles med Marineforeningens Medlemmer og ved at have haft Lejlighed til at tale for dem. Efter Bordet samledes man til Kaffen i tilstødende Lokaler,

for dernæst atter at bænkes i den store Sal ved Punchen. En behagelig Overtaskelse var det her, at Forfatteren, Fuldmægtig i Marineministeriet *Axel Juel*, glædede Forsamlingen med Recitation af nogle af sine Marinedigte af den nylig udkomne Samling, »Himmel og Hav«. Hr. *Juel* selv og hans Virksomhed iblandt os er jo velbekendt — og det var meget glædeligt at stifte Bekendtskab med ham som Digter, idet hans ejendommelige, mandige, lyrisk formfuldendte Poesi greb alle og han paahørtes under lydløs Stilhed. Han knæsattes ved denne Lejlighed som det, man alt længe har regnet ham for, nemlig »vor egen Digter«. Ved Digte som »Søminen« og »Natlig Patrouille i Sundet« var man i nogen Uvished om, enten den lydløse Opmærksomhed under Foredraget eller det spontane Bifald bagefter var den største Kompliment til Forfatteren. Vi takker Hr. *Juel* for den Glæde, han beredte os og haaber paa Gentagelser. Hr. *Juels* fra alle Sider med Glæde og Anerkendelse modtagne Forfatterskab har særlig blandt Søens Mænd Forudsætning for at vinde Forstaaelse ved sin Kraft og Mangel paa maanesyg Følsomhed; i egentlig Forstand giver hans sidste Digtsamling os Havet og Havets Poesi samtidig med, at Forfatteren paa den for ham egne Maade forstaar at faa de Strenge til at klinge, som *kan* anslaa hos dem, hvem Havets Haandgribelighed og Barskhed er mere bevidste Ting end Havets Poesi. Til Slut maatte Hr. *Juel* recitere sit til Flyveren *Axel Hoeck* dedicerede Digt »Søflyveren«; — kun nødigt gav Forsamlingen slip paa ham.

Den smukke Stemning som herskede hele Aftenen fæstnedes yderligere ved flere gode Taler. Kommandør *Kiørs* Tale for Kofardimarinen, som under vanskelige, ofte livsfarlige Forhold, med aldrig træt Pligtroskab opfylder sin Mission, vakte stormende Bifald.

Først sent sluttede den vellykkede Aften.

E. M.

MARINEFORENINGEN FOR FAABORG OG OMEGN

afholdt Søndag den 12. November en selskabelig Sammenkomst. Hovedforeningens Sekretær, Grosserer *Valdemar Schou*, der i 1913 foretog en Rejse gennem Indien, havde elskværdigst tilbudt at ville fortælle om denne. Forinden var der indbudt til Fællesspisning med Damer, og der herskede ved denne en munter og fornøjelig Stemning. Derefter fulgte Foredraget, forinden hvilket Fabrikant *C. C. Jensen* bød Velkommen. Hr. *Schou* fortalte om den interessante Rejse, og ledsagede Foredraget med ca. 140 fortrinlige Lysbilleder efter egne Optagelser. Forsamlingen var overmaade interesseret og Hr. *Schou* høstede til Slut stærkt Bifald.

Derefter samledes Medlemmerne atter til et animeret Panchesold.

C. C. J.

VEJLE KREDSEN

afholdt Fredag den 13. Oktober en festlig Sammenkomst i Teateret. Kl. 7 præcis gik samtlige Deltagere til Bords, og efter at Formanden, Hr. Bagermester *Andersen* havde budt Velkommen, var Ordet frit.

Eftersom Skafningen skred frem, fremkom den rigtige Marinestemning, og Samværet var saa behageligt, at man først henad Kl. 3 — efterat Hr. Mejeribestyrer *Hansen* som fungerende Kanoner lod Baadsmanspiiben lyde med et: »Klar ved Køjerne« — gik hver til sit, enige om at have tilbragt en udmærket Aften.

J.

JULEHEFTET

I Begyndelsen af December vil Marinens Julehefte udkomme, indeholdende Bidrag af: Premierløjtnant *Bardenfleth*, Forfatteren *H. Boesgaard*, Kaptajn *H. Ewald*, Forfatteren, Kunstmaler *Achton Friis*, Premierløjtnant *Axel Grove*, Forfatteren *Axel Juel*, Premierløjtnant *Kay Jungersen*, Løjtnant *G. Kragh*, Grosserer *Hans Tegner*, Tegneren *Axel Thiess* og Viceadmiral *Wandel*.

Heftet, der vil blive rigt illustreret, dels med Fotografier og dels med Originaltegninger af Kunstnerne *Achton Friis*, *Rasmus Christiansen*, *Axel Thiess* m. fl., sendes gratis til Marineforeningens Medlemmer i Stedet for Decemberhefte af Medlemsbladet. Redaktionen haaber, at Medlemmerne vil være glade ved dette Bytte og i deres Kreds virke for Køb af det smukke Hefte, der sikkert vil være en kærkommen Julegave. Det vil — i Kommission hos Gyldendals Forlag — blive bragt i Handelen til en Pris af 1 Krone. Overskudet tilfalder Marineforeningen.

EN DANSK DELTAGER I VERDENSKRIGEN

Ikke faa danske Frivillige deltager som bekendt paa fransk og engelsk Side i Krigen, Mænd, som enten ved dens Udbrud i 1914 befandt sig i de paagældende Lande, eller som senere drog ud for at stille sig til Raadighed for de Nationer, hvis Sag de ansaa for deres. Mange af dem hviler nu i fremmed Jord, nogle er vendt tilbage med Krigens uudslettelige Mærker, synlige og usynlige, — om dem alle har vi kun hørt, naar deres Navne har været nævnt,

AXEL JUELS MARINEDIGTE

Den Marinedigtsamling, »Himmel og Hav«, som vort Medlem og Medarbejder, Digteren *Axel Juel*, har udgivet for kort Tid siden, er bleven modtaget med den største Anerkendelse af Presse og Publikum. Den udmærkede Digter, hvis Digtsamling: »Vandringsmanden synger« ifjor vakte saa megen Opsigt, har her skrevet en Samling djærve og stemningsfulde Marinedigte, som vil være en kærkommen Gave for alle, der har Sans og Følelse for Havet og Livet paa Søen i Fred og Krig.

Idet vi varmt anbefaler denne Bog netop til dette Blads Læsere, vil vi citere nedenstaaende af den litterære Kritiks Anmeldelse af Bogen:

»Af de mange slette Digte, der i Tidens Løb ser Lyset, er ni Tiendedele inspireret af Fædrelandet og Kærligheden. Møjsommeligt bliver de til, skønt udrigget med hundred Gange brugte Vendinger, møjsommeligt bliver de læst, ingen opflammer de, talrige Læsere faar de til at vende sig bort fra Verset som fra en snøvle Fløjte.

Men hør Fløjten, naar den bliver sat for den rigtige Mund!

Det var Billedet af Fløjtespilleren, der rejste sig, naar vi læste os gennem *Axel Juels* »De første Blomster«, »Frimodige Sange« og »Vandringsmanden synger«. Der stod gamle Folk og unge Piger ved Vinduerne, naar han fløjtede drog gennem Landsbyen eller Staden, og der blev lyttet længe efter at den sidste Tone var døet bort. Det er den sammè friske Fløjtespiller, der møder os i »Himmel og Hav«, blot endnu friskere og med en fuldere Tone.

Som Embedsmand i Marineministeriet og Søn af en Officer, har *Axel Juel* store maritime Forudsætninger, dem han i sin Digtning gør stor Ære. Der er i dansk, baade gammel og moderne, Krigsdigtning, saa megen Ordbram, saa megen veltalende Overflødighed, selv naar virkelige Digtere fører Pennen, at det føles som at komme ind i den rigtige Sømandsverden, naar man aabner »Himmel og Hav«. Man er hos *Juel* lykkelig fri for den rædselsfulde

at de har gjort sig selv og det Land, de tjente, Ære. Vi behøver kun at nævne Navne som *Flyveren Leth-Jensen*, *Kornerup-Bang*, all-round Sportsmanden, som nu er Sergent i den engelske Hær, *Ib Müller*, *I. P. Müllers* unge, men granvoksne Søn, som sidst, man hørte Nyt om ham, ligeledes var bleven Underofficer.

Mange erindrer sikkert endnu de to Navne *Fjordingstad* og *Feveile*, Kunstneren fra Skagen og hans Ven, Søn af Dr. *Feveile*, om hvem Aviserne i Efteraaret 1914 meddelte, at de havde begivet sig til den franske Hær. Hrr. *Fjordingstad*, som vil være mangfoldige Skagensgæster bekendt gennem de overordentlig smukke Sølvmedarbejder, som udgaar fra Værkstedet i Østerby, overdrog sin Virksomhed til en anden og drog, ledsaget af sin Ven, over Holland til Frankrig, hvor de begge optoges i Fremmedlegionen og, efter en streng Rekruttskole i Lyon, kom til Fronten. Efter 1½ Aars Deltagelse i Krigen, under hvilken Hrr. *Fjordingstad* avancerede til Korporal og Fører for en skandinavisk Bombekasterafdeling, vendte han i Februar 1916 hjem til Danmark fra et langt Sygeleje paa et fransk Lazaret efter at have været haardt medtaget af 17 Shrapnel-saar i venstre Ben. For sit Mod og sin fortrinlige Tjeneste bærer han nu Krigskorset og Tapperhedsmedaillen, to Dekorationer, som er meget vanskelige at opnaa for Franskmand, endsige for Fremmede, selv om disse stiller Liv og Førlighed til Raadighed for Frankrig og kappes værdigt med dets egne Sønner i Mod og Dødsforagt.

Om sine Oplevelser under Krigen vil Hrr. *Fjordingstad* tale i Marineforeningen i Januar Maaned. Vi har haft Lejlighed til at høre Foredraget. Det er ved selve sit Æmne en Oplevelse, som ikke glemmes, og ved Foredragsholderens beskedne og rolige, yderst sympathetiske Fortællemaade vinder han straks sine Tilhørere og holder dem fast, maaske netop fordi han med sit naturlige Foredrag er saa ganske — og heldigt — fri for oratorisk Sving. Man hører hans Ord under Alvor, som Æmnet selv byder det, og med den dybeste Interesse. Vi behøver næppe at opfordre Kammeraterne til at give talrigt Møde, — de vil faa Lejlighed til at lære en Mand at kende, som har givet sin Indsats i det store Stevne og faaet sine Mærker derved, men som derved tillige har oplevet i et kort Spand af Tid nok for hele sit Liv. M.

og ganske falske Sømandsjargon, vi hos andre saa ofte har været plaget med; her er ingen litterær »Gast« eller »Admiral«; her er en ren Tone, her er Fantasi; her er først og sidst en naturlig og dyb Følelse for Danmarks »milde Strand«, for *Niels Juels*, *Tordenskjolds* og *Suensons Flaade*, for Danmark som Fædrelandet. Hør blot Indledningsdigtet, hvor smukt, hvor stille, hvor stolt:

Der er ingenting, der maner,
som et Flag, der gaar til Top,
mens det drager vore Hjærter
og vort Sind mod Himlen op —
og det vajer under Saling,
som en flammende Befaling,
aa, men ogsaa som en Hvisken
om det største, som vi ved:
ikke din og ikke min,
men hele Folkets Evighed!

Det har vajet for de Slægter
hvorved vi og vort blev til,
over Fredens milde Toner,
over Kampens vilde spil.
Det var forrest, naar de sejred,
det var med dem, naar de fejred,
langt fra Hjemmet, Hjemmets Fester —
det var Raabet, naar de stred,
og det sidste Suk i Bølgen,
naar det stolte Skib gik ned. —

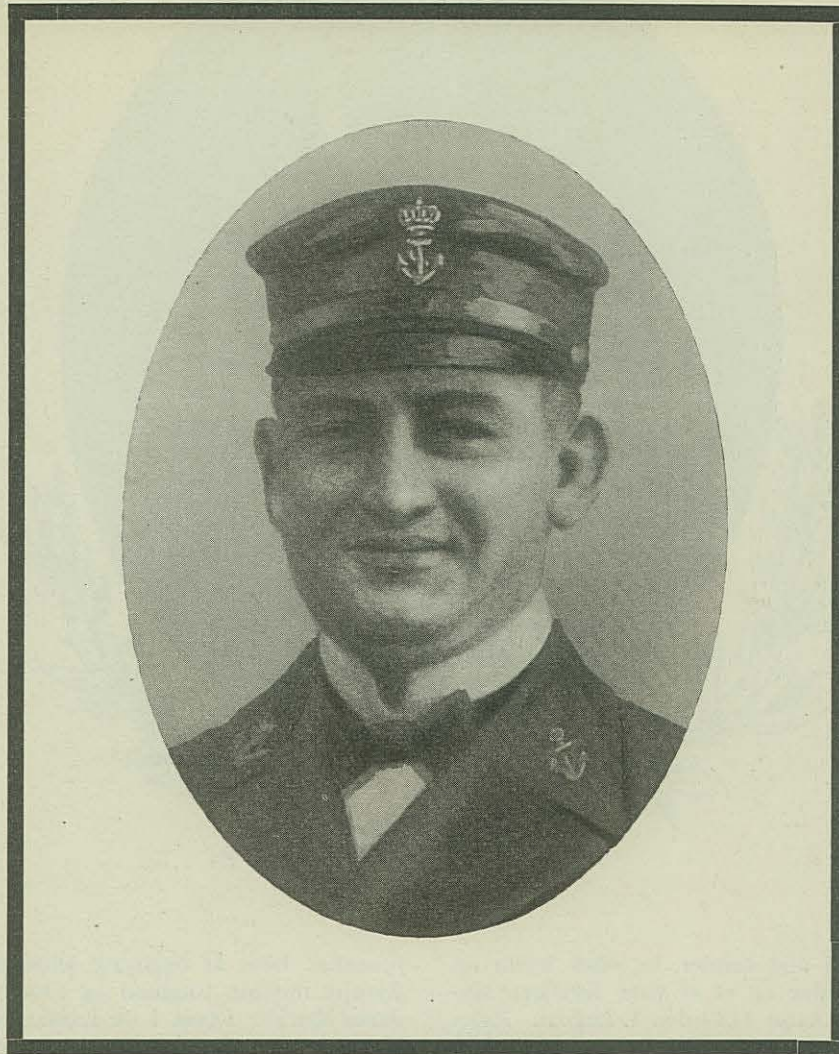
Derfor blotter vi vort Hoved,
hver Gang Flaget gaar til Top,
mens det drager vore Hjærter
og vort Sind mod Himlen op.
Det er vores Drømmes Tolk,
det er baade Land og Folk —
Lad dit hvide Kors forkynde
for hver fremmed Havn og Red,
— om end hele Verden strides —
jeg er Danmark, jeg er Fred!

Endnu en Gang bekræftes det, at den dæmpede Stemme er den mest indtrængende.

Ew.

UNDERBAADSMAND HANS PETER JENSENIUS ANDERSEN

FORULYKKET VED MINEEKSPLOSION VED NEKSØ DEN 23. NOVEMBER 1916

Siden Krigens Begyndelse er der fra Marinens Side udført et stort Arbejde med at uskadeliggøre drivende eller ilanddrevne Miner for derved at sikre saavel vore Fiskere som vore Søfolk i deres i Forvejen vanskelige Gerning.

Blandt de Mænd, som er ansat ved dette yderst farefulde Arbejde, har Døden nylig krævet sit Offer, idet Underbaadsmænd HANS PETER JENSENIUS ANDERSEN d. 23/11 1916 er forulykket under Arbejdet med at uskadeliggøre en ved Neksø paa Bornholm ilanddrevet Mine.

Han var født d. 28/4 1889 og havde fra 1903 til 1909 gennemgaaet Søværnets Elevskole; efter at være udnævnt til Underofficer havde han gjort Tjeneste paa flere Togter, forinden han i Oktober 1915 blev udkommanderet som Leder af et Detachement til Uskadeliggørelse af Miner paa

Bornholm. Han har det bedste Lov paa sig fra sin hele Tjeneste, var afholdt af saavel Kammerater som Kolleger paa Grund af sin bramfri og støtte Optræden. Hans lyse Syn paa Livet og hans Tilfredshed i sin Stilling gjorde ham til et hyggeligt og godt Menneske, som vil blive savnet af alle, der har haft Kendskab til ham. Størst vil Savnet selvfølgelig blive for hans unge Hustru, med hvem han kun havde været gift i et Aar.

En pludselig og voldsom Død bortrev ham — han faldt som en god, dansk Mand paa sin Post under dristig og ivrig Varetagelse af sit farlige Hverv!

ÆRE VÆRE HANS MINDE!

H. P. RASMUSSEN
LÖJTNANT

OLFERT FISCHER

Denne Helt, hvis Navn vi alle kender, og efter hvem en af Nyboders gamle Gader og et af vore Kystforsvarsskibe er opkaldt, blev født i Aaret 1747 den 4. August. Hans Fader var Søofficer, men hans Bedstefader var indvandret Hollænder og Købmand i København.

Hans to Brødre, der ligeledes var Søofficerer, døde i en ung Alder, men selv blev han, kun 16 Aar gammel, Sekondløjtnant to Aar efter, at hans Fader var død som Viceadmiral.

Fra sine mange Søture kom han bestandig yderst velrekommanderet hjem og blev derfor hurtigt forfremmet og gjorde allerede i den unge Alder sin Stand Ære.

Foruden sin praktiske Dygtighed besad han ret usædvanlige teoretiske Evner, som blev gjort frugtbringende under hans Virksomhed paa Orlogsværftet; han var med til, i en dansk-norsk Eskadre, at forsvare de nordiske Rigers Neutralitet, idet han som Flagkaptajn i Aaret 1797 var med paa Togt i Østersøen.

I Aaret 1799 blev han Chef for Linjeskibet »Oldenburg«, der skulde paa Togt til Ostindien, men medens Skibet laa for Anker i Nærheden af det gode Haabs Forbjærg, rejste der sig en stærk Paalandsstorm, som det vilde være umuligt at staa imod, hvis man skulde blive liggende for Anker, og i største Hast kappede han sine Touge og satte Skibet ind paa Kysten et Sted, hvor der var smult Vand og tildels Sandbund. Derved reddede han Besætningen, medens andre Skibe, der havde ligget til Ankers i Nærheden, sønderløses og mistede alle deres Folk. »Oldenburg« blev dog ogsaa Vrag.

Samme Aar havde Napoleon slaaet Tyrkerne ved Abukir; han forlod Ægypten, da han ikke havde Udsigt til større Udbytte, og landede den 9. Oktbr. ved Fréjus, hvor det

lykkedes ham at omstyrte Direktoriet, men de forbitrede Kampe mellem England og Frankrig undlod ikke at sætte deres Mærker ogsaa i de Lande, der ikke deltog i dem, og især viste de britiske Krydsere en høj Grad af Hensynløshed mod de nordiske Landes Skibe. Disse nødsagedes derfor til at lade deres Handelsskibe ledsage af Orlogsskibe, og dette affødte Sammenstød med Englænderne, der sendte en engelsk Flaade ned til Øresunds Indsejling og krævede, at Danmark ikke maatte benytte Krigsfartøjer til Ledsagelse undtagen i Middelhavet, hvor det var nødvendigt til Værn mod Sørøvere.

Imidlertid sluttede Rusland, Sverrig og Preussen Aar 1800 en Overenskomst, der gik ud paa at øve Modstand mod Englænderne, som standsede deres Handelsskibe og undersøgte dem. Danmark og Norge, der blev opfordret til at slutte sig til Overenskomsten, kom derved i en meget vanskelig Situation, men da deres Interesser i Virkeligheden var med Alliancen, deltog de, og paadrog sig derved Englands Vrede. En mægtig Flaade blev udrustet, og i 1801 skulde den gaa til Østersøen, og alle dansk-norske Handelsskibe, der laa i engelske Havne, blev beslaglagt.

I Danmark følte man sig overbevist om, hvor dette vilde bære hen. Danmark laa nærmest og vilde komme til at staa først for Skud. Der var Is i Østersøhavnene, saa fra de andre Allierede var ingen øjeblikkelig Hjælp at vente.

Man forberedte sig efter Evne, og Olfert Fischer blev udnævnt til at kommandere Forsvaret paa Rheden, da man ikke, paa Grund af manglende Officerer og Mandskab, var i Stand til, paa nærværende Tidspunkt, at holde Flaaden parat. De norske Søfolk maatte føres igennem Sverrig, da de engelske Krydsere færdedes overalt i Kattegat og hindrede dem i at komme til København.

Hvad man havde tænkt sig at kunne naa med Hensyn til Skibenes Udrustning, inden Angrebet begyndte, viste sig snart ugørligt, og da Englænderne kom, bestod den dansk-norske Flaade kun af 2 Linjeskibe, 1 Fregat og to Brigger, hvorfor enhver Tanke om Kamp paa Søen maatte opgives. Alt sattes ind paa at skabe et Forsvar for Rhed og Havn, men Trekroner var kun i daarlig Stand og Prøvestenen, der bestod af 3 gamle Linjeskibe, der var sænkede og omgivet af Jord og Sten, saa de dannede en lille Ø, var i fuldstændigt Forfald.

Man udrustede da tre gamle Linjeskibe som Blokskibe og lagde dem til Ankers Øst for Refshale Grund, og Syd for denne laa »Christian den syvende«, der skulde erstatte Batteriet Prøvestenen. Desuden deltog: »Wagrien«, »Jylland«, »Kronborg«, Dannebrog«, »Charlotte Amalie« og »Indfødsretten«. »Dannebrog« var Flagskib med Olfert Fischer som Chef, og senere blev Linjeskibene »Sjælland« og »Holsten« anbragt mellem Blokskibene. De havde ingen Sejl, men hele Rejsningen, hvilket senere var til stor Skade, idet de nedskudte Dele af denne saarede Matroserne.

Mellem de store Skibe blev lagt smaa Fartøjer, Stykpramme, en Kavalleripram samt et Flaadebatteri, og en lille sejlferdig Eskadre blev udrustet under Kommando af Kommandør Sten Bille.

Ialt havde denne Eskadre 630 Kanoner og 5000 Mand. Olfert Fischer var i travl Virksomhed. Det var svært at faa Skibene gjort kampdygtige, og i det hele taget sørgede for, at alle Beslutninger og Ordre blev udført; værst var det med det faatallige Mandskab, og der blev slaet Plakater op paa Gadehjørnerne i København, paa hvilke der blev lovet enhver, der meldte sig som Frivillig paa Orlogsværftet, 15 Kr. paa Haanden samt Kost og Løn som Søfolk. Der meldte sig omtrent 1000 Mand alene fra København, og disse blev sendte om Bord i Blokskibene; det var Folk af alle Bestillinger, der aldrig havde været om Bord i et Skib før, men da det gjaldt, gjorde de deres Pligt fuldtud.

Imidlertid arbejdede ogsaa Englænderne for at faa rustet deres Flaade, og den 12. Marts var de rede, men allerede ved Udsejlingen af Yarmouth forliste et Flagskib totalt, og 400 Mand af 600 druknede. Først den 22. Marts naaede de Danmark, og fra Kronborg saa man de fjendtlige Skibe nærme sig; der blev daglig sendt Meldinger til København om, hvad der tildrog sig paa Søen, og Olfert Fischer gjorde sig klar til at imødegaa Angrebet.

Den 27. Marts sendte den engelske Chef, Admiral Parker, Brev til Kronborg og forespurgte, om man vilde skyde paa dem, hvis de sejlede ind i Sundet. Efter at have faaet Ordre fra København, svarede Kommandanten, at Danmark ikke ønskede Krig med England, men at Flaaden, hvis Hensigt man kendte, ikke fik Lov til at nærme sig. Parker optog Svaret som en Krigserklæring, og da Vejret blev passeligt, stod han ned mod Kronborg, der øjeblikkelig gav Ild. Englænderne holdt sig op under Sverrig, og ud paa Aftenen ankrede de mellem Hveen og København.

Trommerne rørges i Gaderne, og mange frivillige meldte sig; de sidste Folk kom ombord Aftenen før Slaget og lærte i Nattens Løb det nødvendige af Kanonbetjeningen.

Saasnart de engelske Admiraler havde undersøgt Forholdene, tilbød Nelson at ødelægge den danske Forsvarslinje i Løbet af en Time med 10 Linjeskibe. Rundhaandet gav Parker ham 12, foruden lette Fartøjer. Nelson sejlede igennem Hollænderdybet og afmærkede Farvandet. Onsdag Morgen ankrede den engelske Flaade omtrent ved Middgrund, og Nelson undersøgte den Vej, han havde valgt til sit Angreb. Senere gav han sine Ordre for næste Dag og gik til Køjs, men stadig maatte han have Underretning om Vejret.

Da det lyste, var alle rede til Kamp, men i sidste Øjeblik turde ingen af de engelske Lodser paatage sig at føre Skibene ind, og kun med stor Møje lykkedes det Nelson ved halv Ni Tiden at faa en af dem til at vove Forsøget.

Kl. 5 om Morgen havde Olfert Fischer kaldt Mand-

skabet i Blokskibene til Vaaben, og inde paa Land var hvert tænkeligt Sted besat med Tilskuere; Kl. 10¹/₄ hejste han Signal til at begynde Kampen, saasnart man kunde naa Fjenden, og snart aabnedes Ilden mod »Edgar«, der dog fortsatte sin Sejlads givende lidt Ild, indtil den naaede »Kronborg«, hvor den optog Kampen for Alvor.

Det næste britiske Skib, »Agamemnon«, kom ikke til at deltage i Slaget og »Bellina« og »Russel« kom paa Grund; de andre lagde sig derpaa c. 1000 Alen fra de danske, og Nelson ankrede med »Elefant« udfør Olfert Fischer paa »Dannebrog«.

Nelson havde 1192 Kanoner og 9000 Mand, og desuden lettede Admiral Parker og stod op mod den nordlige Del af Forsvarslinjen, men paa Grund af Strøm kom kun Fregatterne og de mindre Slagskibe til at deltage i Angrebet.

Klokken 11 var Slaget i fuld Gang. De engelske Besætninger var vante til Kampen og gjorde deres Arbejde godt, men de danske gav dem ikke noget efter, og alle kappedes om at yde det bedste.

Olfert Fischer havde faaet Raadighed over 11 Rokanonbaade, der hørte til Inderrhedens Eskadre, og de roede mellem de store Skibe for at skyde Englænderne langskibs, men det gik ikke, og Olfert Fischer lod dem trække sig ud af Slaget. »Rendsborg« drev paa Grund 1000 Alen indenfor Forsvarslinjen med overskudte Ankertøve, og Kapt. Rothe, der var ombord paa »Nyborg«, holdt ud i 3 Timer paa sin farlige Post mellem »Jylland« og »Wagrien«, og først da han kun havde 1 Kanon tilbage og havde mistet ¹/₄ af Besætningen, kappede han Tovene og forlod sin Plads.

Nu trængte Englænderne ind mellem »Jylland« og »Wagrien« og beskød dem paa langs; »Wagrien« laa helt op ad »Prøvestenen«, og disse blev heftigt beskudt og led forfærdeligt, men de uøvede Folk gjorde deres Pligt som gamle udlærte Søulke.

Midt i Kamplinjen kæmpede »Jylland«, »Kronborg« og »Dannebrog« med Nelson selv. Efter en halv Times Forløb gik der Ild i »Dannebrog«, og da Olfert Fischer selv var bleven saaret, forlod han Skibet og hejsede sit Flag om Bord i »Holsten«, hvorfra han ledede Slaget. I »Dannebrog« vedblev Kaptajn Braun at kæmpe trods Ilden, men mistede sin højre Haand.

Admiral Parker, der gennem Kikkert havde fulgt Kampen, havde set de 3 engelske Linjeskibe gaa paa Grund og sendte straks 3 andre afsted, men paa Grund af Vind og Strøm varede det længe, før de naaede frem.

Nelson havde lovet at afgøre det hele paa en Time, og Admiral Parker begyndte at blive urolig, da han var bange for, at Flaaden skulde blive for svag til at løse den egentlige Opgave, nemlig at faa Herredømme over Svenskerne og Russerne, og han gav derfor Signal til, at Kampen skulde afbrydes.

Nogle af Skibene adlød Signalet, men Nelson var ikke til Sinds at opgive Kampen.

Da Signalficeren kom og meddelte, at der var givet Ordre til at standse Slaget, lod han, som han ikke hørte det, men sagde dog lidt efter, at han vilde være fordømt, om han afbrød Kampen: »jeg har Lov til med mit ene Øje at være blind en Gang imellem.«

Derpaa saa han bort med det blinde Øje og bemærkede, at det var ham umuligt at se noget Signal, og han spigrede »Fægtning paa klods Hold« fast til Masten.

Hvis Admiral Parkers Ordre var bleven adlydt, havde Olfert Fischer faaet Æren af at have slaet den uovervindelige Nelson, men nu kunde der desværre ikke være Tvivl om, hvad Enden paa Kampen vilde blive. Først gav »Jylland« tabt og kort efter »Kronborg« og »Sværdfisken«. »Wagrien« kæmpede, indtil der kun var 3 Kanoner tilbage, og »Prøvestenen« fik 3 Gange sin Vimpel skudt ned, men hver Gang blev den hejst igen. Først da Dækket var ved at falde sammen, reddede Kaptajnen sig i Land, og Englænderne besatte Vraget.

I Centrum varede Kampen ved, og Nelson selv indrømmede, at de danske Folk kæmpede tappert, og at Fransk-mændene ikke i én Time vilde have kunnet udholde, hvad de Danske havde holdt ud i 4.

Tilslidst, da Nelson havde set »Dannebrog« drive brændende om og havde gjort det af baade med »Akershus« og »Elven«, der synkefærdige reddede sig ud paa Rheden, medens Flaadebatteriet maatte prøve paa at komme Nord om Trekroner, var der endnu »Sjælland« tilbage, som med sine ganske faa Kanoner deltog i den sidste Kamp, og han samlede derfor sine Kræfter mod »Charlotte Amalie«, »Søhesten«, »Holsten« og »Indfødsretten«, som var den nordligste Del af Forsvarslinjen.

Kun 95 danske Kanoner mod 200 engelske afgjorde denne Kamp, og Klokken 2 $\frac{1}{2}$ indsaa Olfert Fischer, hvor haabløs Situationen var. Kun »Holsten« var da nogenlunde kampdygtig, men var ikke i Stand til at holde Fjenden fra Livet.

Han strøg da Flaget og prøvede paa at fortsætte fra Trekroners Batteri, der endnu var i uskadt Stand, medens hele Forsvarslinjen var ødelagt. De to Blokskibe ved Indløbet til Inderrheden og Kommandør Billes Eskadre var endnu i Behold, medens alle Nelsons Skibe var stærkt medtagne af Kampen.

Stillingen for Englænderne var derfor ikke helt ufarlig, da de ikke turde blive Natten over i det snævre Farvand, og da Sejladsen nordpaa vilde føre dem ind under Trekroners Kanoner.

Nelson sendte derfor Bud til Kronprins Frederik og meddelte, at saafremt Ilden ophørte, vilde han skaane Besætningerne, men ellers vilde han sætte Ild paa alle de erobrede Batterier og ødelægge Mandskabet der ombord.

Ved Indgangen til Langelinje mødte Kronprinsen den engelske Parlamentær, og uden at indhente Oplysninger hos Olfert Fischer, gik han ind paa Nelsons Forslag og sendte Flaadeadjudanten Kaptajn Lindholm om Bord for at aftale nærmere med Nelson om Betingelserne.

Denne var netop bestemt paa at opgive videre Kamp for at kunne nærme sig Admiral Parker, saa Kaptajn Lindholm kom i et belejligt Øjeblik.

Saasnat han havde sat Foden paa Admiralskibets Dæk, hejste Nelson det hvide Flag og al Skydning ophørte fra de engelske Skibe.

Der blev nu indledet Forhandlinger, men med stor Kløgt gik Nelson bestandig uden om Olfert Fischer, saaledes at det blev Admiral Parker og Kronprinsen, der kom til at afgøre Betingelser for Vaabenhvilen. Den lange Tur Udvekslingen havde at tilbagelægge fra Langelinje til Parkers Skib, gav ham Tid til at udbedre og faa sine Skibe af Grunden, men de danske erobrede Skibe, som han vilde trække ud af Linjen, var saa forskudte, at han stak Ild i dem alle paa nær Linjeskibet »Holsten«. Det førte han med sig som Sejerstrofæ.

Vi danske mistede desværre en Femtedel af vor levende Styrke; vi havde 370 Døde og 688 Saarede, samt 1779 Mand Fanger; disse blev dog løsladt, da Vaabenhvilen indtraadte. Englænderne havde 1200 Døde og Saarede, men Kampen blev dog en Sejr for dem, og det er tvivlsomt, om det var bleven anderledes, hvis den var bleven fortsat.

Det maa dog erindres, at vore uøvede og uprøvede Besætninger havde gjort deres Pligt til det yderste, og Olfert Fischer kunde med Ære og Stolthed se tilbage paa sin Kamp mod Lord Nelson, thi uagtet han omtrent straks blev saaret i Hovedet, holdt han dog tappert ud, og først da Ilden i Dannebrog truede med at gøre alt Forsvar umuligt, flyttede han sin Stander over paa Holsten, hvor han blev indtil ogsaa dette Skibs Stilling blev haabløs.

Vi har følt os stolte over dette Slag, og Officererne blev hædrede med en Guldmedaille; den Olfert Fischer fik, var besat med Diamanter; Underofficererne fik en Medaille i Sølv.

Natten efter Slaget brugte Olfert Fischer til at bjærge de saarede fra Skibene, men tilslidst maatte han paa Grund af sine egne Saar overgive sin Kommando til Sten Bille.

De faldne Danske blev begravet ved en stor Sørgefest 1. Paaskedag den 5. April 1801 paa Holmens Kirkegaard, og der er senere opkastet en Kæmpehøj over Graven, som vi sikkert alle kender. Paa en Granitpyramide findes Indskriften: »De faldt for Fædrelandet den 2. April 1801, Medborgeres Erkendtlighed rejste dem dette Minde.«

Nedenfor Pyramiden findes en Marmorplade, hvorpaa følgende er indhugget:

Den Krans, som Fædrelandet gav,
Den visner ej paa faldne Heltens Grav.

Og paa en Bautasten findes de faldne Officerers Navne.

Seks Aar senere, da Englænderne igen angreb København, skete det fra Landsiden, saa Olfert Fischer havde ingen Kommando, men under den fortsatte Krig, blev han Chef for Trekroner og en Kanonbaadsflotille, som havde Station i Øresund.

Her opbragte han mange engelske Orlogsskibe og tjente gode Penge.

Han blev Kontreadmiral i Aaret 1809, og han henlevede sine Aar agtet og æret af alle. I 1825 udnævnte Frederik den VI ham til Viceadmiral, og næsten alle hilste den gamle Helt paa Gaden. Selv Matroser af Handelsmarinen gjorde ofte Front for ham og ventede med Huen i Haanden, til han var kommen forbi.

Han levede sine sidste Aar sammen med sine ugifte Søstre og døde den 18. Februar 1829 i en Alder af 82 Aar.

CLARA KOEFOED

UNDER TEUFELKAPS SKYGGE

(FORTSAT)

Jeg begyndte Nedstigningen.

Jeg skyndte mig, af to Grunde. For det første var jeg Kok i Dag og maatte have Forberedelserne til Aftensmaden i Orden, inden Bertelsen kom hjem fra Arbejde. Men der var ogsaa noget andet, som fik mig til at haste med at naa ned til vort Telt

Ude i Øst, hvor den lave Sol faar Havisen til at rødme, ser jeg en lang, mørk Stribe komme vandre imod mig. Dens Spids forsvinder i Taagen mod Syd; men følger mit Øje den mod Nord ser jeg, at den rammer Teufelkaps Fod. Der har den sit Udspring.

Det er Bjærgets Skygge!

Nu drager Solen paa sin Bane Døgnet langt rundt om Bjærgtet og beskinner det paa alle Sider. Bjærgtet staar, efter Bjærgets Sædvane, og lader Solen og Tiden vandre omkring sig. Aarstiderne skifter, mens det staar der og drømmer. Og dets Væsen er bestandig Tryghed, uendelig Ro.

Det lader haant om Solen, den store Livgiver. Paa Trods af alt staar det her fra Verdens Grundvold blev lagt — thi er det ikke som selve Evigheds Fodskammel!

Men se, ud fra dets Side skyder *Skyggen*.

Som en vældig Urviser, svingende om selve Tidens Navle, vandrer den over Land og Hav. Den tæller Timerne og Dagene, Maanederne lægger den sammen til de bliver Aar, nøjagtigt og stille. Aarhundrederne bliver Aartusinder. Og om hundred Tusind Aar er Bjærgets Skygge bleven *kortere*! Men det véd det ikke; for det staar bare der og drømmer om sin egen uendelige Styrke og Storhed. Og mens det langsomt smuldrer, synker og forgaar, staar det og tegner *Cirklen*, Uendelighedens Symbol, omkring sig selv.

Ak, du Sol — du store Smiler!

Naar vi ved Midnatstide stod udenfor vort Telt, saa vi denne Skygge komme dragende imod os over Havisen. Og som den naaede frem over den solbelyste Flade, døde Jorden under den. Dens Rand kom glidende og bølgende som i Slangebugter hen over Bundens Ujævnheder. Et for et indhentede den de straalende Isfjelde; deres Farver skælvede, der gik en Gysen henover dem, og et for et gik de ud — som Lys, der slukkes af en Spøgelsehaand. Og bag Skyggens Rand laa Landet daanet i gustne, isengraa Farver.

Naar denne Skygge gled hen over os, følte jeg det, som om selve Forgængeligheden lagde sin klamme Haand paa mig. Der var Forudsigelse om Udslettelse i den, en macaber Stemning, som overvældede. Det var som at blive kørt over af ét af Tidens store Hjul. —

Jeg halede ud for at naa ned til vort Telt og ikke være alene under Katastrofen. Jeg vidste, at Selskab med en anden, samt en god Gryde Havregrød efterfulgt af 1 *W. corned beef* pr. Mand kunde have en beroligende Indflydelse paa Gemyttet.

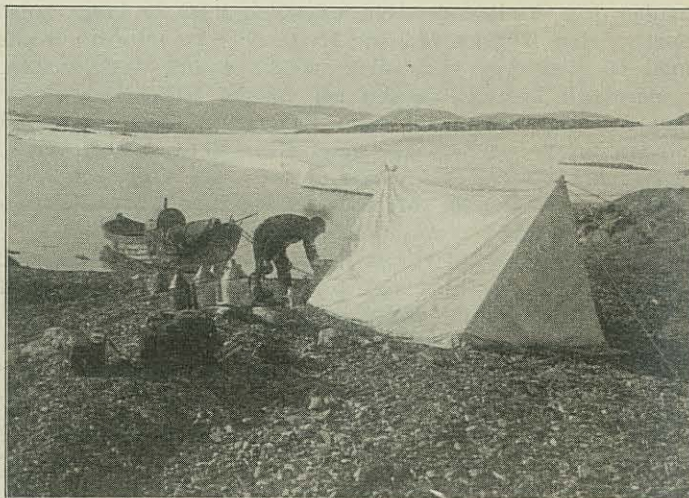
Da jeg næsten er naaet helt ned til Fjæren, ser jeg noget hvidt komme farende over Isen ind mod Land med sære Hop og Sving. Det ligner mest af alt en stor, løs Tot Bomuld, som føres afsted af lunefulde Vindpust, ned i Huller og op over Forhøjninger, hvirvlende om sig selv men stadig holdende en bestemt Retning. Det er en Hvidræv.

Paa en Afstand af 500 Alen opdager den mig, skønt jeg ved Synet af den øjeblikkelig er stivnet og har »antaget Beskyttelseslighed« med Klippen bag mig. Den fortsætter Løbet, men i en Vinkel paa sin tidligere Kurs. Et Par Gange standser den i et Nu, drejer Hovedet om imod mig og iagttager mig nysgærrigt. Saa hvirvler den atter videre, hurtigere end før.

Stadig staaende bumstille, opdager jeg pludselig en Blaaræv kun et Par Hundrede Alen fra mig, siddende ganske rolig

paa sin Bag paa en stor Sten nede ved Fjæren, stiv som en Pind iagttagende sin Kamerats Bevægelser. Min Nærværelse har den ingen Anelse om. Men næppe har den Hvide opdaget sin blaa Frænde i en saa faretruende Nærhed af denne mystiske Fremtoning oppe under Klippevæggen, før den styrter lige løs paa den, glemmende sin egen Frygt, og den standser ikke før den kun er to Alen fra den, lige under Stenen.

Jeg havde intet Haab om at komme Dyrene paa Skudhold, da Terrænet mellem dem og mig var ganske fladt og uden Dækning. Saa stod jeg da ganske musestille og betragtede dem. Den Blaa havde endnu ikke faaet Øje paa mig; al dens Opmærksomhed var rettet mod den Hvide, og i samme Nu, som denne standsede, før Blaaræven op

og stod med et Spring paa alle fire. Jeg listede min Kikkert frem og iagttog dem.

Jeg har set en en Maaned gammel Katteskilling, som stod paa en Huggeblok, da en skikkelig Broholmer kom sluskende forbi og uden nogen Anelse om Kattens Nærværelse kom til at støde med Næsen mod Huggeblokkens Overkant. Jeg glemmer aldrig det Sprut, Katteskillingen afleverede og det Rædselsspring, Hunden gjorde. Den væltede to Børn og en Mælkebøtte og fór nervøs ned ad en Sidevej med alle ydre Tegn paa en ødelagt Formiddag.

Men *Katten* stod tilbage paa sin Blok, strittende som en Naalepude af Ondskab og Energi. Den havde faaet mindst halvfjersindstyve Klør og sejsten Ben. Før var den en Kat paa et Fjerdelspunds Vægt; nu var den en Helvedesmaskine, den personificerede Panik og Udslettelse. Den stod paa 4 røde Pæle, stod — Fanden gale mig! — til det passede den at gaa!

Blaaræven her var knap saa imponerende som Katten; men den var lige saa grinagtig. Den var mere et Billede paa Overraskelse end paa Raseri; dens Ryg stod i én Bue, dens Lunte i en anden, den balancerede paa den yderste Spids af sine Poter, og Haarene struttede over hele dens Krop som paa en Pennevisker. Med runde, funkulde Øjne, der havde Uglens Alvor, iagttog den Hvidrævens underlige Adfærd. Og denne var ogsaa nok egnet til at forurolige selv de solideste Rævenerver.

Først leverede den en Serie af Spring paa Stedet, en hel Alen i Vejret, og faldt ned paa stive Ben. Samtidig gav den nogle mystiske, skræbende Lyde fra sig, der lige saa godt kunde hidrøre fra den ene Ende som fra den anden. Saa vendte den Ryggen til og løb et lille Stykke bort over Isen, som for at lokke den anden med sig. Da det ikke lykkedes, vendte den hurtigt tilbage og begyndte nu en

besynderlig Dans rundt om Stenen. Snurrende omkring sig selv og, undertiden med høje Hop, hvor snart Hoved, snart Hale kom øverst, bevægede den sig i et rasende Tempo i Cirkler med Blaaræven som Midtpunkt. Denne drejede sig oppe paa Stenen omkring sig selv paa stive Ben, som hypnotiseret iagttagende den andens Dans — indtil den endelig ude af sig selv styrtede ned fra Stenen og for løs paa den. Da flygtede den Hvide adræt, og den Blaa fulgte. Og da jeg i det samme traadte frem af mit Skjul, forsvandt de hurtigt, hvirvlende om hinanden, mellem Strandens Skrueis og Stenblokke.

Bertelsen og jeg naaede næsten samtidig vort Telt, hvor »Primus« snart hvædede, mens mangehaande Dufte vædede ud af Døraabningen, hvorfra en fin Dampsøjle stod lodret op i den stille Natteluft.

»Der steg en liflig Køkkenduft
ud af min Moders Hytte....«

tænker jeg. Et lille Vers om noget, som nu er langt, langt borte. Men Hyggen ved vor Hytte er ikke mindre; maalt med Omgivelserne vilde den maaske endda vinde Prisen.

Bertelsen har i Stranden set ganske friske Bjørnespor lige nedenfor vort Telt. Men Bamsen er ikke kommen i Vinden for os og har ikke gjort Mine til at komme herop. Det maa vel være sket, mens vi sov. Og under en Søvn, der er saa solid som vor, vilde det vist ikke lykkes Bjørnen at vække os, med mindre den kom helt ind i Teltet.

Det er Pokkers, at vi saa længe skal undvære Ferskmad. Man bliver hurtigt led ved Konserves, naar man Dag ud og Dag ind ikke faar andet, selv om Udvalget er saa forholdsvis rigt som i vore Proviantkasser.

Og saa kan Indholdet af Daaserne dog byde paa Overraskelser. I Aften f. Eks. havde vi følt Trang til Blodbudding, en stadig tilbagevendende Delikatesse, lige yndet af alle Ekspeditionens Deltagere. Vi aabnede en stor Daase. Jeg gjorde mit bedste som Kok, hvilket bestod i at varme den og komme rigeligt med fint Smør i den. Dækket med et forsvarligt Lag Strøsuksker stod der snart to dampende Portioner foran os, min paa en Tallerken. Bertelsen aad af Gryden.

Vi spiste i højtidsfuld Stillehed. Skeerne bevægedes maaltbevidst frem og tilbage mellem Munden og den dampende, brune Masse. Jeg lagde nok Mærke til, at der af og til i Mundfuldene optraadte nogle underlige, uregelmæssige Klumper eller Trevler, der havde en helt anden Konsistens end den øvrige Masse; de var langagtige og lod sig kun med nogen Anstrængelse tygge. Paa en Polarekspedition bliver man hurtigt mistænksom overfor de Gaader, som dukker op fra Bunden af en Madgryde; men kun i meget foruroligende Tilfælde gaar man over til at forsøge paa

at løse dem. Jeg tænker her slet ikke paa saadanne Smaating som Rensdyrhaar fra Soveposernes Indre, som der altid forefindes i en ordentlig Polarfarers Gryde. Disse Haar er for Resten tynde og overordentlig sprøde, saa de let brister under Tygningen. Efter Bertelsens Mening er det de Haar, der allerbedst egner sig til Madlavning.

Nej, dette her var aabenbart noget virkelig sensationelt, noget, man kunde tage og føle paa. Men ingen af os røbede sine Tanker i den Anledning; snart begyndte Samtalen at gaa jævnt og livligt os imellem, i det Tempo Samtaler gaar, naar man har Munden fuld af Blodbudding og uløste Rebusser.

Vor Tales Strøm blev imidlertid pludselig afbrudt. Bertelsen forstummede midt i en Sætning, hans Ske gik istaa mellem Fadet og Munden og han betragtede den med en mørk Mine. Fra Skeen og ned i Gryden hang der en lang og bred Slask, der saa ud som en Strimmel Tøj. Da det ikke vilde slippe sin Forbindelse med Massen, halede Bertelsen til, og op kom det med et Svup. Men lad mig referere omhyggeligt og indgaaende, for Tilfældet er historisk indenfor Danmark-Ekspeditionen.

Ogsaa jeg havde nu indstillet baade Samtalen og Ædningen, og Operationerne foregik i Tavshed. Trevlen, som vi først antog for et Pølseskind, viste sig ved Undersøgelse at være af omtrent $\frac{1}{2}$ Alens Længde og 2 Tommer bred. Den var af en rødgul, snavset Farve og havde *Mønstre af smaa Blomsterbuketter* rundt om paa sig! Det var vanskeligt at hestemme Stoffets Kvalitet, men det saa ud til at være Bommesie til en 17—18 Øre Alen, af den Slags, man i de jævne, mere bramfri Befolkningslag bruger til Underskorter. Dette har jeg ladet mig fortælle, hvad ved jeg? — I denne Egenskab havde Ejerinden aabenbart draget al den Nytte af det hun kunde, før det var indgaaet som Raamateriale ved Konservesfabrikationen. Det var temmelig slidt.

Vi stirrede længe paa Fænomenet, hvorpaa Bertelsen, stadig uden at mæle et Ord, aabnede lidt for Teltbindingerne og hev »det« ud — —

Vi spiste atter, lidt langsommere og med smaa, tankefulde Pavser.

Da vi var næsten færdige, vendte Bertelsen sig med et resigneret, men dog behersket Udtryk i sit elskelige Ansigt om imod mig.

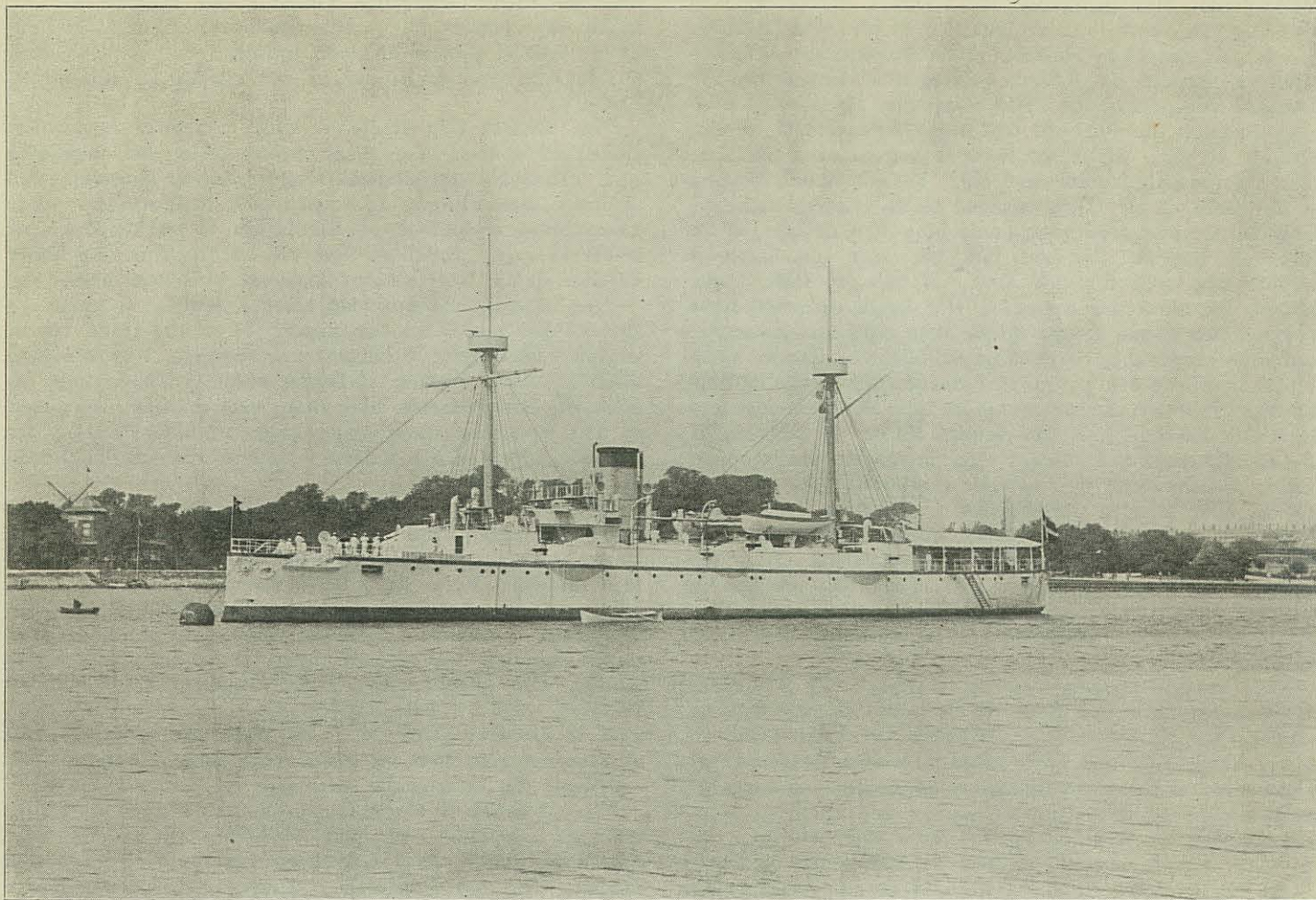
— »Friis«, sagde han, og det lod paa Tonefaldet, at han vilde til at gøre Testamente, »har De nogensinde hørt en fornuftig Forklaring paa, hvor den Polakfamilie blev af, som for et Par Aarstid siden forsvandt paa en saa mystisk Maade? Hvordan var det — arbejdede den ikke paa en Blodbuddingfabrik?«

— »Saa vidt jeg véd,« sagde jeg, »har man intetsomhelst Spor fundet af den. — Hidtil!«

(Forts.).

ACHTON FRIIS

Krydserkorvetten »Valkyrien«

FRA VALKYRIENS TOGT TIL ØSTASIEN

1899—1900

INDLEDNING

Skønt der allerede er skrevet saa meget om »Valkyrien's« Togt til Østasien i 1899—1900, mener undertegnede dog, at de efterfølgende Dagbogsnotitser fortjener at blive kendte i videre Krese, idet de, om jeg saa maa sige, udtrykker de Tanker og Følelser der rørte sig hos Menigmand under det vellykkede Togt. Dagbogen er først med en sjælden Samvittighedsfuldhed, undertiden med mange Sider for en enkelt Dag, men Pladsen her i Bladet tillader jo kun et begrænset Uddrag. Dens Ordlyd er fulgt saa vidt muligt, kun med en passende Forandring ved Overgangen mellem de forskellige Datoer. Nr. 457, Aug. A. Hjorth af Aalborg gjorde Togtet med som Frivillig, idet han allerede nogle Aar i Forvejen havde aftjent sin Værnepligt. Han er desværre død for adskillige Aar siden (1902), men Familien opbevarer omhyggeligt den, formodentlig ret sjældne Bog, af hvis Blade jeg i det efterfølgende skal forsøge at gøre et skønsomt Uddrag, der, som jeg haaber, vil blive læst med Interesse af Foreningens Medlemmer, af hvilke flere sikkert erindrer den Afdøde.

PAA TOGT MED »VALKYRIEN«

Uddrag af en Dagbog
ført om Bord af
»457«

(Meddelt ved A. Hjorth).

Dampen er oppe! — Hiv Ankeret hjem!
Styrbord! haardt Styrbord med Roret!
Nu stævner »Valkyrien« mod Østen frem,
Og »57« har Ordet.

1.

København — Plymouth — Algier.

¹²/10. Kl. 6 Morgen stillede vi paa Dokøen med vore Randsler efter at have tilbragt Natten om Bord i Kaserne-skibet »Jylland«. »Valkyrien« laa med Dampen oppe, klar til at gaa ud af Flaadens Leje saa snart Kommandoen var hejst. Ved Ankomsten om Bord blev vi straks fordelte til de forskellige Ruller og Skifter m. m. Kl. 10 ¹/₂ ankrede vi paa Rheden og gik derpaa i Gang med Rengøring og Opklaring overalt. Jeg havde min første Vagttørn om Natten. Den var baade lang og kold, men forhaabentlig venner man sig snart dertil.

¹⁴/10. Efter den foregaaende Dag at have rettet Kompasser i Sundet, holdt vi stor Rengøring Lørdag Morgen, da Flaadeinspektøren, Viceadmiral Uldall ventedes om Bord.

Kl. 9 kom Admiralen, og den første Salut dundrede fra »Valkyrien«. Han gennemgik alt i Skibet, baade oppe og nede, og gik først i Land igen Kl. 11 1/2. Ved 2 Tiden ankom den kongelige Familie. Hele Besætningen stod opstillet til Parade da Kongen, ledsaget af Enkekejserinde Dagmar, Kronprinsen og Prins Christian, langsomt gik op langs Fronten om Bagbord og tilbage om Styrbord, venligt hilsende til alle. Hvor ser Kongen dog gammel ud, men rank og spænstig holder han sig. Til Slut holdt Kongen en lille Tale til os. Han ønskede os en lykkelig Rejse og haabede, vi vilde gøre vort gamle Flag Ære derude paa de fremmede Strande, og idet han gik over om Styrbord sluttede han med følgende Ord. »I kan tro Folk, I har en god, en hjærtensgod Chef.« Her kvalte Graaden hans Stemme, den gamle Konge kunde ikke mere for Bevægelse. Han omfavnede og kyssede Prins Valdemar to Gange, hilste venligt til alle Sider, og gik fra Borde fulgt af alle de høje Herskaber. Prins Christian slog ud med Haanden idet han gik forbi, nikkede nok saa venligt til os og ønskede os alle en lykkelig Rejse. Straks efter forlod Kongechaluppen Skibet, medens dette og Forterne saluterede med 27 Skud, saa at hele Rheden indhylledes i Krudtrøg. Prinsesse Marie og hendes tre smaa Drenge forblev om Bord. Det er forøvrigt nogle ualmindelig raske Knægte. De farer omkring alle Vegne og klatrer som Aber. Om Aftenen fik vi Punch og to gode Cigarer pr. Mand, en Gave fra Prinsessen, hvorfor der herskede Liv og Lystighed lige til vi fik Køjerne.

¹⁵/10. Stor Rengøring Søndag Morgen. Kl. 8 1/2 kom Provst Schepelern om Bord for at holde Gudstjeneste og ordinere vor Skibspræst Hr. Nyholm. Provsten holdt en ganske dejlig Tale idet han, gaaende ud fra Herrens Fart over Genesaret Sø, hvor Disciplene jo tvivlede og anraabte om Frelse, mindede os om, at naar vi blot paa vor lange Fart gjorde vor Pligt og gjorde den i Herrens Navn, da var Gud mægtig nok til at føre os alle sunde og friske tilbage til det kære Hjem. Han lyste derpaa Velsignelsen over Skib og Mandskab. Det var en dejlig og gribende Gudstjeneste, der nok kunde stemme Sindet til Eftertanke. Kl. 11 kom der en Mængde Mennesker om Bord for at tage Afsked, og ude paa Langelinie og langs Frihavnen begyndte Folk allerede at samle sig. Mængden blev stadig større og større, og da vi lettede Kl. 2 var det hele et bølgeende Menneskehav. Vi holdt tæt op langs Land og raabte tre kraftige Hurraer, hvilke straks blev besvarede i det uendelige under ivrig Viften med Huer og Lommetørklæder, saa at vi alt i alt fik en smuk og hjærtelig Afsked. En Mængde Baade og Fartøjer fulgte os en Stund, men Farten blev nu sat op, og lidt efter lidt forsvandt Københavns Taarne i Horisonten. Ved Helsingør gik Prinsessen i Land med sine tre Drenge, ledsaget af rungende Hurraraab. Kronborg fik en sidste Hilsen, Kullen passeredes og vi stod ud i Kattegat, hvor en frisk nordlig Kuling fik »Valkyrien« til at foretage nogle, for de fleste af os, højst uvante Bevægelser.

¹⁶/10. Mandag Morgen passerede vi Skagen. Vi holdt Tøjsk for første Gang, og jeg skal ærlig tilstaa at det ikke var morsomt. Naa det skulde jo gøres og gjort blev det, men hvorledes? Jeg vilde nødigt at min Moder skulde se, hvorledes vort Tøj saa ud, da vi var færdige. Saltvand og Kulstøv forbedrer jo ikke Kuløren.

¹⁹/10. Torsdag den 19de fik vi Lods for Plymouth og kom til Ankers i Havnen Kl. 11, efter en behagelig Rejse over Nordsøen og gennem Kanalen. Den mægtige Havn, der er opført med uhyre Bekostning, gjorde et imponerende Indtryk paa os. Ligeledes de mange Forter og den talrige

Garnison. Kongens Kvarter fik Landlov fra 2 til 6, og vi tilbragte nogle behagelige Timer i den smukke By. Vi mødte alle præcis ved Landgangsstedet, og ingen var beruset, hvilket gjorde et godt Indtryk; det var jo første Gang siden vor Afrejse, at vi var udsatte for Landlivets Fristelser.

²⁰/10. Næste Dag fyldte vi Kul. Vorherre bevare os, sikken et Roderi. Vor pæne hvide Maling blev rigtignok sort. Medens Dronningens Kvarter havde Landlov, sled vi andre med Kullene og derpaa med Rengøringen. Hele Eftermiddagen spulede og skrubbete vi saa Vandet drev baade af os og af Skibet. Det var en drøj Tur. Jeg hader allerede denne Kulfyldning; desværre skal den jo til.

²¹/10. Lørdag Eftermiddag Kl. 2 1/2 lettede vi Anker og stod til Søs med Kurs for Algier. Vi er alle glade ved at komme afsted igen; vi længes efter Varmen. Her er nemlig bitterlig koldt. Resten af Dagen holdt vi Tøjfetersyn, en behagelig Beskæftigelse, hvor man, naar man er færdig med sit Tøj, kan læse, skrive eller sove, alt efter Behag. Der vankede ingen Punch i Aften; hvorfor ved jeg ikke, men Skuffelsen var stor.

²²/10. Søndag Formiddag Gudstjeneste paa Banjerne. Derefter Middag med Sødsuppe og Kalvesteg. Vejret er smukt, men det er falden i med Taage, hvorefter vi gaar med mindsket Fart. Kl. 4 holdt Kandidat Svedstrup Foredrag, dels om Nordsøen og dens Dybdeforhold, dels om Plymouth, og samtidig meddelte han os, at der vilde blive holdt Foredrag om alle de Byer, vi i Fremtiden skulde anløbe. Om Aftenen, naar vi faar Køjerne, læser Præsten Fadervor højt for hele Besætningen, en meget smuk Skik, som de fleste er glade for. I det hele taget troer jeg nok, vi faar det godt her om Bord, naar først vi kommer lidt i Orden. Til at begynde med gaar det aldrig saa glat.

²³/10. Tøjsk til Morgen, men denne Gang gik det bedre, maa jeg indrømme. Vandgrød og Klipfisk til Middag. Just ikke indbydende, men Appetitten var der jo og ned gled Maden. Jeg har Bakstørn i denne Uge, et ubehageligt Arbejde, da al Opvask foregaar i koldt Vand. Gevær-eksersits hele Eftermiddagen, kun afbrudt ved Uddelingen af 1/2 Pægl Sherry pr. Mand. Vi faar et lignende Kvantum til Middag, saa vi maa ikke klage. Tømmermanden er i Færd med at gøre Ringe, Trapez og Barre i Stand; jeg glæder mig til Øvelserne. Vejret er betydelig mildere og der tales allerede om Styrtebad. Skrællede Kartofler og Gulerødder paa Førstevagten. Et mindre behageligt Arbejde, selv om man ogsaa kan gnaske Gulerødder i sig.

²⁷/10. Vi passerede Gibraltar i Nat, men da jeg havde Frivagt saa jeg intet til den berømte Klippefæstning. Det er varmt i Dag, 25° i Skyggen, hvorfor vi giver Partiet i hvidt Tøj og med bare Ben i Skoene. Efter Middag uddeltes der en Mængde Bøger til Mandskabet. Uddelingen foregik ved Lodtrækning. Jeg fik Karl Gjellerup's »Kong Hjarnes Skjald«; vistnok en god Bog? Chefen holder Fødselsdag, men om der skal være Fest, vides ikke. Hidtil har vi da ikke mærket noget, men det kommer maaske. Foredrag af Løjtnant la Cour om Algier. Naa Punsch fik vi da, og Musiken spillede, medens de skaffede agter, saa Aftenen forløb helt behageligt.

²⁸/10. Stor Rengøring og Pudsning, da vi forventer at naa Algier i Løbet af Dagen. Efter Middag Omklædning i rent Overtrækstøj og hvide Huebetræk. Lodsens kom om Bord, og Kl. 3 1/2 ankrede vi i Algiers Havn under Salut for det franske Flag. Den besvarede fra et af Forterne. Vi gik straks i Gang med at sætte vore Fartøjer i Vandet.

(Fortsættes)

UNDER DANNEBROG

